

quæst. 1. art. 2. & ex veteribus Palud. in 4. dist. 19. & Adrian. quæst. 111. quia tunc procedendum est per inquisitionem, quando de auctore est fama, vel indicia, cap. cum oporteat, de accus. cap. inquisitionis, & cap. qualiter, & quando, eod. tit. Hæc opinio est probabilis. Sed contrariam probabiliorē meritò docent Doctores ubi infra, quibus adde Malder. in 2. 2. tract. 6. c. 1. dub. 18. Villalob. in sum. tom. 2. tract. 14. dist. 7. num. 2. Valent. tom. 3. disp. 5. q. 14. punct. 1. Bannez. 2. 2. quæst. 70. ar. 1. dub. 2. & alij penes ipsos. Et ratio est propter magnam utilitatem boni communis, aliàs sæpè manent impunita crimina, non sine scandalo subditorum. Et licet aliquando hoc, vel illud crimen immediatè non sit contra bonum commune, tamen plura crimina impanita manere, non posset non esse, & eum scandalo, & contra commune bonum; & Canones in contrarium adducti loquantur de inquisitione speciali, qua inquiritur de Petro, vel Paulo, non autem de ea, qua in genere quæritur, quis fecerit. His suppositis, difficultas est, an in tali casu testis qui scit authorem delicti, teneatur illum manifestare Iudici interroganti in genere. Affirmatiuè respondent Aragon. in 2. 2. quæst. 69. art. 2. dub. vlt. & ex neotericis mordicus docent hanc sententiam Ioan. Valer. in differentiis utriusque fori, ver. inquisitio, n. 9. Miranda de ordine iudiciario, tom. 1. q. 6. art. 6. concl. 3. & alij: quia cum Iudex in proposito casu ius habeat procedendi propter bonum commune conferuandum, & testes interrogandi, manifestè sequitur quòd teneantur & ipsi propter idem bonum commune conferuandum i li veritatem dicere, & occultum reum reuelare. Sed contrariam sententiam docent communiter neoterici, vt Turrian. 2. 2. disp. 50. dub. 5. n. 9. Filiucius tom. 2. tract. 40. c. 6. n. 85. Lessius lib. 2. c. 29. dub. 14. n. 118. Bonac. de legib. disp. 10. q. 2. punct. 5. n. 14. Nauar. de resti. lib. 2. cap. 4. n. 167. Salon. de iust. in 2. 2. tom. 1. q. 6. art. 2. contr. 7. & alij, & præter alias rationes, quas adducunt præfati Doctores, probatur hæc opinio, quia quando dubium est, an Iudex iuridice interroget, & probabilis sententia asserit, ipsum non interrogare iuridice; ac proinde, quod idem est, ipsum non esse iudicem; in eo casu, subditus non debet obedire, quia potest amplecti probabilem opinionem, quæ affirmat, Iudicem non esse superiorem in eo casu; vnde sequitur in casu nostro posse testem vel manifestare, vel occultare veritatem, si sciat vtramque opinionem esse probabilem, vt re vera est. Ita Turrianus, qui reprobat rationem Petri à Nauarra, nempe in hoc casu Iudicem habere ius interrogandi, & reum non respondendi, ita vt detur bellum ex vtraque parte iustum; sed hanc rationem defendit Filiuc. ubi supra. Quicquid verò sit de hoc, apparet me in facti contingentia, rectè olim consuluisse, testem non teneri in tali casu ad interrogata respondere, licet aliqui tunc in contrarium sentiebant trepidantes timore, vbi non erat timor.

De quibusdam dubiis circa vsum matrimonij.

RESOLVT. LXIV.

Quidam in modo extraordinario cocundi cum vxore, aliquam feminis quantitatem extra vas emittebat, & procreandorum liberorum perçusus, in fine copulæ extra vas totum semen effundebat, quæsitum à me fuit, an in his casibus vxor sine culpa poterat debitum reddere? Hi casus possunt in praxi sæpius occurrere; ideo ignoscant pudicæ aures. Et ad vtrumque casum respondeo affirmatiuè. Ad primum dico, non solum quoad vxorem, sed etiam quoad maritum, non esse peccatum mortale, si eo copulæ modo aliqua pars feminis elabatur, dummodo retineatur alia; nam vt docent Medici, non retinetur in matrice tota feminis quantitas. Ergo. Neque rursus esse peccatum mortale existimo, quamuis & eo modo concumbendi non ita certum sit fore conceptum, non enim coniuges tenentur vti medio certiori ad prolem suscipiendam, sed satis est, si vtantur conuenienti. Et hæc

omnia docet Basil. Pontius de matrim. lib. 10. c. 11. n. 3. qui etiam n. 8. affirmatiuè quoad vxorem respondet ad dubium secundum supra positum, licet aliqui viri doctissimi, vt ipse ait, contrarium sentirent. Dico igitur peccare quidem mortaliter virum, & feminam, si de eius consensu id efficiatur; at si illa non contentiatur, licitè existimo posse petere, & reddere debitum à marito, etiam si ille in fine copulæ semen extra vas effundat. Et ratio est, quia quoties peto actum ab aliquo, quem ille potest benè, vel malè præstare, non pecco, neque præbeo causam peccati; alter enim suâ malitiâ malè facit, cum rectè possit efficere. Sed hoc totum procedit in casu nostro. Ergo. Et si vera esset contraria sententia, asserit Pontius, non solum non posset vxor marito, ita prauè affecto, reddere petenti, sed neque ab eo petere; eadem militat ratio.

An Princeps possit concedere licentiam, vt aliquis domum exponat ludo?

RESOLVT. LXV.

Suppono contra Scacc. tr. de commerc. §. 1. q. 1. n. 104. Iudum alearum, & taxillorum de iure naturæ non esse prohibitum, est enim res indifferens, neque per se destinata ad vsum prauæ actionis. Ita Molin. de iust. tract. 2. disp. 5. 10. & Steph. Costa tract. de ludo, art. 4. n. 5. & alij.

Suppono secundò, contra Comitolum lib. 3. resol. mor. q. 10. leges ciuiles prohibentes ludum taxillorum, & alearum esse contraria consuetudine abrogatas. Ita Regius in suis resol. casu 23. num. 2. Homobon. de exami. Eccl. part. 2. tract. 9. cap. 24. quæst. 23. Salas tract. de ludo, dub. 3. n. 5. Lessius l. b. 2. cap. 26. dub. 1. & alij. Vnde ita ludentes, ex vi supradictarum legum, seclusis aliis circumstantiis, puto neque peccare venialiter, vt docet Filiuc. tom. 2. tract. 37. cap. 4. n. 58. & alij penes ipsum.

His ita constitutis quæritur, an habentes expositas domos ad ludendum peccent mortaliter? Negatiuam sententiam amplexus est quidam Vincentius Iustinianus ex Dominicana familia apud Lopez ubi infra, nam ex auctoritate D. Thom. 2. 2. q. 169. art. 2. ad 4. & exemplis adductis post Sanch. & Bonac. tract. de legib. disp. 2. q. 4. punct. 2. §. vlt. licitum est ministrare, & vendere res indifferentes, etiã cum cognitione prauæ usus. Sed ludus taxillorum est indifferens, nec per se determinatus ad vsum prauæ actionis; ergo præbere taxillos ludentibus, non erit peccatū mortale, etiam si ludendo blasphement, & rixentur; & ideo Iustinianus pro sua firmanda sententia, aducebat licitum esse vendere ornamenta meretrici, seu domum locare. Ergo. His tamen minimè suffragantibus, puto contrariam sententiam tenendam esse. Dico igitur, quòd illicitum est ministrare res indifferentes, quando in tali tempore & loco moraliter quasi semper destinantur ad prauum vsum, sed hoc euenit in casu nostro. Ergo, &c. Maiorem propositionem docet P. Suar. tract. de ch. ritate, d. sp. 10. s. et. 4. n. 2. & 6. P. Coninch. de vit. b. supernat. disp. 18. dub. 13. n. 217. & alij. Ratio est, quia tunc talia præbere, esset præbere moraliter occasionem peccandi, & moraliter loquendo esset scandalum cooperationis. Minorem propositionem docet lactymabilis experientia; nam talis ludus in tali tempore, & loco semper moraliter destinatur ad prauum vsum; nam, vel ibi ludunt minores, vel blasphemantur, vel rixæ excitantur, vel dilapidantur bona, vel furta committuntur, vel adsunt perijuria, vel vxorum ornamenta amittuntur, vel pro vili pretio venduntur, &c. Vnde dixit P. Sanch. in opere morali, tom. 1. lib. 1. c. 7. num. 391. quòd talis ludus rarisimè absque peccato mortali exerceretur, quare ex naturali lege oritur obligatio non ministrandi hanc materiam ita ludentibus. Sic Sanch. Et ideo in terminis nostram sententiam amplexi sunt Gabr. in 4. dist. 13. q. 13. dub. 6. Sylu. ver. ludus, quæst. 15. Nauar. in man. c. 19. num. 15. Comitol. lib. 1. q. 7. Zanard. in direct. Theol. part. 2. prac. 3. c. 28. Ioan. de la Cruz in direct. consc. part. 1. precept. 7. art. 5. dub. 13. concl. 4. in fin. Pirigiani,

Pitigian. in 4. sen. tom. 2. dist. 25. quæst. 2. art. 5. vers. dico nono. Lopez in instr. p. 2. c. 32. Valent. tom. 2. disp. 5. q. 6. punct. 5. §. 2. Molina de iustitia, tract. 2. disp. 5. 16. n. 5. Jacob. de Graff. in de. p. 1. lib. 2. cap. 122. num. 17. & 19. Barth. à S. Fausto in speculo confess. disp. 32. quæst. 28. Rebell. de oblig. iust. part. 2. lib. 12. q. ult. num. 5. Ant. de Litteratis in summ. v. 2. cap. 62. num. 15. Conrad. in resp. cas. consl. p. 1. q. 195. Alph. de Vega in summ. tom. 2. cap. 13. cas. 11. Iterum Graff. in pract. de cas. refer. lib. 1. cap. 20. n. 9. & nouissime Pet. Belloch. in praxi moralis Theologia, p. 2. q. 4. a. num. 492. usque ad num. 504. vbi sic ait. Ludus supra dictus, est seminarium omnium ferè peccatorum, & malorum, quorum viginti vnum enumerat D. Antonin. p. 2. tit. .cap. 23. §. 6. sexdecim refert Hostiens. in sum. tit. de except. priuat. & duodecim recenset D. Bernardus in tom. 4. serm. 33. & reuera, quid est barattaria, nisi beccharia, in qua per blasphemias, frustatim illius cæduntur membra, qui proprio sanguine nos redemit, ac dulcissimæ Matris eius, omniumque Sanctorum? Cùm ergo omnia supra dicta esse vera, satis experientia manifestet; ideo Episcoporum, & Dominorum sæcularium omnino officium est causam tantorum malorum excidere, ludos huiusmodi chartarum, & taxillorum prohibere, ludentes acriter punire, barattarias exterminare, taxillos, ac cæterorum instrumenta ludorum, & illa, ac domum ad ludendum condemnare, cùm omnium prædictorum celerum, & malorum apud Deum iustissimum iudicem habeant reddere rationem, si noluerint, vel negligentes fuerint, cùm potuerint obuiare, cùm non careant scrupulo societatis occultæ, qui manifesto facinori desinunt obuiare, cap. sicut diuinum §. 1. de homicid. & c. error, dist. 3. vbi dicitur, negligere quippe cùm possis, deturbare peruersos, nihil aliud est quam fouere. Rogo ergo, atque rogo in visceribus Iesu Christi omnes Principes Christianos, vt omninò hanc contagiosam pestem penitus à suis locis tollant, prohibendo sub grauissimis pœnis, ne de cætero amplius domum, seu barattariam ad ludendum expositam teneant, seu quidpiam habeant. Ita Bellochius vbi supra.

Ex quibus omnibus infertur, Primò, exponentes domum supradictò ludo, non solum peccare mortaliter, sed etiam, si principales lusores tenentur ad restitutionem, & non restituant, teneri ipsos restituere. Ita Ioannes de la Cruz in direct. conscient. part. 1. præcept. 7. ar. 5. dub. 1. conc. 4. in fine. Naldus in summa, verbo ludus, num. 6. Ortiz in summa, cap. 18. num. 17. Bellochius vbi supra, in praxi de cas. referu. part. 2. quæst. 4. num. 466. Pitigianus in 4. sen. tom. 2. dist. 15. quæst. 2. art. 5. vers. dico decimò, Lopez in instr. part. 2. cap. 32. §. am. scitu. Iacobus de Graffis part. 1. lib. 2. cap. 122. num. 19 & alij.

Secundò infertur contra Molfesium in summ. tom. 2. tract. 12. c. 21. n. 40. Principes non posse præbere facultatem & licentiam exponendi domum ludo. Et ratio est manifesta, nam Princeps non potest dare facultatem & licentiam peccandi mortaliter, sed si quis exponeret domum ad ita ludendum, peccaret mortaliter, vt ex communi sententia Doctorum supra probatum est; ergo Principes non possunt supradictum ludum per facultatem & licentiam positiuam concedere. Imo, neque possunt hoc permittere, sed tenentur positiuè sub onere peccati mortalis talem ludum prohibere, & exponentes dictam domum punire, vt docet Bellochius vbi supra, & Alcozer de ludo c. 45. cum Iacobo de Graffis loco citato, & aliis. Ratio est clara, quia Principes ex officio tenentur, sub pœna peccati mortalis, impedire mala, quæ extant in Republica; sed talis ludus modo supradictò est sentina omnium malorum. Ergo, &c. Nec valet dicere, quòd Princeps potest permittere ludum, in quo aliqui destinantur treremibus, vulgò dictum, *diu bonanoglia*, & ludum militum, vulgò dictum, *vel corpa di guardia*. Nam respondetur in supradictis ludis impediri maius malum, quod est abundantia malorum hominum in ciuitate, & ita optimum est illos ad seruitium Regis destinare, & milites non ludendo per

vicos, & plateas ciuitatis circuirent perpetrando maiora mala, vel per otium machinarentur aliquid contra Regem, vel quid simile, quæ omnia non militant, dum aliqua domus exposita ciuibus ad ludendum.

Restat modò respondere ad argumentum contrariæ sententiæ. Dico igitur, tunc esse licitum ministrare res indifferentes, quando in tali loco & tempore moraliter quasi semper non deputarentur ad vsum prauum, quod vt diximus, non accidit in casu nostro. Vel respondeo cum Lorca in 2. 2. q. 10. art. 9. tunc licitum esse ministrare indifferentia, cum cognitione prauus vsus, quando non ministrantur in ipso exercitio, aut exercitium paranti: secus autem si ministrarentur exercenti actu prauam actionem, vt accidit in casu nostro, nam ministrantur taxilli, candelæ, &c. actu ludentibus, blasphemando, rixando, &c. Et ratio est, quia dictæ res indifferentes tunc, vel non possunt hoc modo dari sine expressa intentione mali euentus, vel ex circumstantiis efficiuntur causa per se, hinc & nunc illius effectus prauus. Ergo, &c. Vnde etiam patet responsio ad exempla, quæ pro sua sententia adducebat Iustinianus, nempe licitum esse locare domum, & vendere ornamenta meretrici, nam qui locat meretrici domum, non ita directè adiumento est illi ad peccatum, quia vsus domus non est ita proximè ordinatus ad malum finem, neque ita directè licet ministrare aleas, & mensam. Quia hoc perinde est, ac si quis subministraret meretrici lectulum, vbi cum amasio cubaret, quod nemo admittit. Et ita etiam dicendum est de vendentibus ornamenta, non enim ita directè adiumentum præstare ad concubitus crimen. Si susceptores lusorum in domum, qui instrumenta eis ad ludum subministrant, aleas scilicet, & mensam, ad peccatum mortale ludi directè opem ferunt. Ergo, &c. Vnde patet supradictam opinionem Iustiniani, quam adducit & refellit Lopez, esse falsam, & contra communem sententiam Doctorum, qui, vt supra probatum est, omnes asserunt, supradictos susceptores lusorum peccare mortaliter. Vnde sequitur, non posse Principes licentiam præbere, vt aliqua domus ludo sit exposita: & ita ego olim à Serenissimo Principe Philiberto interrogatus consuli, & ita etiam tunc consultus respondit Pater Ioseph de Augustino Societatis Iesu, vir literis, & probitate insignis, satis quidem notus, sed nunquam satis laudatus.

Quonam tempore Senatores ciuitatum, & præcipuè huius vrbis Panormi, prouisionem frumentorum facere debeant? & an postea dictum frumentum possint vilius populo vendere, quàm emerant?

RESOLVT. LXVI.

Implorato prius auxilio B. Andrea dictæ felicissimæ vrbis Patroni Respondeo ad primum, & suppono ea, quæ prudenter notauit politicus Bobadill. tom. 1. lib. 3. c. 3. n. 6. vbi sic asserit. [Por sel el pan mas principal de los mantenimientos del hombre, la abundancia del, suple la falta de los otros mantenimientos, pero la falta del no se suple con la abundancia dellos; y del bueno, d mal gouierno del pan resulta carestia, o barato, en todas las demas cosas, por lo qual deue el Corregidor ser muy cuidadoso, en que su ciudad y prouincia este assaz proueyda, y bastecida de trigo, y de pan cozido.] Hoc supposito constanter assero, Senatores huius vrbis debere in conscientia eo tempore frumenta emere, quo vilius venduntur, vt sapius solet accidere tempore reollectionis, vel alio tempore, in quo viri prudentes considerationis omnibus circumstantiis id facere in vtilitatem Reipublicæ probabiliter existimabunt. Probatur hæc propositio. Nam dicti Senatores ex iustitia & ratione officij tenentur in conscientia tractare & agere rem ciuitatis vtiliter, sed tempore reollectionis, vel paulo post adest maior abundantia, & copia frumentorum, & vilius emuntur; ergo tunc tenentur illa emere, vel alio tempore, vt supra. Vnde quia contrarium

trarium sepius efficitur à Senatoribus subsequenter, postea longe carius emuntur cum magno dispendio, & interesse populorum & ciuitatis.

Sed auliamus virum doctissimum de hac re differenter: is est Michael de Palatio in sua praxi de contractibus lib. 2. cap. 2. fol. mibi 61. col. 1. & quia Codex rarus est, ponam eius verba per extensum, itaque sic asserit: Scito Rectores ciuitatis esse saepe culpandos, quippe cum potuissent saepe frumenta colligere in horreum publicum, quando frumenta vilius valent, scilicet sub collectione frugum, praestolantur tempora cariora, cum tamen teneantur prouidere Reipublica, minori impendio quo potuissent, ceterum inertes sunt frequenter in tanto negotio, quia non de sua re, sed de Reipublica negotio agitur. Ita Palatius, cui adiciatur etiam Villadiego in instruct. politic. c. 5. §. 17. n. 54. & Bobadill. ubi supra, num. 42. ubi sic ait, [El auer sido el Agosto fertil, no deue ser causa al Cortegidor, para descuydar en la prouision del trigo, porque antes en el tiempo de la abundancia se ha de hazer para el de esterilidad, y por la comodidad del precio, que entonces ay, y porque de la tierra fertil del ordinario suele haber iaca, &c.] Que quidem vltima verba valde notanda sunt. Nam saepius accidit Senatores, propter optimam collectionem, non facere statim frumentorum prouisionem, sed postea, cum Regale Patrimonium concedat extractionem frumentorum, & vt vulgò dicitur, *li tratti*, extra Regnum, cum magno interesse sunt adstricti emere frumenta non vilius, vt antè potuerant, sed longè carius in damnum misera plebis & ciuitatis. Ex quibus omnibus manifestè apparet, Senatores desides circa prouisionem frumentorum non sine magno periculo, & onere conscientiae id efficere. Ideo existimo necessarium esse huic malo quàm citiùs occurrere & prouidere; ex illo enim grauissimum Reipublicae damnum oriri, experientia lacrymabilis quotidie nos docet. Vnde crederem pro bono ciuitatis, Praetores & Senatores in mense Maij mutandos esse, nam ita vnusquisque (vt sic loquar) rem suam ageret, & ita prouidè ac oculatim pro anno suae gubernationis, victualium prouisionem efficeret. Saluo semper, &c.

Ad secundum dubium respondeo negatiuè. Est enim pessimus abusus, & non ferendus, vendere, scilicet, frumenta vilius quàm emuntur, & hoc facientes, faciunt contrarationem, contra ius commune, contra ius particulare, contra mentem Regis, & contra Iurisconsultorum & Theologorum sententiam. Et primò faciunt contrarationem, nam cum ciuitas nostra non possideat redditus, neque bona aliqua, nescio quo pacto possit vendere frumenta viliori pretio quàm emerat, vt postea ingenti aere alieno prematur. Nec valet dicere, quòd cum ciuitas tale debitum in gratiam populi contraxerit, possit postea, quando vult, cum aliqua gabella illud soluere. Nam respondetur, cum gabella sit vniuersalis, illam postea necesse est, vt soluat non solum populus, sed multi alij, qui tale beneficium non acceperunt, & sic gabella esset iniusta, quia vnus solueret pro alio; imò ex ipso populo, aliqui minorem, aliqui maiorem summam soluerent, quàm antea ex vilitate dictae venditionis frumentorum à ciuitate perceperant; quod etiam esset iniustum. Ergo, &c. Secundò, faciunt contra ius commune, nam ita habetur in l. 3. ff. ad leg. Iuliam, de anno. vbi textus sic ait, Imperatores Antoninus & Pius responderunt minimè æquam esse Decuriones vilius praestare frumenta ciuibus suis, quàm annona exigit: & glossa ibi adducit etiam l. non debere. ff. ad municip. & l. Decuriones, ff. de admimst. rer. ad ciu. pertinent. Tertio, faciunt contra ius particulare, nam in cap. 41. Ordinationum huius ciuitatis sic habetur: [Si guardaranno li Pretori, e Giurati di vendere dette vittouaglie à manco prezzo di quel che le compraranno;] & in Ordinationibus impressis anno 1614. tempore Ducis Ossuna cap. 46. sic habetur: [Accioche l'amministrazione di vittouaglie non habbia mai interesse alcuno, ne per que-

sta occasione si habbia da imponere gabella con danno vniuersale di ogni sorte di persone, ordiniamo, che ogni sorte di vittouaglie, che comparannoli spettabili officiali per seruitio della Città, li debbano far vendere distintamente secondo la qualità loro, di maniera, che delle istesse vittouaglie, se ne caui il prezzo di quanto si hauerranno comprato, con aggregarei l'interesse della moneta, e tutte altre spese per condurre, e conseruare dette vittouaglie.] Quarto faciunt contra mentem Regis, ita enim praecipit sapientissimus Philippus Secundus, vt restatur à Ponte ubi infra, sic asserens. Mandauit memorandus Rex Philippus II. per suas particulares litteras, etiam cum additione sua propria manu scriptas à me informatas, dum Regentis officium exercebam in supremo Italiae consilio, omnino tolli abusum emendi per ciuitatem Neapolis frumentum carè, & distribuendo vilius postea inter ciues. Sic ille. Quintò faciunt contra mentem Iurisconsultorum, nam contra tale pessimum factum inuehitur dictus celeberrimus Iurisconsultus Io. Franc. à Ponte, qui tandem post tot dignitates in saeculo obtentas, in nostram Religionem se acripsit. Is in tract. de potest. Proregi, tit. 2. §. 5. per tot. clarè demonstrat ruinam ciuitatis Neapolis ex hoc abusu emanasse, quem ex multis rationibus detestatur: legatur quòd dictus Author, qui solidè & doctè, vt semper solet, hanc materiam pertractat, & illius additionator, Ioannes Baptista de Thoro citat pro hac sententia Bonifacium & Leleum. Vide etiam doctissimum Ludouicum Mexiam in pragmat. taxa panis, conclus. 4. n. 30. Sextò, faciunt contra sententiam Theologorum; & ita Turrian. in 2. 2. tom. 2. disp. 41. d. b. 3. n. 1. supponit tanquam certum, ciuitates vendere frumentum co pretio, quo emptum fuit. Et clarè hoc etiam docet Ioan. de la Cruz in direct. cons. p. 1. prac. 7. q. 3. dub. 5. oncl. 2. in fin. & P. Salas tract. de empt. dub. 6. num. 3. non solum hoc supponit, sed etiam rectè addit, Rempublicam diuidere inter ciues expensas, quas in tritico aduehendo, & seruando facit.

Imò Michael de Palatio ubi supra lib. 2. c. 1. asserit, quòd si aliqua Respublica tempore consueto, solitam prouisionem frumentorum maturè fecit, si postea ex aliquo accidenti vilius venderentur, posset in tali casu nihilominus dicta frumenta carius vendere eo pretio quo emerat, iniuris ciuibus & popularibus, adiunctis etiam expensis: & Rodriquez nouissime in summ. tom. 4. c. 1. 3. num. 3. sic asserit. [Puede la Republica obligar à todos los mercadores suyos y de su distrito a gastar el trigo, conforme lo que costò, auindole comprado, para que no huuiesse falta en ella:] & ita accidisse in praxi, in quadam Hispania ciuitate testatur ipse Rodriquez, sic consulens Decurionibus illius vrbis, licet frumentum subsequenti anno vilius venderetur, quàm anno superiori fuerat ab illa Republica emptum; & ita etiam expressè docet Faust. in speculo Confess. disp. 6. q. 77. & 78.

Ex quibus omnibus concludendum est, nullo modo ferendum esse abusum vendendi, scilicet frumenta vilius, quàm fuerunt empta, & contrarium praticare, vt latè probatum est, contra omnem rationem erit. Itaque Illustissimi Senatores circa praesens dubium, habeant oculos ad Deum, ad Rempublicam, & ad rectam gubernationem, & non ad satisfactionem aerae popularis, vt loquitur à Ponte ubi supra. Saluo semper meliori iudicio aliorum praestantissimorum virorum, quibus haec omnia, & me ipsum humiliter submitto.

Post haec scripta, elapso iam anno, Serenissimus Rex nostram sententiam per epistolam directam Excellentissimo Proregi Marchioni Tauara, seruandam esse ab omnibus ciuitatibus huius Regni determinauit, quam epistolam hic per extensum apponere non grauabor. Igitur eius verba haec sunt. [Ha se entendido, que el trigo, que compran las Ciudades de Palermo, y Messina, y otras deste Reyno, se suele vender à mas buen precio, del que les ha costado, de que se les sigue mucho interes, y daño, y porque esto

esto es contra las ordenes, que estan dadas, y combiene al bien publico, y a mi seruicio à tassar esto para adelante, he querido encargaros, y mandaros, como los hago proueyas, y deys orden que el trigo, que compraren las dichas Ciudades de Palermo, y Messina, y otras deste Reyno, no se venda, ni pueda venderse a menos precio, del que les huuiere costado, y que se obseruen, y guarden las ordenes, que ay cerca desto sin dispensar à ellas, en ninguna manera, que tal es mi voluntad. De Madrid a veynte y tres de Enero 1627. Yo el Rey.] Quæ quidem epistola fuit postea executoriata per ipsum Proregem, & Regale Patrimonium, die decimosextimo Aprilis, & à Senatu huius vrbis die decimonono eiusdem mensis in eodem anno Domini millesimo sexcentesimo vigesimo-septimo, tempore quo erat Prætor Illustrissimus Dominus Cæsar Caietanus Marchio Xiurtini, vir pro bono publico natus.

De electionibus Officialium ritè faciendis, & præsertim ab illustrissimo Senatu huius vrbis Panormitanæ.

RESOLVT. LXVII.

Sciendum est, quòd de iure communi constat spectare ad Senatores ciuitatis Officialium electionem. Sic obseruarunt inter multos doctissimi Iurisconsulti Azeued. & Matienzo in *leg. 1. lib. 5. tit. 18. re. op. cum Villadiego in polit. c. 1. §. 17. n. 3.* Deinde sciendum est etiam, quòd electio Officialium nostræ ciuitatis ita practicatur: ex multis eliguntur tres per secreta suffragia, qui postea mittuntur in urnam, & primus qui postea sine fraude à deputata persona sumitur, is officium consequitur. Quod autem hæc electio per sortes sit valida, vltra Doctores, quos citat & sequitur Sanchez *vbi infra lib. 2. c. 38. n. 58.* tenet Portel in *addit. ad dub. regul. verb. electio, n. 4.* & sic Romæ olim (vt loquitur Tacitus) urna, quid esset agendum, decernebat, vt & notauit eruditissimus Torrent. in illa verba Horat. *lib. 1. Ode 4.*

Nec regna viri sortiere talis.

vbi ait: Sortiri Iudices & Magistratus dicebant Romani, eumque Iudices qui Magistratus ac Prouinciarium Rectores futuri erant, sorte eligebantur, quod etiam ex pluribus notauit eruditus Iurisconsultus Turreblanca in *epi om. delict. sed de magis, lib. 1. c. 2. n. 50.* & ad hunc morem allusisse Virg. 6. *Æneid.* in illis verbis:

Quæstior Minos urnam mouet.

putauit Beroaldus in *Suet. cap. 29. in vita Octauij Augusti,* & tandem, sic etiam olim fieri in nostra Sicilia, ex Plutarcho obseruat Delrius in *disquis. mag. lib. 4. c. 4. q. 1.* His suppositis,

Dico primò, Senatores ante dictam electionem præstare iuramentum de bene eligendo, & sic faciendum esse testatur Auendagno de *exequ. mand. c. 19. n. 14.* vnde si bene non eligunt, periuri efficiuntur. Nam vt notat Sanch. in *sum. tom. 1. lib. 1. c. 13. n. 3.* & Portel *vbi sup. ver. iuramentum, n. 20.* cum Maldero in *2. 2. tr. 10. n. 6. dub. 9. concl. 4.* Iuramentum quod faciunt Rectores & Consiliarij in Congregationibus, obligabit ad mortale, si materia sit grauis. Hoc accidit in casu nostro, quia agitur de electione officiorum magni momenti in damnũ, seu vtilitatem Reipublicæ. Ergo, &c. Et ideo propter periculum tale iuramentum frangendi in multis partibus non præstatur, vt obseruat Bobadilla in *sua polit. tom. 2. lib. 3. c. 8. n. 46.* his verbis: (Aunque para justificacion de elegir los officios dispone la ley, que juren los Regidores de hazer la eleccion bien, y fielmente. Verdad es, que no se practica assi, por la euidente sospecha de los perjuros que suceden de los incautos juramentos, mayormente, que de ordinario estas elecciones se hazen apassionadamente.] Faxit Deus hoc in nostra ciuitate nunquam accidere. Sed quo pacto Senatores obseruabunt iuramentum de bene eligendo? Respondeo, &

Dico secundò, vt supradicti Senatores bene eligant, & iuramentum obseruent, afferunt multi debere ad dicta officia magni momenti eligere digniores. Sed dicit aliquis, durus est hic sermo; durus quidem, sed verus & communis inter Doctores, accipe paucos ex multis. Doctus Iurisconsultus Auiles in *c. 17. prætorum, verb. eligant, num. 2.* De iure communi ad Consilium ciuitatis spectat facere electionem Officialium, & talis electio debet fieri de magis idoneo. Ioan. Valer. in *differeñtis vtriusque fori, verb. electio, differ. 2. num. 3.* Quilibet Distributor, seu Collator munerum Reip. tenetur ea conferre dignioribus sub pena peccati mortalis. Bobadilla in *polit. tom. 2. lib. 3. c. 8. num. 45.* [Toca a los Regidores la eleccion de los officios, y deuen eligir los mas idoneos espertos para ellos.] Bannez in *2. 2. quæst. 63. art. 2. dub. 7.* Senatores infideles sunt & iniusti contra Rempubicam, & contra bonum eligendorum, si officia quæ distribuunt, suffragia omnium dispensent minus dignis, quia inter ipsos, & Rempubicam est pactum formale, vel virtuale de eligendo digniore. Ledesma in *sum. tom. 2. tra. 8. cap. 2. d. ffic. 5.* [Quando la eleccion de los officios se haze por votos y el que ha de ser parte, ò Ciudadano de la Republica cuyos es el officio, es pecado mortal de aceptacion de personas no elligir el mas digno. El exemplo es, quando los Regidores eligen los Ministros de la Republica, esto tienen communemente los discipulos de S. Thomas, y se confirma, porque aunque estos officios principalmente se instituyan por el bien publico, y por la publica necessidad. Pero secundariamente se ordenan al bien de los mimos Ciudadanos luego, quando se cumple con el bien comun, tambien se ha de tener atencion à la dignidad, y meritos de los Ciudadanos, y el modo de proceder por votos se declara, que se distribuye en los Ciudadanos, y partes de la Republica luego hasa de guardar la forma de la Iusticia distributua.] Salon in *2. 2. sum. 7. quæst. 63. art. 5. contron. 9. conclus. 2.* Quando officia prouidentur per plura suffragia; ideo vult Reipublica fieri electionem illam à pluribus, vt multorum iudiciis & rationibus propositis melius Reipublicæ consulatur. Repugnat autem omnino huic fini, & scopo eligere dignum, relicto digniore; ergo id non licet. Lessius in *2. 2. cap. 32. dub. 3. num. 17.* Mens Reipublicæ, & Principis est, vt officia conferantur dignissimis, & cum tali opere permittit quædam conferri à supremis suis Officialibus, vel à Gubernatoribus oppidorum, vel à Præfecto militum in militia. Ergo hi omnes tenentur conferre maximè idoneis, alioquin peccant in re graui contra fidem, quam Principi & Reipublicæ debent. Ioan. Maderiaga in *tract. de Senatu, c. 42.* [En las elecciones, que los apuntamientos Consistorios, o Consejos hazen de los Officios, que los Ciudadanos acostumbran proueer, y distribuir entre si mismos, es necessario guardar las reglas de la Iusticia distributua sò pena de pecado mortal, y así se han de proueer de ordinario en los mas dignos, y mas bien quistos, y menos codiciosos: si no es, que sean officios de poca importancia.] Pet. de Arag. in *2. 2. q. 63. art. 2.* Si Reipublica ad plura suffragia eligeret ministros, quilibet sub peccato mortali teneretur suffragari digniori.

Docet etiam hanc sententiam Innoc. in *c. cum olim, de restit. n. 2.* & Platea in *libum. lib. 3. c. de susceptor. n. 2. lib. 10.* cum aliis communiter. Ratio potissima est, quia hæc officia sunt bona communia, quæ ordinantur in bonum Reipublicæ, & in dignitatem & honorem personæ; ergo dispensanda sunt dignioribus. Præbatur antecedens. Nam dicta officia instituta sunt ad conseruationem & gubernationem Reipublicæ, & fructuosa sunt, & honorifica. Ergo respondent meritis, tanquam præmia. Ex his apparet, vt notat Lessius *vbi supra, n. 15.* quam pessimè faciant illi Senatores, qui promouent eos tantum, qui sanguine, vel amicitia ipsis iuncti sunt, vel munera obtulerunt, vt priuaris ipsorum intentionibus melius seruiant, præteritis aliis longè aptioribus. His tamen non obstantibus,

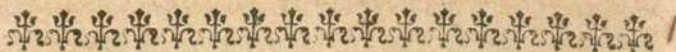
Dico tertio, aliquos asserere esse opinionem probabilem illam, quae docet in officiis saecularibus sufficere eligere dignum, relicto digniori. Ita Caietanus in *summ. ver. electio*. Valquez *opusc. de benefico. c. 2. §. 5. dub. 13. n. 97.* cum Molfel. in *sum. tom. 1. tr. 6. c. 6. n. 83.* & Homobon. in *exan. Eccl. par. 2. tract. 9. c. 4. q. 7.* Sed posset aliquis respondere, supradictos authores loqui in casu, quo Princeps supremus officia dispensaret: sed etiam si dicta officia dispensarent ministri inferiores, & maxime si hoc efficerent per secreta suffragia, ut est in casu nostro, & ita videtur sentire Maderiaga *ubi supra*. Vel responderetur, supradictam sententiam esse contra communem opinionem Iurisperitorum & Theologorum, & praeter DD. supra citatos illi aduersantur Gaugericus Hispanus in *summam Caietani, ver. electio, litera B.* Petr. de Ala in *tract. de decur. Christi. c. 6.* Ioan. de la Cruz in *direct. conf. part. 1. praec. 7. q. 7. art. 2. dub. 1. concl. 2.* Malder. in *2. 2. tr. 1. c. 1. dub. 5.* Reginald. *tom. 2. lib. 2. §. 5. cap. 3. n. 35. in fin.* Valent. *tom. 3. disp. 5. quest. 7. punct. 2. §. 5.* Rebellius *part. 1. lib. 3. q. 4. n. 13.* Turrian. in *2. 2. tom. 2. disp. 2. 3. dub. 1. n. 6.* Vega in *sum. part. 1. c. 8. n. 4.* Sed quidquid sit de probabilitate huius opinionis,

Dico quarto, Senatores eligentes indignos non solum peccare mortaliter, sed teneri ad resarcienda damna ex tali electione sequuta. Ita DD. citati, & Naldus in *summ. ver. eligere, num. 6.* Fernand. in *instrucl. Confess. part. 2. cap. 2. 1. n. 5.* Couarr. in *reg. peccat. §. 7. n. 6.* cum Miranda in *manu. pral. tom. 2. §. 2. 3. art. 1. 3. concl. 2.* Sed ponam hic verba, quae doctus Pet. Maderiaga in *citato lib. de senatu, cap. 42.* pie & solide scripsit, [Quantos desfos pecados se beuen algunos pidiendo el officio, que no merecen, y los, que ruegan por ellos, y los que consienten sin acordarse jamas de confessarlos, ni de restituir los daños, que aquel hizo a la Republica, que no faltara, que hazer con ellos, el dia del juyzio.] Itaque Senatores peccabunt mortaliter, cum onere restitutionis, & erunt periuri eligentes indignos, non autem ad restitutionem tenerentur, nec peccarent mortaliter, secundum opinionem Caietani, & Valquez *ubi supra*, si eligerent dignos omissis dignioribus, sed etiam aliam opinionem positam in dicto secundo. In altero etiam casu peccabunt mortaliter, de quo dicemus in sequenti dicto.

Dico quinto, electi ad supradicta officia postquam in pileo positi sunt (vulgo dicitur in *birret*) aequaliter, si aliquis ex Senatoribus vnum pro alio legat, vel aliquam chartulam ex tribus paulo grandiore efficiat, ut illam facilius alius in pileo relictis sumat, is peccat mortaliter, propter iniuriam, quam fraudulenter infert aliis duobus in re graui. Nam, ut diximus, supradicta officia non solum ordinantur ad vtilitatem Reipublicae, sed etiam ad vtilitatem & honorem ciuium; sunt enim fructuosa, & honorifica. Et ita in terminis docet Suarez de *Relig. tom. 1. lib. 2. cap. 2. 2. num. 16.* vbi sic ait. Quarto potest hoc esse peccatum ex modo, ut si quis fraudibus vtatur in sortibus, sicut in ludo, tunc enim esset iniustitia. Sanchez in *sum. tom. 1. lib. 2. cap. 38. num. 68.* sic etiam asserit. Esset iniustitia missis sortibus inter eos, qui non habent partem ad rem illam, vel si excluderentur aliqui habentes partem, quia in priori casu aequa statueretur conditio habentium ius impar, in posteriori autem defraudarentur potientes aequali iure. Sic ille, quod antea docuerat Toletus *lib. 4. cap. 15. n. 2.* cum Sayro in *Clau. Regia, lib. 4. cap. 5. num. 20.* & postea docuit Martinus Bonacina de *leg. disp. 3. quest. 5. punct. 3. num. 12.*

Scripsi haec ad instantiam Vincentij Vanni Syndici meritissimi huius ciuitatis, viri integerrimi & amicissimi. Faxit Deus, ut sint profutura, si non ad electionem dignioris, ut probaui dicto secundo, saltem ad abominationem fraudis, de qua paulo supra in dicto quinto.

* *

TRACTATUS XVI.

& II. Miscellaneus.

An Confessarius, qui culpabiliter non obligauit poenitentem ad restituendum, teneatur ipse restituere?

RESOLVT. I.

IDACVS Nugnus in *addit. ad 3. part. tom. 2. p. 8. art. 4. dub. 6. fol. mibi 275.* & Zanard. in *direct. Confess. par. 2. pr. 7. cap. 26. dub. 3.* docent sententiam affirmatiuam, sic etiam docet Gabriel in *4. dist. 15. quest. 2. art. 3.* Syluester *ver. vsura, 7. quest. 2.* praeter alios neotericos, quos citat Bonacina *ubi infra*. Et ratio est, quia tam Parochus, quam alius Confessarius (nam gerit vices Parochi) tenetur ex officio docere poenitentem necessaria. Ergo, cum admonet poenitentem restituere, non adimplet id quod debet. Ergo, ait Nugnus, tenetur ipse ad restitutionem, quia non admonendo virtualiter dicit illum non teneri, atque adeo est causa moralis, ut poenitens non restituat, & consequenter est causa damni alterius tertij, & ideo si non est aliud remedium, ipse tenebitur ad restitutionem, quia vere intulit damnum contra iustitiam, tacendo, quando loqui tenebatur.

Verum contraria sententia semper visa est mihi probabilior, & sapius illa in praxi sequutus sum. Dico igitur non solum Confessarios, sed Praelatos & Parochos, quando ex ignorantia etiam vincibili non obligant poenitentem ad restituendum ad nullam restitutionem teneri: nam officium, quod Confessario ex iustitia incubit, solum est in ordine ad spiritualia, & negligens in officio, contra religionem peccat potius, quam contra iustitiam. Et ita amplexi sunt hanc sententiam nouissime Martinus Bonacina de *res. dist. 1. q. 2. punct. 11. num. 13.* & praeter DD. quos ipse citat, tenent etiam hanc opinionem Filliuc. in *qq. moral. tom. 1. tract. 7. cap. 2. n. 374.* Malderus in *2. 2. tract. 5. c. 3. d. b. 24.* Bartholomaeus a S. Fausto in *speculo Confessar. dist. 4. q. 121. n. 7. & 8.* Aegidius de Coninch de *Sacram. disp. 8. dub. 16. n. 144.* & Rebellius de *oblig. iust. p. 2. lib. 17. q. vlt. n. 12. & p. 1. lib. 2. q. 14. sect. 8. n. 65.* Haec sententia limitanda est, modo Confessarius non dicat poenitenti obligato restituere, ut non restituat, vel faciat restituere, cum non teneatur. Ita Suarez in *3. part. tom. 4. disp. 32. sect. 6.* Rebellius, & alij.

Ad argumentum Nugni, patet ex dictis responsio. Nam Confessarius non tenetur ex officio temporalibus creditorum bonis prospicere, cum ab illis mercedem non accipiat, nec eorum gratia officium habeat, sed solum ad procurandum bonum poenitentis. Vnde quamuis ipsi quidem poenitenti teneatur Confessarius ex officio inlungere restitutionem, non tamen ad hoc tenetur obligatione iustitiae, quam habet erga creditorem, sed ex obligatione erga poenitentem, qua tenetur saluti spirituali eius consulere: quare si id negligat, peccabit quidem, sed non tenebitur ad restitutionem.

An Parochus teneatur audire confessionem subditi, quoties ille voluerit confiteri?

RESOLVT. II.

PRIMA opinio est affirmatiua. Ita Bonac. de *Sacram. disp. 5. quest. 7. punct. 4. §. 2. num. 23.* & praeter DD. quos ipse citat, docent etiam hanc sententiam Ioan. Azorius *p. 1. lib. 2. cap. 17. q. 10.* Aegidius de Coninch de *Sacram. disp. 8. dub. 17. num. 129.* & P. Molfesius in *forma, tom. 1. tract. 7. cap. 22. num. 36.* qui omnes asserunt Parochum teneri,

vel per se, vel per alium confessiones subditorum audire, non solum quando alter tenetur confiteri, sed etiam alias, quoties id rationabiliter petit, siue ratione festi occurrerit, aut indulgentiarum propositarum, siue quia tunc temporis (v.g. singulis mensibus, aut decimoquarto die) solet confiteri, aut quia habet aliqua peccata, quæ ipsius conscientiam grauant, aut aliam similem ob causam. Ratio est, quia ex officio tenetur suis subditis Sacramenta ministrare, & subditi habent ius petendi. Ergo, &c. Limitat hanc sententiam Vasquez in 3. part. tom. 4. q. 93. art. 3. dub. 6. n. 3. quando tanta frequentia confessionis expediret saluti, & profectui spirituali subditi: sunt enim qui ita frequenter confitentur, vt omnino sit inutile, quia & confessionis virtus contemnitur, immo & aliquando expedit conscientie subditi cessare à confessione propter scrupulorum perturbationem. Denique diligenter inspiciendum est, quid unicuique penitenti conueniat. Limitat secundò hanc sententiam Didacus Nugnus in addit. ad 3. part. tom. 2. q. 8. art. 4. dub. 3. & excusat Parochum à mortali peccato, qui semel, aut iterum denegat confessionem petenti rationabiliter.

Secunda opinio est negatiua, quam post Medinam C. de Confess. q. 37. Richard. in 4. dist. 18. art. 2. q. 2. Syluestrum verb. Confessor, 1. n. 14. Armil. verb. absol. n. 28. docet nouissime ex neotericis Valerius Reginald. in praxi, tom. 1. lib. 1. c. 8. n. 81. vbi existimat Curatum non teneri sub pœna peccati mortalis audire subditorum confessiones extra calum, quo confiteri tenetur, vel iure humano, vt semel in anno; vel iure diuino, vt in verisimili mortis periculo; aut quoties tale remedium eis necessarium esse videtur, ad aliquod peccatum mortale vitandum. Et ratio est, quia aut tenetur Parochus audire confessiones subditorum ratione charitatis, aut ratione officij: non primum, quia teneretur audire etiam aliorum confessiones, qui non sunt ipsius subditi; & cum alius Sacerdos non peccet mortaliter contra charitatem, nolendo audire alicuius confessionem, neque peccabit Curatus. Nec etiam ratione pastoralis officij mortaliter peccare contra iustitiam patet, quia officio suo satisfacit, si onera sibi à iure, vel à superiore imposita compleat: sed neque ius, neque superior imponit Curato sacramentum Pœnitentiæ ministrare subditis, nisi cum necessarium est hos illud recipere. Ergo. Vnde quamuis Curato commissà sit cura subditorum, tanquam patri filiorum spiritualium, tamen sicut pater carnalis satisfacit suo officio, dando filiis necessaria, aliis abundantioribus denegatis: ita etiam Curatus suo muneri satisfacere iudicandus est, Sacramenta necessaria tunc ministrando subditis, cum eorum suscipiendorum necessitas vrget. Ergo, &c.

Tertia opinio est Io. Baptistæ Posseuini de officio Curati, c. 5. q. 7. qui distinguendo asserit Curatum teneri dare Sacramenta toties, quoties petuntur sub mortali, quando qui petit, est in Paschate, aut morte. At si communicatur, vel confitetur ex deuotione, tunc teneri sub mortali, quando si non dederit, qui petit, non habet alium, à quo recipiat: si verò habet à quo possit recipere, & recipiat, non teneri sub mortali. Quia si Curatus teneretur sub mortali, teneretur ratione damni notabilis, quod Parochianus sustinet. At cum nullo damno afficiatur sub distinctione dicta, videtur etiam Curatum non peccare mortaliter Sacramentum non cõferendo. Omnes istæ tres sententiæ sunt probabiles.

Quidam Diaconus cum ordinem sacerdotalem sumeret, tetigit Calicem cum patena, sed non tetigit Hostiam, quasiuis à me postea, an talis contactus sit de necessitate Sacramenti?

RESOLVT. III.

Aliqui, vt notat Coninch de Sacram. disp. 20. dub. 7. n. 57. putant ordinandum Sacerdotem, non solum debere tangere physicè ipsum Calicem, ac patenam, sed etiam ipsam Hostiam.

Sed contraria opinio prorsus est tenenda, quam docent Sotus in 4. dist. 24. q. 1. art. 2. Zambranus in decis. cas. conf. c. 6. dub. unico, n. 11. Summa Corona part. 3. cap. 8. de causa materiali, n. 11. Chamerotha de Sacram. tract. 11. c. 3. dub. 4. Valent. tom. 4. disp. 9. q. 1. punct. 5. Ledesma in sum. tom. 1. de sacram. Ordinis, c. 3. fol. mibi 415. Vega in sum. tom. 2. c. 57. cas. 5. & in speculo tom. 2. c. 14. §. 5. num. 21. Victorellus in addit. ad tract. de ordine Martini Fornarij cap. 2. Bonacina de Sacram. disp. 8. q. unica. punct. 3. n. 10. & Didacus Nugnus in addit. ad 3. part. tom. 2. q. 24. art. 5. diff. 2. vbi quærit quid dicendum si quis tangat vna manu Calicem, vt est in consuetudine, altera verò manu tangat patenam, non Hostiam, vel Hostiam & non patenam; & respondet, tunc esse verum Sacramentum. Et ratio est, quia sicut vinum sufficienter tangitur tacto Calice, in quo est; ita & Hostia sufficienter tangitur tacta patena, in qua est, vel etiam Calice, in quo est patena cum Hostia: nam etiam in aliis rebus humanis, non solent speciatim tangi omnia quæ traduntur, quando vnum eorum est in alio. Item in Rituali, vbi quæ in hoc contactu necessaria sunt, exactissime describuntur, illud nullo modo, vel leuiter insinuat, nec etiam Episcopus ordinans, eiusque ministri sunt solliciti, vt fiat. Immo hæc opinio erit etiam vera in sententia eorum, qui putant contactum physicum esse de necessitate Sacramenti, & eam debere sic intelligi, vt sit probabilis, obferuat Vasquez in 3. part. tom. 3. disp. 246. c. 2. num. 19. & 20. Nam cum ordinandi habeant tunc manus linteo colligatas, difficillimè fieri potest, vt ipsam Hostiam simul cum Calice tangant, præsertim quando habent digitos breuiiores.

Non reticebo tamen ad tollendos omnes scrupulos, esse opinionem probabilem istam, quam docet Sotus vbi supra. Victoria in sum. Sacram. q. 230. Armil. verb. ordo, num. 4. Henriquez lib. 1. c. 9. n. 11. & lib. 10. c. 10. n. 1. litt. D. & B. Ledesma 2. 2. q. 36. art. 5. Reginald. in praxi, tom. 2. lib. 3. tract. 1. c. 2. n. 8. Molfes. in sum. tom. 1. tract. 2. c. 1. n. 42. cum Vasquez loco citato, nempe, non esse necessarium, vt ordinandus tangat physicè materiam, sed sufficere extensione manuum ostendat se eam ab ordinante acceptare, quia Concilium Florentinum de ordine, nihil meminit de contactu, sed tantum de traditione, cum tamen diligentissimè egerit de necessariis pertinentibus ad essentiam Sacramentorum. Secundò, traditio instrumentorum tantum deseruit ad determinandam potestatem, quæ datur. Sed ad hoc non requiritur contactus, sed ostensio præsens cum signo acceptatiuo, quia non est eadem ratio, quæ in Baptismo, Confirmatione, & Vnctione: non enim dicitur quis lauari, vel vngi, nisi aqua, vel oleum attingat eius corpus. Tertio confirmatur, quia verè dicitur quis accipere equum, vel nummos in suos, licet illos non tangat, modò sit ostensio præsens, qua tradantur, & ab ipso acceptentur. Denique aliquando potest acquiri possessio, & esse vera traditio sine reali apprehensione, modò sit aliquod signum exterius loco illius apprehensionis realis, vt patet. Ergo, &c. Hæc omnia intelligenda sunt de necessitate Sacramenti, nam de necessitate præcepti ordinandus, vt notat Coninch de Sacram. disp. 20. dub. 7. n. 71. concl. 6. tenetur tangere saltem Calicem & patenam.

Qui suscepit Ordinem Diaconatus ante Confirmationem, queritur an peccauerit mortaliter?

RESOLVT. IV.

Didacus Nugnus in addit. ad 3. part. tom. 2. quæst. 35. art. 4. Martinus Fornarius tract. de ordine, c. 3. n. 3. & Bonac. de Sacram. disp. 8. q. unica, punct. 7. n. 10. Tolet. in sum. lib. 1. c. 71. n. 6. & Maiol. de irregul. lib. 4. c. 12. docent peccare mortaliter, cum faciat contra Tridentini præceptum sess. 22. c. 4. de reform. vbi ait, prima tonsura non initientur, qui confirmationem non susceperint.

Verior tamen est opposita sententia, quam hoc nostro

æuo communiter sequuntur. Ita Sotus in 4. dist. ... q. unic. art. 8. Victoria de sac. Ordinis, q. 232. Candelabrum aureū de confir. num. 41. Auila de censuris, p. 7. disp. 9. sect. 1. dub. 3. Suar. tom. 3. in 3. p. disp. 38. sect. 1. Valent. tom. 4. disp. 5. q. 2. punct. 3. Nauarr. in manu. c. 22. n. 9. Molfes. in sum. tom. 1. tr. 2. c. 11. n. 7. Azor. p. 2. lib. 3. c. 48. q. 1. & Coninch de Sacram. disp. 20. dub. 10. n. 103. & q. 72. a. 8. n. 90. vbi asserit addunt aliqui esse peccatum mortale, suscipere Ordines ante Confirmationem, sed melius negat Nauarrus, qui docet etiam Episcopum non peccare mortaliter ordinando non confirmatum, aut etiam antequam ipse confirmatus sit, Confirmationem, aut Ordines conferendo.

Ad argumentum Bonacinae & aliorum respondetur, quod in verbis Conc. Trid. nihil præcipitur initiandis, sed præscribitur Episcopis quid facere debeant: quamuis nec hic stricta aliqua obligatio imponitur, quia nullū est verbum, quo strictum præceptum indietur. Nota verò, quod Toletus & Maiolus vbi supra, putant non solum suscipientem Ordinem ante Confirmationem peccare mortaliter, sed etiam incurrere irregularitatem. Sed hæc opinio merito reiiicitur à Suar. in 3. p. tom. 4. disp. 42. sect. 3. n. 14. Nauar. in sum. cap. 22. n. 9. Henriq. lib. 14. c. 6. n. 3. Soto in dist. 24. q. 1. art. 4. Auila vbi supra, & aliis.

Quidam Clericus in hac ciuitate suscepit sacros Ordines, cum patrimonio ficto, & per multos annos celebravit, quaesuit, an in ordinatione ratione patrimonij ficti, incurreret suspensionem, & postea celebrando irregularitatem?

RESOLVT. V.

Difficilis sanè quaestio. Ponam opiniones DD. quam malueris elige. Affirmatiuam sententiam amplexi sunt Nauar. in manu. c. 27. n. 158. Sanch. de matr. lib. 6. disp. 32. n. 8. & præter alios, quos citat, & sequitur Bonac. de Sacram. disp. 8. q. unic. punct. 5. num. 24. tenet hanc sententiam Comitol. in resp. mor. lib. 6. q. 38. Spino in spec. testam. gl. 18. n. 75. Filliuc. tom. 1. tract. 17. c. 5. n. 89. Ioann. de la Cruz in direct. conf. p. 2. tract. de sacram. Ordinis, dub. 6. conclus. 2. Scortia in Pontif. const. episc. 146. theorem. 149. Valer. Reginal. in praxi, tom. 2. lib. 3. tract. 2. c. 25. sect. 3. n. 72. qui cum Suar. in 3. p. tom. 5. disp. 31. sect. 1. n. 35. putat talem clericum incurrere duas suspensiones, alteram, vt sine sufficienti titulo, alteram, vt sine proprii Episcopi facultate ordinatum. Ratio quare incurrat istam secundam suspensionem, adducitur à Reginaldo, & est, quia ordinatur sine literis dimissoriis. Nam Episcopus conferens huiusmodi literas, titulo patrimonij, non daret illas, si sciret patrimonium esse fictum; ergo dictæ literæ sunt subreptitiæ, & per cõsequens censentur nullæ, & nullius effectus. Rationem verò, quare incurrat suspensionem propter patrimonium fictum, adducit Bonacina, quia Concil. Trident. sess. 21. c. 2. de reform. videtur innouare canones antiquos contra eos, qui artibus, & fallaciis se fingunt habere idoneas facultates. Et canones sunt cap. neminem, & cap. sanctorum 70. distinct. in quibus definitur, esse suspensum, qui ordinatur sine beneficio & patrimonio.

Mihi verò contraria sententiã videtur probabilior, & ideo in praxi tutissima, quam docent Gonzalez ad 8. reg. Cancell. gloss. 5. §. 10. n. 25. Homobon. de exam. Eccles. p. 2. tract. 11. c. 10. quas. 12. Flaminius de resignat. benef. lib. 2. q. 6. n. 18. Toletus lib. 1. c. 48. n. 5. Coninch de Sacram. disp. 16. dub. 5. n. 38. Garfias de beneficiis tom. 1. p. 2. c. 5. n. 20. & seq. Squillante de oblig. cler. p. 2. dub. 4. Pialecus in praxi Episc. p. 1. c. 1. art. 7. n. 20. Auila de censuris p. 3. disp. 5. Henriq. lib. 13. c. 37. num. 1. & in glossa litt. G. refert pro ea multos, & graues Theologos, quos ipse consuluit, & Sayrus de censuris lib. 4. c. 14. num. 16. vbi asserit nimis rigidè, contrariam sententiam esse falsam, quia secundum declarationem Congregationis Concilij, & vsu Pœnitentiariæ ordina-

Antonini Diana Pars II.

tus sine titulo, non est suspensus, neque etiam Tridentinum innouat pœnam illam suspensionis in dicto c. neminem, & c. sanctorum, iure antiquo latam contra ordinatos, absque titulo, quæ pœna iam ante Tridentinum per alios canones, scilicet illum c. Episcopus, qui est Alexandri III. & alterum, qui est Innocentij III. in cap. cum secundum Apostolum, de præbendis, sublata fuit, sed solum innouat pœnas horum duorum canonum recentiorum, Episcopus, & cum secundum Apostolum. in quibus in pœnam ordinatoris, statutum est, vt Episcopi, eos quos sine titulo, aut beneficio, de quo necessaria vitæ percipiant, ordinauerint, suis sumptibus alere teneantur, donec de beneficio eis prouiderint.

Ad argumentum Bonacinae respondetur, intentionem Concilij solum esse innouare pœnas antiquorum canonum, qui non erant sublati, & correcti alio canone; vnde antiqua suspensio nouo iure cap. cum secundum Apostolum, sublata, non innouatur à Concilio; nec est audiendus Vasquez in 3. part. tom. 3. disp. 246. c. 6. n. 61. Bonacina, & alij contrarium sentientes, nam ita declarauit Congregatio Cardinalium his verbis, apud Pialecium vbi supra. Concilium renouat tantum pœnas, c. cum secundum, extra de præbendis in hoc capite.

Ad argumentum Reginaldi respondet Henriquez vbi supra, vbi ait, Qui ob fictum patrimonium initiatur, non incurrit aliam suspensionem latam contra eos, qui absque Reuerendis proprii Episcopi initiantur, quamuis enim per fraudem, licentiam, & Reuerendas obtineant, est tamen vera licentia. Hæc ille.

Nec obstat dicere, quod obtinuisse Reuerendas ex causa falsa, est idem quod non obtinuisse illas, quia, vt notat Auila loco citato, Episcopus debet facere sufficientem diligentiam, vt cognoscat, an patrimonium sit verum. Deinde, si fictio patrimonij sufficeret ad incurrendam illam suspensionem, sufficeret etiam falsitas in probatione morum, & generis. Dicendum est igitur, supradictum clericum ordinatum sine titulo, non fuisse suspensum, atque aded celebrando non incurrere irregularitatem.

Nec valet dicere, supradictum clericum incurrere in suspensionem ex Bulla Sixti V. contra clericos malè promotos, vt notat Gonzalez vbi supra. Nam respondeo, illam constitutionem fuisse à Clem. VIII. redactam ad terminos iuris communis, vt notauit Vialdus in fine Candelabri, & alij. Notandum est tamen, quod etiam, stando in nostra sententia, taliter ordinatus potest puniri extraordinariè ab Episcopo, cum à iure certa pœna sancita non sit, vt obseruat Gonzalez n. 32. & forsan Episcopus illi necessaria denegare potest, cum ipse in culpa non fuerit, sed deceptus ab ordinato.

An post commutationem alicuius voti, licitum sit voventi redire ad prius votum, etiam si commutatio facta fuerit in melius.

RESOLVT. VI.

Negatiuè respondet Filliuc. in suis quas. moral. tom. 2. tract. 26. c. 10. n. 288. Suarez de Relig. tom. 2. lib. 6. cap. 20. n. 1. & 4. Reginal. in sua praxi tom. 2. lib. 10. c. 1. n. 362. & Raphaël de la Torre in 2. 2. tom. 1. q. 88. art. 12. disp. 5. n. 12. nam, ait ipse, & Filliucius, illa commutatio habet vim voti, quare non poterit ex se commutare; quia virtute commutaret in minus, cum supponamus, commutationem factam fuisse in melius. Ergo, &c.

Sed contraria sententiã semper mihi visa est probabilior, quam ex neotericis amplexi sunt Sanchez de matrim. tom. 2. lib. 8. disp. 9. n. 21. & præter DD. quos citat, & sequitur Bonac. tract. de legib. disp. 4. quas. 2. punct. 7. §. 3. n. 20. tenet etiam hanc opinionem Io. Malderus in 2. 2. tract. 10. c. 5. dub. 11. quas. 9. vbi querit, an is, cuius votum ex causa semel commutatum est, satisfaciat, si relicto opere substituto, impleat primum votum? Et respondit omninò

Z A

satisfacere,

satisfacere, quia potest quisque ei renuntiare, quod pro se noscitur introductum, *statuimus, de Regularibus*; certum autem est commutationem fieri in fauorem eius, qui vouit: immò commutatio sub ea tacite fit conditione, vt vouens impleat rem substitutam, nisi malit votum implere, ne iustæ poenitudinis humanitas amputetur, quo modo & appellationem interpositam licet reuocare. *l. si quis libellos. C. de appellat.* Vnde colligitur, hoc locum habere etiam, quando commutatio facta est in melius. Sic Malderas.

Hinc infert Lessius *lib. 2. cap. 40. dub. 11. num. 97.* quòd si sapius facta sit commutatio, posse seruari quiduis illorum, in quod facta fuit, v.g. votum peregrinationis annuæ, commutatum est in menstruam confessionem, menstrua confessio in ieiunium hebdomadariam, ieiunium hebdomadariam in certas preces quotidianas; potest vouens satisfacere voto, vel recitando illas preces, vel ieiunando singulis hebdomadis, vel confitendo singulis mensibus, vel annuam peregrinationem suscipiendo. Sic ille.

Limitanda tamen est hæc sententia, cum Sanchez *ubi supra num. 27.* & Molfes. *in summ. tom. 1. tract. 11. cap. 15. num. 223.* nisi vouens acceptaret commutationem in melius bonum, & id consultò faceret ad maiorem Dei cultum augendum, tunc non potest ad priorem materiam redire, quia illa commutatio facta est, non in sui, sed in Dei fauorem. Secus autem crederem, si in hoc euentu commutatio facta esset in bonum æquale; imò si res sit dubia, an commutatio in melius facta, sit in Dei fauorem, puto licitum esse vouenti redire ad priorem materiam, & primum votum.

Restat modò respondere ad argumentum contrariæ sententiæ. Dico igitur illam commutationem non habere vim noui voti independentem à priori, sed prius votum in materiam commutatum extinguitur ad eum effectum, vt acceptans illam commutationem, nullo euentu teneatur ad prius votum, & priorem materiam; sed totum hoc cum conditione, ad eum effectum, vt qualiscunque sit materia subrogata, liberum sit vouenti, redire ad prioris voti materiam.

*Verum commutatio voti in bonum æquale,
possit fieri propria autoritate
vouentis?*

RESOLVT. VII.

NON posse respondent communiter, & vltra 15. DD. quos citat, & sequitur Sanchez *in sum. tom. 1. lib. 4. c. 49. n. 12.* docet etiam hanc sententiam Suarez *de Relig. tom. 2. lib. 6. c. 19. n. 3.* & seq. Filliuc. *in quest. mor. tom. 2. tract. 26. c. 10. n. 283.* Reginald. *in sua praxi tom. 1. lib. 18. c. 2. n. 240.* Molfes. *in sum. tom. 1. tract. 11. c. 15. n. 197.* Malder. *in 2.2. tract. 10. c. 5. dub. 11.* & Raphaël de la Torre *in 2.2. tom. 1. q. 88. art. 12. disp. 5. n. 12.*

Sed contrariam sententiam probabiliter sustineri posse, docent etiam aduersarij, vt Suarez *ubi supra n. 4. in initio,* docuit etiam Aragon. *in 2.2. quest. 88. art. 12. dub. 1. dist. 3.* & illam tenet nouissimè Bonac. *tract. de legib. disp. 4. quest. 2. punct. 7. §. 3. num. 8.* & præter DD. quos ipse citat, tenet etiam Fernandez *in suo exam. Theolog. moral. part. 1. cap. 6. §. 11. n. 2.* vbi ait. Tota controuersia est de commutatione in euidenter æquale, qua autoritate fieri possit. Dico igitur, si euidenter sit, arbitrio prudentis huiusmodi æqualitas, posse fieri hanc commutationem à vouente. Ratio est, quia solum hac in re requiritur iudicium superioris, vt decernat, quid Deo acceptum sit, euidenter autem est acceptum esse Deo æquale. Ergo. Sic ille.

Idque dicendum est, cum vtraque materia est æquæ grata Deo, nil refert vtra illarum eligatur.

Sed notandum est, quòd materiam subrogatam euidenter constare debet esse æqualem, nam si sit dubia, non

erit licita talis commutatio, quia in dubio melior est conditio possidentis, sed in tali casu votum possidet. Ergo illud adimplendum est. Ita Arag & alij, *ubi supra.*

Notandum est etiam, ex mente aduersariorum, quicquid asserat Suar. *ubi supra c. 20. n. 9. & cap. 19. n. 14.* quòd quamuis commutatio voti sit facta propria autoritate in bonum æquale, aut in minus; non est omnino irrita, sed tenetur vouens vel prius votum implere, vel supplere quod commutatione defuit, vt esset in bonum euidenter melius; quare sufficit tunc propria autoritate supplere, quod ad euidenter melius sufficiebat. Ita Sanch. *in summ. tom. 1. lib. 4. c. 51. n. 11. §. 12.*

Sed secundum aliam opinionem probabilem non tenebit aliquid aliud supplere, quia sufficit, vt diximus, quòd votum commutetur in æquale, etiam autoritate solum ipsius vouentis.

Olum quidam Confessarius scrupulis cruciabat, ad cognoscendam iustam causam, pro commutatione votorum.

RESOLVT. VIII.

Respondi, verum esse, ex communi DD. sententia, quòd quando commutantur vota, etiam in bonum æquale, est opus aliqua causa, vltra Prælati autoritatem. Ita Clauis Regia *lib. 6. c. 11. n. 8. & 25.* Filliuc. *in quest. mor. tom. 2. tract. 26. c. 10. n. 283.* Azorius *tom. 1. lib. 11. c. 18. qu. 3.* Graffius *in dec. p. 1. lib. 2. c. 30. num. 6.* Malder. *in 2.2. tract. 10. c. 5. dub. 21. quest. 5.* & alij. Tamen sufficit, vt ista causa sit leuis, & parua. Et sic ait Fernandez *in exam. Theol. mor. part. 1. c. 6. §. 11. n. 4.* & Lessius *lib. 2. cap. 40. dub. 11. n. 96.* quòd causa sufficiens ad commutandum votum in æquale, satis erit, si suauius hilariùsque vouens adimplebit materiam voti subrogati.

Imò putat Sanchez *in sum. tom. 1. lib. 4. cap. 50. n. 23.* solam petitionem vouentis, vt votum commutetur, esse causam sufficientem ad commutandum. Idèd rectè asserit Caietanus, tunc Prælaturum sine causa commutaturum, quando pro libito, ante subditi petitionem, nec intuitu illius gratificationis commutat. Ita ille *in 2.2. quest. 88. art. 12. col. 2. ver. in commutatione autem votorum,* & *in summa, verb. votum, cap. ult. verb. rationabilis autem causa.*

Plus addam, cum Sanchez *ubi supra cap. 51. num. 15.* Sacerdotem commutantem votum in æquale, sine iusta, & legitima causa, peccare tantum venialiter, licet peccare mortaliter asserat Raphaël de la Torre *in 2.2. tom. 1. q. 88. art. 12. disp. 5. n. 7.* Ratio est, nam commutatio illa, vt probat Sanchez *n. 8.* valet, & abusus potestatis est in re leuissima, neque magnum detrimentum ex ea cultui diuino infertur, & talis commutatio in rigore leuissimam causam requirit, ita vt Suarez *de Relig. tom. 2. lib. 6. c. 20. n. 7.* dixerit moraliter in commutatione votorum nunquam deesse causam.

Nota verò, quòd supradicta intelliguntur virtute priuilegiorum regularium, vel quando delegatur hæc potestas in fauorem priuatæ personæ, vel quando Prælatus ex potestate ordinaria, talia vota commutat. Nam quando commutantur virtute Bullæ Cruciatæ, vel alicuius Iubilæi, nulla alia est opus causa, quam conferre eleemosynam præscriptam in Bulla, propter belli subsidium, & exequi opera in Iubilæo præscripta. Ita Suarez *ubi supra lib. 6. cap. 19. num. 5.* & Sanchez *cap. 50. num. 19.*

Dicendum est etiam, aduersus Reginaldum *in praxi tom. 2. lib. 18. num. 348.* Azor. *part. 1. lib. 11. cap. 18. quest. 6.* Raphaël de la Torre *in 2.2. tom. 1. quest. 88. art. 12. disp. ult. num. 1.* Suarez, Sanchez & alios DD. quos ipse citat, per Bullam Cruciatæ, & per Iubilæum, posse Confessarios commutare vota in aliquid minus. Ita nouissimè tenet Bonacina *tract. de legib. disp. 4. quest. 2. punct. 0. §. 3. n. 11.* &

Quidam creditor Principis, seu civitatis, fraudando gabellam, volebat sibi compensare debitum, quæsiuit an hoc, servatis legibus compensationis, esset licitum?

RESOLVT. XIV.

Respondi, Reginald. *in praxi, tom. 1. lib. 10. c. 24. n. 383.* & Iacobum de Graffis *in dec. aur. p. 1. lib. 2. cap. 125. n. 39.* negantem sustinere sententiam; sic enim ait. Potest gabella fraudari, quando defraudantes essent iniuste damnificati à dominis, quia possent sibi satisfacere. Sed nota, quòd istud bene procederet, quando Princeps exigeret nomine proprio omnes gabellas per suos Procuratores; secus vbi locaret aliis subditis gabellas aliàs iustas, & ipsi certam pensionem in quemcumque euentum reportarent, vt communiter fit ferè per totam Italiam; tunc enim non possent fraudari. Et ratio est, quia non fit damnum extorforibus, sed conductoribus gabellarum iustarum, quibus nihil est imputandum, ex quo iustas gabellas exigunt, & compensatio non debet fieri, nisi inter easdem personas; nam res inter alios acta, aliis præiudicare non debet, *cap. peruli. de re iud. & damnum, & pœna suos debet auctores tenere, & non alios, quæsiuit, de his, quæ fiunt à maioris parte capituli.* Sic Graffius & alij.

At mihi contraria sententia semper placuit, & in praxi semper consului, & illam docet Petr. à Navar. *de restit. lib. 3. c. 1. n. 247.* quem citat, & sequitur Lessius *de iust. lib. 2. cap. 3; dub. 10. n. 75.* cum Bonac. *de contrab. disp. 2. q. 9. punct. 1. n. 12.* qui citat Vasquez, & Molinam, & præter illos tenet etiam hanc sententiam Bartholomæus à S. Fausto *in speculo confess. disp. 33 q. 37.* Turrianus *in 2. 2. tom. 2. disp. 46. dub. 3. n. 2.* Molfes. *in summa, tom. 2. tract. 12. c. 22. n. 142. & 143.* Vega *in sum. par. 1. c. 15. cas. 10.* & Malderus *in 2. 2. tract. 5. c. 9. sub. 16.* vbi ait. Etiam si Princeps locauerit velligal, nihilominus licere creditori facere compensationem; secus tamen si Princeps illud vendiderit: tunc enim non poterit creditor compensare, nisi fortè, quando creditum antiquius fuerit venditione.

Ad argumentum Iacobi de Graffis in principio positum, respondetur, conductores gabellæ verè damnum non accipere, norunt tamen subditorum fraudes, & ideo redimunt gabellam longè minoris, quàm valet, vnde & in ipso contractu censentur esse parati talia incommoda subire.

Quidam vir nobilis consuluerat alteri, vt homicidium committeret, sed postea ante perpetratum facinus, consilium reuocauit, multas rationes ad dissuadendum adhibens; quæsiuit à me postea, an teneretur ad restitutionem damni, ex illo homicidio subsequuti?

RESOLVT. XV.

Quidam vir doctus Societatis Iesu, consultus etiam de hoc calu, affirmatiuè respondit, & satis quidem probabiliter; ita etiam docet P. Molina *de iust. tom. 3. n. 2. disp. 72. n. 1.* Lessius *lib. 2. cap. 13. dub. 3. n. 17.* Bartholomæus à S. Fausto *in speculo confess. disp. 4. q. 69. n. 3.* Megala *in 2. 2. lib. 2. cap. 1. q. 2. n. 26.* Malderus *in 2. 2. tract. 4. c. 2. dub. 3.* vbi agit de consulente. Et ratio est, quia hæc est differentia inter mandantem, & consulentem, nam mandatarius non exequitur mandatum nomine proprio, sed nomine, & in gratiam mandantis. Ergo postquam reuocatum est mandatum, & hoc ei notificatum est, si mandatarius his non obstantibus committat delictum, illud committit nomine proprio, & proprio arbitrio. Ergo ei imputabitur. Secus est in consulente, quia ostensione commodi, vel honoris, consulens voluntatem alterius ad damnum inferendum promouit, & hæc motio tamdiu durat, quamdiu ipse tali consilio incitatus damnum con-

ceptum vult exequi: hinc ait P. Molina, consilium datum gratia eius cui datur, vt is illo utatur, tanquam suum negotium agens, eaque ratione, quodcumque is illo promotus, damnum iniuste infert, imputatur opus, quo damnum infert, atque effectus ei, qui tale consilium dedit, tanquam causa, per id consilium ad id opus, ad eumque effectum cooperanti.

Ego verò dictum consulentem ad restitutionem non obligavi; tenens contrariam sententiam, quam probabilem vocat Lessius *sup. num. 18.* & illam docet doctissimus Nauarra *de restit. lib. 3. c. 4. n. 27.* Salon. *in 2. 2. q. 52. art. 7. contr. 9.* Reginald. *in praxi, tom. 1. lib. 10. c. 10. quasi. n. 108.* & Azor. *p. 2. lib. 4. c. 11. q. 2.* Et ratio est, quia quando consulens fecit quod potest, vt consilium suum euertat, vel ostendit omnibus consideratis esse iniquum, & non sequendum, non videtur executor ipsius consilio moueri, sed sua malitia. Ergo, & c.

Negandum est igitur, contra DD. aduersæ sententiæ, discrimen inter mandantem, & consulentem.

Queritur, an consulens homicidium, de quo supra dictum est, postquam reuocando consilium, nihil poterat persuadere; an, inquam, tenebatur non solum ex charitate, sed etiam ex iustitia monere eum secretò, contra quem huiusmodi consilium datum fuit ad effectum se tuendi?

RESOLVT. XVI.

Teneri ex lege iustitiæ putant aliqui, quos sequitur Bartholomæus à S. Fausto *in speculo confess. disp. 4. q. 72.*

Multi verò putant, eum obligari ad reuocandum consilium lege iustitiæ, quoniam nondum est delictum perpetratum; sed reuocato consilio, non cogi lege iustitiæ monere secretò eum, contra quem consilium est datum, sed lege charitatis, si commodè potest admonere illum. Quare si reuocato consilio delictum fuerit admissum, non cogitur, inquit, compensare damnum, quia non est consilio ipsius secutum, cum ille aliud delictum admiserit, quia voluit ex sua malitia, non quia consilium est illi datum. Hæc Azor. *p. 3. lib. 4. c. 11. quæsi. 3.* ex sententia multorum, quam probabilem vocat, sicut & ego etiam existimo.

An Episcopus possit ex urgentissima necessitate dispensare in impedimentis dirimentibus matrimonium, ante contractum ipsum matrimonium?

RESOLVT. XVII.

Dixi, ante contractum ipsum matrimonium, nam post contractum, quando ipsum impedimentum est occultum, & matrimonium publicum, nec coniuges possunt separari absque scandalo, nec ad summum Pontificem patet recursus propter paupertatem, vel locorum distantiam, vel ob alia legitima impedimenta, clarum est posse Episcopum dispensare contra Sotum, Medinam, & Cordubā. Ita tenet communis DD. sententia, Coninch *de Sacram. disp. 33. dub. 3. n. 2.* Syluest. *ver. dispensatio, q. 9. §. 15.* Fernand. *in exam. theol. p. 3. c. 16. §. 4. n. 1.* Rodriguez *in sum. tom. 3. c. 35. n. 7.* Frac. Leo *in thes. for. Eccl. p. 2. c. 8. n. 43.* Gomez *in Bull. Cruciatæ, claus. 9. n. 8.* Nauar. *c. 2. n. 85.* Valer. *tom. 4. disp. 10. q. 5. punct. 5.* Lessius *lib. 2. c. 40. dub. 18. n. 128.* Guttier. *canon. q. lib. 1. c. 23. n. 18.* & de matrimonio c. 49. n. 6. & seq. Armilla *ver. dispensatio, n. 20.* Henriq. *lib. 1. c. 3. n. 2.* Sanchez, Villalobos, Bonacina, Reginald *vbi infra.* & alij.

Tota igitur difficultas est, an possit ante contractum matrimonium. Solus Sanchez *de matrim. lib. 2. c. 40. n. 7.* nullius auctoris (vt ipse ait) patrocinio fretus asseruit, posse Episcopum dispensare aliquando in impedimento dirimente, antequam matrimonium contrahatur, quando urgentissima necessitas id postularet; ponit exemplum.

Accedit manè confessura, quæ reperitur habere impedimentum dirimens, cuius detectio infamiam ei pareret, & sunt omnia iam parata ad nuptias celebrandas vespere, & tentatis omnibus mediis, nulla euadendi via aperitur ad tollendam infamiam, vel suspicionem grauis delicti in confessione manifestati, si tunc non celebrentur nuptiæ, in tali casu posse Episcopum dispensare, ait Sanchez.

Hanc sententiam non audebam consulere, sed modò considerando rationes, quas adducit Sanchez, & quia inueni multos Doctores, qui illum sequuntur, puto hanc opinionem esse probabilem. Doctores qui sequuntur Sanchez, hi sunt, Henr. de Villalobos in *sum. tom. 1. tr. 14. diff. 25. n. 6.* Bonac. *tract. de matr. q. 3. punct. 15. n. 6.* qui malè citat pro hac opinione Valentiam, & Henriq. *voisuprà*; & tandem inueni, docere etiam hanc opinionem Molfes. in *sum. tom. 1. tractat. 4. cap. 12. n. 35.* Barbol. *de potest. Episc. p. 2. alleg. 35. n. 5.* Homobon. *de exam. Eccles. p. 1. tr. 5. c. 5. ques. 32.* Victorel. *in notis ad man. Nauar. cap. 22. n. 85.* Bas. Pontium *de matr. lib. 8. c. 13. n. 6.* qui citat Vasquez & Salas, Valerium Reginald. in *praxi tom. 2. lib. 31. c. 27. n. 205.* Fretus igitur autoritate horum Doctorum, dico quando nulla alia media sufficerent, ad magnam necessitatem, quæ vrget, euadendam, tunc posse Episcopum, etiam ante matrimonium contractum in impedimento matrimonij, dirimente dispensare. Et ratio est, quia impedimentum dirimens est de iure humano, & ideo sicut Episcopus, ex magna necessitate post contractum matrimonium, vt asserunt omnes DD. potest dispensare in impedimento dirimente, cur non poterit antea? militat enim eadem ratio. Cætera argumenta videbis apud Sanchez.

Ex occasione cuiusdam homicidij casualis, fuit olim à me quesitum, vtrum ad irregularitatem, ex delicto incurrendam, requiratur culpa mortalis, & ita vt negligentia venialis non sufficiat?

RESOLVT. XVIII.

EX nostris P. Megala in *3. p. lib. 7. c. 1. q. 1. n. 7. & ques. 5. n. 110.* ex Societate Iesu P. Molina *de iust. tom. 4. tract. 3. disp. 77. n. 4.* ex Dominicanorum familia Illustrissimus Caiet. in *2. 2. q. 64. art. 8.* cum Petro de Aragona *ibidem*, & alij putant culpam venialem sufficere ad irregularitatem incurrendam, & præcipuè probat hoc Megala *ex c. continetur, de homicidio.* Deinde, ait Molina, irregularitas ex eo proueniens, quòd aliquis se immisceat causæ sanguinis, incurrì potest, absque alia culpa (quin & cum merito) propter solum homicidium, aut mutilationem, quæ sint sublequuta, vt patet in laico, qui licitè, ac meritorie in causa accusauit, & iudice, qui similiter licitè, ac meritorie sententiam tulit. Ergo, &c.

At ego contrariam sententiam probabiliorem esse semper cenlui, & illà in facti cõtingentia consului. Ita docent præter DD. quos citat, & sequitur Sayrus *de censur. lib. 7. c. 5. n. 5.* Suar. *de cens. disp. 40. sect. 3. n. 19.* Coninch *de Sac. disp. 17. dub. 2. n. 13.* Bonac. *de cens. disp. 7. q. 1. punct. 2. n. 1.* Filliuc. in *qq. mor. tom. 1. tr. 20. c. 3 à n. 58. vsque ad n. 64.* Villalob. in *summ. tr. 21. diff. 22. n. 8. & 14.* Sanch. *de matr. tom. 3. lib. 9. disp. 32. n. 34.* & alij. Dico igitur, ad incurrendam irregularitatem requiri peccatum mortale, & non sufficere quamcumque negligentiam venialem. Et ratio est, quia irregularitas est pœna grauissima, & quia pœna debet proportionari delicto. Ergo non est verisimile incurrì ob culpam, & negligentiam tantum venialem. Cæteras rationes vide apud citatos auctores.

Restat respondere ad argumenta in contrariu. Ad argumentu Megalæ respondetur secundam aliquos, Clericu illu, de quo in *c. continetur*, peccasse mortaliter ludendo cù laico ioco satis indecenti, vt patet. Ergo. Ita Sayrus *ubi supra.* Sed hæc responsio non ita arridet Suarez, & ipse aliam meliorem dat *disp. 45. sect. 6. n. 3.* adi illum, & non pigebit.

Ad argumentum Molinæ respondeo, non ob stare, quòd aliquando incuratur irregularitas ex homicidio, sine culpa, dummodo homicidium illud factum sit publica autoritate ex defectu lenitatis, non autem priuata ex delicto, vt est in casu nostro: nam tale homicidium debet esse culpabile, ideòque voluntarium, saltem indirectè.

Solent quamplurimi in morte relinquere Confessariis aliquam pecuniarum summam, pauperibus ab ipsis eligendis distribuendam, quesitum à me fuit, an dicti Confessarij teneantur pro supradicta elemosyna consequenda eligere pauperiores?

RESOLVT. XIX.

Affirmatiuè respondet Pala. Ruu. in *rep. c. per vestras, de don. inter vir. col. 356.* & saltem peccare venialiter Confessarium eligendo idoneum pauperem, si alius est pauperior, putat Ioan. Valer. in *suis differentiis vtriusque fori, ver. electio. differ. 2. n. 4. in fine.* Idem putat quando elemosyna fuit relicta ad sceminas maritandas.

At ego cum Illustrissimo Cardinali Francisco Mantica *de coniectur. ult. volunt. lib. 8. tit. 5. n. 6.* contrariam sententiam puto esse veriore. eius verba sunt hæc. Notandum est, quòd is, cui committitur electio pauperum, non habet necessè eligere pauperiorem. Bart. in *l. unum ex familia, §. 1. in fine, de legat. 2.* Bald. in *l. cum quidam, ad fin. eod. tit.* nam locus est gratificationi, nec peccat, qui vnum pauperè alteri prætulit. idè Bald. in *rep. l. 1. n. 31. ver. tem queritur, de sacros. Eccl.* Ita Matica. Sed de hac questione alibi in superiori tract. latius dictu est: an verò legatu relictu ad pauperes, possit in vnum distribui, vide Cened. *collect. 114. n. 3.* Petr. Magdalen. *de numero testium in testam. p. 2. c. 2. n. 43.* & Auilez in *cap. 1. Prætorum, in glossa niguno, n. 3.*

An qui suscipit primam tonsuram, vel minoribus ordinibus initiatus, animo non ascendendi ad alios ordines, sed gaudendi priuilegio fori, & exemptione à tributis, peccet mortaliter?

RESOLVT. XX.

NOUISSIMè August. Barb. *de potest. Episc. p. 2. alleg. 11. n. 12.* cum Bannez in *2. 2. q. 12. art. 1. in 2. diff. concl. vlt.* partem tuetur affirmatiuam, & præter ipsos, tenet etiam hanc sententiam Ledesm. in *sum. tom. 11. tr. de sac. Ordinib. c. 7. concl. 3. fol. mibi 435.* qui citat Nauar. Et ratio est, quia Conc. Trid. *sess. 23. c. 4.* ait: Prima tonsura non initientur, qui sacramentum Confirmationis non susceperint, & fidei rudimenta edocti non fuerint, qui que legere, & scribere nesciant, & de quibus probabilis coniectura non sit, eos non sæcularis iudicij fugiendi fraude, sed vt Deo fidelem cultum præstent, hoc vite genus elegisse.

At cõtraria sètètia sèper visa est mihi probabilior, & illà ex neotericeis amplexi sunt Villalob. in *sum. tr. 11. diff. 14. n. 2.* Sanchez *de matrim. tom. 2. lib. 7. disp. 31. n. 16. & 17.* Coninch *de Sac. tom. 2. disp. 20. n. 104. & 105.* & alij.

Ad autoritatem Concilij Tridentini respondetur, solum ostendere, quid ipsa decentia, & illius status reuerentia postulet, & ideo nullis vitur verbis præceptiuis, ad peccati mortalis obligationem sufficientibus.

Quidam calcibus percussit Clericum in publica platea, & cum à tali excommunicatione non posse ab Episcopo absolui dixissent aliqui viri docti, quesierunt à me quid in hac re ego sentirem?

RESOLVT. XXI.

RESPONDI pro illis Theologis adesse Sayr. *de cens. lib. 3. c. 28. n. 6.* qui putat, quòd ratione loci publici percussio aliàs leuis efficitur enormis, sed cùm percussio, de qua

& alij, quorum opinionem probabilem vocat Lessius lib. 2. cap. 40. dub. 11. num. 95. vel num. 109. His cognitis, nescio quomodo Confessarij amplius habebunt scrupulos, circa iustam causam, quæ necessaria est in commutatione votorum.

Plausibilis est Confessariis illa questio, an qui voluntariè, vel ex obliuione tempore Iubilæi, non petit commutationem alicuius voti, possit deinde, post transactum Iubilæum, etiam post multos annos, eandem commutationem obtinere: supponimus omnia opera præscripta fecisse, & Iubilæum consequutum fuisse. Idem dicendum est de dispensatione in irregularitate, & reliquis in Iubilæo concessis.

RESOLVT. IX.

NEgantem sententiam amplexus est Regius in suis resol. cas. 21. per totum, qui citat Beiam & Graffium; idem docet Suarez de Relig. tom. 2. lib. 6. c. 16. n. 14. & 15. Bonac. tract. de legibus, disp. 4. quest. 2. punct. 7. §. 3. n. 14. & nouissimè Filliuc. in quest. mor. tom. 2. tract. 26. c. 10. n. 302. Et ratio est, quia sacerdos, qui caret iurisdictione, non potest dispensare, & commutare vota, sed confessarius transacto Iubilæo, caret iurisdictione, cum illa facultas absoluendi, dispensandi, & commutandi sit alligata tempori quindecim dierum. Ergo, &c. Nec valet exemplum de peccatis oblitis, de quibus postea transacto Iubilæo potest quis absolutionem obtinere, nam est disparitas inter vota, & peccata reseruata oblita: hæc enim si habeant annexam censuram, per absolutionem generaliter tollitur censura; si non habeant, tollitur saltem reseruatio; quia absoluuntur indirectè, hoc ipso, quod per obliuionem non fuerint confessi.

Sed ego contrariam opinionem, etiam probabilem, & tutam in praxi esse existimo. Et illam tuetur Henriquez in summ. lib. 7. de indulgent. cap. 11. num. 4. Sayrus in Clauis Regia lib. 6. cap. 12. num. 17. & alij, quos citat, & sequitur Sanchez in summ. tom. 1. lib. 4. cap. 54. num. 39. & 40. Nam, quamuis opera in Iubilæo præscripta, ad eius executionem alligentur tempori designato in eo, ita vt eo tempore transacto, fieri nequeant: at iis factis in illo tempore consequens Iubilæum comparat priuilegium, vt absoluatur ab omnibus reseruatis, & in quibusdam secum dispenfetur, & vt commutentur ei vota, vsque ad Iubilæi tempus emissã. Quod vtique priuilegium tempori certo adstrictum non est, vt constat ex ipsius tenore, qui vbi prius opera facienda tempori alligauit descendens ad priuilegia concessa, sic ait absque vlla temporis limitatione. Concedimus, vt possint hac vice tantum idoneos presbyteros approbatos eligere, qui, eorum confessionibus diligenter auditis, licitè valeant ipsos absoluere, &c. nec non & vota commutare, &c. Sicut si Pontifex eroganti certo die eleemosynam, concedat priuilegium aliquod, erogatio eleemosynæ alligatur tempori, non autem priuilegium. Et confirmatur, quia in Bulla Cruciatæ expressit Pontifex finito anno, cessare omnia eius priuilegia. Itaque cum in Iubilæo hoc non exprimat, apparet non velle illa cessare.

Ex his patet responsio ad argumentum Bonacinae, & aliorum. Nam dicimus, Sacerdotem etiam transacto Iubilæo, habere iurisdictionem, & potestatem commutandi vota illius pœnitentis, qui Iubilæum consequutus est, nam priuilegium commutandi talia vota non erat alligatum tempori, sicuti alia opera ad consequendum supradictum Iubilæum. Et ita hanc sententiam præter Doctores citatos nouissimè amplexus est Leonardus Lessius in vltima editione operis sui doctissimi, de iustit. & iure, lib. 2. cap. 40. dub. 16.

num. 109.

Antonini Diana Pars I I.

Quidam obtinuit commutationem multorum votorum virtute Iubilæi, quod intendebat lucrari, sed postea consultò, & deliberata voluntate omisit opera in Iubilæo præscripta, & illud non obtinuit: quæsiuit, an remaneat securus in conscientia de tali votorum commutatione, quod est querere, an vota commutata vigore alicuius Iubilæi, reuiuiscant eo postea non obtento.

RESOLVT. X.

EX neotericis P. Raphaël de la Torre in 2. 2. tom. 1. quasi. 88. art. 12. disp. vlt. n. 5. Nugnus in addit. ad 3. par. tom. 2. quest. 9. art. 2. dub. 4. in fine, allerunt reuiuiscere, & talem non esse securum in conscientia, & ideo dicendum existimant in hoc casu, talem commutationem, aut dispensationem voti non esse omninò firmam, sed manere votum quasi suspensum, vsque dum compleantur omnes diligentia præscriptæ pro obtinendo Iubilæo. Probat; gratia, & fauor Iubilæi conceditur sub istis conditionibus, & non aliter: sed vna ex præcipuis, quæ per huiusmodi Iubilæa conceduntur, est commutatio, aut dispensatio voti. Ergo nisi condiciones compleantur, non erit valida commutatio talis voti.

Deinde, non videtur verisimile Pontificem voluisse absolutè dispensare cum eo, qui voluntariè Iubilæum omittit.

At contraria sententia omninò est amplectenda, quam sequitur Suarez de Relig. tom. 2. lib. 6. c. 16. n. 10. Sanchez in summ. tom. 1. lib. 4. cap. 55. n. 49. & præter DD. quos ipsi citant, docet etiam hanc sententiam Bonacina tract. de legibus. disp. 4. quest. 2. punct. 7. §. 3. n. 18. Rodriquez in summ. tom. 4. cap. 188. num. 9. Naldus in summ. verb. indulgentia, num. 4. Filliuc. in quest. mor. tom. 2. tract. 26. cap. 10. n. 300. Molfes. in summ. tom. 1. tract. 7. cap. 19. num. 39. & 41. cum aliis. Ratio est, quia Summ. Pontifex in Iubilæo, nulla conditione apposita, absolutè concedit potestatem absoluendi à reseruatis, & commutandi vota. Ergo, cum semel legitime facta fuerit, ac proinde votum extinctum, absurdum est dicere, postea non obtento Iubilæo, reuiuiscere. Probat; vt. ò, quod Summus Pontifex non dat talem potestatem ad commutandum, cum dependentia à futuro euentu; nam si id intenderet, potius ordinaret, vt commutatio non fieret, nisi post reliqua completa, vel saltem clariùs illam conditionem exprimeret in re tam graui. Vnde patet responsio ad secundum argumentum. Ad primum verò respondetur, licet concedatur hæc gratia commutandi vota, propter effectum Iubilæi, vt faciliùs obtineatur, non inde sequitur dari conditionaliter, aliàs non haberet effectum, donec impleretur conditio, quod est falsum; nam statim potest votum non feruari, vel expleri per aliud opus, in quod commutatum est. Satis ergo est, quod detur sub tali onere, quod non sit conditio, sed modus.

Aduertant tamen Confessarij, cum Sanchez, & aliis vbi supra, num. 50. & 51. supradictam doctrinam esse veram, etiam si Confessarius commutauerit talia vota, non præscribendo opera subrogata, sed ea à se, vel ab alio postea transacto Iubilæo præscribenda remittens. Et ratio est clara, quia verè, & legitime commutatio dictorum votorum iam erat facta. Secus dicendum est de votis obligatis; nam transacto Iubilæo, non obtento à pœnitente, minimè possunt commutari, licet talia vota specialia eo tempore sint legitime commutata, quia cum ea non sint verè sublata, & pœnitens per consequentem Iubilæi priuilegium non obtinuerit, sequitur omninò non posse à Confessariis auferri, quia commutarent illa vota sine iurisdictione, & potestate delegata.

Conuenienter superiori questioni istam adiungimus, an qui voti commutationem accepit vigore alicuius Iubilæi, peccet postea mortaliter, si voluntariè omittat onera Iubilæi, & illud non consequatur?

R E S O L V T. XI.

Affirmatiuè respondet P. Emmanuel Rodriquez in *sum. tom. 4. c. 188. n. 10.* P. Suarez de *Religiõne, tom. 2. lib. 6. c. 16. n. 11.* & Filliuc. in *q. mor. tom. 2. tract. 26. c. 10. n. 301.* siue contra pactum implicitum, & iustum, siue contra obligationem relictam ex voto, & inclusam in tali commutatione, seu dispensatione: nam dispensatio, vel commutatio semper intelligitur data sub onere faciendi quod in se est, ex parte pœnitentis ad gratiam consequendam.

Igitur cum cõtra pactum implicitum, & alioqui iustum delinquat in re graui, consequenter peccabit mortaliter. Et hanc esse præsumptam Pontificis intentionem, talem facultatem concedentis, dicendum videtur.

Alter opinio, cui tanquam probabiliori adhæreo, negat peccare mortaliter, quia pœnitens nil promisit, nec obligationem vllam Confessarius imposuit, nec etiam de talis Pontificis intentione constat, & ille, si vellet, posset hanc suam voluntatem explicare. Ideo non debemus præceptum imponere absque vigenti fundamento. Ita Sanchez in *sum. tom. 1. lib. 4. c. 55. n. 54.* & præter DD. quos ipse citat, docet hanc sententiam Martinus Bonacina *tract. de Sacram. disp. 5. q. 7. punct. 5. n. 8.*

Ad argumentum contrariæ sententiæ, negandum est, ex natura rei includi id pactum in ea actione, neque illud propositum transire in pactum, vel computari pœnitentiæ acceptatæ; & de Pontificis intentione dictum est supra, non constare.

Vnde supradicta sententia applicanda est etiam in casu, quo aliquis obtinuisset absolutionem à peccatis reseruatæ, & censuris, & postea omitteret opera præscripta in Iubilæo, neque illud acciperet, puto enim contra Suarez in *3. part. om. 4. disp. 31. sect. 4. n. 5.* & alios, talem non peccare mortaliter postea omittendo Iubilæum. Ita Henriquez in *sum. lib. 6. de pœn. c. 16. n. 6.* & Bonacina *vbi supra,*

Multi licet sciant, quoad substantiam, Symbolum, Decalogum, & orationem Dominicam, nesciunt tamen memoriter, & eo ordine, quo proponuntur addiscenda; quæritur an peccent mortaliter?

R E S O L V T. XII.

Affirmatiuè respondet Farinac. de *heresi, q. 179. §. 5. n. 8.* quem sequitur Antoninus Naldus in *sum. ver. Christianus, n. 1.* & probat ex vsu præcipuarum vrbium, in quibus Confessarij, & periti omnes rerum Ecclesiasticarum, in dubio reputant eiusmodi præceptum obligare sub mortali, & propterea absolutio sacramentalis solet eis denegari, qui prædicta memoriter non tenent; & in plerisque Synodis diœcesanis cauetur, ne prædicti admittantur ad matrimonium, neque ad leuandos pueros de sacro fonte baptisimatis, Hæc Naldus.

At mihi contraria sententia prorsus placet, quam tuetur Azor. in *sum. tom. ... lib. 8. c. 7. quæst. 5.* Sanchez in *sum. tom. 1. lib. 2. c. 3. n. 19.* & præter DD. quos ipse citat, docet etiam hanc sententiam Martin. Bonacina *tract. de legib. disp. 3. q. 6. punct. 2. n. 14.* & nouissimè P. Suarez *tract. de fide, disp. 23. sect. 5. n. 8.* vbi asserit, Certum est, non esse obligationem grauem retinendi memoria verba Symboli, vel præceptorum, ita vt sit peccatum mortale hoc omittere. Et ratio esse potest, quia vel de præcepto non satis constat, quia nec ab aliquo Pontifice, nec in aliquo Cõcilio generali latum inuenitur, vel quia alij Canones, qui de hoc loquuntur, de substantia mysteriorum sufficienter intelliguntur, vel certe, quia materia illa leuis est, si præcisè in verbis, vel in eo-

rum ordine sistatur. Probabile autem est, si ex pura negligentia hoc omittatur, non catere aliqua culpa, saltem veniali, quia præter Canones, qui hoc insinuant iuxta communem vsum Ecclesiæ, talis negligentia censetur aliquo modo culpabilis, & in aliis aliquando scandalum generat. Si verò quis meliorem diligentiam adhibeat, & nihilominus ob naturalem defectum, vel incapacitatem verba retinere non possit, facile poterit ab omni culpa excusari. Ita ille. Et sic etiam hanc opinionem docuit Vincentius Filiucius in *qq. mor. tom. 2. tract. 2. c. 2. n. 37.* qui citat Nauarum in *manuali c. 11. num. 22.*

An Regulares, qui volunt sacris Ordinibus initiari, debeant habere dimissorias ab Episcopis, in quorum diœcesi tunc manent?

R E S O L V T. XIII.

Affirmatiuè respondendum videtur. Nam Gregorius XIII. statuit, vt Regulares suscipiant Ordines sacros ab Episcopis, in quorum diœcesi sunt monasteria, in quibus tunc degunt, vel dimissorias ab eis accipiant. Et hoc etiam colligitur ex Concilio Trid. *sess. 23. c. 8.* & ita hanc opinionem tenet & docet Henriquez in *summa lib. 10. c. 23. n. 4.* & quod mirum est, nouissimè P. Vincentius Filiucius in *sum. quasi. mor. tom. 1. tract. 9. c. 5. n. 88.* qui excipiunt Societatem IESV, in qua ex priuilegio satis est dimissoria proprij Superioris.

Sed contraria sententia absolutè de omnibus Religiosis tenenda est. Nam de mandato S. D. N. Sixti V. auditi fuerunt Procuratores Religionum super declaratione Gregorij VIII. in qua, vt diximus, Regulares tenebantur recipere Ordines sacros, vel dimissorias ab Episcopis: & idem Sanctissimus, hoc non obstante, ex sententia pronuntiauit, posse Regulares concedere dimissorias ad Episcopum diœcesis, quod si abfuerit, ad quemcumque, dummodo ab Episcopo, qui ordines contulerit, examinentur quoad doctrinam. Et tandem Clemens Octauus præscripsit Regularibus modum, & formam concedendi dimissorias suis subditis. Verba declarationis sunt hæc: De mandato S. D. N. Clementis diuina prouidentia Papæ VIII. tenore presentium mandatur omnibus, & singulis quorumcunque Regularium superioribus, vt de cætero obseruent, & obseruari faciant ea, quæ in decreto Sacræ Congreg. Concilij Tridentini continentur, cuius tenor est talis:

Congregatio Concilij censuit, superiores Regulares posse suo subdito itidem Regulari, qui præditus qualitatibus requisitis Ordines suscipere voluerit, litteras dimissorias concedere ad Episcopum, tamen diœcesanum, nempe illius Monasterij, in cuius familia ab his, ad quos pertinet is Regularis, positus fuerit, & si diœcesanus abfuerit, vel non esset habiturus ordinationes, ad quemcumque alium Episcopum, dum tamen ab eo Episcopo, qui Ordines contulerit, examinetur quoad doctrinam, & dum ipsi Regulares non distulerint de industria concessionem dimissoriarum in id tempus, quo Episcopus diœcesanus vel abfuturus, vel nullas habiturus esset ordinationes.

Verum, cum à superioribus Regularibus Episcopo diœcesano absente, vel ordinationes non habente, litteræ dimissoriæ dabuntur, in eis utique huiusmodi causam absentis diœcesani Episcopi, vel ordinationum ab eo non habendarum, exprimentam esse. Quod qui non fecerint, officij, & dignitatis, seu administrationis, ac vocis actiue, & passiuæ priuationis, ac alias arbitrio eiusdem S. D. N. Papæ reseruatæ pœnas incurrunt. In quorum, &c. Dat. Romæ die 15. Martij Ann. 1590. Hoc decretum inuenies apud Piasecium in *praxi Episcopali, part. 1. c. 1. num. 14.* Quarantum in *summa Bullarj, verb. ordo, in fine, fol. mibi 392.* Naldum in *sum. verb. ordo, num. 26.* vide Petr. Ledesnam in *sum. tom. 1. de sacram. Ordinib. cap. 8. conclus. 10. fol. mibi 448.* & nostrum Patrem Molfesum in *sum. tom. 1. tract. 2. c. 2. num. 23. & seq.*

qua loquimur, fuerit facta in publica platea, erit enormis, & consequenter eius absolutio reſeruata Papæ. Ita etiam cum Sayro tenent Abbas, Sylueſter, Tabiena, Graffius, D. Antoninus, & alij apud Maceratens. *var. reſol. lib. 3. reſ. 11. n. 10.*

Sed ego contrariam ſententiam conſului. Nam puto cum Nauarr. *c. 27. n. 92.* Aloyſio Riccio *in dec. curia Archiepiſc. Neap. part. 2. dec. 194. n. 2. & dec. 250. n. 3.* Reginald. *in praxi, tom. 1. lib. 1. c. 19. ſect. 1. n. 240.* Philiarcho *in ſumm. de excom. lib. 3. c. 33. in fine,* & aliis, iniuriam factam in loco publico, tunc eſſe grauem & enormem, quando concurrunt duo, nempe quod ſit notabilis, & gignat magnum ſcandalum. Et hanc opinionem putat probabilem ipſe Sayrus *ubi ſupr.* ſed aſſerit, his non obſtantibus, non eſſe tenendam, quia vt etiam notat Bonac. *de cenſ. diſp. 2. q. 4. punct. 5. n. 2.* ex quadam Bulla Innocentij IV. quam aſſert Nauar. *ſuprà n. 91.* in dubiis, percuſſiones declarandas eſſe potius graues & enormes, quàm leues, ne præbeat occaſio lædendi ſtatum eccleſiaſticum.

Sed reſpondeo cum Filliuc. *in q. mor. tom. 1. tr. 15. c. 1. n. 45.* quod ſupradicta Bulla eſt incerti authoris, & non continetur in iure. Ex his omnibus tunc putauit potuiſſe Epiſcopum ab excommunicatione dictum delinquentem abſoluere.

Olim interrogatus fui, quot teſtes requirantur, vt factum dicatur notorium in percuffione Clerici?

R E S O L V T. XXII.

Notitiam quinque hominum non efficere notorium facti, putauit Pet. de Aragon. *in 2. 2. q. 10. art. 9.* Nec etiam notitiam ſex hominum illud facere poſſe, niſi hi ſint maior pars illius congregationis, putauit Reginald. *in praxi, tom. 1. lib. 1. c. 10. n. 121.*

Sed Maſcardus *de probat. tom. 2. concl. 101. n. 18.* & Marius Antoninus *variarum reſolutionum lib. 3. reſol. 11. n. 10.* putant ad inducendum notorium, ad minus ſeptem teſtes requiri. Immo Adrianus *in 4. tract. de ſacram. Euchar. non longè à fine, §. oritur quaſtio,* extendit ad decem.

Communitè verò DD. hoc relinquunt iudicio prudentis viri, vt ex variis circumſtantiis, & qualitate actus, loci, & temporis arbitretur, quod factum dicatur ita notorium, vt nulla poſſit tergiuerſatione celari: communitè autem ex tribus cauſatur notorium, ſcilicet ex hominum ſcientia, & loci, & temporis qualitate. Ita poſt DD. quos citat, & ſequitur Bonac. *de cenſ. diſp. 2. q. 2. punct. 1. §. 1. n. 5.* tenet etiam Sayrus *de cenſ. lib. 2. c. 12. n. 2.*

Hinc colligitur ex Nauarro & Soto Auila *de cenſ. p. 2. c. 6. diſp. 2. dub. 4.* percutientem Clericum coram decem, vel duodecim non eſſe notorium in magna ciuitate, bene tamen in oppido paruo, vicinia, ſeu collegio.

An vxor inſcio marito poſſit tribuere eleemoſynam, & vt Deus auertat graue mariti damnum, vt ſcilicet eum puniat, vel vt impetret eius conuerſionem à ſtatu malo?

R E S O L V T. XXIII.

Arò admittendam eſſe affirmatiuam ſententiam in hac quaſtione putat Coninch *de actib. ſupernat. lib. 4. diſp. 27. dub. 5. n. 56.* præſertim quando manifeſtè non conſtat virum eſſe notabiliter negligentem in eleemoſynis præbendis, & ſuo officio hac in re nullo modo ſatisfacere. Et inter alias rationes adducit, quod contrarium ſentiendo videtur nimium laxari libertas vxorum, nam multa imprudenter largirentur ſub prætextu, vt viri ab aliquibus peccatis emendarentur. Et hanc ſententiam tenet etiã Fernandez *in ex. am. Theol. mor. p. 1. c. 16. §. 6. num. 2.* & Molina *de iuſt. tom. 2. diſp. 274. num. 12.* vbi contra Nauarrum, *ubi inſrà,* abſolutè aſſerit, non poſſe vxorem ad vitandum

ſpirituale damnum viri, contra ipſius beneplacitum facere eleemoſynas.

Sed ego puto contrariam ſententiam eſſe probabiliorē, & tutam in praxi, & illam docent Malder. *in 2. 2. q. 32. à n. 8.* Valquez *opuſc. de eleemoſynas. c. 4. n. 4.* Bonac. *de contract. diſp. 2. q. 10. punct. 2. n. 9.* Graffius *tom. 1. lib. 2. c. 60. n. 9.* Nauarr. *in man. c. 17. n. 154.* Idem Nauarr. *lib. 3. c. 1. n. 83.* qui citat Sylueſtrum & Gabrielem, Leſſius *lib. 2. c. 12. dub. 14. n. 85.* Lorca *in 2. 2. q. 32. art. 9. ſect. 3. diſp. 36. n. 9.* Turrianus etiam *in 2. 2. tom. 1. diſp. 84. dub. 1.* Molfesius *in ſum. tom. 1. c. 16. tract. 1. n. 36.* Filliuc. *in q. mor. tom. 2. tract. 34. c. 2. n. 44.* & alij. Et addit Reginald. *tom. 1. lib. 4. c. 22. n. 278.* cum Sylueſtro *ver. eleemoſyna, n. 8.* hoc etiam eſſe verum, ſi vxor crederet, quod ſi maritus tale quid ſciret, id illi diſpliceret. Et ratio eſt, quia in tali caſu maritus eſt irrationabiliter inuitus. Confirmatur exemplo Abigail *1. Reg. 15.* quæ prudenter, & piè miſit munera Dauid, quæ maritus impiè negauerat.

Ad argumentum, quod adducit Coninch, reſpondetur, non dari ex noſtra ſententia nimiam libertatem vxoribus, nam tales eleemoſynæ ſunt dandæ in moderata quantitate, conſiderata quantitate bonorum; nam aliter eſſet quidem maritus rationabiliter inuitus. Imò puto, non eſſe faciendas, quando timerentur maximæ contentiones. Vxores igitur in tali caſu ſe remittant ad conſilium, & arbitrium prudentis Confefſarij, qui conſiderando ſtatum viri, & quantitatem bonorum, taxabit ſummam eleemoſynæ ab vxore pauperibus tradendam.

Vtrum Epiſcopi, & alij ratione maioris doctrina, & nobilitatis poſſint plus ex redditibus Eccleſiaſticis in ſui ſuſtentionem inſumere?

R E S O L V T. XXIV.

Negatiuè reſpondet Lorca *in 2. 2. q. 32. art. 9. diſp. 40. ſect. 3. memb. 2. n. 39.* vbi ait. In aſſignanda Eccleſiaſticis congrua ſuſtentione, non eſt attendenda nobilitas, aut litteræ, ita vt poſſit augere ſtatum, & ſumptus, qui nobilis, vel litteratus præ aliis ad dignitatem Eccleſiæ aſſumitur. Nam non video, quod intuitu literarum ſibi amplius debitum ſit, præſertim cum omnes Eccleſiaſtici literis inſtructi eſſe debeant, iuxta exigentiam dignitatum. Titulo autem nobilitatis nullo modo poteſt meſuram ſuſtentionis extendere. Nec ſi filius Regis Epiſcopus fiat, poteſt de bonis Eccleſiæ amplioſiorem maiestatem, quàm alius quicumque in eodem Epiſcopatu gerere; quoniam Epiſcopatus, ſtatus ſanctitatis, & perfectionis eſt, in quo potius nobilitas & ſtatus ſæcularis demittendi ſunt, quàm fouendi; & qui illum ſtatum profitetur, potius debet Eccleſiaſticæ modeltiæ humanam nobilitatem ſubmittere, quàm Eccleſiæ humilitatem ad ſæculi pompam reducere. Nec beneficia Eccleſiaſtica inſtituta ſunt, vt foueatur ſæcularis nobilitas, & pompa illi debita, ſed vt miniſtrorum Eccleſiæ honor pro dignitate officij conferuetur. Hæc Lorca.

At contrariam ſententiam probabiliorē exiſtimo, & illam amplexi ſunt Molina *de iuſt. tom. 1. tract. 2. diſp. 145.* & nouiſſimè Coninch *de actibus ſupernaturalibus, lib. 2. diſp. 27. dub. 11. n. 194.* Dico igitur Eccleſiaſticos valde nobiles, aut magnæ litteraturæ, cæteris paribus, poſſe plus aliis minus nobilibus, & minus doctis, in ſui ſuſtentionem inſumere; debet tamen talis exceſſus ſuſtentionis eſſe moderatus, vt non excedat decentem Eccleſiaſticorum modeltiam. Vnde Principum filij non debent tantum in ſua ſuſtentione expendere ex bonis Epiſcopatus, quantum poſſent inſumere ex bonis patrimonialibus, & ſæcularibus, ſi ea illis æqualia haberent; nam alia ſuſtentione conueniens eſt Principi ſæculari, alia Eccleſiaſtico. Et hæc etiam intelligenda ſunt, dummodo ſupradicti Eccleſiaſtici non negligent eleemoſynas, quas pauperibus præbere tenentur, iuxta obligationem, de qua inſrà.

infra. Ad argumenta Lorca respondet Coninch, lege illum, & non pigebit.

Difficilis pro praxi in gratiam Confessariorum est ista questio, An qui longo tempore rem alienam non restituit, unum tantum, vel plura peccata committat?

R E S O L V T. XXV.

Respondeo ex Lessio lib. 2. cap. 22. dub. 3. num. 11. & seq. Molina de iust. tract. 2. disp. 753. num. 5. Rebellio de oblig. iust. p. 1. lib. 2. q. 17. sect. 2. Vasquez in p. 2. tom. 1. disp. 75. c. 2. Turrianus in 2. 2. tom. 2. disp. 17. dub. 1. n. 3. 4. & 5. & aliis, iniquum detentorem rei alienae non esse, ut voluit Caiet. 2. 2. quest. 66. art. 3. in solo peccato habituali, sed continuo actu peccare, dum non restituit, suumque peccatum extrinsecè augere, donec voluntariè restitutionem omittit. Ratio est, quia non restituendo rem ablata, laedit semper dominum rei. Ita enim non potest possidere, nec uti re sua, sed ista laesio assidue procedit à libera voluntate non restituendi, vel ab omissione libera voluntatis. Ergo est peccatum actuale, eo scilicet modo, quo in omissione operis externi, qua alius laeditur, est peccatum actuale.

Sed ex ista doctrina non haberent Confessarij multos scrupulos, si dicta ommissio restitutionis, quae constituit furem, ut dictum est, in continuo actuali peccato non interromperetur: nam discontinuata, multiplicantur postea multa peccata numero distincta. Multipliciter verò interruptitur, ita ut formaliter non continetur. Primò, quando quis, qui restituere tenetur, factus est impotens ad restituendum. Secundò, quando proponit restituere. Tertio, per somnum. Quarto, per inconsiderantiam naturalem, & obliuionem obligationis restituendi. Ita Vasquez *ubi supra*, & Turrianus. Quintò quando creditor exigit ab eo debitum, & non reddit. Sextò, quando videt creditorem egere, & non soluit. Ita Sotus de iust. lib. 4. q. 7. art. 4. & familia habet Nauar. c. 17. n. 54.

Ex supradictis modis apparet, quàm saepius fur non restituit, multiplicare peccata, necessariò in confessione aperienda, ita ut parum adiuuet pro facilitate confitendi communis opinio, quae asserit, ut diximus, omissionem restitutionis constituere furem in peccato actuali: nam dicta ommissio interruptitur saepius per supradictos modos, qui multiplicant peccata numero distincta. Sed his non obstantibus, quia supradicta opinio (propter pluralitatem & numerum peccatorum quae tempore, quo non restituitur, incurruntur) multum confessariis, & poenitentibus onerosa, ponam hic opinionem probabilem, & tutam in praxi. Dico igitur,

In duobus tantum casibus, committit quis peccatum nouum in omissione restitutionis. Primò, quoties directè, & expressè renouatur propositum retinendi rem alienam, per specialem actum. Et ad hoc non sufficit qualecumque propositum renouatum, sed requiritur, quòd ita proponat quis rem alienam retinere, quòd etiamsi nunquam id decreuisset, modò decerneret. Nam si propositum est simplex, & sine ista reflexione, potius dicitur continuatio proprii propositi, quàm nouus actus. Quia licet sit nouus, & distinctus physicè, non tamen moraliter, quòd pertinet ad nostrum institutum. Secundus modus est, quando quis proposuit restituere, & postea data opportunitate non restituit. Tunc enim, saltem indirectè, est noua voluntas, & per consequens nouum peccatum. Ita P. Aragon. in 2. 2. q. 62. art. 8. & post illum Emmanuel Rodriguez in sum. tom. 2. c. 46. n. 1. & Malder. in 2. 2. tract. 4. cap. 11. dub. 7. vbi aduersus Vasquez, & alios putat, quòd si solum per naturalem quietem, vel inaduertentiam fuerit interruptus animus, actualis retentionis rei alienae, hoc non sufficere, ut fur post modum renouans eiusmodi animum, censeatur admittere distinctum numero peccatum. Ut enim actualiter censeatur quis suo possidere nomine,

sufficit quòd animo sic tenendi rem apprehenderit, eumque animum non retractarit. Deinde non est necesse, ut is qui idem & moraliter vnum peccatum censeatur continuallè, continuo peccauerit actu: actus enim solum physicè interruptus, potest moraliter censeari vnus. Sic Malderus & Sayrus in Clau. Regia, lib. 10. r. 5. n. 10. vbi asserit, quòd nimis durum esset affirmare toties de nouo peccare, quoties fur post iniquam primam acceptionem dormitioni se traderet, aut illius obliuisceretur, cum multoties in die contingeret hoc modo peccare de nouo, omniaque scrupulis plena essent. Ita ille.

Dicendum est igitur ex dictis, tunc iniquum detentorem peccare de nouo mortaliter, quando renouat de nouo propositum non restituendi, ut si animo dicat, etiamsi retinere non proposuissem, nunc omnino propono. Vel secundò, quando interruptit prius animum furtiuium firmo restituendi proposito, & postea data opportunitate non restituit. In omnibus aliis autem casibus, quos diuersi authores enumerant, & refert Barthol. à S. Fausto in spec. Confess. disp. 4. q. 203. puto cum Maldero, Aragona, & Sayro, *ubi supra*, non esse nouum peccatum, sed circumstantiam aggrauantem illud, & iuxta nostram sententiam non necessariò in confessione aperiendam, sed aliam benigniorem sententiam circa praesentem quaestionem vide in tract. de Circumstantiis aggrauantibus. Et haec dicta sufficiant circa praesentem quaestionem, ex qua maximè & praecipuè notandum est, pro sedandis scrupulis, per somnum & naturalem inaduertentiam, iniquum rei alienae detentorem, non multiplicare peccata, numero distincta. Salua, & c.

Confessarius quidam angebatur magnis scrupulis in excipiendis confessionibus cuiusdam diuitis, circa praecipuum largiendi eleemosynam, tunc ego in eius gratiam haec ex multis DD. adnotavi.

R E S O L V T. XXVI.

Primò diuites, etiamsi habuerint superflua, non tenentur, neque sub veniali peccato dare eleemosynas in communi necessitate, qua solent esse quotidiani pauperes. Ita Syluest. Alensis, Armilla, & alij, & ex neotericis Malderus in 1. 2. q. 27. art. 6. dub. 4. prop. 2. Molles. in sum. tom. 1. r. 2. c. 16. n. 20. Sotus de iust. lib. 5. q. 8. art. 1. Nauar. in man. c. 24. n. 6. & 9. Medina Cod. de elemos. q. 3. Toletus de septem peccatis mort. c. 36.

Secundò, etiam in graui necessitate pauperum, diuites qui habuerint superflua, non peccaret mortaliter, si non praerberet in eleemosynam. Haec opinio mihi placet, illamque docet Gabriel in 4. dist. 16. q. 5. concl. 3. Alensis 4. p. q. 113. memb. 1. cum aliis, & probabilem vocat Malderus in 1. 2. D. Thom. q. 2. art. 6. dub. 4. §. Respondeo.

Tertio, etiamsi esset vera opinio DD. asserentium diuites teneri sub mortali praebere eleemosynam, non solum in externa & graui, sed etiam in communi necessitate pauperum, tamen non tenerentur inquirere pauperes, sed solum misereri occurrentibus, & non impedire nimia austeritate, vel alio modo, ne occurrant. Neque etiam tenerentur omnibus communiter indigentibus subuenire, sed aliquibus: nec tenentur in totum alicuius indigentiam subleuare, sed satis est quid ei dare. Ita Lorca in 2. 2. sect. 3. disp. 39. mem. 2. n. 30. Bonacina de legibus, disp. 3. q. 4. punct. 6. n. 10. Vasquez *ubi infra*, & c.

Quarto, notandum est, quòd bona, quae conseruantur ad acquirendum maiorem statum pro se, & suis consanguineis non dicuntur superflua status: ascensus enim ad superiorem statum, ad necessitatem, & conuenientiam status reuocandus est, ita ut ea non censeantur superflua, quae licet excedant mensuram status praesentis, conducere tamen possunt & reseruantur, ut homo altiore statum acquirat, & acquisitum conseruet. Ita Vasquez *opuscul. de restit. c. 1. dub. 3. n. 27. & 32.* Et ideo in c. 4. n. 4. asserit, quòd

quod in secularibus, etiã in Regibus, vix inueniuntur superflua status. Vide etiam Nauarrum in *sum. c. 24. n. 6.* Nauarrum de *restit. lib. 3. c. 1. n. 366.* Malderum in *2. 2. q. 27. art. 6. dub. 4. ver. contra hanc propositionem, & dub. 6. circa finem.*

Quintò, diues cum diminutione, & detrimento proprii status, non tenetur subuenire proximo in extrema necessitate constituto; quia, vt fert opinio grauissimorum DD. quamuis teneat defendere vitam innocentis, qui iniuste inuaditur, tamen si graue detrimentum facultatum interueniat, non teneor. Non ergo diues tenebitur extremam necessitatem alterius cum graui iactura status depellere. Ita Molfesius in *sum. tom. 1. tract. 1. c. 16. n. 28.* cum Lorca in *2. 2. sect. 3. disp. 39. mem. n. 39.* & Ægidius de Coninch de *actibus supernat. disp. 27. dub. 8. concl. 4. n. 134.* & D. Antoninus *2. p. tit. 1. c. 24. n. 5.* putauit D. Thomam hanc opinionem tenuisse, & illam etiam tenet Rosella, & Summa Pisana *ver. eleemosyna.*

Ex his apparet, diuites non esse facile condemnandos circa præceptum largiendi eleemosynam, quia non tenentur inquirere pauperes, nec tenentur largiri eleemosynam in communibus necessitatibus, & bona superflua non facile in ipsis etiam ditissimis reperiuntur. Vnde ex his facile Confessarij scrupulos deponere possunt, licet consulere debeant diuitibus, vt eleemosynam pauperibus abunde erogent.

Quidam Religiosus inchoabat annum vigesimum tertium hora vigesima tertia diei, sed manè in eodem die recepit ordinem Diaconatus, queritur an peccauerit, & in suspensionem inciderit, tanquam ordinatus ante legitimum aetatem?

RESOLVT. XXVII.

SVppono ex Tridentino, & communi DD. sententia, Scum Filliucio *tom. 1. tract. 9. c. 4. n. 84.* Miranda in *man. Prel. p. 1. q. 39. art. 2.* ad licitè suscipiendos ordines requiri aetatem legitimam; nam ad primam tonsuram, & minores ordines requiruntur saltem septem anni completi, ad Subdiaconatum viginti duo inchoati, ad Diaconatum vigintitres inchoati, & ad Presbyteratum vigintiquinque, vnde si aliquis initiaretur ordinibus sacris ante dictam aetatem, in suspensionem incurreret latam, in Bulla Pij II.

His suppositis, affirmatiuè ad casum propositum respondet Villalob. in *sum. tom. 1. tr. 11. dub. 11. n. 2.* vbi sic asserit: [Estos años basta, que sean comenzados. Mas no bastaria si le faltasse vno, ò dos dias para cumplir la edad, segun la mas probable opinion (aunque à algunos parece lo contrario) porque de derecho de verdad el tal no esta en año incepto, y así non habetur pro completo. Mas si llega à la verdad el dezir, que si à caso le faltasse medio dia, se podría ordenar. Mas lo contrario tengo por mas cierto, porque este aunque estè medio dia, no mas, antes de entrar en el año, aun no esta en el año, lo qual es necessario.] Ita ille, & ante illum Nauarrus *tom. 1. de tempore ordinand. conf. 9.*

Hæc sententia est probabilis, sed non minus probabilè contrariam existimo, quod etiam concedit ipse Villalobos, vt supra apparet, & illam in terminis docet ita Ledesma in *sum. tom. 1. tr. de sacr. Ord. c. 7. fol. mibi 430.* ita asserens. [Si vno huuiesse de cumplir la edad el mismo dia de los ordenes a la tarde, ò de noche si se ordenasse à la mañana, ò vna cosa assi semejante no parece à mi, que hauria mucho escrupulo, de otra suerte no lo tèo por seguro, y acertado.] Sic Ledesma. Ex his apparet dictũ Religiosũ nõ incurrisse suspensionẽ illã, de qua supra, saluo sèper meliori iudicio.

Notandum est tamen, quòd stando in rigorosa sententia, quòd annus debeat esse iam inceptus, sufficit tamen ad singulos ordines, vel per vnum medium diem, annum necessarium à Concilio Tridentino, vt supra, inchoatum fuisse. Et ita docet Coninch de *Sacr. disp. 20. dub. 10. n. 102.* & Bonacina etiam de *Sacr. disp. 8. quest. unica, punct. 5. n. 12.*

An ex aliqua infra causa possit Episcopus conferre maiores Ordines die Dominica?

RESOLVT. XXVIII.

SVpponendum est ex communi doctrina, cum Vasquez in *3. par. tom. 5. disp. 246. c. 5. num. 25.* Bonacina de *Sacram. disp. 8. q. unica, punct. 6. n. 1.* & aliis, quòd maiores ordines, non nisi in Sabbatho quatuor temporum anni, aut in Sabbatho sancto, aut in Sabbatho ante Dominicam Passionis dari possunt. Hoc supposito, respondet affirmatiuè ad casum propositum Villalobos in *sum. tom. 1. tract. 11. dub. 13. vbi sic ait.* [Ha se de aduertir, que tambien se pueden hazer los ordenes el Domingo siguiente por la mañana, con tal que el, que ordena, y el qui se ha de ordenar continuen el ayuno del Sabado antes, porque entonces la mañana del Domingo, se trae al Sabado por la continuacion del hayuno, como dize vn texto. Mas esto no lo ha de hazer el Obispo sin necesidad, laqual seria si el Sabado no las pudo hazer, por hallarse enfermo, que entonces podría diferir las para el otro dia.] Ita ille, ex Henriquez, quem ipse minimè citat *lib. 10. c. 12. n. 12.* vbi ita asserit. Potest Episcopus maiores ordines Dominica sequenti post Sabbathum prædictum conferre, si causa subsit, dummodo ieiunium Sabbathi continuet vsque ad Dominicam, quod continuari dicitur post Missam Sabbathi, nisi sumperit absolutionem.

Notandum est etiam circa præsentem materiam de temporibus ordinandorum, quòd minores ordines Episcopus conferre potest tribus, aut etiam pluribus in qualibet Dominica, aut festiuo die, dummodo non videatur facere ordinationem generalem, & consuetudo Episcoporum recepta concedit, vt feria sexta vespere ante Sabbathum, in quo Sabbatho iure possunt omnes ordines conferri, liceat dare ordines minores. Ita Reginald. *tom. 2. lib. 30. tr. 1. c. 5. n. 26.* Henriq. *vbi supra*, Villalobos *n. 4.* & Vasquez, qui notat primam tonsuram quouis anni tempore, quouis die, hora, & loco dari posse, & contra Nauarrum, & alios non esse iure veritum, eodem die quatuor minores ordines, & vnum sacrum recipere, & aliquando testatur se vidisse minores ordines simul cum Subdiaconatu, in eodem die eidem conferri. Ita ille *vbi supra, n. 47. & 48.* quicquid in contrarium asserat Reginaldus *loco citato, n. 28.* & alij.

Vtrum Religiosus qui parum intelligit linguam Latinam, sit ad sacros Ordines, & præsertim ad Sacerdotium admittendus?

RESOLVT. XXIX.

VIDetur respondendum negatiuè ex Concilio Tridentino, quod affert Bonac. de *Sacr. disp. 8. q. unica, punct. 5. n. 16.* & Riccius in *praxi, tom. 1. resol. 269. n. 3.* vbi etiam ad suscipiendos ordines minores requiritur, vt ordinandus intelligat linguam Latinam, & ideo talis Religiosus ex defectu scientiæ videtur irregularis, vt communiter docent DD. quicquid in contrarium asserat Henriquez *lib. 10. cap. 16. n. 2.* & in glossa *liera Q. & lib. 14. c. 8. n. 11.* & in glossa *liera B.* quem postea sequitur Garsias de *beneficiis, tom. 2. par. 7. c. 7. n. 19.* putantes defectum scientiæ prohibere susceptionem ordinum, sed non facere irregularitatem.

At his minimè obstantibus, non defunt doctissimi viri, qui asserunt posse Episcopos sine vilo scrupulo ordinare Regularem ordine Presbyteratus, qui bene legit, & cantat, quamuis sit minus litteratus, sic enim in aliorum societate, & pro officijs religionis videtur idoneus minister. Et ita docet Portel in *dubijs Regul. ver. Ordines sacri, n. 6.* Henriquez *lib. 10. c. 16. n. 2.* & Villalobos in *summa, tom.*

tom. 1. tract. 21. dub. 34. num. 6. ubi sic asserit. [Quanto à los Religiosos es cosa muy cierta, que no han menester tanta ciencia para ordenarse, como los Clerigos seglares, que por viuir en comunidad se suple mucha, y en haciendo el defecto se lo reprehenden. Y así digo, que para que se ordene vn Religioso basta, que entienda lo que son los Sacramentos, y en especial el del altar, su forma, su materia, y quien es su ministro, y que sepa bien leer, y pronunciar el Latin, aunque sepa muy poco del, en especial sabiendo cantar. Y así no tienen que escrupular en esto los Señores Obispos, y no obsta contra esto el Concilio Tridentino, porque vemos en vso entre los hombres doctos, y de buena consciencia lo que queda dicho, y aun respecto de los seglares no se pide comunemente, que los que se ordenan de Missa; sean bastantes para enseñar al pueblo. Y así pues esta recebido entre hombres tan doctos, y graues desta forma, y el negocio de derecho positiuo, muy bastante es para quitar el escrupulo, mayormente, que el Concilio no habla con palabras muy apretadas; lo mismo se podria dezir de los Cantores, Canonigos, Racioneros de las Iglesias Cathedrales, siendo hombres virtuosos, porque corre en ellos la misma razon, y lo veo en practica] Hæc Villalobos, quæ quidem sunt multum à Dominis Examinatoribus adnotanda, quia valde practicabilia.

Sed non reticebo contrariam sententiam in terminis docuisse Petrum Ledesnam in sum. tom. 1. r. de sacr. Ordinis, cap. 7. concl. 4. fol. mibi 436. ubi ita ait. [No me parece, que es licito, que el Obispo ordene de ordenes mayores al Religioso, que lee bien, y canta, aunque no sepa tanto en lo que toca al Latin, y en lo que toca à lo demas. Esto digo contra algunos modernos Theologos, que enseñan verdad. Porque el Concilio Tridentino pone grande rigor en lo que toca à la ciencia, y saber, y particularmente en lo que toca el entender Latino, y así no me parece licito. Tambien porque este tal teniendo tan corta ciencia, y tan limitado saber, no puede en ninguna manera ministrar bien, y deuidamente en sus ordenes, luego no es licito ordenar el tal religioso, no es bien, que sepa menos, que los demas, antes es razon, que sepa mas, pues deue ministrar mejos en sus propios ordenes, que los demas.] Ita ille.

Sed prima sententia est satis probabilis, & tuta in praxi. Notandum est tamen, quod examen de scientia & doctrina Regularium debet fieri ab Episcopo, vt contra aliquos recentiores notat Valquez in 3. part. tom. 5. disp. 246. c. 6. n. 55. & alij, & patet ex Concilio Tridentino sess. 23. de refo. c. 12. sed obseruat Miranda in man. Pralat. tom. 1. q. 39. art. 2. quod deuoti, atque prudentes Episcopi hac in re suã exonerant conscientiam cum conscientis Prælatorum, ipsorum commendatitiis litteris plenam atque omnimodam fidem adhibendo; vnde rectè Villalobos in sum. tom. 1. tr. 11. dub. 14. n. 5. sic asserit. [Los Obispos tienen derecho para examinar los Religiosos, que han de ordenar, como consta del Concilio Tridentino. Mas bien podian passar los Obispos con el examen de los Prelados, teniendo dellos buen concepto quanto à esto, que como los cometen à vn Examinador, tambien los pueden comete à vn Prelado.] Et ita etiam docet Portel in addit. ad dubia Regul. ver. Ordines sacri, n. 1.

An Gregorij XIII. excommunicationem incurrant ingredienti Monasteria Monialium, non prætextu licentiarum, sed absque vlla prorsus licentia, etiam ad malum finem?

RESOLVT. XXX.

Affirmatiuam sententiam amplexus est Nauarr. in manuali, cap. 27. num. 50. Quaranta in sum. Bullarj, ver. Monasteria Monialium. Azor. p. 1. lib. 13. cap. 8. q. ult. Beia p. 1. cas. 30. Villagut de vsuris, q. 35. n. ult. & nouissimè Fla-

uius Cherubinus in compen. Bullarj, tom. 2. const. 28. Greg. XIII. schol. 1. Homobon. in exam. Eccl. p. 1. tr. 5. c. 9. q. 60. Aloysius Riccius in praxi, tom. 1. resol. 544. n. 4. Filiuc. tom. 1. tract. 15. c. 5. n. 119. Rainerius in Catalogo censurarum, c. 9. excomm. 15.

Probatur primò, nam, vt ait Nauarrus & Villagut, ita declarauit Pius V. & Gregorius XIII. Secundò, quia lex, quantumcumque pœnalis, extenditur ex rationis identitate ad casum similem, vt probat Lambertin. de iure patronat. lib. 2. part. 1. quest. 10. art. 4. Gomez var. lib. 1. cap. 5. num. 12. Molin. Iurifconsultus de primog. Hispan. lib. 1. cap. 5. num. 10. Gutier. qq. canon. lib. 1. cap. 10. num. 3. & const. 50. num. 8. Roland. à Valle const. 27. num. 48. vol. 1. & alij. Et ita, ait Beia ubi supra, receptum est in tota Italia.

Sed contrariam sententiam probabiliorē esse iudico, quam tuetur, & docet Sanchez in sum. tom. 2. lib. 6. c. 16. n. 78. qui citat Suarez, Zerolam, Philarchum, Sayrum, & Rodriquez, quibus ego addo Mirandam in manuali pral. tract. de Monialibus, quest. 2. art. 10. concl. 1. Megala in 3. part. lib. 4. cap. 3. quest. 2. num. 11. Barbosam de potest. Episcop. part. 3. alleg. 102. num. 37. Hieron. Campanile in diuer. iur. can. rubr. 12. cap. 16. num. 24. Ratio est, quia cum excommunicatio sit pœnalis, non est amplianda, sed potius restringenda, nec extendenda ad alium casum, etiam si ei sit similis, aut etiam maior ratio. Et cum hæc Bulla sit valde rigida, & contineat grauissimas pœnas, non est extendenda ad casum in illa minimè comprehensum; solum igitur incurrunt in excommunicationem fulminatam in dicta Bulla, admittentes, & ingredienti prætextu licentiarum, non autem qui admittunt & ingrediuntur sine licentia, etiam si ingrediantur & admittantur ad malum finem.

Ad primum argumentum contrariæ sententiæ respondetur, de illis Pontificiis responsionibus non constare authenticè. Ad secundum respondetur, non esse certum, legem pœnalem extendendam esse quoad pœnam in ea contentam ad casum non expressum, etiam si in illo eadem inueniatur ratio, imò oppositum est verius omnino, & tenendum. Ita docent Barbosa de potest. Episcop. part. 3. alleg. 101. num. 82. Anton. c. fin. n. 58. de consuet. Castrus lib. 1. de leg. pœn. cap. 7. doc. 3. Sanchez de marrim. tom. 2. lib. 10. disp. 4. num. 3. & alij communiter. Vide etiam pro confirmanda nostra sententia Caictanum ver. excomm. in principio, & in cap. 47. & glossam communiter receptam in Clement. 1. de consangu. & affin. pro quo etiam facit Decret. in c. quicumque, de sent. excomm.

An Moniales admittentes aliquem intra septa Monasterij prætextu licentiarum, incurrant in excommunicationem?

RESOLVT. XXXI.

Incurrere existimant multi, & ita nouissimè docuit Filiucius tom. 1. tract. 15. cap. 6. n. 119. asserens, sic habere praxim sacræ pœnitentiariæ.

Sed negantem sententiam (quam etiam probabilem & tutam in praxi esse iudico) sustinent Rodriquez in qq. regul. tom. 1. q. 47. art. 3. & post illum Sanchez in sum. tom. 2. lib. 6. cap. 16. n. 84. quibus ego addo Mirandam in man. pral. tract. de monial. q. 2. art. 12. concl. 3. & Barbosam de potest. Episcop. p. 3. alleg. 102. n. 33. Ratio est, quia pœnæ appositæ in dicta Bulla imponuntur Abbatissis & Abbatibus Conuentualibus, &c. Et ibi nulla de Monialibus efficitur mentio. Et tamen in dicto motu proprio volens Sum. Pontifex comprehendere sub pœnis, quascumque Moniales admittentes illos, qui ingrediuntur Monasteria cum licentia Episcopi, in casibus non necessariis, totum hoc expressit, dicens indefinitè Moniales. Ergo si idem voluisset supra in aliis pœnis, hoc expressisset, sicut postea, vt diximus, expressit.

An Moniales admittentes aliquem intra septa Monasterij, etiam ad malum finem, incurrant in aliquam excommunicationem?

RESOLVT. XXXII.

Supra diximus, non incurrere excommunicationem inflictam in Bulla Greg. XIII. sed dubium est, an incurrant in excommunicationem latam in Conc. Trid. *sess. 2. §. de regul. c. 5.* Negatiuè verò respondendum est, quia in textu Concilij excommunicatio fulminatur contra ingredienti Monialium Monasteria: de Monialibus, seu aliis admittentibus nullam facit mentionem, & vt supra probatum satis est, excommunicatio non extenditur de casu ad casum: etiam si similis ratio adsit. Et ita scribens litteras Moniali, & mittens, non incidit in censuram comminatum aduersus colloquentes cum Monialibus; vt probat Barbosa *de potest. Episc. alleg. 102. n. 82. & alij.*

An ingredientes septa Monasterij, & cum aliqua sacra Virgine incestum committentes, si casus sit occultus, possint ab Episcopo absolutionem excommunicationis obtinere?

RESOLVT. XXXIII.

Negatiuè respondent Chappauilla *tract. de cas. refer. cap. 14. §. 3. diff. 2.* Iacob. de Graffius. *in pract. lib. 1. c. 5. num. 17.* Zecchius *de cas. refer. cas. 10. num. 1.* Aloysius Riccius *in praxi tom. 1. resol. 544. n. 5.* cum aliis. Et ita asserunt respondisse sacram Cardinalium Congregationem. Et ratio est, quia reseruatio huius excommunicationis fuit publicata, & facta post editum Concil. Trident.

Sed contrariam sententiam in terminis nostræ Bullæ docet Homobonus de Bonis *in exam. Eccles. p. 1. tract. 7. cap. 17. quest. 26. & in tract. de sta. ibus part. 1. cap. 22.* Zerola *in praxi Episc. p. 1. ver. Moniales, q. 8.* Sanchez *in sum. tom. 2. lib. 6. cap. 15. num. 76.* vide etiam P. Peregrinum *tract. de duello, quest. 37. num. 3.* & Suarez *in 3. p. disp. 30. sect. 2. n. 12. & 13.* & alios. Et ratio est, quia cum in reseruatione huius excommunicationis non efficiatur mentio de Concilio Tridentino, non ceteretur illi derogatum, ex communi DD. sententia, quia decreta alicuius Concilij generalis, ita matura deliberatione sancita sunt, vt videantur continere vim clausulæ derogatoriæ ad alia decreta, posteriora contraria nisi de illis specificam faciant mentionem, vt docet Henriquez *lib. 7. cap. 26. n. 3.* Viualdus *in Candel. part. 3. cap. 12. n. 22.* vide etiam Menoch. *vol. 3. conf. 294. num. 11. & 12.* Gutierrez *in l. nemo potest. de legat. 1. n. 173.* Cuauc. *p. 1. decal. 29. n. 16.* Couarr. *lib. 4. var. c. 16.* Parisium *lib. 2. conf. 2. num. 30.* & alios.

Dicendum est igitur, Episcopum vigore Concilij Tridentini *sess. 2. §. c. 6.* posse absolueri ab excommunicatione, dummodo sit occulta, contracta ex ingressu ad Monasteria Monialium contra prohibitionem Gregorij XIII. quod etiam potest facere Confessarius vigore Bullæ Cruciatæ.

Cum in Regno adsit magna penuria carnis, & in perniciem rei frumentariæ, in dies plura animalia maculentur: dubitatur, an sine metu excommunicationis, liceat emere à Turcis supradicta animalia, & cum illis alia victualia permutare?

RESOLVT. XXXIV.

Respondendum videtur negatiuè, ex autoritate *cap. quod olim, de Iudæis,* & Clementis Papæ V. *in Extrauag. Multa mentis, eod. tit. vbi ex renouat.* Extrauag. Nicolai Papæ IV. *incip. Olim.* Et hanc sententiam videntur docere doctores. Iureconsultus Alexander *vol. 7. conf. 130.* Boërius *dec. 178.* & Straccha *tract. de mercatura. p. 2. à num. 40. vsque ad n. 51.* adi illos & non pigebit.

Antonini Diana *Resol. Moral. Pars I I.*

Sed mihi supposita veritate facti, (quod an ita sit videant illi ad quos spectat,) contraria sententia probatur, nam puto licitum esse deferre infidelibus etiam res prohibitas, quando deferuntur in Christianorum vtilitatem, vt si commutentur, vel vendantur pro iis, quibus indigent magis Christiani, ita vt maior sit eorum commoditas, quam damnum inde proueniens. Ita ex Societate Iesu Valer. Reginald. *in praxi tom. 1. lib. 9. c. 18. n. 301.* & ex Dominicana familia Ant. de Sousa *in exposit. Bulla Cæna, c. 8. disp. 51. n. 2.* & Altherius *de censuris, tom. 1. disp. 8. lib. 5. c. 5. col. 4. §. vt probetur.*

Adde quod commercium prohibitum cum infidelibus non intelligitur tempore necessitatis, vt in casu simili, & aliis notauit nouissimè Coninch. *de actibus supern. lib. 2. disp. 18. num. 168.* cum Suarez *tract. de fide, disp. 18. sect. 6. n. 8.* Ratio est, quia, vt notauit Filliuc. *in quest. mor. tom. 1. ar. 16. cap. 6. num. 147.* & Sayrus *de censuris, lib. 3. c. 12. num. 34.* præceptum Ecclesiasticum non obligat cum tanto rigore, & necessitas in hac materia accipitur moraliter, vt etiam in casu simili notauit Anton. Ricciull. *in tract. de iure. person. lib. 2. c. 41. n. 19.* & Tabiena *ver. medicus, n. 17. ver. Iudæus n. 6.* Talem verò necessitatem extare in casu nostro multi asserunt. Ergo licitum erit tale commercium, & permutationes rerum.

Nec obstant ea, quæ in contrarium adduximus, nam illi Doctores, & c. *quod olim,* non loquuntur in casu nostro; videlicet necessitatis, seu quando victualia deferuntur propter maiorem vtilitatem, quam nos Christiani percipimus.

Ad Extrauag. Nicolai & Clementis responde cum Syluestro *ver. excommunicatio, 7. n. 60* & Petto Lorca *in 2. 2. D. Thoma disp. 51. n. 7.* ibi, Pontifices prohibere deferre victualia, & alia mercimonia in Alexandriam, vel alia loca Sarracenorum terræ Ægypti, non autem prohibere supradicta deferre ad alios Sarracenos: & si hoc prohiberent, respondendum est, vt supra ad c. *quod olim, de Iudæis,* non loqui videlicet in casu nostro.

Sed vide, si liber, circa præsentem quæstionem Conradum *de contract. tract. 3. §. 51. concl. 1.* Gambaropta *tr. de casibus refer. c. 7.* Bonacinam. *de leg. disp. 3. §. 1. punct. 5. n. 2.* Molf. *in sum. tom. 1. tract. 11. c. 2. n. 23.* Sayrum *de censuris, lib. 3. c. 11.* Altherium etiam *de censuris tom. 1. disp. 8. lib. 5. c. 1. & seq.* Suar. *in 3. p. D. Thom. tom. 5. disp. 21. sect. 2.* Nauar. *in cita quorundam, de Iudæis, Filliuc. tom. 1. ar. 16. c. 6. n. 1, 9.* Azorium *p. 1. lib. 8. c. 23.* Duardum *in Bull. Cæn. lib. 2. can. 7. §. 1. & 2.* Tabienam *ver. excomm. 6. num. 5. & 6.* Naldum *in sum. ver. Infidelis, num. 2.* qui fusissime tractant, quando iure positiuo sit licitum, vel prohibitum infidelibus mercimonia deferre.

An sint habendi tractatus ante electionem?

RESOLVT. XXXV.

Ambitio tanquam pestis electionum fuit ita sacris Canonibus exosa, vt per c. *cum post petitam, de elect. cassanda & annullanda sit electio illius, qui etiam requisitus antequam esset electus, consentit electioni de se faciendæ.* & ita notauit Miranda *in manuali præ. p. 2. q. 23. art. 30. concl. .* & Per. de Gregor. *tr. de elect. cap. 9. n. 6.* vnde *in c. per inquisitionem, eo tem. tit. de elect.* statuitur per multas causas electionem Episcopi Tholosani esse indignam, & præcipuè, quia ipse & eius amici ante suam electionem habuerant colloquium cum quibusdam Canonicis, eoque sollicitauerant precibus, vt ipsum eligerent in Episcopum; vbi Abbas noster Panormitanus *num. 5* infert, quod sollicitans electores pro sua electione, facit se indignum, quia probatur ambitiosus. Et hoc non solum quando sollicitat per se, sed etiam per alios, vt patet ex textu, *vbi supra.*

His ita suppositis, iuris communis vestigia sequendo, facte determinatur in aliquibus Religionibus sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, vt ante electionem nullus

tractatus de illa habeatur. In quibus verbis non prohibentur tractatus consultorii, sed tractatus ambitiosi, pactionales, conditionales, &c. ut rectè notauit Pet. Basilius in *direct. elect. l. p. 3. cap. 3.* Guilielmus Mandagotus in *Miscellan. cap. de elect. num. 12.* & ante illos Abbas in *cap. bona memoria el. 2. num. 12. de elect. cum aliis.*

Igitur permissus est ante electionem tractatus consultorius, & ita in *cap. si transitus, dist. 79.* probatur quòd viuente Papa habeatur tractatus consultorius de substitutione Summi Pòtificis. Ex quo asserit Cucchus in *inst. can. l. 4. tit. 1. n. 185.* quòd potestas consulendi, ac de personæ alicuius qualitate sermonem inter se habendi, ut sciant an dignus quis sit, qui re postulante eligi possit, non est adempta Collegio, viuente adhuc Prælato. Et Pet. Gregorius in *partit. iur. can. lib. 1. tit. 29. cap. 5.* obseruat, quòd *glos. cap. in nomine Domini, ver. tractantes, dist. 25.* vult quòd postquam in vnum locum conuenerint electores, habeant tractatum antequàm eligant, nominando vtrinq; plures per modum consultationis, qui videantur digni electione, & fiat collatio nominatorum personæ ad personam & meritum. Sed quia hodie electiones vti plurimum efficiuntur per secreta suffragia, non præmittuntur tales tractatus electioni, qui antea erat ita necessarius, ut aliter non valeret electio ut patet in *cap. Genesi, de elect.*

Patet igitur ex dictis, posse Regularem huiusmodi Religionum, vbi adest talis prohibitio cum electoribus, vel aliis per modum consultationis tractatum habere de aliquo eligendo, ut sciat an talis sit dignus, vel si sciat, ut alios informet & persuadeat, ut illum eligant, dummodo hoc non efficiatur ex consensu, seu opera ipsius eligendi, sed sponte ab electoribus, propter illius merita. Nam si talis tractatus efficeretur per seipsum, vel per alios, esset tractatus ambitiosus, ut *suprà in c. per inquisitionem, de elect.* & ideo prohibitus, ut pactionalis, conuentionalis, conditionalis, &c. Et ita determinauit Molfesius, heu quòdam noster, in *sum. tom. 1. tract. 6. c. 16. n. 47.* vbi sic asserit. Ambitiosus per canones repellitur, tanquam indignus ab electione. Quod est valde notandum contra eos, qui etiam procurare solent, ut eligantur ab aliis, nam nullæ sunt postea electiones; ut præcipuè sancitur per constitutiones, quibus etiam huiusmodi tractatus præcedentes prohibentur ad euitandam omnem suspicionem ambitionis. Ita ille, & ego.

An qui emisit votum religionis satis faciat, si habitum D. Ioannis assumat?

RESOLVT. XXXVI.

PRIMA facie videtur respondendum negatiuè, non quia dicti milites non sint verè Religiosi, ut fusè docuerunt Iacobus de Graffis *tom. 1. lib. 3. conf. 11. n. 14. de regular.* Gonzales in *reg. Cancellar. gloss. 8. n. 57. & 65.* Mandosius etiam in *reg. 3. Cancell. q. 11. num. 3.* Sarmiento de *redd. Eccl. lib. 4. q. 1. num. 13.* Cabedo de *patr. reg. Cor. c. 15. n. 16. & 18.* Tallada de *visit. carcer. c. 11. §. 4. n. 13.* & facit Abbas in *rubr. de reg. 6. num. 4.* Syluest. *verb. Relig. 1. quest. 1. verb. terium Hospitalarij,* cum Soto de *inst. lib. 7. q. 5. art. 3.* Sed quia regulariter ille, qui vouit Religionem, intendit statum viuentium in còmunì, & alienum à tumultu, pompis, ac viris sæcularibus. Et ita docent Portel in *addit. ad dubia reg. ver. Religiosus, n. 4.* Sanchez in *summ. tom. 1. lib. 4. cap. 16. n. 12.* Cordoba in *summ. quest. 148.* Barth. à S. Fausto in *thes. relig. lib. 1. quest. 187. num. 3.* Zecchius *vbi infra,* cum aliis. Hæc sententia est probabilis.

Sed contrariam non minus probabilem esse puto, quam tuentur Aragon, in *2. 2. q. 88. art. 11.* Rodriquez *part. 2. cap. 97. n. 8.* & ex Societate IESV Azor. *tom. 1. lib. 13. cap. 4. quest. 4.* & post illos Fernandez in *exam. Theol. mor. part. 3. c. 9. sect. 11. §. 18. n. 10.* Regius in *resol. casuum conscientia, cas. 53. n. 15.* & ex Dominicanorum familia Hieronymus Cenedo de *paupertate Religiosa, dub. 10. n. 6.* qui omnes asserunt, quòd si quis faciat votum Religionis, optimè sa-

risfaciat voto, si Religionem Equitum D. Ioannis ingrediat, nisi aliud cum vouerit expresserit; quia dicti Equites sunt verè, absolutè, & simpliciter Religiosi, & more aliorum Religiosorum tria solemnia vota emittunt, sub regula ab Gelasio II. & Honorio IX. approbata, & in ipsis Bullis Pòtificiis absolutè Religiosi appellantur. Et ideo hanc sententiam probabilem etiam vocauit Vecchius in *praxi Nouitiorum disp. 10. dub. 2. n. 4.* & Barthol. à S. Fausto *vbi supra.* Nam contrariam, quam ipsi tuentur, vocant tantum probabiliorè, & à fortiori, docet etiam nostram sententiam Basil. Pontius *tract. de impedim. matrim. causa 27. q. 2. §. 4.* vbi existimat votum de suscipienda Religione satis aliquem adimplere, si ordinem D. Iacobi suscipiat, & profiteatur in illo, ex confirmatione Alexandri III. quæ in stabilimentis eiusdem ordinis præmittitur, & non ex aliis litteris Pontificiis, quibus ea vororum professio, sub qua eum ordinem confirmauerat Alexander III. immutata aliqua ex parte sit. Et hæc opinio est valde notanda, quia est noua, & à viro sapientissimo emanata.

An in obtinendis Beneficiis liceat pacisci de aliquo temporali retribuendo, tanquam motiuo, seu pro recompensatione gratuita?

RESOLVT. XXXVII.

VIDETUR respondendum negatiuè ex *cap. finali, extra de pactis,* vbi hæc verba habentur. In spiritualibus omnis pactio, omnisque conuentio cessare debet; & in *c. questum, extra de rerum permutatione,* adnotatur eiusmodi pacta continere semper labem simoniæ; vide etiam *c. sua nos, de simonia, & c. quam pio 1. q. 2.*

Non reticeam tamen contrarium docere Valent. *tom. 3. disp. 6. quest. 16. punct. 3.* vbi sic asserit. Duobus modis potest fieri tale pactum, de quo loquimur; vno modo ita, ut promissio temporalis petatur aliquo modo in iure prohibito: aut quasi temporale debeatur ratione rei spiritualis, tanquam eius pretium ut spiritualis est. Et sic certum est, id esse simoniam prohibitam, vel iure naturæ, vel iure positiuo. At eiusmodi pacta damnantur in capitulis citatis pro contraria sententia. Altero modo potest pactum fieri ita, ut petatur promissio temporalis eo modo, & eodem profus titulo conferendi, quo licitum est, ipsum temporale actu recipere, & dare pro spirituali, videlicet tanquam stipendium, vel remunerationem quandam cuiusdam operis, vel officij, quod secundum communem quidem rationem officij, consideratum meretur, etiam ex iustitia, recompensationem: & consideratum etiam ut officium spirituale, meretur remunerationem gratuitam, & sic de temporali, pro spirituali pacisci, in foro conscientia licitum est. Ita Valentia, qui citat Gabrielem, Caietanum, Sotum, & alios. Et ita etiam nouissimè post Valentiam, docet hanc sententiam ex eiusdem societate Iesu, Adamus Tannerus in *2. 2. disp. 5. q. 8. dub. 3. n. 76.*

Igitur dicendum est probabiliter, quòd eo modo, quo sine simonia, licet temporale pro spirituali dare, vel recipere, etiam licet de hoc ipso pacisci nempe tanquam dando, vel ex gratitudine, etiam ex iustitia, non quidem pro re spirituali ut spiritualis est, sed spectata secundum communem rationem laboris prout ex obligatione onerosa suscipitur,

Vnde ex hoc capite, nempe pro suscepto labore, Suarez de *Relig. tom. 1. lib. 4. disp. 53. num. 17.* ex Nauarro adnotauit, non esse simoniam si aliquid detur pro labore suscepto eundo, & redeundo ad beneficij collatorem, vel in recompensationem alicuius damni, quod ea de causa patitur, aut alterius lucri, quod amittit. Sed cauendum est, ne sub hoc colore aliquid accipiatur, ultra æstimationem talis laboris, vel damni, secundum se spectati, aliàs simonia non euitabitur. Ita Suarez, sed quoad hoc vltimum, impugnatur nominatim à Rodriq. in *sum. tom. 4. c. 133. n. 19.* quia

quia, [el dicho trabajo (hæc sunt eius verba) y la recompensa del daño, y de la ganancia, que per se pierde, son cosas meramente temporales, las quales con dineros se pueden véder. Empero fera pecado de iniusticia, mortal, o venial segun el exceso del dinero, que se da.] Hæc ille. Igitur secundum Rodriguez, si detur aliquid notabile ultra æstimationem laboris, non erit peccatum simoniæ, sed iniustitiæ, quia emitur ille labor ultra iustum pretium, quod meretur. Sed hoc peccatum iniustitiæ, existimo ego quod evitari etiam potest, si illud plus quod labor ille non meretur, detur liberaliter, & gratis; ita ut in tali casu adsit contractus iustæ emptionis, & liberæ donationis. Notentur hæc, quia sedabunt multos scrupulos.

An habens rem cum meretrice, teneatur in conscientia solvere ei mercedem solitam, siue eam promiserit, siue non?

RESOLVT. XXXVIII.

Affirmatiuam sententiam docet communiter Doctores inter quos videndi sunt, Homobon. in exam. Eccl. part. 2. tract. 9. c. 9. quest. 24. Regius in resol. cas. 8. per totum, Sayrus in Clau. Regia, lib. 10. tr. 5. c. 3. n. 34. Aragon. in 2. 2. q. 32. ar. 7. & q. 62. art. 5. concl. 8. Azor. p. 3. lib. 4. c. 21. q. 2. Salonijs in 2. 2. q. 62. ar. 5. cont. 4. concl. 1. & 2. Caiet. in 2. 2. q. 32. ar. 7. Cordub. lib. 1. q. 32. art. 2. Sotus de iust. lib. 4. q. 7. art. 1. Syluius in 2. 2. q. 32. ar. 7. concl. 3. Tannerus in 2. 2. disp. 4. dub. 10. n. 300. Malderus in 2. 2. tr. 1. c. 9. dub. 7. Turrianus in 2. 2. tom. 2. disp. 14. dub. 1. Villalobos in sum. tom. 2. tract. 11. diff. 16. n. 8. Rebell. p. 2. lib. 18. q. 1. n. 9. Lopez part. 1. c. 105. Lessius lib. 2. c. 14. dub. 8. Ratio est, quia pro omni actu pretio æstimabili potest accipi merces; sed actus meretricius, si consideretur, non ut turpis, & illicitus, sed ut naturalis, & delectationi hominum accommodatus, potest pretio æstimari. Ergo, &c.

Igitur materia, pro qua datur turpe lucrum, etsi sit res illicita, non est tamen res inuendibilis, & de actu fornicationis, etsi prohibitum sit sub mortali, ne fiat, non est tamen iustum, ut si committatur, gratis committatur, & per consequens, neque prohibitum, ut pro illo merces accipiat. Et licet sit illicitum, dare, vel recipere pretium, ante fornicationem commissam, quia talis datio, vel acceptio includit consensum in fornicationem. Post peccatum verò commissum datio, & acceptio potest esse absque peccato, si nimirum detur & accipiat, non ex complacencia peccati, sed ratione obsequij, vel laboris alteri præstiti.

His tamen non obstantibus, non desunt DD. qui probabiliter contrariam sententiam docent, ut Durandus in 3. disp. 39. q. 4. Medina Cod. de restit. q. 20. Nauar. c. 17. n. 40. in fin. & ex neotericis Paulus Comitulus in resp. mor. lib. 3. quest. 5. & Ioan. Valerius in differentiis vtriusque fori, verb. Promissio, differ. 8. vbi putat suprascriptos Doctores supponere falsum, nempe vsum corporis meretricis ad actum venereum esse in foro conscientie vendibilem, ipsamque separari posse ab ipso peccato. Nam in ipso vsum corporis turpi consistit perfectio, & consummatio peccati; quomodo igitur potest separari in rei veritate ab ipso peccato; Reuera enim meretrix petit mercedem, propter delectationem illam libidinosam, quam debet exhibere ad se accedenti, per vsum sui corporis, & propter eandem promittit vir mercedem, & sic propter peccatum. Cæteras rationes vide apud Valerium, & Nauar. vbi supra. Ex quibus apparet, vtramque sententiam esse probabilem, licet prima sit probabilior. Vnde non erit neganda absolutio, si aliquis rem habuerit cum meretrice, si postea noller solvere mercedem consuetam, etiam si eam dare promiserit.

Notandum est tamen cum Valero vbi supra, & Tolet. lib. 5. cap. 21. num. 7. quod datio, & acceptio pro fornicatione actu est mala, quia pro re turpi, & ob peccatum, sed non

contra iustitiam, & ideo etiam secundum hanc posterio-rem sententiam, meretrix non tenetur restituere. Idem dicendum est contra Lopez, feminas, accipientes munera à suis amatoribus, spe consequendi ab ipsis, quod prauè concupiscunt, si non consentiant non esse obnoxias restitutioni, quia nullus est amator, qui non veretur, & erubesceret, si præfata munera sibi remitteretur, verè enim ea donant, licet ob deflexum finem, & suprascripta femina, non recipiunt ea sub pacto, siue tanquam pretium impudicitie, sed tanquam incitamentum. Et ita docet Valerius vbi supra ver. Restitutio, differ. 34. & Rebellius part. 1. lib. 3. quest. 7. n. 6.

An aliquid pro alio, inuito creditore, solui possit?

RESOLVT. XXXIX.

Negatiuè respondeo cum Tannero in 2. 2. disp. 4. q. 6. dub. 14. n. 375. Turriano in 2. 2. 10. 2. disp. 10. dub. 1. n. 2. & 3. Valentia tom. 3. disp. 7. q. 6. punct. 7. & alijs, quando res ablata non sunt vsu consumptibiles, secus si essent, ut pecunia, frumentum, &c. & ideo non est in optione creditoris solvere æstimationem rei debitæ, ut si quis abstulit ab alio librum, equum, & similia, vel debet ex causa legati, vel aliàs domum, oliuetum, vineam, & similia, non est in eius potestate solvere pro specie debita æstimationem, seu valorem illius, nam, ut patet ex l. eum à quo, & ex l. manifesti, C. de soluiou. aliud pro alio inuito domino, reddi non potest, si res extat.

Non reticeam tamen Ioan. Valerium in differentiis vtriusque fori, ver. debitum, differ. 8. n. 1. asserere, suprascripta esse vera in foro exteriori, non autem in foro conscientie, in quo ex vi restitutionis, vel obligationis ad rem reddendam, satisfaciunt quis reddendo eius æstimationem, & valorem, vel aliam rem eiusdem prorsus bonitatis, & quantitatis; quia sic reparatur damnum secundum æqualitatem. Dixi, ex vi restitutionis, vel obligationis ad rem reddendam; quia alia ratione posset peccare, si rem in specie non restituit, videlicet contra charitatem, dando occasionem domino contristationis, & iræ, quando scit id eum agrè latitatum; aliàs enim, si hoc non timetur, nullum quis peccatum committit, non restituendo rem in specie ablatam, etiam si extet. Ita Valerius, qui pro hac sententia citat Petrum à Nauarra lib. 4. cap. 1. n. 5.

An qui emit domum, vel fundum ad plura debita hypothecatum, teneatur dicta debita in conscientia solvere?

RESOLVT. XL.

Affirmatiuè respondent aliqui ex autoritate l. si conuenit. §. fundus ff. de pignor. actio. l. alienatio. ff. de contrahend. emp. & ex cap. cum non sint, de decimis, quia res cum suo onere transit; sed fundus, seu domus empta, pro pluribus debitis est hypothecata. Ergo, &c.

At his non obstantibus, Ioan. Valerius in suis differentiis vtriusque fori, ver. debitum, differ. 11. asserit, quod si in rei veritate principalis debitor ob suam inopiam non sit soluendo, non tenetur emptor rei hypothecatæ præfata debita solvere. Tum quia nihil peruenit ad eum de prædictis debitis. Tum quia cum principalis propter inopiam remaneat coram Deo deobligatus, per consequens multo magis iste emptor rei hypothecatæ; quia accessorium sequitur naturam sui principalis. Nec obstat venditorem posse rei suæ onus hypothecæ imponere, quod transit in emptorem.

Nam respondeo, quod licet onus illud reale sit penes rem, obligatio tamen conscientie solum respicit personam venditoris onus imponentis, qui solum transmittit in emptorem actionem realem passiuè, non tamen personalem; vnde donec per iudicem condemnatur, non tenetur in conscientia ad solutionem illorum debitorum. Ita Valerius qui an loquatur de censibus decursis, & an eius opinio sit probabilis, remitto me iudicio aliorum.

An si aliquando multis imminet periculum vite vt sit in naufragio, bello, peste, &c. tunc singuli possint breuiter dicere aliqua peccata, & sic absolui?

RESOLVT. XLI.

Negantem sententiam docet Nauarrus *de pœn. & rem. lib. 5. c. 13. n. 2.* sed vt verum fatear, bonus iste senex, fuit non parum motibundis infensus, nam illis, etiam denegauit absolutionem per nutus, & signa.

Dicendum est igitur, posse confessarium in supradicto casu pœnitentes absolueri non audiendo omnia peccata, Ita docet Suarez *in 3. part. tom. 4. disp. 23. sect. 1.* Coninch *de Sacram. disp. 7. dub. 9. n. 74.* Ioan. de la Cruz *in direct. p. 2. de sacram. Pœn. q. 3. dub. 5. concl. 3.* Villalobos *in summ. tom. 1. tract. 9. dub. 33. n. 6.* vbi sic asserit. [El Confessor que confessa los que estan en tormenta basta, que oya dos, o quatro pecados à cada vno, y assi los absuelua, fino puede oyrlos enteramente. La razon es, porque puede vno callar el pecado, por el daño temporal, que se sigue a otro, luego mejor podra por el peligro espiritual de los otros, que si no es assi no se pueden confessar.]

Sed plus addit Vasquez (attendat Lector) *in 3. p. tom. 4. q. 95. dub. 2. art. 2. n. 2.* nempe quòd in tali casu, tenetur Sacerdos ex charitate, vt aliis subuenire possit, confessionem non perficere; immo si ipse non veller, quia forsitan scrupulo detineretur, aut alia de causa, pœnitens, quia videret aliorum periculum, potest non perficere confessionem, imò tenetur, & ratio est, quia teneretur aliis succurrere, nec detinere sacerdotem. Ita Vasquez.

Notandum est etiam, quòd quando imminens periculum, aliud non permetteret, possent omnes simul ostendere dolorem, & aliqua peccata confiteri, & sic simul omnes absolui vnica forma. Ita Coninch *vbi supra*, & Doctores, quos citat & sequitur Fagundez *de praecepto Eccles. tract. 2. lib. 2. cap. 3. num. 11.* Restat modò respondere ad argumentum contrariae sententiae. Dico igitur talem confessionem esse integram formaliter, sed non materialiter.

An excommunicatus, si non possit satisfacere, debeat saltem prestare Confessario iuratoriã cautionem?

RESOLVT. XLII.

Doctores communiter affirmatiuam sententiam docent, sed cum viderem confessarios etiam communiter id in praxi non obseruare, non parum laboraui, vt inuenirem aliquos Doctores, pro tuenda eorum praxi, & pro contraria sententia firmanda, & tandem inueni Ioan. Valerum *in differentiis vtriusque fori, ver. absolutio, differ. 5. num. 3. & differ. 11. in fin.* & Henriquez *lib. 7. cap. 13. n. 2. in glossa littera I. & cap. 28. num. 3. glossa littera A.* asserere, in foro conscientiae, satis esse propositum firmum pœnitentis, quia cautio iuratoria, *cap. solet. de sentent. excomm. in 6.* requiritur tantum pro foro exteriori, in casibus expressis. Et ita etiam docet Nauarrus *cap. 27. num. 278.* sic limitans quod dicit *in cap. 26. num. 3.*

Dicendum est igitur probabiliter, cum supradictis Doctoribus, quòd ille processus satisfactionis, & cautionis pignoratiuae, & iuratoriuae, videtur intelligendus pro foro exteriori, nam in foro pœnitentialem deficiente possibilitate pœnitentis, propositum eius firmum tantum valet, quantum datio pignorum, vel fideiussorum, in foro iudiciali. Ergo in foro conscientiae satis erit credere pœnitenti.

An Ecclesia tribuat iurisdictionem, quando adest communis error, sine titulo collato?

RESOLVT. XLIII.

VT gesta valeant, non satis est communis error, sed necessarius est titulus collatus à superiori quamuis inualidus sit ob aliquod vitium latens; quare dum aliquis

sine titulo, & autoritate superioris in officium Iudicis, Parochi, aut Confessoris se intrusit, licet communis error facti accedat, gesta per illum ad vtrumque forum pertinentia, sunt prorsus inualida; ita ex *cap. infamis, ver. veruntamen. 3. q. 7. & ex l. Barbarius, de offic. Præ. probat Sanchez de matr. lib. 3. disp. 22. n. 49.* & præter Doctores, quos ipse citat, docet etiam hanc sententiam Lessius *lib. 2. c. 29. dub. 8. n. 68.* Suarez *in 3. p. tom. 4. disp. 26. sect. 6. n. 7.* Reginald. *in praxi, tom. 1. lib. 1. n. 102. & 103.* Coninch. *de Sacram. disp. 8. dub. 3. n. 22. & dub. 6. n. 47.* Villalobos *in sum. tom. 2. tract. 1. diff. 13. n. 5.* Filliuc. *tom. 1. tract. 7. c. 9. n. 227.* Ioan. Valerius *in different. vtriusque fori, ver. nullitas, diff. 7. n. 2.* & nouissime Fagund. *præc. 2. lib. 7. c. 2. n. 73.* & alij.

At his minimè obstantibus, quod est valdè notandum, non desunt viri doctissimi asserentes, quòd vt gesta valeant, tam in foro externo, quàm conscientiae, satis sit haberi communem errorem, nec necessarium esse, titulum collatum à superiore legitimo. Et ita docet Basilius Pontius *de matr. lib. 3. c. 22. n. 46.* & post illum Ioan. Sancius *in selectis, disp. 44. n. 3.*

Notent hoc Confessarij, quia hæc opinio est noua, & satis probabilis, & ex illa bono communi magis consulitur, quàm si præter communem errorem titulus quoque foret necessarius. Rationes huius sententiae adducit Basilius Pontius *vbi supra.*

An Prælati religionum possint sine approbatione Ordinarij audire secularium confessiones?

RESOLVT. XLIV.

Negatiuam sententiam, & meritò tenet Suarez *in 3. part. tom. 4. disp. 28. sect. 4. num. 21.* Rodriguez *in Bulla Cruc. §. 9. dub. 1. n. 4.* & alij.

Sed hinc non reticeam contrarium docere Henriquez *lib. de indulgentiis cap. 12. num. 3. in glossa littera R.* vbi citat Mancium, Gallum, Medinam, & Bannez. Id etiam docet nouissime, contra Suarez, Ioannes Valerius *in differentiis vtriusque fori, ver. nullitas, diff. 5. n. 3.* vbi asserit prælatos Religionum, vt sunt Priores, Guardiani, Ministri, & similes, licet non habeant approbationem, & licentiam ab Episcopis posse nihilominus audire confessiones secularium, quia quamuis strictè non habeant beneficium parochiale, largo tamen modo dicuntur ipsum habere, quia habet curam animarum, & sunt communiter probatioris, & digniores, tam litteris, quam moribus, plerisque sæcularibus habentibus curata, & consequenter per eos sufficienter satisfi menti Concilij Tridentini. Ita Valerius qui etiam *ibid.* paulò post, docet Sacerdotes simplices, sine licentia & approbatione Episcopi posse absolueri non solum peccata venialia, & mortalia, aliàs ritè confessa, sed etiam peccata mortalia in confessione oblita, & hæc sunt eius verba. Ego puto probabile, peccata oblita (cum iam sint indirectè absoluta in prima confessione) posse postea absolui à quocunque etiam non exposito, seu approbato. Sic Valerius, sed an probabiliter, iudicent alij; sicut de alia opinione Ioannis Sancij *in selectis, disp. 49. à n. 11. vsque ad 14.* vbi acutè & solidè probat Equites D. Ioannis, D. Iacobi, Alcantaræ, & Calatrauæ, vt pote verè Religiosos (vt nos alibi satis probauimus) posse peccata confiteri cum simplici Sacerdote, non approbato ab Episcopo.

An quis teneatur occasionem proximam vitare cum suo magno detrimento, ita vt Confessarius non possit illum absolueri?

RESOLVT. XLV.

Respondeo negatiuè, si pœnitens habeat propositum amplius non peccandi; quia in hoc casu non dicitur velle occasionem, sed permittere, cum non vitare occasionem, non oriatur, quia velit pœnitens in illa permanere, sed quia velit non incurrere damnum in vita, honore, & pecuniis, quod abiecta occasione obueneret.

Sed difficultas est, quando nullus apparet profectus, an sit imperitenda toties quoties absolutio? Negatiuè respondet Suarez in 3. part. tom. 4. disp. 32. sect. 2. in fine. Gratius in decis. part. 1. lib. 1. cap. 28. n. 23. Reginald. in praxi tom. 1. lib. 8. n. 19. Nauar. in c. 3. n. 21. & alij.

Sed contrariam sententiam docet Viualdus in Candelabro tit. de absolutione. §. casus Episcopis referuari, n. 43. & nouissimè Ioannes Sancius in selectis. disp. 10. n. 16. vbi aduersus Suarez, sic asserit. Infero octauè, filium familias non potentem eicere domo ancillam, cui saepe copulatur fore absoluedum toties quoties verè pœnituerit, non solum quando aliqua emendatio notatur, vt tenet Suarez, & alij, verum etiam quando nullus apparet profectus, impossibile sanè moraliter non est pœnitentem modò verè dolere de peccato, & proponere cauere; statim verò post reditum ad domum occasione instante mutare propositum; & inquiri ab his Doctoribus contrarium docentibus, an absoluerent ipsi pœnitentem, saepe confitentem eadem peccata venialia, quando nullus apparet profectus? Absolutionem sanè impendent; quamuis occasio peccandi venialiter non esset abscessa, non solum si in potestate pœnitentis non sit occasionem remouere; imò etiã si posset. Igitur & imperitari debent respectu mortalium quando adfuerit dolor, & verum propositum cauendi in futurum.

Nec satisfacit responsio Coninch de Sacr. disp. 2. dub. 14. in fine, quòd facilius debeat dari absolutio respectu venialium, quàm mortalium, eo quòd facilè magis committantur illa, quàm ista. Non inquam, valet, nam etsi faciliùs committantur venialia, verum tamen propositum, & dolorem venialium gerere tenetur pœnitens, dum ea subiicit confessioni, saltem, quando veniale, quod confitetur, esset totalis materia confessionis. At si respectu venialium reperiri queat verum propositum, & dolor absque aliquo profectu, quare respectu mortalium id inueniri non valebit? Dum verò pœnitens verò proposito est affectus, dignus est absolutione, quantumcumque nulla notetur emendatio. Hoc adèd verum est, quòd ea ratione asserat Suarez, & ceteri, negandam esse absolutionem quando nullus apparet profectus quod præsuntur fictitium propositum pœnitentis; vellem ab eis audire, quare respectu venialium non adsit huiusmodi præsumptio, etsi nullus appareat profectus, & inchoata emendatio; interueniat tamen respectu mortalium? Ita Sancius, quæ omnia ab ipso transcripsi, quia noua, & à viris doctis diiudicanda. Si verò, aduersus Sancium, dices in tali casu saltem propter recidiam, erit absolutio neganda, respondebit Sancius negando, nam ipse in disp. 9. n. 6. & seq. docet numquam propter recidiam esse absolutionem denegandam, si pœnitens habeat dolorem de præterito, & propositum de futuro. Sed de hoc nos in tract. de Circumstantiis.

Quenam conditiones sint necessariae ad iustam compensationem faciendam?

RESOLVT. XLVI.

Respondeo primò, vt debitum sit moraliter certum, ita vt debitor in conscientia teneatur ad debitum explendum, nec sine peccato prætermittere possit. Secundo, vt non plus capiat, quàm sibi debetur. Tertio, quòd debitum sit actu, non potentia. Quarto, vt admoneat debitorem, vel hæredes iam debitum esse solutum, ne bis soluant.

Sed aliqui Doctores ponunt alteram conditionem, nempe si commodè rem tibi sublatam, per iudicem recuperare non possis; nam alioquin, si commodè rem tibi furto sublatam, per iudicem recuperare potes, & non facis, peccas contra iustitiam legalem, nam iudici iniuriam facis officium eius usurpando. Ita communiter Doctores, & alij.

Sed ego contrarium puto cum Maldero in 2. 2. tract. 4. cap. 1. dub. 6. & Ioanne Valero in differentiis vtriusque fori, Antonini Diana Resol. Moral. Pars II.

ver. compensatio, differ. 3. n. 2. quia quando ex occulta compensatione, neque scandalizas quemquam, neque turbas Rempubicam, verius est licere clam auferre, etsi absque peculiari incommodo per Magistratum possi, neque inuadis munus iudicis, qui ad publicam pacem tuendam constitutus est, & in tali casu agitur tantum de retinendo, & non de acquirendo de nouo. Ergo, &c. Et tandem hanc sententiam docet Villalobos in summ. tom. 2. tract. 11. dub. 23. n. 7. vbi sic ait. [El que secretamente toma lo que se deuia, pudiendolo pedir por iustitia, pecca grauemente, come dize S. Thomas. Mas aduerto, que el dia de oy de ordinario se cobra mal, y con mucha costa, de manera que pocas vezes obligara a esto, y pareceme, que se me haze duro el dezir, que en este caso sea peccado mortal, porque no me parece, que haziendo se secreto, sea tan grande el agrauio, que se haze al inez, que llegue a peccado mortal.] Ita ille.

Notandum est etiam, quod aliqui asserunt, iustam compensationem tunc esse, quando res sunt eiusdem rationis, quia quæ sunt diuersæ, non possunt parte inuita compensari. Ita Syluius in 2. 2. q. 62. art. 8. queritur 1. concl. 7. causa 5. & alij. Sed falluntur, quia hoc procedit in foro externo, non autem in foro conscientie, in quo bene potest fieri compensatio in debitis diuersæ rationis, & sic in specie ad speciem, vel pecuniam, vt si mihi debes pallium, ego verò tibi mulam, vel pecuniam, quia inuicem commodauimus, te nolente pallium, vel pecuniam reddere, possum mulam retinere. Ita Valerius vbi supra, cum Petro à Nauarra, & Ferdinando Rebellio.

Non desunt etiam Doctores, asserentes aliam conditionem necessariam esse in compensatione; nempe, vt res, ex qua fit priuata compensatio, non sit depositum, ex cap. bona fides, de deposito Syluius vbi supra. Medina in C. de rest. q. 3. illat. 12. Couarr. in cap. quamuis pactum 1. p. §. 4. n. 9. vers. item nota, Iason in §. bona fidei, n. 72. Inst. de act. & alij.

Sed contrarium probabiliter docet Nauar. lib. 3. c. 2. n. 389. Tanner. vbi infra, n. 411. Lessius, & alij. Nam opinio contraria procedit in foro exteriori, & quando aliter obtineri possit compensatio; secus autem in foro conscientie, quia nulla iniuria, nec iniustitia fit deponenti; sed vis vi repellitur, nam aliter meum debitum recuperare non possum. Vim enim meis rebus facit, qui eas iniuste retinet. Nec habet deponens, ex quo conqueratur iuste, cum rem meam, seu id quod mihi debet, ipse restituere recusat, & ideo ego mihi ipsi satisfacio.

Et tandem notandum est, quod superius dixi, vt compensatio sit iusta, opus est, vt debitum sit actu, non potentia, videlicet statim, & illo tempore restituendum, sed si fortè creditor non habeat spem rem suam recuperandi tempore præfixo, puto compensationem ante tempus præfixum fieri posse. Ita Tann. in 2. 2. disp. 4. q. 6. dub. 14. n. 406. quod est valde notandum, quia quotidianum; sed ad alia procedamus.

An cliens possit pacisci cum Aduocato de quota lite?

RESOLVT. XLVII.

Communiter Doctores negatiuè respondent, sed ego non damnatam contrarium facientes, & ita docet Victorellus in Manual. Nauar. c. 25. num. 30. vbi sic asserit: Qui iustam causam Aduocato probò defendendam committeret, sine vilo periculo iniustitie alicuius actionis in eo, promissa tertia, aut quarta lucri parte, vt is ardentiori studio in iustam iustæ causæ defensionem incumberet, & seipsum molestia sæpiùs illum adeundi liberaret, lethale facinus mea sententia, non patrarer: nullam enim naturalem, aut diuinam, aut Ecclesiasticam legem violaret, sed solis ciuilibis legis verbis (non fortasse legislatoris menti) aduersaretur. Sic Victorellus, & ita etiam docet Ioann. Valerius in differentiis vtriusque fori, ver. contractis, differ. 3. Homobonus de Bonis de sta ibi p. 2. cap. 4. num. 5. & hanc opinionem probabilem putat Zanardus in direct. confess.

p. 2. præc. 3. c. 3. 4. 8. ubi contrariam sententiam, quam ipse tenet, vocat tantum tutiorem.

Dico igitur, communem opinionem negantem procedere in foro exteriori, non autem in foro conscientiae, ubi Deus est ille, qui videt veritatem, & non respicit praesumptionem, super quam fundantur leges prohibentes pactum inter Advocatum & clientem de quota lite. Ergo quoties deficit praesumptio fraudis, & iniustitiae, leges istae non obligabunt.

An si corruptor virginis non adhibuerit vim, aut dolum, sed importunis precibus, vehementibus blanditiis, & persuasionibus induxerit illam ad consensum, teneatur ad restitutionem?

RESOLVT. XLVIII.

Affirmatiuam sententiam docet communiter. Ita Medina in sum. lib. 1. c. 14. Cordub. lib. 1. q. 13. dist. 4. & 7. Caiet. in sum. verb. rest. §. quia verò Ang. in Flor. de rest. bon. cap. ... dub. 7. concl. 4. Malder. in 2. 2. tr. 3. c. 4. dub. 4. Bannez, Salon. in 2. 2. D. Thom. q. 62. art. 2. Valent. tom. 3. disp. 9. q. 3. punct. 3. Nauar. c. 16. n. 16. & 17. Tolet. lib. 5. c. 11. Syluius in 2. 2. q. 62. art. 2. queritur 5. concl. 2. Ioan. Valer. in differentiis vtriusque fori, ver. restitutio, differ. 10. n. 1. & alij.

Sed mihi contraria sententia videtur etiã probabilis, & illam absolute docet Tanner. in 2. 2. disp. 4. q. 6. dub. 3. n. 134. Turrian. tom. 2. in 2. 2. disp. 30. dub. 2. n. 15. Nauar. lib. 2. c. 3. n. 444. nam preces, & suasiones potius augent, quam minuunt voluntarium. Nec obstat secundum eum aliter consensuram non fuisse. Fateor, inquit, sed sponte consensit. Multi enim multa non facerent, nisi rogati, & tamen non ob id dicemus, iniuriosè ab eis esse consensum illum extortum.

Limitanda tamen, ait, hæc sententia, nisi preces esset factae à persona, cui debet puella reuerentiam, vt esset eius dominus, vel Princeps; preces enim Principis, vel Superioris inducunt metum. Notandum est etiam, quòd si puella vi, aut fraude violata fortè postea æquè commodis potita est nuptiis, ita vt nihil detrimenti acceperit, non debet ei quidquam necessariò restitui. Ita ex Nauar. Lessius l. 2. c. 10. dub. 2. n. 11. cum Tãnero *ubi supra*, n. 133. & Turriano dub. 3. n. 2. Filliuc. tom. 2. tr. 3. c. 8. num. 221. & Villal. in sum. tom. 2. tr. 11. dub. 30. n. 14. quicquid Rebellius, & alij in contrarium asserant. Sicuti etiam stuprator virginis, si obtineat ab ea remissionem damnorum eidem ratione stupri illatorum, tutus est in conscientia, nec requiritur, vt etiam à patre ipsius obtineatur. Valerius *ubi supra* differ. 11. n. 1. & 2. cum Tann. loco citato, n. 139. Idem dicendum est, si virgo sponte consenserit, nihil restituendum esse parentibus, pro violata integritate virginali, & grauata dote, vel similibus damnis inde consecutis, docet Sotus l. 4. q. 7. art. 1. ad. 2. Tanner. *ubi supra*, n. 130. Filliuc. n. 219. contra Valent. loco citato, & Carboniam de rest. q. 16. & alios.

Solent Mercatores in suis libris scribere rationes dati, & accepti, & quid ipsis debeat, quaritur an possit postea debitor eligere, in quo debito pecunia sibi debita compensetur?

RESOLVT. XLIX.

Respondeo affirmatiuè cum Greg. Lop. p. 5. tit. 14. l. 10. gl. 5. & Imola in l. 1. c. de solut. col. fin. quos citat & sequitur Io. de Heuia in Labyrintho commer. lib. 2. c. 7. n. 46. ubi sic ait: [En los libros de los Mercaderes en que se eferiue, lo que deuen hauer, y lo que deuen dar, puede el deudor en este caso eligir, en qual debito se ha de compensar lo que se pagò segun vna notable determinaciõ de Imola referida, y seguida por Gregorio Lopez.] Sic ille. Et ratio desumitur ex autoritate l. 1. 2. 3. & 4. ff. de solut. quia quãdo quis est debitor ex pluribus causis eidem creditori, in potestate debitoris est, soluere prius vtri debito malue-

rit: quia debitor potest legem dicere rei suae, nempe, vt sit pro debito, quod ipsi sibi placuerit: vnde quando quis est debitor ex pluribus causis, si aliquid soluat, id censetur soluere pro debito, quod magis grauatur, nisi debitor contrarium exprimat. Et ita docet Lessius l. 2. c. 23. dub. 10. n. 86. Filliuc. tom. 2. tr. 3. p. 2. c. 10. n. 472. Salas tract. de cambiis, dub. 23. n. 1. & 3. Malderus in 2. 2. tract. 5. c. 4. dub. 10. Scaccia tract. de commer. §. 2. gl. 5. c. 95. Heuia *ubi supra* num. 35. Ex quibus duo vltimi, Scaccia videlicet, & Heuia, obseruant etiam, quòd si aliquod debitum debetur Paulo cum fideiussore, & aliquod sine fideiussore: & Ioannes debitor soluat aliquam pecuniarum summam, censetur illam soluere pro debito cum fideiussore. Idem etiam docet Molina de iust. tom. 2. tract. 2. disp. 565. n. 5. qui etiam n. 4. adnotat, si terminus praefixus solutioni alicuius debitorum iam aduenit, & debita alia sunt in diem futurum, aut sub conditione pendente adhuc in futurum, solutio censetur facta pro debito, aut debitis, quorum terminus iam aduenit: non verò pro iis, quorum terminus pendet adhuc in futurum, ex l. ceterum, ff. de solut. Idem si debitor creditori aliquid debeat nomine proprio: & aliquid tanquam fideiussor alterius, solutio facta censetur pro eo, quod debet nomine proprio. Quando item vnum debitum est liquidum, aliud non item, solutio facta censetur pro debito liquido, & non pro non liquido. Item si vnum deberetur sub pignore, aut hypotheca, & aliud cum fideiussoribus, potius solutionem esse censendam factam ad liberandum fideiussores, quam ad redimendum proprium pignus, & hypothecam. Hæc omnia Molina, Heuia, Scaccia *ubi supra*.

An legatum factum puellis, vt nubant, debeat si aliquam dotem habeant, sed non sufficientem; ubi etiam plura de legatis pro Virginibus maritandis?

RESOLVT. L.

Respondet affirmatiuè Homobonus de exam. Eccles. p. 2. tract. 9. c. 9. q. 22. ubi sic asserit: Legatum factum puellis, potest dari illis puellis, quae dotem quidem habet, sed non integram, cum qua commodè nubere possint, modo illae puellae his qualitibus praeditae sint, quae in testamento, vel foundatione requiruntur.

Sed circa legata pro Virginibus maritandis, multa scitu digna inuenies apud Laram de Anniversariis, lib. 1. cap. 21. ubi notat, Primò quòd legatum pro Virginibus maritandis non patitur commutationem cum alio pio opere, nisi id faciat Romanus Pontifex de Plenitudine potestatis. Secundò, legatum speciale alicui nominatè puellae relictum pro ea maritanda, consequitur si ingrediatur Religionem, & idem vxor, cui relinquitur, si vidualiter viuat. Non tamen ita erit in legato relictò generatim pro Virginibus, seu puellis incertis maritandis: nam si accedat aliqua puella, dicens se velle ingredi Religionem, & lucrari legatum, non est ei dandum. Tertio, legatum relictum pro Virginibus orphanis maritandis, potest dari habentibus patres pauperes, & inutiles, nisi concurrant simul Virgines, verè parentibus orbatæ, nam in tali casu, istae praeferendae sunt illis. Quarto, legatum relictum pro orphanis puellis maritandis, potest dari puellis vulgò conceptis, & expositis, quae etsi parentes habeant, eos demonstrare non possunt. Et hoc etiam procedit, si legatum relictum pro Virginibus maritandis, requirat quòd puellae sint naturales loci; nam etiam expositae consequentur dotem, cum praesumantur esse eius partiae, in qua expositae fuerunt. Sed in hoc casu puellae verè orbatæ praeferendae sunt vulgò conceptis. Quintò, legatum relictum si non dicat pro virginibus maritandis, sed pro orphanis, seu puellis maritandis, ad illud consequendum admittuntur viduae. Hæc omnia Lara *ubi supra*.

Nota etiam quòd ipse num. 50. docet quòd legatum relictum pro Virginibus maritandis, potest retineri in vtroque foro iustitiae, & conscientiae ab ea, quae ante matrimonium,

matrimonium, etsi opinione esset habita pro Virgine, in rei veritate non erat: nisi constet relinquentem dictum legatum noluisse dari non habentibus qualitatem virginitatis, quod raro continget; sed si adest simplex dispositio relinquentis legatum, pro orphanis virginibus maritandis, in tali casu, ut dixi, puella, quæ tempore contracti matrimonij non virgo, sed corrupta erat, potest secunda conscientia retinere legatum relictum pro virginibus maritandis. Et ita ego in facti contingencia consului. Notandum est etiam, circa presentem materiam, quod legatum relictum pro dotandis puellis, debetur puellis nuptis sine dote, vel cum modica dote, quia causa pietatis adhuc durat; secus autem, si diceret pro puellis maritandis, Sanchez *ubi infra*, n. 63. ita Homobon. *de exam. Eccl. p. 2. tract. 9. cap. 10. quest. 28.* & Genuensis *in pract. Eccl. ricen. 18. q. 386. n. 1.* qui etiam *in q. 387.* notat legatum pro dote puellæ pauperis, deberi si illa potest viuere ex labore suo, & legatum relictum alicui puellæ pro dote, si factum sit pro anima testatoris, si illa moritur antequam nubat, non extingui, sed deberi alteri puellæ pauperi. Item si testator iubeat virgines maritare, nec exprimat numerum, fiet electio inspecta qualitate defuncti, & eius facultatibus: ut docet Lara *ubi supra*, de *Annuis* lib. 1. c. 10. n. 97.

Aduerte etiam, quod legatum relictum foeminis, in matrimonium collocandis, non potest tradiduis secundò nubentibus; si tamen non consummassent primò matrimonium, atque etiam si nullæ extarent foemina nobiles, quibus posset id legatum impertiri, tunc quidem possent habere legatum. Nald. *in sum. ver. legatum*, n. 42. & Sanchez *tom. 2. lib. 7. disp. 91. n. 55. 56. & 57.* qui etiam n. 61. notat legatum pro maritandis non posse conferri, nisi foeminis, quæ sunt ætate nobiles, nimirò duodecim annos natæ, & n. 65. aduersus Mantica *de coniect. ult. volunt. lib. 12. tit. 1. n. 13.* docet legatum pro certa persona maritata deberi, quamuis ea tempore testamenti maritata esset, & à fortiori, si postea nubat testatore superstite. Item legatum relictum pro prima filia maritanda, si maior natu decesserit & secundogenita prior nupserit, legatum ei non deberi, copiosè respondet Roman. *in conf. 308.* sed contrarium respondet Imola *in conf. 103.* At hoc ex coniecturis determinandum esse, rectè docet Mantica *ubi supra* lib. 8. tit. 7. n. 10.

Et tandem pro coronide huius resolutionis, si legentur Titio ducenta, si uxorem duxerit, centum verò, si Religionem; non centum, sed ducenta consequi debere, & ita docet Lessius *lib. 7. c. 18. dub. 15. n. 124. in fin.* Ioan. Valerius *in differentiis vtriusque fori, ver. testamentum, diff. 10.* Bonacina *de rest. disp. 3. q. 1. punct. 4. n. 10.* Rebellius *p. 2. lib. 18. q. 16. n. 3.* Basilius Pontius *de imped. marr. causa 27. q. 2. c. 17. §. 1. fol. mihi 266.* Comitulus *lib. 7. q. 7. n. 5.* Beia *p. 1. cas. 44. & 66.* Rodriquez *in sum. tom. 3. c. 240. n. 1.* Martha *de iurisd. p. 4. cent. 1. cas. 8.* Barbol. *de potest. episc. p. 3. alleg. 83. n. 28.* quicquid in contrarium alserat Sanchez *de matrim. tom. 1. lib. 1. disp. 34.* & alij penes ipsum, quibus ego addo Villalobos *in sum. to. 2. tract. 30. diff. 29. n. 7.* vide etiã presentem quæstionè ad partes discussam latè; apud Ambrosinum *p. 2. dec. 30. per totam.* Cened. *in Canon 99. q. 35. per tot.* & Menoch. *vol. 2. conf. 169. per tot.* & alios. Notetur hæc omnia, quia in nostris Doctoribus non passim obuia.

An dubius in fide sit hæreticus?

RESOLVT. LI.

Affirmatiuè respondent sexdecim Doctores, apud Sanchez *ubi infra*, quibus ego addo Villalobos *in sum. tom. 2. tract. 1. dub. 10. n. 3.* Syluium *in 2. 2. D. Th. q. 11. art. 1.* Fabrum *de sacr. Ordinis, dist. 25. q. 5. disp. 3. c. 4. n. 112.* Homobon. *de exam. Eccl. p. 2. tract. 12. c. 4. q. 16.* Molles. *in sum. tom. 1. tract. 8. c. 8. n. 44.* Lorca *in 2. 2. q. 11. art. 3. disp. 42. n. 5.* & Coninch *de aelib. supernat. disp. 18. dub. 7. n. 102.*

Sed contrariam sententiam non minus probabilem esse existimo, quam tuentur Cano *de locis lib. 12. c. 9.* & Ema-

nuel Sà *ver. Hæresis, n. 1.* quos citat, & sequitur Sanchez *in sum. tom. 1. lib. 2. c. 7. n. 12.* quibus ego addo Tanner. *in 2. 2. disp. 1. q. 8. dub. 6. n. 109.* Portel. *in addit. ad dubia regularia, ver. Hæresis, n. 4.* & Puteanum *in 2. 2. D. Thom. q. 11. art. 2. dub. 2.* Et ratio est, quia de ratione hæresis est electio erroris contra fidem; sed dubitans nondum aliquid eligit, sed manet in dubio, & in ancipiti. Ergo non est hæreticus. Deinde, hæresis est error fidei contrarius, seu assensus contra fidem, at dubitans nullum fert assensum pro, nec contra, hoc est enim dubitare, id est, neque assentire, neque dissentire. Ergo si nullum habet assensum, nullum errorem habet contra fidem, nec proinde hæreticus est.

Ad autoritatem verò Stephani Papæ *in cap. 1. de hæret.* ubi asserit dubium in fide esse infidelem. Respondetur, hoc esse verum priuatiuè, quia scilicet priuatur certitudine assensus necessaria ad habitum fidei retinendum: non autem esse verum contrariè; quasi habeat actum fidei contrarium, cum reuera non habeat. Secundò respondetur, quod dubius in fide dicitur infidelis, quoad forum externum. Et tandem dico dubium in fide esse infidelem, ex mente dicti Pontificis, quotiescunque hæret, & præterea reflectit se supra suam cogitationem dubiam, & elicit iudicium erroneum circa res fidei, ita ut de facto putet illas esse tantum probabiles. Hic ergo, qui hac ratione dubitat, est verè infidelis. Opinio igitur nostra est satis probabilis, & tuta in praxi, vnde Portel *ubi supra*, asserit, ex consilio etiam cuiusdam insign. Theologi, excusasse quemdã, qui dubitabat, an Christus Dominus verè esset in Eucharistia, quia intellectus talis dubitantis dubius, & pendulus fuit, & nullam iudicium formauit. Hæc doctrina est valde notanda à Confessariis.

An si in ipso conflictu duelli sit aliquis vulneratus, & eodem die, vel alio postea moriatur, priuari debeat Ecclesiastica sepultura?

RESOLVT. LII.

Affirmatiuam sententiam docet noster P. Peregrinus *in suo tract. de duello q. 7. n. 4.* quia in eodem conflictu dicitur mori, qui ex vulnere habito in conflictu moritur, sicut Ecclesia dicitur sanguine polluta, si quis in Ecclesia est vulneratus, licet sanguinem non effundat in Ecclesia, sed extra illam.

At huic doctrinæ non assentior, & discedo ab opinione viri doctissimi, & amicissimi, qui pœnam Concilij Tridentini, ultra rigorem literæ extendit. Et ita nostram sententiam docet Sancius *in selectis, disp. 36. num. 9.* qui respondet ad argumentum Peregrini. Cum igitur verificetur satis literæ proprietates, appositæ in Concilio, negando sepulturam decedenti in ipso loco duelli, non oportet huiusmodi pœnam extendere, ut in conflictum quoque illis, qui ex vulnere in duello illato decedunt, licet viui discederint à loco conflictus.

An si quis prouocet aliquem ad duellum, sese conferens postea ad præfixum locum, & præfixo tempore, ibique frustra expectato inimico discedens, incidat in excommunicationem Bullæ Gregorij XIII.

RESOLVT. LIII.

Hic casus frequenter solet accidere: & affirmatiuam sententiam docet Peregrinus *tract. de duello quest. 41. per tot.* sed mihi contraria opinio placet, & ita tenet Comitulus, Delrius; & Sanchez, quos citat, & sequitur Scortia *in Bull. Pont. Epitome 155. theorem. 392.* quibus ego addo Megalam *in 3. part. lib. 4. cap. 4. num. 11.* Notandum est obiter pro hac materia de duello, excommunicationem incurrere, si quis diceret: Vade quæsitum gladium, hæc te expecto; vel, Veni ad talem locum, te ibi expecto; vel, si existens in naui, vel alibi dicat, Egrediamur in terram,

vel foras, te expecto in tali loco; vel, Quisque nostrum abeat quaesitum enssem, in tali loco mox pugnaturi, secus si quis offensus dicat offendentem, Distingue enssem, tecum enim pugnare volo. Sed non grauabor hic apponere casum, de quo olim interrogatus fui. Quidam offensus ab N. illum prouocauit ad duellum, certo in loco, &c. non tamen habebat animum pugnandi, & certò sciebat pugnam non sequuturam, amici enim vtriusque hoc impedissent, sed hoc efficiebat ad satisfaciendum honori laeso. Respondi tunc supradictum non incurrisse in excommunicationem; & ita docet in strictiori casu Filliuc. tom. 1. tract. 15. c. 5. n. 113. nempe etiam si venirent in locum designatum, sed amici vtriusque istos conuentos recipere in se, dummodo prius duellantes de hoc securi essent, & animum pugnandi non haberent. Sed ad alia transeamus.

An ad expellendum semen corruptum, vel ad sedandum pruritus, liceat refricare verenda, cum periculo pollutionis, non tamen consensu in eam?

RESOLVT. LIV.

Affirmatiuè respondent Sanchez, Filliucius, Reginaldus, & Bonac. quos citat, & sequitur Ioan. Sancius vir doctissimus in suis disputationibus selectis, disp. 21. n. 29. & idem docet ex recentioribus Villalobos in summ. tom. 2. tract. 40. diffic. 16. num. 4. & 5. vbi etiam docet, cum Sanchez de matr. lib. 9. disp. 17. n. 19. & multis ex Societate Iesu, fas esse confricare verenda ad expellendum semen corruptum, licet præter intentionem sequatur veri seminis emissio, & licet femina id conaretur efficere non solum fricatione partium verendarum, sed etiam cum intromissione digitorum vsque ad os vteri. Et hanc opinionem præter Sanchez, & Villalobos, docet etiam Bonac. de matr. q. 4. punct. 10. n. 12. Ratio est, quia in his casibus pollutio sequitur præter intentionem operantis. Ergo. Hinc deducitur decisio multorum casuum.

Primò, licere chirurgo contrectare verenda infirmis curationis causa, cum periculo pollutionis. Ita Vasquez in p. 2. tom. 1. disp. 115. n. 9. Lessius lib. 4. cap. 3. dub. 14. n. 48. Ioan. de la Cruz in direct. conf. prac. 6. dub. 9. & alij.

Secundò, cursorem non constrictum esse pedestrem incedere, quamuis sit expertus pollutionem se pati. Ita Filliucius tom. 2. tract. 30. n. 150. Sayrus in Clauis Regia lib. 8. c. 5. n. 12. Sanchez lib. 9. disp. 45. n. 8. & alij.

Tertio, accubantem, & sentientem se ex tali situ in pollutionem venire in somno, vel etiam in vigilia, dum absit periculum consensus, non teneri aliter decumbere, etiam si posset aliter commodè dormire. Ita Sancius vbi supra in selectis, disp. 21. num. 12. qui num. 18. in fine, docet etiam, quòd non tenetur quis lectum deserere, etiam si cum membri erectione gustus carnis præsentatur, dummodo non adsit periculum consentiendi; sed alij tenent, quòd tenetur quis lectum deserere, si sentiat delectationem veneream, etiam sine membri erectione. Hæc omnia inuenies apud Ioan. Sancium vbi supra, qui plus addit, vt nos etiam alibi notauimus, nempe quodlibet peccatum mortale in genere luxuriæ, non esse causam efficaciter influentem in pollutionem, & ideo pollutionem ex illa causa aduenientem in somnis, non esse necessariò confitentiam. Putat igitur verba impudica, & cogitationes turpes, quæ sunt crimina mortalia, etsi sint causæ per se ordinatæ ad pollutionem, non tamen efficaciter in illam influere, aliàs ferè nunquam apponerentur, quin sequeretur pollutio, sed contrarium tamen euenire, experientia demonstrat. Ergo, &c. Idèd cum inefficaces causæ sint pollutionis, non magis influunt in eam, quàm si essent per accidens causæ. Si ergo quando verba turpia, vel cogitatio turpis præsens est, non influit pollutionem, nec appetitum efficaciter mouet ad illam habendam, quomodo credi potest influxuram, quando absens est, vtpote in somnis? Limita hæc omnia, nisi cogitatio turpis con-

iungeretur cum membri erectione, per tempus durante, seu cum magna commotione spirituum genitalium. Ita Sancius vbi supra. Sed an omnia supradicta in præserti Resolutione sint probabilia, multi negant; & præsertim illud quòd liceat refricare verenda ad expellendū semen corruptū. Et ideo in editione quinta Summæ Henrici Villalob. & in editione nouissima Operum Thomæ Sanchez, hæc opinio non inuenitur impressam: de illa se retractauit in summa, tom. 2. lib. 5. cap. 6. n. 22. vnde ego illam non teneo.

TRACTATUS XVII.
& III. Miscellaneus.

Votum pro Illustrissimo Senatu Panormitano circa moderationem privilegij, seu consuetudinis, permittentis ciuibus huius urbis, non vendere vinum de eorum vineis collectum, iuxta taxam?

RESOLVT. I.

IRCA præsentem quaestionem, supposita veritate facti, pro dominis vinearum faciunt hæc argumenta.

Primò ex causa iusta, iustè conceditur aliquibus vendere vltra taxam, vt notat Megalin 2. 2. lib. 2. cap. 6. quæst. 3. num. 105. Molina tom. 2. tract. 2. disp. 364. n. 17. & Ledesma in sum. tom. 2. tract. 8. c. 32. diffic. 12. Sed hoc accidit in casu nostro. Ergo, &c.

Secundò, privilegium quod transiit in vim contractus, est vltro citroque obligatorium, nec potest sine causa reuocari, vt notat vndecim Doctores, quos citat doctissimus Regens noster Corsetus in Propugnaculo veltigalis aduersus Messanenses, folio 25. quibus ego addo ex Iurisperitis Gomez in leg. 40. Tauri n. 89. Menochium conf. 661. n. 12. Molinam de primog. lib. 4. cap. 3. num. 18. Cabeduta Lusit. decis. 95. num. 4. Riccium p. 4. collectan. 862. Borrellum de præstan. Reg. Cathol. p. 53. num. 9. Martan de claus. p. 1. claus. 195. n. 9. Valalc. consult. 62. n. 5. & conf. 120. n. 9. & ex Theologis Salas de legibus disp. 20. sect. 18. n. 126. Suarez etiam de leg. lib. 8. cap. 37. num. 7. Sanchez de matrim. tom. 2. lib. 8. disp. 33. num. 20. & nouissimè doctissimum Basilium Pontium etiam de matr. lib. 8. c. 19. §. 2. n. 12. sed privilegium, de quo loquimur, transiisse in vim contractus apparet, quia ex illo alleciti, ideo aliqui vineas emerunt. Ergo, &c.

Tertio, pretium vini, quod Senatus vult moderare, non videtur ita excessiuum, vt aliqui supponunt, si consideretur notabilis excessus bonitatis supradicti vini, & ideo docuit Homobonus de exam. Eccles. p. 2. tract. 9. c. 3. quæst. 3. Molina tom. 2. tract. 2. disp. 362. num. 7. Reginaldus tom. 2. lib. 25. c. 16. sect. 3. n. 284. Bonacina de contr. disp. 3. q. 3. punct. 4. num. 12. cum alijs, quòd frumentum notabiliter melius potest vendi vltra taxam. Sed vinum, de quo loquimur, est sine comparatione, notabiliter melius. Ergo iustè ita carius venditur.

Quartò, domini vinearum vt plurimum ita carius vendunt vinum in aestate, sed in dicto tempore adsunt multi emptores, & penuria vini. Ergo iustè eius pretium augetur vt notat Lessius lib. 2. c. 21. dub. 4. num. 30. Filliucius tom. 2. tract. 35. cap. 4. num. 93. & alij communiter. Adde, quòd vinum multum minuitur in quantitate, quando à dominis in aestate conseruatur. Ergo, &c.

Quintò, statuta alicuius ciuitatis, per suum superiorem confirmata, non possunt remitti ab ipsa ciuitate, sed consuetudines ciuitatis Panormi fuerunt à Carolo V. confirmatae. Ergo non possunt amplius per ipsam ciuitatem solam, sine consensu Regis, remitti, vel mutari.

Sextò, in tali venditione nulla iniuria fit emptoribus, quippe qui emere non coguntur; volenti autem, ac consentienti

sentienti nulla fit iniuria; ergo, &c. Et ita in simili casu asserunt aliqui apud Molinam *tom. 2. tract. 2. disp. 364. num. 11.* Adde quod in tali venditione consentit emptores excessum pretij liberè condonasse. Ergo, &c.

Septimò in l. 1. §. si heres. ff. ad Trebell. & in l. quarebatur, ad leg. Falcid. & in l. si quis vxor. §. vlt. ff. de furtis, habetur quod res tanti valet, quanti vendi potest. Idem in l. si pretio, §. vlt. ff. locati, dicitur, quod in emendo & vendendo naturaliter concessum est, quod pluri sit, minoris emere; quod minoris sit, pluri vendere, & ita inuicem se circumferbere. Ergo, &c.

Octauò, tandem sic argumentor. Hoc incrementum, vltra taxam legalem, ab Illustriss. Senatu dominis vinearum concessum, videtur iniustum, quia ex illo sequitur, quod eodem pretio vendatur vinum tempore sterilitatis, quo venditur tempore abundantia, sed hoc est iniquum. Ergo, &c. Et ita, tempore magnæ sterilitatis, Pragmaticam, & taxam frumenti non esse seruandam testatur Navarra. c. 25. n. 88. Molina *tom. 2. tract. 2. disp. 364. Rebell. p. 2. lib. 9. q. 2. sect. 3. n. 14* & alij.

Sed his minime suffragantibus, dicendum est, ad Illustriss. Senatum spectare, ne victualia pretio excessiuo vendantur pro libidine venditorum; vt habetur in l. 1. §. cura carnis. ff. de offic. prefec. urb. & notauit Auila *cap. 17. pratorum. glossa. Arasonables. num. 1. & 4.* Mexina in prag. taxa panis, *concl. 1. n. 3.* & alij communiter: non enim ad bonum regimen confert, relinquere arbitrio venditorum pretia rerum, vt solidè probat Salon. *tom. 2. in. 2. 2. quest. 97. art. 6. contr. 2. n. 9.* Mercator de *contract. lib. 2. c. 6.* Lopez etiam de *contr. lib. 2. cap. 3.* & alij. Confirmatur hoc etiam ex l. pretia, ad legem Falcidiam, vbi sancitur, pretia rerum non debere ex affectu, & vtilitate singulorum institui. Vnde ex his colligit Ioannes Valerus in *differentiis vtriusque fori, ver. venditio, differ. 1. n. 2.* in quantum animæ discrimen sint demerli communiter omnes vendentes res, quarum pretium à Republica non taxatur. Nam solent petere vltimum pretium adeo immoderatum, vt facile decipiant in geminato, & amplius: quod est valde deplorandum. Ita Valerus.

Nec valet dicere, supradictum vinum ita carius vendi ex priuilegio, seu consuetudine, quam domini vinearum habent. Nam respondetur, quod priuilegium eorum, quod patet ex contextu consuetudinis, & notat Marius Muta *hic in cap. 61. n. 19.* est, vt possint vendere vinum vltra taxam metæ. Sed non sequitur ex hoc, vt habeant priuilegium vendendi vinum, quo pretio voluerint, & exorbitanter. nam si aliqui quoad priuilegium à lege taxationis eximuntur, comparatione ipsorum manet latitudo pretij naturalis. Vnde in casu simili notauit Turrian. in *2. 2. tom. 2. disp. 57. dub. 5. n. 2.* Molina *tom. 2. tract. 2. disp. 364. n. 13.* Ledesma in *summa, tom. 2. tract. 8. c. 32. diffie. 11.* quod alienigenæ asportantes in Lusitaniam triticum ex Castella, à lege taxationis, per leges, & priuilegium eximuntur (vt sunt in nostro casu domini vinearum) & tamen, hoc priuilegio non obstante, tenentur ex mente supradictorum DD. vendere dictum triticum intra latitudinem iusti pretij naturalis. quod in eo loco, ex natura rei, seclusa taxatione legis, haberent, in qua latitudine poterunt vendere pretio supremo, non autem maiori; nec ad hoc concessa est facultas, aut donatio Regis, vel Reipublicæ, ait Turrian. & Molin. *vbi supra*, quæ omnia determinant in specie casum nostrum, sicut etiam determinatur per ea, quæ adducit Megala in *conf. 20. n. 5. & seq.* vide etiam Filliuc. *tom. 2. tract. 35. cap. 4. num. 39.*

Deinde etiam pro Illustriss. Senatu dicendum est, quod priuilegium meretur amittere, qui priuilegio abutitur, vt habetur in c. tuarum de priuileg. & in aliis iuribus adductis per Barbof. in *suis collectan. tom. 2. lib. 5. tit. 33. cap. 11. n. 25.* & priuilegium cuiuscunque conditionis, & qualitaris sit, cessat omnino, quando incipit esse iniquum; vt patet in l. ex facto de vulgar. & pupill. & in cap. suggestum. de decimis, & notauit doctissimus Iurisconsultus Christopho-

rus de Anguiano in *tract. de legibus, tom. 1. lib. 2. controu. 15. num. 19.* Hæc autem omnia euenire in casu nostro patet. nam domini vinearum abutuntur supradicto priuilegio. nam illud eis concessum fuit, vt feruentius ad vinearum culturam inuenerent, permanendo tamen in venditione vini intra limites iustitiæ, non autem vendendo illud exorbitanter; neque Illustrissimus Senatus poterat permittere vendi vinum à dominis supradictis pretio excessiuo, nam hoc esset concedere priuilegium iniquum contra iustitiam commutatiuam, quæ consistit in æqualitate rei, & pretij, vt post D. Thomam in *2. 2. q. 77. art. 1. in corpore, & ad primum*, docet Regius in *suis resol. cas. 10. n. 1.* Homobon. in *examine Eccl. p. 2. tract. 9. c. 3. quest. 3.* Vega in *sum. tom. 1. cap. 121. cas. 6.* Turrianus *tom. 2. in 2. 2. disp. 57. dub. 1. num. 3.* & alij communiter.

Vnde ex his omnibus apparet, rectè Illustrissimum Senatum abstulisse abusum supradicti priuilegij, & illud moderasse intra latitudinem iusti pretij naturalis, & si aliquid amplius, vltra pretium rigorosum naturale, in ista taxatione, Senatus inpotuerit, vt in posterum iustificetur, dicendum est, excessum illum à Republica, & omni populo concedi, ac condonari, quia bono communi expedit, ita ciues allicere ad vinearum culturam.

Restat modò respondere ad argumenta superius adducta. Ideò ad primum respondetur, rectè aliquando aliquibus permissum esse, vendere vltra taxam, vt est in casu nostro, non autem exorbitanter, vt asserunt mihi fecisse, vsque adhuc, dominos vinearum, sed intra latitudinem iusti pretij naturalis, vt de alienigenis asportantibus frumentum in Regnum Lusitaniam, supra notatum est.

Ad secundum respondetur, quod dictum priuilegium, dato, & concesso, quod transierit in vim contractus, modò non tollitur ab Illustriss. Senatu, sed reducitur intra limites iustitiæ, & vt à principio concessum fuit; & ego puto, maiores nostros vendidisse quidem, vt hodie multi faciunt, vinum vltra taxam, non autem extra latitudinem pretij naturalis.

Ad tertium respondetur, contra opinionem Molinæ, & aliorum, insurgere Filliuc. *tom. 2. tract. 35. c. 4. n. 86.* Salas *tract. de empt. & vend. dub. 12. n. 9.* & alios. Sed quidquid sit de probabilitate huius sententiæ, etiam secundum illam respondeo, quod excessus bonitatis supradictorum vinorum, meretur aliquid amplius, non autem totum id, quod domini vinearum exquirunt. Et Illustrissimus Senatus hoc maturè considerans, & omnes alias circumstantias in tali casu necessariò considerandas, ideo licentiam præbet, vt in posterum vltra taxam pretij legitimi, cum aliquo incremento, vinum supradictum vendatur. Et notandum est cum Azor. *p. 3. lib. 8. c. 22. q. 3.* Ioan. de la Cruz in *director. conscientia, p. 1. præcept. 7. quest. 3. dub. 2. concl. 2.* & aliis communiter, quod in casu nostro, & similibus, non est à Senatoribus taxandum infimum pretium pro viliiori vino, nec supremum pro perfectiori, sed medium vtrique proportionatum, nec in hoc attendenda sunt damna, vel commoda vnius, aut alterius.

Ad quartum respondetur, quod quia Senatus istas, & alias circumstantias, vt supra dictum est, maturè considerauit; ideo concedit, quod dictum vinum cum incremento vendatur. Sed non sequitur, quod stante dicta penuria vini, & abundantia emptorum, possit vendi pretio exorbitanti, vt modò vendi supponit Senatus.

Ad quintum respondetur, negando assumptum, cum doctissimo Iurisconsulto Hispano Christophoro de Anguiano, qui nouissimè edidit *tract. de leg. tom. 1. lib. 3. contr. 6. n. 2.* vbi probat, quod statuta Communitatum inferiorum, puta vnius ciuitatis, per Principem confirmata, possunt per easdem Communitates remitti, & confirmatio Principis in tali casu solum operatur firmitatem statuti, qua non obstante possunt ciues, vt vniuersi illud reuocare, vt accidit in casu nostro, licet non reuocetur absolute dicta consuetudo, sed abusus circa illam tolluntur.

Ad sextum respondetur, non esse licitum maius pretium.

tiam pro vino recipere, quia nemo cogitur illud emere: volenti autem non fit iniuria, nam pati ratione, vt bene ait Rebellius *part. 2. lib. 9. quæst. 2. sentent. 1. n. 7.* nulla emptio, quantumuis magno pretio ab emptore non coactio facta, esset iniusta; nec item vfura damnanda, si ex credito, vel ex mutuo, lucrum à debitore non coactio, recipere; quæ omnia concedere absurdum est. Ergo, &c. Falsum est etiam, emptores in tali casu censerè excessum pretij condonare. Nam respondeo cum Ioan. Valero *in differentiis vtriusque fori, differ. 1. n. 2. ver. venditio*, vix esse vllum, qui sponte velit dare plus iusto pretio, sed communiter id contingere, vel quia decipitur ignorans verum pretium, vel quia non potest aliter rem habere. Imò Lessius *lib. 2. cap. 21. dub. 4. n. 37.* & Tanner. *in 2. 2. D. Th. disp. 4. quæst. 7. dub. 2. n. 23.* Nauarr. *de rest. lib. 3. c. 2. à n. 45.* & alij docent, talem donationem minimè præsumendam esse, nisi coniunctio aliqua sanguinis, vel amicitia intercedat, etiam si emptores sciant pretium rei, & liberè contrahant, absque fraudis, aut coactionis admixtione. Vide etiam Salas *de empt. & vend. dub. 26. n. 8.* & Filliuc. *tom. 2. tract. 25. c. 3. n. 69. & 70.* Adde quòd in nostro casu ementes putabant pretium illud esse iustum, propter priuilegium, quod domini vinearum asserant habere, & ideo non potest vlla species donationis in tali emptione præsupponi. Ergo, &c.

Ad septimum responderetur, quòd res tanti valet, quanti vendi potest, in quibusdam rebus raris, curiosis & pretiosis, quæ solùm ad splendorem pertinent. Sed verius est contrarium, & ita docet Tanner. *in 2. 2. disp. 4. quæst. 7. dubitat. 2. num. 34.* Lessius *lib. 2. cap. 21. dub. 3. num. 16.* Bonacina *de contract. disp. 3. quæst. 2. punct. 4. num. 28.* Nauarrus *cap. 27. num. 78.* cum aliis. Aliqui verò asserunt, supra dictum axioma esse verum in venditione sub hasta; sed hoc displicet Molinæ *tom. 2. tract. 2. disp. 349. num. 11.* Megalæ *in 2. 2. lib. 2. cap. 6. quæst. 2. num. 70.* Molfes. *in sum. tom. 2. tract. 12. cap. 5. n. 148.* Salon. *in 2. 2. q. 77. art. 1. contr. 5. & aliis.*

Dicendum est igitur, quòd res tanti valet, quanti vendi potest, intra latitudinem iusti pretij naturalis, non autem extra; & ita docet Azor *p. 3. lib. 8. cap. 21. quæst. 5.* Lopez *de contract. lib. 1. c. 13.* Ioan. Valer. *in differentiis vtriusque fori, ver. venditio, differ. 1. n. 1.* qui citat Nauarram, Rebellium, & alios communiter.

Ad illud verò, quòd per l. *si pretio*, concedatur licere naturaliter ementes, & vendentes se decipere; Respondeo cum Malder. *in 2. 2. tract. 5. c. 2. dub. 2.* Turrian. *tom. 2. in 2. 2. disp. 75. num. 4.* Pitigiano *in 4. sent. tom. 2. dist. 15 q. 2. art. 2.* & aliis DD. supracitatis verba, *licere naturaliter*, intelligenda esse de deceptione intra medium iusti pretii: vel concessum esse in foro externo, idque naturaliter, quòd naturalis ratio dicit, eiusmodi concessione vitandas esse lites. Secundùm ergo naturalem rationem in foro externo significatur, permitti quod coram Deo, & secundùm eandem rationem naturalem non licet: & ita etiam respondet glossa *in c. cum dilecti, de empt. & vend. post D. Thomam in 2. 2. quæst. 77. ar. 1. ad 1.* vide etiam Salas *tract. de empt. dub. 26. n. 8.*

Ad vltimum responderetur, quòd tempore maximæ sterilitatis, quod Deus auertat, Illustrissimus Senatus in hoc tunc maturè prouidebit; & aliquis contra Doctores illos posset etiam respondere, nihil immutandum esse, quia in tali casu annus penuriæ compensatur cum anno abundantia, & ideo asserunt doctores, quòd taxa frumenti in anno magnæ sterilitatis non est immutanda, sed seruanda. Et ita docet Petr. Nauarr. *de rest. lib. 3. cap. 2. num. 2.* Michaël de Palatio *de contract. lib. 2. cap. ... Pontius variarum disp. 1. quæst. 2. scholastic. cap. 7. in fin.* Ledesma *in summa tom. 1. tract. 8. c. 23. diffie. 19.* Salas *de empt. & vend. dub. 7. n. 3.* & nouissimè Ioan. de la Cruz *in direct. consc. part. 1. præc. 7. q. 3. dub. 3. concl. 1.* vbi asserit, hanc sententiam esse communem in schola Diui Thomæ; & inter Regios Hispaniæ Consiliarios.

Et hæc circa præsentem dubitationem satis dicta sint, quæ olim scripti ad instantiam Illustrissimi D. Cæsaris Cæretani Marchionis Sciurtini Prætoris huius vrbis, viti amicissimi, probitate, & rerum experientia insignis.

Felix dedit Confessario uncias septuaginta, vt restitueret Ioanni suo creditori, post duos annos scit Confessarium non restituisse. Queritur, an denuo dictus Felix debeat restituere?

RESOLVT. II.

Quidam Theologus magni nominis, respondit debere restituere, & probabiliter quidem, nam non delunt DD. qui hanc affirmatiuam tuentur sententiam, hi sunt Nauarr. & D. Antoninus apud Lessium *vbi infra*, Syluius *in 2. 2. D. Thom. quæst. 62. art. 6. queritur 9.* Fabr. *de rest. in 4. sent. dist. 15. quæst. 2. disp. 50. cap. 4. num. 159.* Lazarius *de monitoriis, sect. 4. quæst. 5. num. 5. & 6.* Conrad. *in resp. cas. consc. part. 2. quæst. 445.* Petr. Nauarr. *lib. 4. cap. 5. dub. 1. num. 19.* Clauis Regia *lib. 10. tract. 5. cap. 9. num. 3. & 9.* Tolet. *lib. 5. cap. 24. num. 2.* & Homobon. *de exam. Eccl. part. 2. tract. 10. cap. 2. quæst. 2. suppos. 1.* Et confirmatur ratione; nam res ex delicto debita, antequam ad creditorem perueniat, ipsi perit debitori; non enim debet creditor damnari pati ob debitorem delictum, vt bene probant Rebellius *part. 1. lib. 2. quæst. 13. sect. 3.* Molina *de contr. tom. 2. tract. 2. disp. 296. num. ... Azor. p. 3. lib. 4. c. 33. & alij.*

Sed mihi etiam probabilis semper visa est contraria sententia, & sic in praxi non condemnaui dictum Felicem ad denuo restituendum, nam cum ipse non deberet cum infamia restituere, quantum in se est fecit quod potuit: & si Ioannes creditor ad restituendum non consentiret, esset irrationabiliter iniustus. Et sic Lessius *lib. 2. cap. 16. dub. 6. num. 67. in fin.* cum Filliuc. *in quæst. mor. tom. 1. tract. 32. cap. 5. num. 135.* probabilem vocat hanc opinionem, & in terminis illam amplectitur nouissimè Cenedo *de paupertate religiosa, dub. 34. n. 8.*

Quidam vir nobilis est in mora soluendi debitum vnciarum ducentarum ex contractu; sepius confitetur, & non restituit, habet tamen animum restituendi: queritur à confessario, an sit illi absolutio deneganda, maxime cum creditor multoties ab illo petierit solutionem?

RESOLVT. III.

Videtur respondendum quòd sic, nam præceptum restituendi quamuis formaliter sit affirmatiuum, præcipitur enim solutio; est etiam ex parte præceptum negatiuum. Ergo statim est adimplendum. Vide Salonium, Aragon. & Bannez *in 2. 2. quæst. 67. art. 8.* Valent. *tom. 3. disp. 4. q. 6. punct. 7.* Rebell. *lib. 1. de rest. q. 17. n. 2.* Azor. *part. 3. lib. 4. c. 34.* & alios communiter.

Sed mihi non ita rigidè in hoc casu procedendum esse videtur, nam quando debitor habet animum soluendi, neque ex tali dilatione detrimentum sequitur creditori, ob eam iniustam moram, mortalis culpæ minimè condemnandus videtur; talis enim dilatio non est ipsi creditori adeò iniuriosa, vt debitor iudicandus sit lethalis crimini reus. Non auderem hanc sequi sententiam, si patronos non haberet Molinam *de iust. tom. 3. tract. 2. disp. 753. n. 1.* & Bonac. *de contr. et. disp. 1. q. 6. punct. unico. n. 4.*

Notent hanc decisionem confessarij, nam multos tollit scrupulos, maxime in confessione nobilium, qui per multos menses sine aliqua iusta causa differunt restitutionem; sed virgeant semper propter solutionem, maxime quando mora esset admodum magna, & commode posset fieri restitutio.

Petrus emit rem furtiuam mala fide, postea comperto vero domino; queritur, an teneatur illi restituere, & non furi ad repetendum pretium, quod pro ea dedit?

RESOLVT. IV.

Respondeo clarum esse, eum qui rem alienam bona fide accepit, non teneri illam vero domino restituere, sed posse restituere illi, à quo bona fide accepit; est communis opinio DD. vide Per à Nauarr. lib. 3. cap. 4. p. 3. dub. 4. Valquez opusc. de rest. cap. 9. §. 2. dub. 2. n. 13. Rebellium p. 1. lib. 2. q. 9. n. 3. Azor. p. 3. lib. 4. c. 3. q. 1. Salonium, & Aragonium in 2. 2. q. 6. 2. art. 6. cum aliis.

Sed difficultas est, quando res aliena mala fide emitur, nam vero domino, & non furi restituendam esse probat Dominicus Bannez 2. 2. quæst. 66. art. 6. Rebellius loc. cit. n. 4. Valquez loc. cit. num. 14. Molina tom. 3. disp. 722. Sotus lib. 4. q. 7. art. 2. Medina, Couarruias, quos citat, & sequitur Reginaldus tom. 1. lib. 19. c. 5. n. 40. cum aliis.

His vero non obstantibus, censeo aliam sententiam esse probabilem, quæ asserit emptorem malæ fidei posse contractum cum furo initum rescindere, & recuperare pretium, quod pro ea dedit. Sic senserunt Alexander de Ales part. 4. q. 86. n. 3. art. 5. Gabriel in 4. dist. 15. q. 3. art. 3. dub. 5. Angel. ver. restitutio 1. n. 1. & Syluester ver. rest. q. 7. Paludanus in 4. dist. 15. q. 3. dub. 5. Petrus à Nauarr. lib. 3. cap. 4. part. 3. dub. 4. D. Antoninus part. 2. tit. 1. cap. 12. §. 16. & absolutè tenet etiam hanc opinionem Tolet. lib. 5. c. 17. n. 13. & probabilem illam vocat Nalderus in 2. 2. tract. 4. cap. 3. dubit. 2. Nec destituta videtur ratione; nam emptor malæ fidei rescindendo contractum, & reddendo rem alienam furi, non constituit illam peiori loco, quàm erat antè, & vnusquisque tenetur, & potest magis sibi ipsi consulere, quàm alteri. Vide etiam Ant. Fernandez in suo exam. theol. p. 1. cap. 18. §. 1. n. 14. qui hanc sequitur, & defendit sententiam, citans Perez ex Societate Ies. Ex his patet responsio ad quæsitum in principio positum, potest enim confessarius consulere, vt Petrus rem furtiuam, ad recuperandum pretium, sine vllò scrupulo furi, & non vero domino, restituat.

Petrus deambulando per ciuitatem, inuenit crumenam cum magna pecuniarum quantitate, facta debita diligentia non reperit dominum; ideo per multos annos illas sibi retinuit, nunc confessarius denegat illi absolutionem, si pauperibus dictas pecunias non restituat; queritur quid faciendum?

RESOLVT. V.

Respondeo, magnam esse quæstionem inter DD. cui facienda sit inuentorum restitutio, habentium dominum, sed incertum, & an inuentor possit ea sibi retinere. Salon. in 2. 2. q. 62. art. 5. contr. 5. Valent. tom. 3. disp. 5. quæst. 6. punct. 4. Nauar. de restitut. lib. 4. cap. 2. dub. 6. num. 59. Sayrus in Clau. Regia. lib. 10. tract. 5. cap. 2. in princ. Rebellius part. 1. lib. 2. quæst. 12. sect. 2. Reginald. tom. 1. lib. 10. c. 14. n. 194. Azor. part. 3. lib. 4. cap. 27. Malderus in 2. 2. tract. 4. cap. 4. dub. 3. Nauar. c. 17. n. 170. Syluest. ver. inuentum, n. 2. Couar. ad reg. peccatum, 3. p. §. 1. n. 1. Molina tom. 3. disp. 746. Fagundez in suo exam. theol. p. 1. cap. 15. §. 4. num. 9. & alij, asserunt restituenda esse pauperibus, modò priùs adhibita fuerit sufficiens diligentia in inquirendo domino, nec posse inuentotem sibi retinere. Probat, nam hæc videtur rationalis voluntas dominorum. Secundò, quia sic faciendam esse hanc restitutionem communi consuetudine receptum est.

Sed contrariam sententiam amplexi sunt Sarmiento, lib. 6. select. c. 10. Per. de Aragon. in 2. 2. q. 62. art. 5. fol. mibi 168. col. 2. Sotus lib. 5. de iust. qu. 3. ar. 3. Per. à Nauarr. lib. 4. cap. 2. num. 75. & probabilem vocat Megala in 2. 2. lib. 2.

cap. 4. n. 33. & Lessius lib. 2. cap. 14. dub. 7. num. 48. in fine. Probat, ratione. nam, vt ait Sarmiento, in iure eadem reputantur, ignorari dominum rei, & rem nullum habere dominum. Sed quando res nullum habent dominum, efficiuntur primi occupantis. Ergo, &c.

His ita suppositis, poterat Petrus sibi retinere illas pecunias, sequendo hanc posteriorem opinionem, ideo confessarius non debebat illi denegare absolutionem: est enim hæc sententia in fauorem Petri probabilis, & tuta in praxi: salua, &c.

Quidam vir nobilis contraxit sponsalia, & per multos dies causa delectationis osculabatur, & tangebatur sponfam; queritur an peccauerit mortaliter?

RESOLVT. VI.

Peccasse, respondit illi Theologus cuiusdam Religionis, nixus, vt ipse dicebat, autoritate Rebellij art. 2. lib. 3. q. 19. sect. 2. cui ego addebam Anton. Fernandez in exam. theol. mor. p. 4. cap. 2. §. 4. n. 4. & part. 3. ca. 21. §. 1. n. 11. & nouissimè Rodriguez in sum. tom. 3. c. 102. num. 1. & Comitol. in respons. mor. lib. 4. q. 20. num. 4. & alios.

Sed contrariam sententiam prorsus esse sustinendam puto. Dico igitur, quando tactus non sunt impudici, nec adest periculum pollutionis, excusantur à culpa mortali inter sponfos de futuro, & ratio est clara. Quia sicut copula cohonestatur à matrimonio, ita sponsalia, quæ sunt via ad matrimonium, debent cohonestare hos tactus, & oscula, quæ sunt quædam inchoatio ad ipsam copulam. Et sic hanc opinionem probabilem vocat Lessius lib. 4. cap. 3. dub. 8. n. 58. Bonacina de matr. quæst. 4. punct. 9. n. 6. & illam sequuntur Sanchez de matrimonio tom. 3. lib. 9. disp. 47. num. 49. Tolet. in summa, lib. 5. cap. 14. n. 4. Nauar. in Manuali, cap. 14. n. 18. & cap. 16. num. 12. Reginaldus in praxi, tom. 2. lib. 22. ca. 1. n. 6. Caiet. in 2. 2. quæst. 154. art. 4. Molfes. in summa, tom. 1. tract. 4. cap. 15. num. 4. & 5. Valent. tom. 3. disp. 9. quæst. 3. punct. 3. Salas in p. 2. tom. 2. quæst. 74. tract. 13. disp. 6. sect. 26. n. 174. Clauis Regia lib. 8. cap. 6. n. 1. Grana. do in p. 2. contr. C. tract. 4. disp. 7. n. 4. Iac. de Grassis p. 1. decis. lib. 2. c. 82. n. 3. Lopez p. 1. instruct. c. 54. & 75.

Notat etiam Salas, cum multis recentioribus, quòd sicut sponfos de futuro, vt dictum est, licita sunt oscula, amplexus, & similes tactus cum suis sponfis, ita delectationes, & commotiones sensibiles quæ ex cogitatis osculis, & amplexibus resultant, sed non ex aliis tactibus. Ita enim Sanchez lib. 9. disp. 47. n. 6. aduersus Rebellium ubi supra. Et ratio est, quia illa delectatio est de obiecto licito, & tanquam præsens apprehenditur, & in præsentia est eis licitum. Ergo, &c.

Tandem nota ex Sanchez ubi supra disp. 46. n. 50. dicta oscula, & amplexus esse licita, etiam si pollutio præuisa sequatur, dummodo id faciant necessitate compulsi, & sine periculo consensus in pollutionem, cum inurbani, & austeri haberentur, nisi ita se inuicem oscularentur, & amplexarentur. Hoc quod dictum est de oculis, tactibus, similiter, & multò magis dicendum est de colloquiis, & aspectibus, vt notat Nauar. cap. 16. num. 12. Sed limitat hoc Sanchez n. 54. modò aspectus non sint valdè impudici, vt partium verendarum, sicut in simili de tactibus dixerat n. 52. Sed hanc limitationem impugnat Salas ubi supra sect. 26. num. 177. quia tactus verendorum libidinosi, maiorem habent affinitatem cum copula, quàm aspectus libidinosi earum partium. Hæc Salas, sed an factis probabiliter, iudicent viri docti. Ex his patet responsio ad quæsitum.

Quædam mulier multas pecunias per adulterium acquisiuit, queritur, an marito sint restituendæ?

RESOLVT. VII.

Aliam sententiam affirmant non infimæ classis Theologi, quorum nomina accipe. Lud. Molina

de iust. & iure, tom. 1. tract. 2. disp. 94. Reginald. in praxi, tom. 1. lib. 10. cap. 13. n. 193. Pet. à Nauarr. lib. 3. de rest. cap. 1. num. 136. Bannez in 2. 2. quest. 62. art. 5. dub. 5. & nouissimè Couarr. in 2. 2. tom. 2. disp. 14. dub. 1. n. 5. Hi omnes asserunt, coniugatas omnes pretium per adulterium acquisitum debere reddere marito, ac si aliter laborando illud acquisiissent; volunt tamen occultè esse reddendum, vt propriæ famæ consulatur, & alia mala vitentur, nisi tamen tale pretium ab iis acceperint, qui potestatem alienandi non habent, vt Religiosi, filij familias, &c. Et ratio est, quia maritus est dominus corporis vxoris suæ quoad actus coniugales. Vide etiam Sotum de iust. lib. 4. quest. 7. art. 1. ad 2. cum Bartholomæo à S. Fausto in speculo confess. disp. 27. quest. 11.

Et licet hæc opinio tantorum virorum autoritate sit fulcita, semper tamen tamquam probabiliorem, contrariam sententiam tenui, quam nouissimè tenet etiam noster Megala in p. 2. lib. 2. c. 32. quest. n. 24. Bonac. de contract. disp. 1. quest. 3. puncto 3. n. 12. & Graffius tom. 1. consiliorum, lib. 5. de furtis. consil. 1.

Sed dices cum Rebellio de obligat. iust. part. 1. lib. 3. q. 10. n. 1. & 2. saltem propter iniuriam adulterij faciendâ est marito aliqua restitutio.

Respondeo cum Lessio lib. 2. cap. 10. dub. 5. ob adulterium non deberi aliquam restitutionem, quia non pro omni iniuria debetur restitutio pecuniaria, sed debetur pro iniuria, cum damno pecunia æstimabili.

Dices secundò, acceptum pro opere quod leges puniunt, est restituendum, vt est communis Iurisperitorum, & Canonistarum opinio; sic Paulus, & Salicetus in l. idem si ob stuprum ff. de condict. ob turpem causam, & Alexander in l. generaliter, de verb. obligat. & alij quos refert Couarruias ad reg. peccatum, part. 2. §. 2. Sed adulterium à lege puniunt. Ergo acceptum ob adulterium, si non marito, est saltem restituendum vel pauperibus, vt multi apud Couar. asserunt, vel ei qui dedit, vt vult Sotus, & Couar.

Respondeo, hanc opinionem esse probabilem, vt ait Lessius lib. 3. c. 14. dub. 8. n. 60. Sed contraria sententia tamquam probabilior est amplectenda, eamque tenent Lessius loc. citat. Azor. p. 3. lib. 4. cap. 21. quest. 2. Vasquez opusc. de rest. c. 7. dub. 2. Syluest. ver. restit. 2. §. 2. in fine. Nauarrus c. 7. n. 134. & alij. Probatur ratione; nam leges, quas aduersarij citant, licet pacta turpia rescindat, & tollant obligationem ciuilem, ob quam possit in iudicio peti promissum; non tamen reddunt irritam acquisitionem pecuniarum ex tali causa, nec faciunt inhabilem accipientem ad comparandû earum dominium. Dicendum est igitur ex dictis, posse mulieres coniugatas retinere sibi lucrû ex adulterio acceptû, neque restitutioni marito, vel aliis obnoxias esse. Salua, &c.

Petrus in ludo prohibito taxillorum perdidit magnam pecuniarum quantitatem: queritur, an illam in foro conscientie teneatur soluere?

RESOLVT. VIII.

QUod sic, respondit Azor. part. 3. lib. 5. c. 24. quest. 7. Bannez in 2. 2. q. 32. art. 7. Rebellius part. 1. lib. 12. q. 8. num. 6. & 7. Valent. to. 3. disp. 5. q. 6. punct. 5. dub. 8. Salonijs in 2. 2. q. 62. art. 6. q. 5. de dominio. Garfias de contract. lib. 2. cap. 19. & alij. Fundamentum huius opinionis est, nam iure naturæ promissio cum mutua est, obligat in conscientia, nisi iure positio irrita est, quia solum per leges datur actio ad repetendum, l. alearum, G. de Religios. & sumpt. fun. Ergo obligat in conscientia.

At contrariam sententiam tamquam probabiliorem amplectendam esse iudico; illamque sequuntur Malderus in 2. 2. tract. 1. cap. 12. dub. 3. Lessius lib. 2. cap. 26. dub. 4. Aragon. in 2. 2. quest. 21. art. 7. & quest. 62. art. 1. Ledesma in sum. tom. 2. tract. 31. c. 2. concl. 11. Molina tom. 2. tract. 2. disp. 515. concl. 4. Philarchus de offic. sacerdot. tom. 2. part. 2.

lib. 5. cap. 2. n. 11. & Tolet. lib. 5. cap. 27. Ratio est, nam cui datur actio ad repetendum, à fortiori conceditur exceptio ad non soluendum iuxta regulas vtriusque iuris. Sed in ludo prohibito, vt supra dictum est, datur actio ad repetendum. Ergo dabitur exceptio ad non soluendum. Deinde, cur per inutiles ambages, & circuitus duceretur victus, vt rem sibi debitam recuperaret, cum ab initio posset non soluere? Et sic præter citatos DD. sequuntur etiam hanc sententiam Medina in summa, lib. 1. c. 14. §. 29. & Couar. reg. peccatum, part. 2. §. 4. n. 8.

Hæc omnia intelligenda sunt stando in iure communi. nam si in aliquibus locis non conceditur repetitio perenti, consequenter neque conceditur exceptio, vt non soluat.

Secundò intelligenda sunt, si ludentes non cesserint iuri suo, & renunciauerunt beneficio legis concedentis repetitionem, licet Rebell. lib. 12. quest. 2. num. 8. cum Couar. hanc renunciationem inuvalidam esse putet; quia facultas repetendi non concessa est tantum in fauorem perentis, sed in fauorem Reipublicæ. Vide Sâ. ver. ludus. num. 9. Sed Sotus, & Azorius id negare videntur. Ex his omnibus manifesta est responsio circa quaesitum.

Proposita mihi sepius fuit hæc questio, An promissio externa, legitime ab alio acceptata, obliget in conscientia?

RESOLVT. IX.

DOCTORES, qui affirmatiuam tenent sententiam, hi sunt. Sanchez de matrim. lib. 1. disp. 5. num. 20. Lessius lib. 2. cap. 18. dub. 8. num. 55. Nauarr. cap. 18. num. 6. Turrian. in 2. 2. tom. 2. disp. 64. dub. 16. num. 5. Vasquez in 1. p. disp. 85. cap. 6. num. 42. Filiuc. in quest. mor. tom. 2. tract. 33. c. 2. n. 28. Malder. in 2. 2. tract. 1. c. 9. dub. 8. Beia in resp. p. 4. cas. 25. Salonijs in 2. 2. q. 5. de dominio, art. 3. dub. 2. D. Antoninus p. 2. tit. 10. cap. 1. §. 4. & alij.

Probatur hæc opinio. Nam promissio acceptata est verè pactum, vt patet ex ipsius pacti definitione in l. 1. ff. de pactis, & in l. 2. ff. de pollic. Sed pactum non seruans potest excommunicari, ex c. de pactis.

Ergo peccat mortaliter, qui promissionem non seruat. Deinde qui non stat promissis, contrariatur iustitiæ legali, quæ respicit conuictum, & societatem humanam in promissis seruandis. Ergo, &c. Alias etiam rationes adducunt DD. citati pro hac firmanda opinione.

Sed contrariam sententiam probabilem vocat Lessius ubi supra, num. 54. & expressè sequuntur illam, Fumus ver. perfidia, Caiet. in 2. 2. q. 113. art. 1. dub. 4. Henriquez lib. 13. c. 17. num. 6. & nouissimè Petrus de Ledesma in summa tom. 1. tract. 10. c. 3. fol. mihi 544. col. 2. & Fernandez in suo exam. theol. part. 1. c. 15. §. 8. num. 11. Nam frangere fidem in promissis non opponitur iustitiæ, sed fidelitati, veracitas enim, vt ait Cicero lib. 1. de offic. est dictorum conuentoriumque constantia. Igitur frangere hanc fidem, non est nisi mendacium, quod cum non sit perniciosum, non potest esse mortale, sed tantum veniale. Ergo, &c. Nota quòd aliquando per accidens, qui non præstat promissum, potest peccare mortaliter, vt quando sequitur notabile detrimentum propter promissionem non præstitam; & sic, ait Rebellius p. 2. lib. 18. quest. 4. n. 5. & Maior in 4. dist. 38. q. 2. peccat medicus, si operam promissam periclitanti non præstat, eaque de causa ægrotus graue damnum passus est; & sic in similibus.

Hinc etiam nota, quòd si aliquis Sacerdos, non ratione stipendij, sed liberaliter pronuit alteri vnum sacrum animo se obligandi, non peccat mortaliter omittendo. Ratio est, quia illa omisio sacri ex liberalitate promissi in genere damnorum spiritualium non est tanti momenti, vt sit peccatum mortale. Sic tenet Sanchez de matrim. tom. 1. lib. 1. disp. 5. num. 25. & nouissimè Rodriq.

in sum. tom. 4. c. 107. n. 4. cum Maldero *ubi supra* quidquid in contrarium dicat Pet. à Navar. *de rest. lib. 2. c. 2. dub. 7. n. 329.* & Bonac. *de contr. disp. 3. q. 11. punct. 1. n. 8.* Ex his omnibus probabiliter respondendum est ad propositam quaestionem, non praestare promissionem externam etiam acceptam, non esse mortale.

Quidam adolescens fecit votum, non solum ingrediendi, sed etiam profitendi in quadam Religione, sed in tempore novitiatus deprehendit eam sibi propter vitæ asperitatem, non esse accommodam; queritur, an stante voto profitendi possit egredi?

RESOLVT. X.

Certamen hac de re mihi fuit cum homine amicissimo & huius litteraturæ non indocto, nam ille mordicus negatiuam sententiam sustinebat, quam sequuntur hi omnes, D. Thom. 2. 2. q. ult. art. 4. & ibi Caiet. *dub. 1. Valent. tom. 3. disp. 6. q. 6. punct. 4.* Azor. *p. 1. lib. 11. c. 2. p. 8.* Philarch. *de offic. Sacer. tom. 1. p. 3. lib. 5. c. 20.* Navar. *c. 12. n. 47.* D. Antonin. *p. 3. tit. 16. c. 2. §. 5.* Sanchez *in opere morali tom. 1. lib. 4. cap. 16. n. 81.* Bonac. *tract. de legib. disp. 4. quest. 2. punct. 5. §. 6. num. 22.* & alij. Rationes quibus fulcitur hæc opinio, hæc sunt: nam qui vouit ingressum, & perseverantiam in Religione, duo promittit: igitur non satisfacit solo ingressu, sed opus est, ut perseveret, & profiteatur, hæc enim est differentia inter votum ingrediendi, & profitendi in Religione. Nam qui vouit se ingressurum religionem, solum videtur promittere si in probatione deprehenderit eam sibi convenientem, profiteri; unde si bona fide iudicet propter ingenium suum inconstans, vel propter illius asperitatem, eam sibi minimè convenientem, non tenetur profiteri. Sed qui vouit, non solum ingressum, sed etiam professionem, videtur se ita voluisse obligare, ut non possit egredi vlllo modo, nisi tanta sit difficultas, ut censeatur intolerabilis, unde votum cessaret ratione impossibilitatis.

At his minimè suffragantibus contrariam sententiam probabilem, & tutam in praxi esse iudico, quam sustinent ex Societate Iesu, Valerius Reginaldus *in praxi, tom. 2. l. 1. 8. cap. 25. num. 383.* Sotus *de iust. lib. 3. q. 2. art. 1. ad 5.* Aragonius *in 2. 2. quest. 88. art. 3. ver. Est & aliud dubium,* Petrus de Ledesma *in summa, tom. 2. tract. 10. cap. 3. dub. 7. cas. 4.* & Lefsius *lib. 2. cap. 4. dub. 5. n. 48.* ut eam quis sine scrupulo amplecti possit, probabilem vocat. Nec destituta hæc opinio videtur ratione. Nam asserunt vtrumque votum ingrediendi, & profitendi in Religione, intelligendum esse secundum canones annum novitiatus concedentes; ut si intra hoc tempus Religio minimè placeat, integrum sit egredi, & sic in ipso voto perseverantiæ, hæc tacita conditio ex dispositione iuris inest. Deinde Concilium Tridentinum *sess. 5. cap. 15.* irritam facit professionem ante annum novitiatus impletum, ne tollatur novitio potestas exeundi, si intra illud tempus deprehendit illam Religionem sibi non congruere. Et in *cap. 16.* omnes renunciations suspendit in tempus professionis; unde apparet mentem Concilij illam esse, ut hoc votum intelligendum sit conditionaliter, nempe, si bona fide deprehendero Religionem mihi convenire. Ex his apparet hanc opinionem, ex autoritate Doctorum, & rationibus, non falsam, ut vir amicissimus asserbat, sed probabilissimam esse.

Consultus sum quàm sapissimè, An Confessarius, qui carnaliter pœnitentem cognouit, teneatur in Confessione exprimere hanc circumstantiam, vel sufficiat tantum dicere, se copulam cum coniugata, vel soluta habuisse?

RESOLVT. XI.

Respondeo affirmatiuam sententiam tenuisse Armillâ *ver. circumstantia num. 13.* Viualdum *in suo Candelabro, Antonini Diana Resol. Moral. Pars I I,*

par. 1. de confess. n. 50. Lopez *part. 1. instructor. cap. 25. §. secundo respondeo* & nouissimè Sanchez *de matrim. lib. 7. disp. 55. num. 4.* Agidium de Coninch. *de Sacram. tom. 2. disp. 32. dub. 2. n. 23.* Nugnez *in addit. ad 3. part. quest. 9. art. 2. dub. 3.* Et probant, quia talis copula singulariter repugnat reuerentiæ, tam ipsi sacramento, quam Confessario debita; qui est quasi spiritualis pater ipsius pœnitentis; unde in *cap. omnis 30. quest. 1.* dicitur: Omnes quos in pœnitentia suscipimus, ita nostri sunt spirituales filij, ut & ipsi, quos vel nobis suscipientibus, vel sub trinæ n. erfionis vocabulo mergentibus, vnda sacri baptismatis regenerat. Vbi vides, esse nostras spirituales filias, non solum quas baptizamus, sed etiam quas in confessione absoluiimus. Ergo, &c.

Sed licet hæc opinio sit probabilis, tamen contraria semper mihi visa est probabilior. Ratio est, quia incestus committitur inter cognatos, sed sacramentum pœnitentiæ non inducit cognationem spiritualem, cum in nullo iure expressa reperitur, unde illud *cap. omnes,* citatum, intelligitur de incestu metaphorico, & improprio; ergo peccatum commissum cum pœnitente, non habet malitiam incestus, necessariò in confessione explicandam. Probatur totum hoc ex *cap. fin. de cognatione spirituali in 6.* vbi decernitur cognationem hanc oriri ex Baptismo, & Confirmatione, & postea subditur. Ex datione verò aliorum sacramentorum cognatio spiritualis nequaquam oritur, quæ matrimonium impediatur; vel dissoluatur. Et sic hanc opinionem tuentur Azorius *part. 3. lib. 3. cap. 9. quest. 5. & 9.* Emmanuel Sà *verb. confessio, numer. 26. & ver. luxuria, numero 2.* Bonacina *de matrim. quest. 4. punct. 16. numero 7. & de Sacramentis, disput. 5. quest. 5. sect. 1. punct. 2. §. 3. numero 9.* Petrus de Ledesma *de matrim. quest. 56. art. 2. dub. ult. & alij,* quos citat, & sequitur Sancius, *in select. disp. 11. numero 5.* adde etiam quod Vega *in summa tomo 1. cap. 55. cas. 19.* & Rodriguez *tomo 1. cap. 209. num. 1.* asserunt hanc esse solum circumstantiam aggrauantem. Sed secundum nostram opinionem, circumstantiæ aggrauantes non sunt necessariò in confessione aperiendæ; ergo neque ista erit etiam aperienda. Et sic patet responsio ad quaesitum; de quo etiam *suprà in Tract. de circumstantiis.*

Petrus habuit rem cum puella virgine, ipsa tamen consentiente; queritur, an hoc sit stuprum habens malitiam specie distinctam à simplici fornicatione, & necessariò in confessione explicandam?

RESOLVT. XII.

Olim affirmatiuam sententiam mordicus sustinebam cum Villalobos *in summa, tomo 2. tract. 30. diff. 10. numer. 9.* Filiuc. *tom. 2. tract. 30. c. 3. numer. 66.* Valent. *tom. 3. disp. 9. q. 3. punct. 1.* Caietan. *2. 2. q. 154. art. 6. ad 1. dubium.* Iac. de Graff. *dec. aur. p. 1. lib. 2. c. 79.* Azorium *p. 3. lib. 1. c. 11. g. 5.* Suarez *tom. 4. disp. 2. sect. 4. numero 6.* nam in hac defloratione virginis reperitur iniustitia, non contra ipsam personam virginis, quia consentienti non fit iniuria, sed contra finem naturæ, ad quem concessit virgineum claustrum, cui non potest puella renunciare, est enim custos, non domina illius signaculi. Adde quòd si filia nubat inconsulto patre, absque iusta causa, peccat contra pietatem paternam; ergo multo magis peccabit, quando consentit se violari; tum quia, ut dictum est, non habet dominium suæ integritatis corporalis, sicut neque habet dominium suæ vitæ; tum etiam, quia pater habet curam specialem corporis filiarum, ut habetur Eccles. 7. *Filia tibi sunt? serua corpus illarum.* Igitur per stuprum infertur iniuria patri, qui custos est corporis filiarum suarum, siue illa consentiat, siue dissentiat; nam per filiarum consensum non subtrahitur filia à custodia, & cura patris, vel tutorum

qui gerunt curam patris. Immo nec ipsa poterit consentire, sicut nemo potest consentire, vt sibi abscindatur manus, sed per stuprum fit scissio quadam, & ruptio cuiusdam membranae carnea, vt vult Vesalius, *de corporis humani fabrica, lib. 5.* & Fragholus *de Anatom. lib. 1. cap. 19.* Ergo per stuprum verè infertur iniuria, etiamsi puella consentiat.

Sed re meliùs considerata contrariam sententiam amplexus sum, & cenfeo stuprum si fiat consentiente puella, non continere specialem deformitatem, vel iniuriam, supra simplicem fornicationem. Ratio huius sententiae est, quia non reperitur in stupro specialis deformitas, nisi adfit specialis iniuria; sed quando puella voluntariè consentit, non infertur iniuria, nam scienti, & consentienti non fit iniuria. Ergo in stupro propter consensum puellae non reperitur specialis iniuria. Nec valet dicere, quòd in stupro saltem reperitur iniuria contra parentes, vel tutores inuitos; hoc enim falsum est; nam puella est domina suae virginatis integritatis. Cõfirmatur; nam contra Valentiam 2. 2. *disp. 9. q. 3. punct. 3.* Gutierrez *99. canon. l. 1. c. 37. n. 24.* Lopez *part. 1. instruct. cap. 77.* Rodriguez *tom. 1. c. 108. n. 3.* & alios, verior sententia habet, violatorem virginis consentientis nil teneri restituere parentibus, quibus virgo violata subest, vt asserunt Petrus à Nauarra *lib. 2. c. 3 part. 4. n. 423.* Bannez 2. 2. *quæst. 62. art. 2. dub. 7.* Sotus, Veracruz, & alij apud Sanchez *vbi infra.* Ergo nulla iniustitia & iniuria confurgit per stuprum aduersus ius paternum. Dicendum est igitur, non dari speciem stupri sine raptu, atque ita violationem virginis sponte consentientis, etiamsi sit sub cura paterna, non differre à simplici fornicatione. Et sic hanc sententiam sustinent, & sequuntur Sancius *in selectis. disp. 29. n. 7.* Lessius *l. 2. c. 10. dub. 1.* Sanchez *de mairim. lib. 7. disp. 14. n. 1.* Valquez *opusc. de rest. c. 3. §. 1. dub. 1. n. 6.* Coninch *de Sacram. tom. 2. disp. 7. dub. 4. n. 19.* & alij doctissimi neoterici.

Hinc sequitur, vt notat Lessius *num. 8.* delectationes, & desideria in adolescente circa virginem, non habere specialem malitiam mortalem supra alias delectationes, modò adolescens non habeat voluntatem inferendae violentiae. Vnde satis est in confessione, si dicat se delectationem habuisse, vel desiderium circa fœminam solutam, vel se copulam habuisse cum soluta, etiamsi habuerit copulam cum puella, modò ipsa, vt supra dictum est, consenserit. Et hæc circa hanc questionem satis est dixisse. Ad argumenta contrariae sententiae patet responsio ex dictis.

Quidam Sacerdos Capellanus cuiusdam Parochiae, existens in peccato mortali, ministravit per multos menses egrotis sacram Eucharistiam; quaeritur, an toties in tali administratione peccauerit mortaliter?

RESOLVT. XIII.

Videtur omninò affirmatiuè respondendum. Nam istud ministerium est actus per se pertinens ad Ordinis sacramentum, & ideo minister concurrat per characterem ad talem actum, vt minister religionis & ex officio. Item, quia hoc ministerium immediatè versatur circa Sacramentum omnium sanctissimum, atque adeò exigat sanctitatem in ministro, qui si in peccato ministrat, peccat mortaliter. Et tandem cum hoc sacramentum sit cæteris excellentius, propter talem Christi præsentiam, si peccat mortaliter, alia sacramenta in mortali conferens, multo magis conferendo hoc sacramentum; quod nisi à ministro consecrato, & ex officio conferri non potest. Et sic hanc opinionem sequuntur D. Thomas *in 4. dist. 5. quæst. 2. art. 2. quæst. 4. ad 2.* Paludanus *dist. 13. quæst. 1. art. 4. concl. 1.* Richardus *dist. 13. art. 1. quæst. 3.* Sot. *quæst. 1. art. 4.* Suarez *disp. 16. sect. 4. & disp. 72. sect. 4.* Valentia

tom. 4. disp. 6. quæst. 10. punct. 1. Bonac. *de Sacram. disp. 4. q. 5. punct. 2. n. 3.* & alij.

Verum oppositam sententiam docuerunt Henricus *quodlib. 6. quæst. 30.* Martinus de Ledesma *in 4. part. 1. q. 5. art. 6. dub. 3.* & Petr. de Ledesma *in summa, tom. 1. de Sacram. in communi, c. 6. concl. 8. diff. 5. fol. mibi 13.* nempe non esse peccatum mortale, sed tantum veniale, aliis extra Missam Eucharistiam ministrare. Ratio est, quia licet hoc ministerium per se spectet ad potestatem characteris, & ad ministerium tantum ex officio, non tamè est actio causatiua gratiae, per se loquendo, quia minister in eo casu non est per se causa gratiae, sed tantum conditio sine qua non; nempe causa applicans. Nec tangit nisi species materiales, quae sanctitatem in se non habent, nisi sicut signa. Item, quia id olim fecerunt laici, & posset minister digitos pannicula circumuoluere, ne species consecratas immediatè tangat. Et tandem, quia si quis corpus Christi tetigisset, cum super terram ambulauit, existens in peccato mortali, non peccasset mortaliter. Ergo, neque modò aliis Eucharistiam in peccato ministrans. Hæc sententia videtur mihi probabilis, sicut etiam visa est Petr. de Cabrera *in 3. p. D. Thom. de Sacram. quæst. 64. art. 6. disp. 1. §. 9. n. 17.* ex quo sumpta est ista decisio. Et sic respondendum est ad superius quaesitum, dictum sacerdotem administrantem egrotis Eucharistiam in peccato mortali, non peccasse nisi venialiter. Salua, &c.

Olim allata fuerunt mihi duae dubitationes, an Sacerdos, qui omittit in consecratione particulam enim, conficiat sacramentum, vel saltem peccet mortaliter. Secundo, quid si dicat, Hic est enim Calis, s, pro x utendo?

RESOLVT. XIV.

AD primam dubitationem respondet Fernandez *in suo exam. theolog. part. 3. cap. 4. §. 6. num. 1.* & Didacus Nugnus *in 3. part. tom. 1. quæst. 78. art. 2.* dictum Sacerdotem conficere Sacramentum, sed peccare mortaliter. Et si arguas, ait ille, contra hoc, quoniam illa particula est res leuissima, & ex alia parte verè conficitur sacramentum sine illa. Ergo, licet habeat forma aliquam imperfectionem sine illa, erit tamen imperfectio leuissima, atque adeò ex paruitate materiae, erit tantum peccatum veniale illam omittere. Respondetur, quòd licet illa particula secundum se sit leuissima, tamen prout continetur in forma, res grauis est, quoniam maximè conueniebat ad excellentiam istius sacramenti, vt expressè significaretur certitudo consecrationis, & vniuersa Ecclesia ponit illam particulam, tanquam rem grauem. Hæc Nugnus.

Sed ego, his non obstantibus, consului tamen Sacerdotem conficere sacramentum, & contra Nugnum peccare tantum venialiter, nam sine illa particula enim, adhuc saluatur sensus ipsius formae. Ergo. Et leuitas materiae excusat à peccato mortali: & ita sentiunt Henriquez *lib. 8. cap. 16. numero 4.* Coninch *in 3. part. quæst. 78. artic. 2. dub. 2. numero 37.* Suarez *in 3. part. tom. 3. disp. 59. sect. 1.* sed ponam hinc pro tollendis scrupulis aurea verba Petri de Cabrera *in 3. part. de Sacrament. quæstione 68. articulo 8. disputat. 2. numero 2.* Quando mutatio (ait ille) & secundum rei veritatem, & secundum aestimationem ipsius ministri, accidentaliter se habet ad formam sacramenti, nec tollit eius veritatem, tunc minister peccabit tantum venialiter propter leuitatem materiae immutatae, vel additae. Imò crediderim, quòd etiamsi id faciat ex contemptu, non peccabit mortaliter, dummodo contemptus sistat intra limites illius leuis materiae. Etenim contemptus diuinæ legis, determinatus ad materiam peccati venialis, solum est culpa venialis. Et Soto existimat hoc esse probabile. Quo fit, vt qui

in forma Eucharistiae pratermitteret illam particulam enim, non peccaret mortaliter. Hæc Cabrera. Sicut etiam, vt notat Valentia ex Soto *tom. 4. disp. 7. quest. 1. punct. 3.* si sacerdos dicendo tantum *Te absoluo*, &c. relinqueret. *In nomine Patris & Filij, & Spiritus sancti*, secluso scandalo & contemptu, non peccaret mortaliter. Et secundum Bonac. & alios *de Sacrament. disput. 2. q. 2. punct. 4. num. 16.* qui in forma Baptismi omitteret, *Amen. ego. in.* & diceret, *Baptizo te in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*, ratione paruitatis materiae, non peccaret mortaliter. Et hæc circa primam dubitationem.

Quo ad secundam, respondi eodem pacto, nempe sacerdotem conficere sacramentum, & non peccare, nisi tantum venialiter, secluso scandalo, & contemptu, Ita Pitigian. *in 4. sent. p. 2. dist. 3. q. 2. art. 14.* Ratio est, quia illa littera, communi modo concipiendi, non tollit significationem substantialē. Quævis enim in rigore, vox illa *calix*, habeat aliā significationem, quam *calix*, tamen quatenus profertur in ipso actu, & forma consecrationis vini, significat calicem ex communi modo percipiendi, & per consequens deprauatio, & corruptio illius vocis, non reddit irritum sacramentum, nam talis variatio non censetur substantialis, sed accidentalis. Habeo pro hac opinione omnes illos auctores, qui asserunt sacramentum Baptismi administratum sub hac forma, *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filia, & Spiritus sancti*, validū esse. hi sunt, D. Thom. *in 3. p. quest. 60. art. 7. ad 3.* Angel. *ver. Baptisma. 2. n. 15* Tabiena *eodem ver. 3. n. 16.* D. Antonin. *3. p. tit. 14. cap. 23. §. 3.* Sot. *in 4. dist. 1. quest. 1. art. 7.* Suar. & alij. Excusabitur etiam, vt dixi, à peccato mortali, ratione leuitatis materiae. Salua, &c.

Mulier quedam domi puerum baptizauit Italicè, hæc verba pronantians, Io te battezo, co'l nome del Padre, co'l nome del Figliuolo, & co'l nome dello Spirito santo; statim questum fuit à me, an sacramentum sub tali forma administratum, fuerit validum?

RESOLVT. XV.

Martinus Bonacina, vir huius litteraturæ consultissimus, *de Sac. disp. 9. 2. punct. 4. num. 5* negatiue respondet, nam, ait ille, dicendo, *in nomine Patris, in nomine Filij, &c.* licet exprimat trinitas personarum, non exprimitur tamen vnitas essentiae, quæ in forma Baptismi est de substantia. Ergo. Vnde si aliquis baptizaret in nominibus Patris, & Filij, & Spiritus sancti, non conficeret sacramentum; quia illa dictio *in nominibus*, non importat vnitatem essentiae, & virtutis, sed potius numerat personas, & relationes. Et quamuis huiusmodi numeratio sit vera, quia tamen vnitas personarum in deitate non explicatur, ideo talis forma non est sufficiens. Sic communiter DD. Item si aliquis baptizaret, vt olim quedam mulier apud Comitolum *in res. mor. lib. 1. quest. 10.* sub hac forma, *Io te battezo co'l Padre, co'l Figliuolo, & con lo Spirito Santo*, inualidum esset sacramentum, quia in his verbis non exprimitur vnitas diuinæ essentiae. Ergo. Vide etiam Didacum Nugnum *in 3. p. tom. 1. quest. 6. art. 5. diffic. 4. fol. 157.*

Sed quidquid dicat Bonac. contraria sententia est profus amplectenda; nam vt asserit Suar. *tom. 1. disp. 2. sect. 3.* Coninch. *in 3. p. q. 66. art. 6. n. 58* & Pet. Cabrera *de Sac. q. 66. art. 5. n. 22.* & alij, qui baptizat sub hac forma, *Ego te baptizo in nomine Patris, in nomine Filij, &c.* non ideo asserit esse plura nomina: sicut, qui diceret *in nominibus*, sed idem essentiale Dei nomen commune tribus, ter repetit, quod rectè fieri potest absque pluralitate, sicut verè dicitur Pater Deus, Filius Deus, Spiritus sanctus Deus; sed Dij nuncupari non possunt, quia hoc significat naturarum pluralitatem, illud verò minimè, quia sunt verus, & idem Deus. Et sic in nostro casu consului dictum infantem fuisse, & esse verè baptizatum.

Antonini Diana Pars I.

Quidam Sacerdos post consecrationem sanguinis, inuenit in Calice aliquas guttas separatas à vino, & illas cum purificatorio ante sumptionem sanguinis absterfit; queritur, an illæ guttæ fuerint consecratæ?

RESOLVT. XVI.

R Eferam, quæ de hac quæstione apud auctores inuenio. Coninch. *de Sacram. q. 74. art. 2. dub. 3. n. 43.* hæc asserit. Nota legitimam intentionem consecrationis calicis, secundum communem, & optimam praxim, ferri solum circa omnem humorem consecrabilem, qui in calice per modum continui, aut quasi continui, continetur, vt comprehendat etiam aquam vino permixtam, & guttas vini, quæ proximæ continuo liquore calici intrinsicè adherent, ita vt parua calicis agitatione reliquo vino miscantur. Tales enim guttas vini, vel prius abstergi, vel cum reliquo vino consecrari omnino expedit, ne materia non consecrata, misceatur consecratæ. Quare, nisi consecrans aliud expressè intendat, censetur communiter hanc totam materiam, & nullam aliam consecrare; & consequenter, nec guttas remotiores circa extremum labrum calici adherentes. Quamuis magis expediat, prius omnes guttas, præsertim remotas, abstergere, & tunc simpliciter omnem materiam consecrabilem, quæ est in calice, consecrare. Hæc Egidius.

Sed Martinus Bonac. *tract. de Sac. disp. 4. q. 2. punct. 6. n. 7.* absolute asserit, omnes vini guttas, quæ sunt in calice, licet separatas à vino manere consecratas, & reddit rationem; nam intentio Sacerdotis ferri videtur circa totam materiam in calice existentem, quæ demonstratur per particulam *hic*, vt patet à simili de consecratione plutum hostiarum in eodem vase existentium.

Ex his existimandum erat peccasse mortaliter Sacerdotem illum, qui vini guttas existentes in calice, post consecrationem absterfit, nam erant consecratæ.

Attamen illi, pro sua consolatione, contrariam sententiam, apud Reginaldum, demonstraui, sic enim ait *in praxi tom. 2. lib. 28. cap. 2. n. 19.* Si aliquæ sunt guttæ vini, vel extra calicem, vel in calice separatæ à toto vino, quod in calice ipso continetur, eas probabiliter iudicari non consecratas, ob defectum intentionis; namque intentio habenda circa materiam calicis est, vt Sacerdos intendat consecrare illud, quod per modum vnus continui portabile existit intra calicem. Sic ille.

Quidam Episcopus in sua Diocesi confirmauit subditum alterius Episcopi, & hoc extra Ecclesiam, queritur, an peccauerit?

RESOLVT. XVII.

P Eccasse mortaliter, putat Petr. de Ledesma *in sum. tom. 1. de Sac. Confirmat. c. 9.* cuius verba sunt. [El Obispo de vn Obispado, si confirma aquel que es de otro Obispado sin licentia del otro Obispo, peca mortalmente, como peccaria mortalmente el Obispo, que ordenasse vn subdito del otro Obispo sin su licentia. Tambien peccaria mortalmente, el que en el tal caso se confirmasse, sino es que tuuiesse ignorancia inuicible.] Hæc ille; quam opinionem sequitur etiam Bartholomæus ab Angelo *dialog. 1. §. 62.* Aloysius Riccius *in praxi var. resol. part. 2. resol. 24.* Tolet. *l. 2. c. 24. n. 5.* Viualdus, & alij.

At mihi probabilior semper visa est contraria sententia, quam tuentur Henriq. *l. 3. c. 6. n. 6.* & Emmanuel Sà *ver. confirmatio, n. 2.* Ratio est, quia licet suscipiens sacramentum Confirmationis, sit subditus alterius Episcopi, tamen præsumitur hoc ratum, & gratum fore proprio Episcopo. Sed seclusa rati habitione, erit mortale, vt docet prima opinio.

Nec etiam peccauit mortaliter, quia ministravit

hoc sacramentum extra Ecclesiam. Nam licet Didacus Nugnus in 3. p. tom. 1. q. 2. art. 12. teneat affirmatiuam sententiam, quia excellentius est hoc sacramentum, quam Baptismus: sed peccatum mortale est Baptizare aliquem extra Ecclesiam, sine necessitate: ergo etiam confirmare. Deinde probatur ex vniuersali consuetudine totius Ecclesiae, quae in re graui obligat sub peccato mortali.

Attamen mihi semper placuit contraria sententia, quam sequitur ex antiquis Paludanus in 4. quaest. 3. art. 1. & ex recentioribus Suarez in 3. p. tom. 3. disp. 38. sect. 2. ait esse probabilem; & Martinus Bonac. de Sacram. disp. 3. quaest. vnic. punct. 2. existimat consuetudinem confirmandi in Ecclesia, non esse receptam cum tanto onere, vt reum lethalis culpae constituat; nimis ergo rigidè in hac re locutus est Nugnus.

An Petrus satisfecerit praecepto Missae, qui eodem tempore sacrum duorum Sacerdotum media ex parte audiuit: nempe Missam vnius Sacerdotis, vsque ad consecrationem, & Missam alterius Sacerdotis à consecratione vsque ad finem?

RESOLVT. XVIII.

Respondeo hoc successiuè fieri posse, vt si quis veniens ad Ecclesiam tempore eleuationis Missae reliquum illius audiat, postea partem alterius vsque ad eleuationem. Sic Nauar. cap. 21. n. 3. Emanuel Sà ver. Missa auditio, n. 2. Sotus in 4. dist. 13. q. 2. art. 1. Henriquez lib. 9. c. 25. n. 8. Barthol. ab Angelo de Missa, §. 782. & alij communiter, qui asserunt hoc facere, solum esse peccatum veniale, sine iusta causa.

Tota ergo difficultas est, an hoc sit licitum in eodem tempore. Negat Reginaldus tom. 2. lib. 19. c. 2. quaest. 3. n. 26. vbi ait. Caterùm videtur omnino tenendum, Missae auditionem non integrari sufficienter per duas medietates, quando quis vnã medietatem audit ab vno sacerdote qui Missam incipit, & eodem tempore alteram medietatem ab altero Sacerdote, qui est in medio Missae, nam consuetudo in contrarium, ostendit aliam fuisse mentem Ecclesiae praecipientis Missae auditionem. Id quod indicare videntur verba cap. Missas speciali ordine; inter partes verò, quae simul sunt, non seruatur ordo.

Sed hæc ratio Reginaldi mihi non placet, nam illud verbum speciali ordine, non videtur construendum cum verbo audire, sed cum verbo praecipimus, ita vt sensus sit, speciali ordinatione, seu lege praecipimus Missas audire. Sed audiamus Nugnum tom. 1. in 3. part. quaest. 83. art. 6. ad 3. melius in hac re philosophantem, asserit enim, Actio audiendi Missam cum sit successiua, habens veras partes, impossibile est, quod sit simul, atque adeò quando aliquis audit simul duas Missas secundum differentes partes, non possunt illae duae partes reputari, tanquam partes eiusdem Missae etiam moraliter loquendo, vt reputantur, quando audiuntur in diuersis temporibus, sed ambae simul sumptae reputantur tanquam vnica pars tantum; & idcirco nullo modo potest dici, quod ille audiat integram Missam; quemadmodum si aliquis homo haberet intellectum angelicum, ita vt posset attendere ad primum versum horae canonicae recitando illum, & ad secundum, qui recitaretur ab alio socio, & hoc modo recitaret totam horam canonicam, res certissima est quod non adimpleret praeceptum, licet adimpleatur recitando vnum versum, & audiendo alterum recto ordine. Hæc Nugnus, quem sequitur Coninch. de Sacrament. in 3. part. quaest. 73. art. 6. dub. 2. numer. 288. Suarez, & alij.

Sed non pauci contrariam tenent sententiam, quam probabilem vocat ex nostris Molfes. in sum. tom. 1. tract. 3. cap. 17. numero 36. in fine, nec desinita videtur ratione;

nam Ecclesia non praecipit, vt Missa audiatur ab vno Sacerdote, sed simpliciter praecipit Missam audire: duae autem medietates Missae constituunt vnã Missam, & quamuis Missa debeat audiri secundum suum ordinem, tamen hoc non est de necessitate praecepti, sicut alibi diximus de illo, qui horas canonicas recitat non seruato ordine, quem non peccare mortaliter probauimus. Et ideo Io. Azor. p. 1. lib. 7. cap. 3. quaest. 3. dixit, quod si vera est illa opinio communiter recepta, & etiam ab ipso, nempe posse aliquem satisfacere praecepto Missae, si in diuersis temporibus audiat partem Missae ab vno Sacerdote, & partem ab altero, erit etiam vera altera opinio, quae concedit posse hoc fieri in eodem tempore. Nam quod pertinet, ait Azorius, ad attentionem, potest ad vtrumque animum intendere. Adducunt aliqui pro hac firmanda opinione, id quod notat Io. Maior in 4. disp. 12. q. 8. dub. 1. Ledesma in sum. tom. 7. de sacram. Eucharist. c. p. 27. & Sanchez in Decal. lib. 1. cap. 14. num. 12. cum Scortia de sacrificio Missae, lib. 2. cap. 20. n. 10. nempe, qui duplicem Missam audire tenetur, posse eas simul audire, dum ea in duplici altari simul celebrantur. Hæc apud authores circa praesentem quaestionem inueni. Non reticebo tamen Reuerendissimum D. Franciscum de la Riba, Vicarium Generalem in hoc Archiepiscop. Pannonitano, virum prudentia, morum probitate, ac doctrina celeberrimum, de hac quaestione à me consultum, affirmatiuè respondisse.

Queritur, an illa particula, vel Hostiae, quas quis, inscio sacerdote, consecrandas apposuit in corporali, remaneant consecratae?

RESOLVT. XIX.

Ex communi DD. sententia, negatiuè respondendum est: nam materia consecranda debet determinari per intentionem consecrantis, vnde Coninc. in 3. p. quaest. 74. artic. 2. dub. 3. numer. 39. ait, Si sacerdote omnino inscio essent appositae aliquae hostiae consecrandae, non posset censerì has velle consecrare, etsi essent positae in corporali. quia voluntas non potest ferri in omnino incognitum. Intentio autem consecrandi, quae includitur praesè in voluntate celebrandi sacrum, tantum necessariò fertur circa materiam, quam manibus tenet tempore consecrationis, vel quae est in calice: nisi aliqua circumstantia cogant eam ad alia extendi. Ad quod necessarium est, vt hæc sint cognita à Sacerdote, quia intentio, vt dictum est, non fertur in omnino incognitum. Ita etiam Summa Angelica verb. Euchar. 1. §. 26. & Tabiena verb. Euchar. 2. §. 4. cum Barthol. ab Angelis dialog. 4. §. 380. & alij.

Sed quia aduersus hanc sententiam, inuenio neotericum quemdam disputantem, in gratiam lectorum non reticebo eius verba. Igitur Didac. Nugnus tom. 1. in 3. part. quaest. 34. art. 2. difficult. vlt. ait: Quod si hostia positae addatur alia, sacerdote inscio, consecratio vtriusque valida est: Ratio est, quoniam dum sacerdos non habet irreligiosam intentionem, semper intelligitur, & praesumitur habere religiosam intentionem, quam debet habere; quae talis est: Mea intentio est consecrare istam hostiam, quia credo istam futuram esse praesentem, si tamen fuerit alia praesens, mea intentio est illam consecrare. Et licet hoc non dicat expressè, dicit tamen virtualiter, & includitur totum hoc in eo, quod est habuisse rectam intentionem; aliud est, si habuit à principio formalem intentionem non consecrandi, nisi istam, quia tunc si fortè apponatur alia, nullum est sacramentum. Hæc Nugnus. Nec valet dicere, quod materia consecranda debeat esse aliquo modo, vt diximus, determinata per intentionem consecrantis, vt probant Suarez in 3. part. tom. 3. disp. 3. sect. 6. Vasquez in 1. part. tom. 3. disp. 71. cap. 1. num. 6. Henriquez lib. 8. cap. 14. num. 5. Toletus lib. 2. cap. 25. num. 6. & alij. Nam, respondet Nugnus, quod

quòd etiam in isto casu determinatur materia ex intentione Sacerdotis, quoniam quando accedit ad consecrandum, debet habere intentionem consecrandi illam quam habet presentem, atque adeò non impedit quòd sit alia, quam ipse apposuit à principio. An hæc opinio sit sequenda, videant viri docti.

Ex quadam huius regni ciuitate, relata hæc quæstio mihi fuit. Possitne quidam Religiosus surdaster ad sacros Ordines promoueri.

RESOLVT. XX.

Paulus Comitoli, in suis resp. mor. lib. 6. q. 55. negatiuè respondet, & multis rationibus conatur hanc suam confirmare sententiam, sed præcipue hoc argumento. Gelasius Papa ad Clericorum munera eos promoueri vetat, qui sunt vitiatu corpore. Verùm surdaster est vitiatu corpore. Ergo ad munera Clericorum promoueri non potest. Minor ad hunc modum probatur. Is est vitiatu corpore, qui corporis vitio aliquo laborat. Verùm surdaster corporis vitio laborat, est enim surdastritas vitium auditus, seu aurium, & quilibet surdaster auditu est vitiatu. Ergo est corpore vitiatu.

At ipse DD. volumina voluens contrariam sententiam communiorem inueni, quam sequuntur hi omnes, Sayrus de censuris lib. 6. cap. 8. num. 17. Bonacina de censuris, disp. 7. quæst. 2. punct. 2. num. 7. & ex ipsa Comitoli familia, Reginaldus tom. 2. lib. 30. tract. 2. cap. 5. sect. 2. num. 50. cum Maiolo de irregul. lib. 1. cap. 25. num. 1. & Iacobus de Grassi's dec. aur. lib. 4. cap. 27. num. 56. qui asserunt, surdaster, cum quis est, seu cum vel difficile audit, vel altera aure tantum surdus est, nullo iure prohibetur ad sacros Ordines promoueri.

Ad argumentum verò Comitoli potest quis respondere, non omne vitium corporis adducere irregularitatem, sed tantum illud, quod adducit nimiam deformitatem apparentem, quam non habet surdaster, & qui altera aure surdus est. Salua semper, &c.

Canonicus mihi coniunctissimus litteris ad me missis, scire auebat, vtrum Sacerdos beneficiarius exercens per multos annos crimen sodomiticum cum femina, occultè tamen, & sine scandalo, incurrerit in irregularitatem, & in penas Extrauagant. Pij V.

RESOLVT. XXI.

Responsum negatiuum accepit, & primò quoad irregularitatem, licet sodomia ratione infamiam illam inducat, cap. infames 6. q. 1. cum sit crimen enormissimum, vt habetur in cap. adulterij 32. quæst. 7. tamen cum occultè exercetur, non inducit irregularitatem, vt tradit Nauarr. c. 22. n. 249. cum Valent. tom. 4. disp. 7. quæst. 19. punct. 3. §. 5. & Coninch. de Sacram. disp. 18. dub. 7. num. 56. & habetur expressè in c. vlt. de temporibus ordinandorum. Cuius rei ratio est clara, nam crimen occultum non parit infamiam, secus autem si esset publicum, vt ex multis probat Auila de cens. p. 7. disp. 4. concl. 1. quæ doctrina procedit in omnibus aliis criminibus, quibus à iure infamia annexa est, vt sunt periurium in iudicio, simonia, vsuræ vsurarum, sacrilegium, duellum, hæresis, eiusque fauor, crimen læsæ maiestatis, persecutio hostilis Cardinalium, & similia. Cum igitur dictus sacerdos non sit sodomita publicus, non erit irregularis.

Quoad penas Bullæ Pij V. priuationis priuilegij clericalis officij, & beneficij, &c. Dico probabiliorè esse illam sententiam, quæ asserit, dictam Bullam non esse receptam in vsu quoad forum interius: sic Henriquez lib. 14. cap. 5. num. 1. littera F Auila de cens. p. 7. disp. 4. dub. 7. concl. 8. in fine, cum Greg. Sayro lib. 7. c. 12. num. 23. Adde Antonini Diana Resol. Moral. Pars 11.

quòd licet dicta Bulla esset recepta etiam in foro conscientia, tamen dictus Sacerdos exercens actum sodomiticum cum muliere, non incurreret in præfatas penas. Sic Azor. in terminis p. 3. lib. 3. c. 19. q. 3. vbi quærit, An in hac Extrauaganti Pij V. comprehendatur Clericus committens copulam contra naturam cum femina: & respondit, minime, quia licet vas sit contra naturam, non est tamen peccatum sodomiticum, quia sodomia est concubitus, in quo non seruatur debitus lexus: vt ipse Azorius c. 20. probat ex D. Thom. 2. 2. quæst. 154. art. 11. Caietan. ibid. Scio contrariam opinionem tenere Sayrum de censur. vbi supra num. 23 in fin. Aloysium Riccium in sua praxi p. 1. resol. 302. n. 2. Garliam de beneficiis, tom. 2. p. 11. c. 10. §. 2. n. 207. & Prosperum de Augustino in addit. ad sum. Bullarj Stephani Quaranta, ver. sodomia, vbi ait. Præsentis constitutionis dispositionem, & penas ampliamus, non solum in clerico sodomita masculorum concubitorum, sed & in eo, qui feminam præpostera venere cognouerit, cum in hoc casu sodomia propriè committi dicatur, & citat Afflictum, Menochium, Clarum, Couarruuiam, & alios. Sed mihi opinio Azorij probabilior videtur. Sed de hac quæstione iterum infra redibit sermo.

Quis manifestauit complicem in confessione, cum haberet copiam adeundi alium Confessarium, cui non erat notus complex: in alia verò confessione cum scrupuloso de hoc haberet, manifestauit Confessario, qui sacrilegam putauit primam confessionem, dum in ipsa penitens peccauit mortaliter manifestando peccatum occultum proximi sine necessitate, & ideo repetendam esse dicebat. Consultus ego de hac re ab ipsomet penitente, negatiuè respondi?

RESOLVT. XXII.

Relinquendo multas alias rationes, sciendum est, quòd magna est inter DD. controuersia an sit peccatum mortale reuelare crimen occultum vni, vel duobus viris prudentibus, qui secretò retinebunt. Partem negatiuam amplexi sunt Salonius, & Bannez in 2. 2. quæst. 73. artic. 2. ille controu. 1. concl. 1. hic dub. 1. & alij apud Clauem Regiam lib. 11. cap. 6. num. 12. & Bonac. de contract. disp. 2. quæst. 4. punct. 3. num. 2. & nouissimè Ioann. Malderus in 2. 2. tract. 7. cap. 1. dubit. 4. cum Alfonso de Vega in summ. tom. 1. cap. 8. cas. 12. & Ioann. Azorio tom. 3. lib. 5. cap. 9. quæst. 2. Probatur hæc opinio; nam, vt ait Malderus, si temerè de proximo iudices, iniuria est mortalis, non obstante quòd versetur in materia simili, in qua hæc detractio materiæ; ergo paruitas hic à mortali non excusat. Confirmatur ex affinitate istorum peccatorum, quæ patet Iacobi 4. Qui detrahit fratri, aut qui indicat fratrem, detrahit legi, & iudicat legem. Sed ad hoc argumentum respondet Bonacina, negando consequentiam; & ratio disparitatis est, quia per iudicium temerarium, fit alteri grauis iniuria, cum ex leuibus indiciis imponatur illi crimen, quod potest esse falsum: imponere autem falsum crimen, est peccatum mortale. Quare aliud est manifestare viro taciturno verum crimen, aliud manifestare, vel imponere falsum crimen per detractiorem, vel iudicium temerarium: primum excusatur à culpa, non autem secundum. Alia verò argumenta, pro hac firmanda opinione, videnda sunt apud citatos DD.

Sed mihi licet hæc opinio communis, & probabilior videatur, contrariam etiam tamquam probabilem amplectendam esse non dubito, etiam sine vlla limitatione, cum qua sequitur illam Lessius lib. 2. cap. 11. num. 70. Dico igitur absolutè, & sine restrictione, non esse peccatum mortale, reuelare crimen proximi vni, vel duobus, quibus dicere perinde fit, ac si nulli diceretur; quia cum non

adfit periculum diuulgationis, hoc videtur esse leue detrimentum in fama. Sic Caietan. *in 2. 2. quæst. 63. art. 2. dub. 1.* Pert. à Nauarr. *lib. 1. cap. 4. n. 334.* & ex neotericis Societatis Iesu, Valer. Reginald. *tom. 2. lib. 24. c. 4. n. 75.* & alij. Ex his apparet, dictum pœnitentem manifestando complicem confessario, non peccasse mortaliter; vnde patet responso supra posita quæstioni.

Olim orta est inter aliquos Sacerdotes magna controuersia, an tactus impudici facti in Ecclesia habeant specialem malitiam sacrilegij mortalis necessario in confessione explicandam?

RESOLVT. XXIII.

Affirmant plures præsertim ex neotericis Ortiz *in sum. notabil. 5. in fine circa 6. præceptum.* Ioann. Salas *in 1. 2. tom. 2. tract. 13. disp. 6. sect. 22. nm 150. in fine,* & Franciscus Suarez *de Religione tom. 1. lib. 3. cap. 7. num. 11.* vbi citat Card. Syluest. Lopez, Rodriq. & Ledesnam. Ratio huius sententiæ non fundatur in Ecclesiastica prohibitione; nam hæc prohibitio facta non est, nisi de seminis emissione in Ecclesia. Ergo censent hos tactus impudicos in Ecclesia factos mortalia sacrilegia, ex vi legis naturalis auerfantis illos actus in loco sacro, tanquam indecentissimos sanctitati eius. In quo genere actus illi reputantur prudenter materia grauis, & sufficiens ad grauem irreuerentiam loci sacri. Fortasse tamen non erit idem de turpi aspectu, aut nutu, aut leui verbo, maxime quando in transitu, sine notabili mora, & scandalo fiunt, quia non videntur materia ita grauis. De quo non potest ferri certa regula, sed id prudenti iudicio relinquendum est. Hæc Suarez.

Sed nimis scrupulosè. Puto igitur cum Sanchez *de maritim. tom. 3. lib. 9. disp. 15. n. 21.* & Coninch. *de Sac. disp. 7. dub. 4. n. 22.* probabilius esse etiam tactus turpes, & impudicos habitos in Ecclesia, modò non adfit periculum pollutionis, ratione loci sacri, non habere specialem malitiam sacrilegij in confessione aperiendam; & ratio est, quia, vt docet Valentia *2. 2. disp. 6. q. 15. punct. 1. §. præterea.* cum Henriquez *lib. 5. pœnit. cap. 6. n. 5.* Vasquez *in p. 2. tom. 1. quæst. 72. art. 6. disp. 98. n. 4.* malitia, & specialis deformitas sacrilegij, non confurgit ex iure naturæ, sed ex solo Ecclesiæ statuto, quod decernit Ecclesias tantum ex sanguinis, & seminis effusione violari. Itaque, vt optimè etiam docet Caietan. *tom. 1. tract. 18. responsionum, resp. 12. dub. 1.* tunc loci circumstantia sacrilegium constituit, cum peccata in eo admissa impediunt diuina posse ibi celebrari, mortuos sepeliri, &c. Sed tactibus, quamuis impudicis, vt patet, nõ violatur Ecclesia, neque per illos impediuntur diuina officia. Ergo tales tactus etiam turpes, non erunt sacrilegi, neque continebunt circumstantiam in confessione detegendam. Post hæc scripta, inueni sententiam Suarez, & aliorum tenere etiam ex neotericis Raphaël. de la Torre *in 2. 2. tom. 2. quæst. 99. art. 4. disp. 7.* vbi quærit, quando sacrilegia pertinentia ad actus turpes in Ecclesia sint peccata mortalia? Et respondit esse mortalia in fornicatione, pollutione, & tactibus impudicis in partibus inhonestis, & ideo aperienda in confessione. Sed nostra opinio tutò praticari potest; de quo etiam supra dictum est.

Quidam vir timorata conscientia audinit detrahentem de re graui, & non correxit, queritur an à lethali culpa excusari possit?

RESOLVT. XXIV.

Respondeo si illa detractio fuit facta solum ante ipsam, vel alterum virum probum, & taciturnum, detrahentem non peccasse mortaliter iuxta opinionem probabilem Cordubæ *quæst. 2. concl. 5.* & aliorum, quos retuli supra, quia talis infamia non censetur notabilis.

Ergo neque peccarunt mortaliter audientes; quicquid in contrarium asserat Malderus *in 2. 2. tract. 7. c. 1. dub. 4.* & ex parte Lessius *lib. 2. cap. 11. dub. 4. n. 21.*

Dico secundò, etiamsi illa detractio fuit facta coram pluribus, excusabitur à mortali, per ea quæ mihi ipse consulens interrogatus respondi; nam, vt optimè notauit Bonacina *tract. de contract. disput. 2. quæst. 4. punct. 1. num. 8.* audiens detrahentem non debet in dubio præsumere loquentem malum, nisi habeat sufficientes coniecturas in contrarium: & cum ipse nesciat, an delictum quod ab alio narratur, sit publicum, vel occultum, & vtrum iuste, vel iniuste narretur, non peccat non obsistendo narrationi; fieri enim potest, vt iuste quis narret, & consequenter alius faciat iniuriam narranti obstando, ac si corripere de peccato, quod nescit esse peccatum. Hoc etiam obseruauit Rebellius *de obligat. inst. part. 1. lib. 3. quæst. 6. num. 8.* & Ioan. Malderus *in 2. 2. tract. 7. c. 1. dub. 15.* vbi ait, possessionem famæ dubiam, te quidem arcere à detrahendo, sed non sufficere, vt detrahentem iudices; quia, & ipse in dubio possessione bonæ opinionis exuendus non est. Notent hanc doctrinam confessarij, sic enim tollent multos scrupulos, quibus viri timorati in tali casu angifolent, & etiam propter hanc rationem colligitur sapius, priuatas personas excusari à mortali, non obstando detrahentibus.

Alia verò cause, quæ excusant non obstando detractio, videndæ sunt apud Molinam *tom. 5. tract. 4. disput. 34.* Azorium *part. 3. lib. 13. c. 7. in fine Aragon. in 2. 2. quæst. 63. art. 4.* Lessium *lib. 2. c. 1. dub. 4. n. 21.* Reginaldum *tom. 2. lib. 24. cap. 4. quæst. 8. n. 95.* Petrum à Nauarra *de reser. lib. 2. cap. 4. numer. 337. & 338.* Valentiam *tom. 3. disp. 5. quæst. 17. punct. 4.* Salonium *in 2. 2. quæst. 73. artic. 4.* Sotum *lib. 5. quæst. 10. artic. 4.* Sayrum *in Clavi Regia lib. 11. cap. 9. num. 37.* & Rebellium, Malderum, Bonacinam, vbi supra.

Petrus in confessione accusauit se dicens adulterasse; sed postea cognouit se quinquies tantum in peccatum adulterij incidisse; queritur, an quando denuò confitetur, debeat certum numerum declarare, & dicere se tantum quinquies peccasse?

RESOLVT. XXV.

Martinus Bonacina *vbi infra*, ait hanc difficultatem nullum expressis verbis declarasse, sed ego inuenio ad illam affirmatiuè respondere Ioannem Yribar *in 4. sentent. dist. 17. disp. 57. sect. 8. tom. 2.* vbi quærit. Quid iuris, si peracta confessione occurrant memoriæ aliqua peccata mortalia, quorum in foro illo non meminit? & respondit, Quòd si error in assignando numero fuit notabilis; tenetur pœnitens denuò forum repetere, & illa explanare. Vt ex c. si bis, vel ter mœchatus est, & confessus est se decies mœchatum fuisse, deuincitur iterum confiteri. Sic ille.

Sed mihi profus placet opinio contraria Bonacinæ *de Sacrament. disp. 5. q. 5. sect. 2. punct. 3. num. 3.* nam si bona fide maiorem numerum peccatorum mortalium in confessione expressit, non solum non tenetur repetere confessionem, vtpote validam, & integram formaliter, verum neque tenetur errorem maioris numeri confiteri. Ratio est, tum quia peccata sua confessioni semel subiecit, eorumque absolutionem obtinuit à Confessario, iudicium ferente circa minorem numerum in maiori contento, tum quia secunda confessio esset potius excusatio, quam accusatio. Nec valet dicere, quòd in tali casu deciperetur confessarius in materia graui; nam respondeo, quòd sic pœnitens deciperet confessarium, non formaliter, sed tantum materialiter in sui præiudicium, & incommodum; nam ratione maioris numeri expressi, maior pœnitentia fuisset illi à confessario iniuncta. Hæc sunt rationes Bonacinæ pro sua firmada opinione, quam etiam

ex nostris docuit P. D. Marcellus Megala in 1. parte institutionum confessor. lib. 5. cap. 18. num. 10. vbi postquam dixisset ex communi sententia DD. quod si quis in confessione manifestando numerum, si error notabilis sit, teneatur verum numerum manifestare. At si errauit in excessu, confitendo maiorem numerum notabiliter, non putat eum teneri ad verum numerum manifestandum; quia cum bona fide, & absque dolo id fecerit, confessio non fuit infidelis, nec peccaminosa, & verè fuit integra, & quia in numero maiori minor numerus continetur. Hæc opinio prorsus est sequenda.

*Olim per litteras quesitus fui à quodam sacerdote vtrum
Episcopus possit legatum aliquod in æquale,
aut melius commutare?*

RESOLVT. XXVI.

ET digladiantes hinc inde DD. tam recentiores, quam veteres inueni; aliqui affirmant, aliqui negant. Negant ex nostris P. Naldus ver. legatum, n. 39. Molfesius in summa, tom. 2. tract. 13. cap. 5. num. 182. & ex Societate Iesu P. Molina de iust. tom. 1. tract. 2. disp. 249. ex Iuristis Guido Papæ dec. 556. Bertachinus tract. de Episc. part. 4. num. 79. Capella Tolofana dec. 26. Abbas in cap. tua nobis, de testament. n. 4. Aloysius Riccius part. 2. dec. 125. & alij. Probat hanc sententia multis rationibus, & primò per textum l. legatum ff. de administr. rer. ad ciuit. pertin.

Secundò, quia voluntas testatoris pro lege est seruanda, l. in conditionibus primum locum, de cond. & demonstr. & cap. ultima voluntas 13. q. 2. Tertio, quia sic videtur definitum, vt ait Molina, & alij in Clementina, quia contingit. de religiof. dom. His verbis. Cum ea quæ ad certum vsum sunt destinata fidelium, ad illum debeant, non ad alium (salua sedis Apostolicæ auctoritate) conuerti. Hæc ibi Clemens V. approbante Concilio Viennensi. Et anniuersario, quod relinquatur pro virginibus maritandis, nullo modo patitur commutationem, ait Illephonsus Perez de Annuer. & Capellaniis lib. 1. cap. 14. n. 38. & c. 22. num. 10.

Aliqui DD. limitant hanc sententiam, & asserunt, pro vna vice tantum posse Episcopum commutare aliquod legatum ex aliqua causa. Ita M. Anton. Genuensis in praxi Archiepis. cap. 19. num. 5. & Riccius in collectan. part. 3. collect. 558.

Sed contrariam sententiam absolute sequuti sunt M. Ant. Genuensis, mutans opinionem in practico. habil. Ecclesiast. tricenar. 8. quæst. 213. Syluester ver. legatum. 4. qu. 12. Vasquez opusc. de testam. c. 8. §. 8. dub. 3. n. 104. Iacobus de Grassis tom. 1. Consiliorum. lib. 3. conf. 2. n. 10. Comitulus in resp. moral. lib. 7. q. 9. n. 2. Beia in respon. cas. conf. p. 4. cas. 22. Lucas de Penna latissimè in l. unica, C. de expensis ludorum, & Fernandez in exam. theol. part. 4. c. 18. §. 1. n. 1. qui citat D. Antoninum, Angelum, Tabienam, Armillam, Bartolum, & alios. Hi omnes asserunt, etiam si non adsit aliquod impedimentum iuris, vel facti, posse Episcopum commutare legatum in æquale, vel melius maximè cum consensu hæredum. Nec in hoc casu Episcopi commutando infringunt voluntatem testatorum, sed potius dicendum est interpretari: sic enim commutando, seruant non explicitam, & formalem, sed virtuales, & interpretatiuam dispositionem testatoris.

Ad auctoritatem verò Clem. si quis contingit, quam refert Molina, & alij, respondetur cum Luca de Penna vbi supra, & alijs, illud Decretum Pontificis non procedere vbi iusta commutationis causa subest; quod patet ex eo, quod ibi bona illa collata fuerunt, vt pauperes lepra infecti reciperentur, quod rectores hospitalium renuebant inhumaniter facere, quin etiam prouentus eosdem in suos vsus conuertebant. Iustè ergo ibi subiungitur, cum tamen ea, quæ ad certum vsum largitione sunt destinata fidelium, ad illum debeant, non ad alium, salua quidem Sedis Apostolicæ auctoritate, conuerti.

Nec valet dicere, huic opinioni obstare Concilium Tridentinum de reform. sess. 22. cap. 6. vbi requirit in his commutationibus iustam, & necessariam causam. nam respondet Comitulus vbi supra, in isto loco Concilij particulam illam, &, habere vim disiungendi, & idem esse quod, vel, aut, seu; vt in lib. 2. Physicorum text. 3. vbi Aristoteles definit naturam esse principium aliquod mouendi, & quiescendi. In quibus verbis particula &, est pro, vel. Igitur verba Concilij non sunt accipienda coniunctiuè, sed disiectiuè, & sic Episcopus potest commutare legata, vel ex necessaria causa, vel ex iusta. Sed ad intelligentiam huius quæstionis, notandum est duplicem posse reperiri causam iustam permutandi legatum piuum; vnam, quæ se tenet ex parte rei, hoc est, cum in æquale aliud, vel melius, sit permutatio. Alteram, quæ se solum tenet ex parte commutantis, hoc est, vt fiat bono fine, quamuis neque in æquale, neque in melius. Ad permutanda ergo legata pia, absque causa se tenente ex parte rei, sed tenente se solum ex parte commutantis, requiritur auctoritas Papæ. Sed ad illa permutanda cum causa se tenente ex parte rei, sufficit auctoritas Episcopi. Hæc Syluester, & Beia vbi supra.

Ex his omnibus patet, me olim contra quemdam Theologum rectè respondisse cum Genuensi vbi supra, legatum pro ornamentis, & fabrica Ecclesiæ, potuisse Episcopum in celebrationem Missarum commutare.

Vir quidam nobilissimus, cum in ludo taxillorum magnam pecuniarum summam perdidisset, coegit socium ad persistendum in ludo, vnde postea pecuniam perditam iterum acquisiuit, imò plus quam perdiderrat antea, vicit; queritur, an teneatur ad restitutionem?

RESOLVT. XXVII.

CAsus hic frequens est, & erit confessariis multum vtilis. Affirmatiuè dicto viro nobili respondit quidam Theologus, & ita in terminis tenet hanc sententiam absolute Clauis Regia lib. 11. cap. 13. num. 1. Malderus in 2. 2. tract. 6. cap. 12. dub. 3. Fernandez in suo exam. theol. moral. p. 1. cap. 15. §. 6. n. 6. & ex nostris P. Molfesius in sum. tom. 2. tract. 12. n. 59. Cardinalis verò Toletus lib. 5. cap. 27. n. 7. quem sequitur noster P. Megala 2. 2. lib. 2. cap. 19. quæst. 3. n. 16. obligat hunc cogentem, & ita lucrantem restituere eam tantum partem, quam supra quod perdiderrat, lucratus est.

Hanc sententiam sine vlla limitatione etiam necesse est, vt teneant omnes illi DD. qui asserunt nexu restitutionis vinciri illum, qui traxit alterum ad ludum minis, precibus importunis, &c. Hi sunt Alphonsus de Vega in sum. p. 2. cap. 13. quæst. 12. Rebellius de oblig. iust. p. 2. lib. 12. q. 3. n. 7. Azorius part. 3. c. 25. lib. 5. quæst. 1. Valentia tom. 3. disp. 5. quæst. 9. punct. 5. dub. 8. Comitulus in resolut. mor. lib. 3. q. 9. n. 2. Salas tract. de ludo, d. bit. 6. n. 2. cum Bannez, & Aragon. in 2. 2. q. 32. art. 7. ad 2. & alijs. Probat hanc opinio, nam qui ita ludit, inuoluntariè ludit. Ergo. Secundò contractus graui metu factus, est irritus iure naturæ, & dominium non transfert, sed in nostro casu interuenit metus, & vis, aut tanta importunitas, quæ æquiualeat violentiæ. Ergo talis contractus ludi erit irritus, ac proinde obligabit ad restitutionem. Tertio, per vim si cogam aliquem ludere cum alio, & periculo dare rem suam, si illi damnum inde proueniat, clarum est quod ad restitutionem tenebor. Ergo etiam tenebor, si cogam aliquem mecum ludere, nam militat vtroque eadem ratio. Hanc sententiam propter has rationes, & alias, quas inuenies, apud DD. citatos, Reginaldus tom. 3. lib. 10. cap. 25. n. 385. ait esse in praxi sequendam.

At mihi contraria opinio, his non obstantibus, probabilis etiam videtur, sicut etiam probabilis visa est Lef-
sio lib. 2. cap. 26. dub. 2. num. 9. & absolute illam sequun-

tur Adrianus *de restit. quest. de ludo*, Garzias *de contrah. part. 2. cap. 9.* & ex neotericis. Lud. Molina *de iust. & iur. tract. 2. disp. 5. 16. n. 2.* nam talis contractus ludi fuit validus, & iustus. nam si hoc non esset, qui ludit attractus, vincendo teneretur ad restitutionem; cum itaque sic inductus si vincat, potest retinere luctum. Ergo etiam qui induxit, poterit etiam, si lucretur. nam si talis contractus est validus ex parte attracti, erit etiam ex parte attrahentis. debet enim esse par vtriusque conditio. Item attrahentem alterum per minas ad ludum, esse dignum, vt priuatur lucro per sententiam, non tamen verum est, esse ipso facto priuatum. Adde, quod proprie non fuit causa damni, quia ex illo ludo poterat sequi inuoluntarie attracto, tam luctum, quam damnum. Ceteras rationes vide apud Molinam *ubi supra*. Ex his apparet responsio ad quaesitum, cum hæc opinio secunda sit probabilis, posse dictum virum nobilem à confessario excusari à restitutione.

Fuit sapius à diuersis Confessariis ad me delata ista questio, An gabella possit imponi rebus ad proprios usus necessarius, nimirum carnibus, piscibus, sali, frumento, oleo, &c. & si pœnitens nollet restituere defraudationem talis gabella, an sit illi deneganda absolutio?

RESOLVT. XXVIII.

Memini tunc me respondiisse, Molinam *to. 3. disp. 669. num. 1.* Suarez *de legibus, lib. 5. cap. 15. num. 3.* Valquez *opusc. de rest. cap. 6. §. 3. dub. 1.* Azorium *part. 3. lib. 5. cap. 21. quest. 1.* Malder. *in 2. 2. tract. 5. c. 6. dub. 6.* Ioan. de la Cruz *in direct. conf. p. 1. præcept. 7. art. 3. dub. 1. concl. 1.* Turrian. *in 2. 2. tom. 2. disp. 14. dub. 3. num. 2.* & alios, affirmatiuam sententiam tenere, nam tales gabellæ non sunt prohibita iure naturali, sed solum ciuili, sed ius ciuile potest consuetudine abrogari. Ergo, vbi cumque talis consuetudo extiterit, talis gabella non erit iniusta. Suarez verò probat impositionem huius gabellæ non esse iniustam quia prohibita, & respondet ad ius ciuile; neque quia mala. Ergo, &c. Hanc opinionem sequuti sunt Lessius *lib. 2. cap. 33. dub. 7.* Reginaldus *tom. 1. lib. 10. c. 25. n. 377.* Molfesius *in summa. tom. 2. tract. 12. cap. 22. num. 96.* non absolute, sed in his quatuor casibus. Primò, quando vrget necessitas publica, & vectigalia aliunde colligi non possunt, neque sufficiunt. Secundò, quando hæc gabella ex communi, & libero consensu populi statuitur. Tertio, quando securitati prædictarum rerum deuectarum, alia via consuli non potest. Quarto, quando consuetudo, quæ hominum memoriam excedit, obtinuit, vt super huiusmodi rebus vectigalia imponantur.

Sed hanc sententiam non esse amplectendam defendunt non infimæ classis Theologi. Hi sunt Caietan. *verb. vectigal.* Zanardus *in suo director part. 2. cap. 12. in expositione septimi præcept.* Medina *in part. 2. quest. 96. art. 4. fol. mibi 513.* Sotus *de iust. lib. 3. quest. 6. art. 7.* Tolet. *lib. 5. cap. 73. num. 1.* Angel. *ver. Pedagogium. num. 3.* Sayrus *de cons. lib. 3. cap. 9. num. 9.* Bertazzol. *vol. 1. conf. 207. num. 4.* Roland. *vol. 3. conf. 42. num. 28.* Becius *conf. 96. num. 5. & 18.* & alij, Probatur hæc opinio. Quando non seruat iusta forma gabellæ, gabella est iniusta. Sed in nostro casu non seruat iusta forma gabellæ. Ergo est iniusta. Maior est certa. Minor probatur; quia in tali genere tributorum, pauperes plus grauantur, quam grauari debeant; postulat enim iusta forma tributorum, vt pauperes non magis onerentur, quam diuites. Sed in nostro casu non seruat proportio geometrica inter diuites, & pauperes. Ergo, &c. Hæc sententia mihi videtur probabilis, sicuti etiam visa est Martino Bonacina *de contrah. disp. 2. q. 9. punct. 1. num. 5.* licet ego sequar contrariam probabiliorum. Quare dicendum videtur, non debere confessarium denegare

absolutionem pœnitenti, qui nollet restituere talium gabellarum defraudationem.

An non solum in extrema, sed etiam in graui necessitate, sit licitum pauperibus occultè surripere ab opulenti si aliter illud malum graue auertere nequeant?

RESOLVT. XXIX.

Communis opinio negat, & ratio est, quia licet diuites possint, & debeant subuenire talem necessitatem patienti, tamen sunt multi alij egeni occurrentes in pari necessitate constituti, quibus subuenire conuenientius esse iudicabunt. nam arbitrio eorum relictum esse hoc censetur, & reuera est; quia præceptum elemosynæ non datur determinatum ad certam circumstantiam. Adde, quod si hæc libertas daretur egenis, pateret via furtis, & rapinis. nam facile vnusquisque putaret se grauem pati necessitatem, & diuites superflua habere. Hanc opinionem sequuntur Azor. *part. 2. lib. 12. cap. 8. quest. 8.* Turrian. *in 2. 2. disp. 82. dub. 8.* Valencia *tom. 3. disp. 5. quest. 6. punct. 5.* Sotus *lib. 1. de iust. quest. 7. art. 4.* Reginald. *tom. 1. lib. 4. c. 20. num. 267.* Caiet. *in 2. 2. q. 66. art. 7.* cum Salotio *ibidem concl. 2.* qui asserit, hoc ita esse, quia grauis necessitas non facit res communes, vt facit extrema, nec tribuit ius in aliena.

Non desunt tamen, pro contraria firmanda opinione, rationes, & DD. Dico igitur, cum Bonacina *de contr. disp. 1. quest. ult. punct. 1. num. 32.* probabilem esse illam sententiam, quæ asserit in graui necessitate licere furari aliena occultè. Per grauem necessitatem, intelligo non quouis modo grauem, sed valde grauem, etsi non extremam; putà si fuerit necessitas morbi, famis, nuditatis, &c. Nam cum diues in isto casu teneatur dare, ita pauper potest accipere, absque iniuria ipsius, nam facit id ad quod ipse tenetur. Secundò, grauis necessitas faciliter conuertitur in extremam. Ergo si pauper potest surripere in extrema, poterit etiam in graui necessitate; cum non appareat, cur hoc solum ad extremam necessitatem restringendum sit. Tertio, diues in hoc casu non potest cum ratione esse inuitus circa substantiam acceptionis, licet modus displicere possit, si accipias antequam petieris, & inopiam tuam demonstraris. Ergo talis surreptio non erit peccatum mortale, si hic ordo non seruetur. Et sic hanc sententiam amplexi sunt Malder. *in 2. 2. quest. 32. art. 6. dub. 6.* Lessius *lib. 2. cap. 12. dub. 12. num. 71.* Petr. à Nauar. *lib. 3. part. 4. cap. 1. dub. 5.* Angelus *verb. furtum. n. 37.* Emmanuel Sà *verb. furtum. num. 1.* Medina, Syluester, Nauarrus, & alij; quibus ego libenter assentior. Salua, &c.

Vtrum decretum super absolutione à casibus reseruatis, de-roget priuilegiis confessariorum commorantium in hoc Sicilia Regno, & Sardinia?

RESOLVT. XXX.

Notandum est, quod hodie quicumque secularis, siue Regularis absoluere præsumens à casibus Episcopis reseruatis, seu contentis in Bulla Cœnæ, & ab aliis quibuscumque etiam extra illam Apostolicæ Sedi reseruatis, excommunicationem ipso facto incurrit; & illius absolutio est Pontifici reseruata, non obstantibus quibuscumque priuilegiis, vt patet per Decretum Sacræ Congregationis Illustrissimorum Cardinalium super negotiis Episcoporum, & Regularium editum die 9. mensis Ianuarij 1601. & ex declaratione illius edita die 26. Nouembris 1602. quam inuenies apud Finellium *de cas. reseru. cap. 6. n. 6.* & alios.

His suppositis, quaeritur modò, an Regulares existentes in hoc Regno virtute suorum priuilegiorum possint absoluere à dictis casibus. Et ratio dubitandi est

est, nam supradictum Decretum Congregationis est directum Regularibus, per vniuersam Italiam extra Urbem degentibus. Megala in 1. part. lib. 1. cap. 13. num. 20. sententiam negatiuam amplexus est, quia, ait ille, practica-tur in Sicilia, quæ praxis fundari potest in l. Insula. ff. de iudiciis, vbi ita habetur, *Insula Italia, pars Italia sunt*, & sic tradunt etiam Bartol. in tract. de Insula, §. nullus, n. 2. Cepolla in tract. de seruit. rust. præd. cap. 26. de mari, n. 16. Cumia de ritibus regni Sicilia c. 6. num. 38. & Marta de iurisdict. part. 1. cap. 26. num. 35. Ergo cum sint dictæ insulæ partes Italia, & decretum prohibeat absolutionem à reseruatæ virtute priuilegiorum confessariis degentibus in vniuersa Italia, comprehendit etiam eos, qui in Insulis prædictis degunt.

At Horatius Gambarupta de cas. refer. cap. 3. n. 8. contrariam opinionem amplexus est, vbi ait, An hoc decretum extendatur ad Insulas Italiae adiacentes, & sunt Sicilia, Corsica, & Sardinia, &c. Qui Italiam describunt, vt Plinius lib. 3. c. 5. & Ptolomæus in sua Geographia lib. 3. tab. 5. Europa, has Insulas in Italia non admittunt. Nisi fortè dicamus, præsertim de Corsica, cum sit in mari Ligustico, ita & in Liguria comprehendi, quæ est pars Italia, nam de Sardinia, & Sicilia minus videtur dubium, cum sint extra Italiam, & mare, in quo sunt, non possit dici Italum, sed Afrum, aut medium inter Afrum, & Italum, vt est Sardinia. Ideo non crederem ad eas Insulas se extendere hoc Decretum. Hæc ille, satis probabiliter. Adde, quod Clemens VIII. in literis Indictionis sex decimarum super omnibus fructibus, & pensionibus Ecclesiasticis Italiae, emanatis sexto Idus Maij 1601. specialem mentionem facit de prædictis Insulis, dicendo se imponere prædictas decimas super fructus beneficiorum in Italia vniuersa, & in Insulis Italiae adiacentibus consistentium. Ita etiam expressit Urbanus III. in Decretis de celebratione Missarum. Dat. Romæ die 21. Iulij 1625. Quod frustra Sum. Pontifices fecissent, si aliàs sub nomine vniuersæ Italiae venissent, cum expressio eorum, quæ tacite insunt, nihil operetur, l. 3. de legibus, Sed post hæc scripta Sacra Cardinalium Congregatio sub die 28. Nouembris 1628. ex mandato Urbani III. derogat priuilegijs Regularium absoluendi à casibus reseruatæ Episcoporum, etiam si extarent extra Italiam, & sic contraria sententia non potest amplius sustineri.

Qui omisit aliqua peccata in confessione ex ignorantia vincibili obligatus; in qua obliuione peccauit lethali-ter; nimirum, quia non adhibuit diligentiam necessariam in examinanda conscientia; queritur, an talis confessio fuerit inualida & ideo iteranda?

RESOLVT. XXXI.

Resolutio huius casus pendet ex illa quæstione, an de- tur confessio valida quantum ad substantiam, ita vt non teneatur homo confiteri eadem peccata, atque adeo sit verum Sacramentum confessionis, & nihilominus, quod sit confessio informis, id est, non conferens gratiam; sicuti est verus Baptismus informis in illo, qui baptizatur, cum intentione peccandi. Partem negatiuam tuentur Vasquez in 3. part. tom. 4. quæst. 92. art. 1. & 3. Coninch de Sacram. disp. 4. dub. 5. num. 40. & dub. 11. num. 71. & Suarez in 3. part. tom. 4. cum alijs. Ratio est, quia in tali casu, vel pœnitens confitetur sua peccata sufficienter, & est sufficienter dispositus, vel non. Si dicatur primum, confessio erit formata; si verò dicatur secundum, nulla est confessio, nam ipsa dispositio est in hac parte pars substantialis sacramenti. Ergo non potest dari confessio informis. Si respondeas, quod talis pœnitens non est sufficienter dispositus, non tamen cognoscit illam suam indispositionem: contra hanc responsum sit secundum argumentum. Vel talis ignorantia est vincibilis, vel inuincibilis: si est

inuincibilis, excusatur omnino à peccato, & sic talis confessio erit formata; si est vincibilis talis ignorantia, est peccatum mortale. Ergo non potest efficere, vt sacramentum sit validum. Hæc sententia est probabilis:

Sed contraria, communiter recepta in schola D. Thoma, probabilis etiam mihi videtur; quam, relictis veteribus, sequuntur Sotus in 4. dist. 18. quæst. 3. art. 2. & 3. Canus in relect. de pœnit. p. 5. Caiet. in 1. tom. opusc. tract. 5. quæst. 5. & nouissimè Ioan. de la Cruz in direct. conf. p. 2. de sacr. pœnit. q. 3. dub. 9. concl. 2. Pet. Fay in addit. ad 3. part. quæst. 9. art. 1. disp. 1. Simplicianus Mutinus in sua Theologia morali de sacram. pœnit. quæst. 30. Nugn. in 3. part. tom. 2. quæst. 9. art. 1. fol. mihi 303. & Pet. de Ledesma in sum. tom. 1. tract. de sacram. pœnit. cap. 13. concl. 6. fol. mihi 310. Martinus de Ledesma 2. part. 4. quæst. 8. art. 1. dub. 3. Couar. in cap. Alma mater. part. 1. §. 4. num. 13. & alij. Probat, quia sicut Baptismus, & alia sacramenta verè recipi possunt integra secundum essentiam, absque fructu gratiæ propter prauam dispositionem suscipientis. Ergo ita & sacramentum pœnitentiæ.

Ad argumenta in contrarium, & præcipuè ad secundum, ex quo pendet solutio primi, respondetur ignorantiam non posse esse rationem formalem, vt conficiatur sacramentum, posse tamen esse conditionem requisitam. Et hoc non habet in quantum ipsa ignorantia est peccatum, sed in quantum tollit peccatum maius, scilicet peccatum ex certa scientia, quod non solum opponitur gratiæ, sed etiam substantiæ huius sacramenti. His ita prælatis, respondeo ad propositam dubitationem negatiuè; nam ex defectu integritatis contra Vasquez, & Suarez vbi supra, potest dari sacramentum informe, sed validum, sic Nugnus, & Ledesma loco citato. Et casus erit, quando pœnitens habet sufficientem dolorem, & confitetur omnia peccata, quæ occurrunt memoriæ, ad quod fecit aliqualem diligentiam, sed non ita, vt tota quantà necessaria erat, sed pœnitens ex illa ignorantia mortaliter culpabili, iudicauit talem diligentiam sufficientem esse. Licet igitur hæc confessio sit sacrilega, quia scilicet in illa peccat pœnitens mortaliter, tamen valida est quantum ad substantiam, ita vt non sit iteranda, & non teneatur pœnitens eadem peccata iterum confiteri.

Ex hac doctrina recepta, vt dixi, communiter à Thomistis, possunt confessarij non raro excusare pœnitentes ab onere reiterandi confessiones. Regula verò ad cognoscendum, quando præparatio fuerit sufficiens ad validitatem confessionis iterandæ, vel non iterandæ, hæc est. Si post confessionem plura peccata occurrant memoriæ, quàm in confessione explicata sint, non fuit diligentia sufficiens. Si autem occurrant aliqua peccata multo pauciora, quàm confessa, credendum est, quod fuit diligentia sufficiens, & à fortiori fuit sufficiens, vt confessio esset valida; vnde in similibus casibus non est homo obligatus ad iterandam confessionem; sed debet se accusare de illis peccatis non confessis, & de negligentia saltem ad cautelam. Hæc Nugnus vbi supra, quæ confessarijs ad tollendos scrupulos multum plausibilia futura esse confido; & est sententia communis Parrum Dominicanorum.

Cum Concilium Tridentinum asserat sess. 11. Can. 17. Sacramenta tribus perfici, materia, forma, & intentione ministri; & cum intentio sit triplex, habitualis, virtualis, & actualis; queritur quanam sit sufficiens ad valide conficiendum Sacramentum?

RESOLVT. XXXII.

O mnes DD. asserunt intentionem habitualem non sufficere, sed virtualem requiri, & actuaalem non esse necessariam; discordant tamen in assignando, quænam intentio virtualis sufficiat.

Prima sententia est Valentia *tom. 4. disp. 3. quest. 5. punct. 3. vers. Intentio autem implicita*, & Henriquez *in sum. lib. 1. cap. 10. num. 2.* ubi ait, intentio virtualis dicenda etiam est illa, quæ quamvis non videatur fluxisse ex efficaci vi, vel motuo primæ intentionis, aut quia licet nunquam habuit intentionem sic explicitam, Volo facere, quod Ecclesia Romana intendit, & quod Christus instituit: habuit tamen confusam, vt si quis Ordines sacros suscipit, vt fiat Sacerdos, & minister Ecclesiæ, & absque alia forma intentionis, (si nunquam habuit contrariam) consuevit celebrare, & ministrare sacramenta, etiam cum distractione mentis, hic enim conficit Eucharistiam, & alia sacramenta. Hæc Henriquez.

Secunda sententia, est communiter omnium aliorum DD. qui asserunt, intentionem virtuales necessariam ad Sacramentum illam esse, quæ actu transiit, & virtute manauit ex impressione imaginatiua relicta ex primo proposito, quo quis humano modo ad agendum se applicuit; quia excitatur potentia motiua, vt actus initio propositos (qui primum actum immediatè sequuntur, aut cum eo saltem mediatè connexi sunt) perficiat, homine interim alia omnia cogitante, donec actu aliquo contrario interturbetur. Vt, v. g. incipit quis factum intendens celebrare, & postea totum factum omnino distractus ordine suo perficit. hic habet intentionem virtuales; nam in illa Missa omnes illæ actiones, à prima illa intentione verè secundum modum agendi humanum procedunt ratione imaginationis, quam prima illa voluntas applicauit; sic Coninch. *de Sacram. quest. 64. art. 8. dub. 2. num. 71.* Cabrera *de Sacram. quest. 64. art. 8. disp. 1. §. 5. n. 41.* Vasquez *in 3. part. tom. 2. disp. 1. §. 38. cap. 6.* Pefantius *in 3. part. quest. 64. art. 8. disp. 2.* Molfesius *in summ. tom. 1. tract. 3. cap. 4. num. 11.* Nūgnus *in 3. part. tom. 1. quest. 54. art. 8.* Bonac. *de Sacram. disp. 1. quest. 3. punct. 2. §. 3. num. 11.* Suarez *in 3. part. tom. 3. disp. 13. sect. 3.* Camerota *de Sacram. tract. 1. c. 2. quest. 7.* Summa Corona *part. 4. cap. 4. num. 56.* Antoninus *de Literatis in summ. p. 1. cap. 23. num. 15.* Fernandez *in suo exam. Theol. part. 3. cap. 1. §. 4. num. 6. & alij.*

Tertia opinio est Valerij Reginaldi *in praxi, tom. 2. lib. 26. cap. 3. num. 38.* qui posuit duplicem intentionem virtuales sufficientem ad conficiendum Sacramentum, vno modo, vt explicatum est in secunda opinione, altero modo, ait ille, intentio virtualis dicitur, quæ ex natura sua, vel ex Ecclesiæ institutione comprehenditur sub altera intentione, cum qua sic coniuncta est, vt ea præfente, censetur ipsa quoque adesse. Illa scilicet ratione, qua votum castitatis ita comprehenditur sub diaconatu, vt eo ipso, quod quis vult ad hunc promoveri, censetur velle consentire in votum perpetuæ castitatis seruandæ. Sic igitur eo ipso, quod Sacerdos vult secundum Sacerdotum consuetudinem induere vestes sacerdotales, habet virtuales intentionem celebrandi Missam. Quia enim induere vestes sacerdotales, medium est ab Ecclesia institutum ad Missæ celebrationem, fit, vt in tali actione induendi, comprehendantur virtualiter actio celebrandi, & in intentione induendi intentio celebrandi, donec adhibeatur actus contrarius, per quem hæc tollatur. Atque huiusmodi quoque intentionem virtuales ad Sacramentum sufficere dicendum est, alioquin dicendum erit multos Sacerdotes non consecrare, nec alia Sacramenta conficere. Ita Reginaldus. Quid sentiam, dicam breuiter. Prima opinio Henriquez videtur mihi nimis laxa, secunda opinio est probabilior. tertia Reginaldi est probabilis, quam quidem, si amplectantur Sacerdotes, ex multis scrupulis, quibus angī solent, liberi immunēque erunt. Salua semper, &c.

Olivi cum quodam Religioso fuit mihi magna altercatio, an in cogitationibus venereis sit peccatum mortale, si voluntas non consentiat positiuè, nec etiam positiuè dissentiat; sed tantum permissiuè se habeat?

RESOLVT. XXXIII.

Partem affirmatiuam tuentur Vasquez *in part... tom. 1. disp. 108. cap. 2. num. 2.* Zunel. *in part. 2. quest. 74. art. 4. dub. 1. disp. 2. concl. 2.* Valent. *tom. 2. disp. 6. quest. 4. punct. 3.* Lessius *de iust. lib. 4. cap. 3. dub. 15. num. 17.* Bonac. *de matrim. quest. 4. punct. 7. num. 7.* Becanus *in sua Theolog. schol. p. 2. tr. 2. c. 5. quest. 5. n. 4.* Azor. *tom. 1. lib. 4. c. 6. quest. 6.* Saurus *in Clauī Regia lib. 8. c. 7. n. 3.* & Curiel *in p. 2. q. 74. art. 8. dub. 2. §. 2. fol. mihi 493.* Ratio est, nam in tali casu si non adest consensus formalis, adest tamen consensus interpretatiuus; sed consensus interpretatiuus æquiualeat formali. Ergo si consensus formalis, in delectationibus venereis est peccatum mortale, etiam erit consensus interpretatiuus. Hæc opinio est probabilior.

Sed contrariam non falsam, vt ille Religiosus aiebat, sed probabilem cum Sanchez *tom. 3. de matrim. lib. 9. disp. 45. num. 25.* & Bonacina *ubi supra num. 8.* esse existimo. Dico igitur non esse peccatum mortale, quando voluntas se habet negatiuè, non impediendo, vel non reprimendo motus, & tentationes, quas potest reprimere, animum aliò diuertendo; necessaria est enim positua complacentia in motibus sensualitatis, vt imputentur ad peccatum mortale, cum non adsit interpretatiuus consensus, quia non tenetur illam cogitationem expellere quando non est periculum formalis & expressi consensus; sic Caietan. *in summ. ver. delectatio.* Philiarthus *tom. 1. p. 2. lib. 4. cap. 18.* Herrera *in 2. sent. disp. 33. quest. 7. concl. 2.* Reginald *tom. 1. lib. 15. cap. ult. num. 63. & tom. 2. lib. 22. c. 2. num. 10. condit. 3.* Petr. Lorca *in p. 2. tom. 2. disp. 28. num. 62.* cum Molfes. *in summ. tom. 1. tract. 8. cap. 8. num. 43. & 45.* Nauarr. *in summ. c. 1. num. 12.* Corduba *in suo quest. lib. 1. quest. 23. dub. 10. ad 7.* & aliis quampluribus apud Sanchez *in summ. tom. 1. lib. 1. cap. 2. num. 13.* & apud Ioan. Salas *in p. 2. tom. 2. disp. 6. sect. 3. num. 25.* Ratio, qua fulcitur hæc opinio, est ista. Nemo peccat mortaliter, nisi transgrediatur aliquod præceptum obligans ad mortale; sed hoc non fit in tali casu, quia tota obligatio, quæ potest esse in tali casu, oritur ex illo præcepto negatiuo, *Non concupisces.* Sed hoc præceptum non obligat ad depellendam concupiscentiam, sed solum ad non consentiendum. Ergo sufficit non consentire, & solum negatiuè se habere. Confirmatur, quoniam, vt ait Lorca *ubi supra*, contingere potest, hos motus permitti propter iustam causam absque vlla culpa, & in hoc conueniunt nobiscum Authores primæ sententiæ. Ergo etiam si absque iusta causa permittantur otiosè, vel ex causa veniali, non erunt peccatum mortale, quia quod per se malum est, propter nullum finem potest iuste fieri; si ergo aliquando contingit hanc permissionem esse licitam, ex genere suo non est mala.

Ad argumentum in contrarium respondetur. Quando æqualis obligatio est non permittendi, & non procurandi, consensus formalis, & interpretatiuus sunt æquales in malitia, & si vnus mortalis est, alter etiam est mortalis; non tamen est eadem obligatio non procurandi, & non permittendi cogitationes rerum turpium, & ideo consensus formalis potest esse mortalis, consensu interpretatiuo existente veniali; sic posset aliquis magis obligari ad non procurandam dignitatem, vel aliquid aliud, quam ad illud reiiciendum. Sic velle occidere hominem, est peccatum mortale contra iustitiam, sed non pascere illum in extrema necessitate, aliquando est peccatum veniale contra misericordiam, aliquando mortale contra eandem virtutem, aliquando verò est mortale contra iustitiam.

justitiam. Itaque non semper consensus interpretatiuus, & virtualis alienæ mortis, æquivaleret, nec ferè æquivaleret formali. Ita Salas *vbi supra* num. 33.

Celebris est illa questio inter Theologos nostri temporis, an in delectatione morosa fatenda sint circumstantiæ operis, quod est quærere: An delectatio sumat speciem ex opere externo?

RESOLVT. XXXIV.

Petrus de Lorca *in p. 2. tom. 2. disp. 28. de peccatis, membr. 3.* Sanchez *in summ. tom. 1. lib. 1. cap. 2. num. 11.* Martinez *in p. 2. quest. 15. art. 4. dub. 1.* Bonacina *de matr. quest. 4. punct. 8. n. 18.* Lessius *lib. 4. c. 3. dub. 15. n. 123. in fine,* & Rodriguez *in summ. tom. 3. c. 101. n. 3.* affirmatiuè respondent. Et probatur hæc opinio generali principio, & per se noto; actus voluntatis speciem sumunt ab obiectis, opus autem exterius est obiectum interioris delectationis. Ergo ab illo sumit speciem; id autem quod ab alio sumit speciem, est eiusdem speciei cum illo. Ergo delectatio est eiusdem speciei cum opere.

Non desunt tamen pro contraria opinione Authores magni nominis; hi sunt Vasquez *in p. 2. tom. 2. disput. 112. cap. 2.* Sayrus *in Clau. Regia lib. 8. cap. 7. num. 19.* & nouissimè Valerius Reginaldus *tom. 2. lib. 12. cap. 1. sect. 3. num. 13.* Pro cuius declaratione notandum est, esse duo genera actuum voluntatis, aliud est actuum efficacium, quales sunt, qui respiciunt executionem: aliud est actuum inefficacium, qui sunt simplices effectus in obiecta extra executionem. His positis assero, vel delectationes morosæ consistunt in efficaci voluntate, vel in simplici complacentia: si delectationes sunt consensus efficaces, diuersæ sunt eorum species, perinde ac operum illicitorum, quæ dant eis suam malitiam, & in hoc casu sumunt malitiam ex opere externo: si autem delectationes sunt simplices complacentiæ, sine vlllo affectu ad opus, omnes sunt vnius speciei, cum sint eiusdem malitiæ, utpote oppositæ vni tantum virtuti castitatis, ac eodem modo, nimirum per turpitudinem veneream in qua absolutè versantur. Nam, v.g. delectatio simplicis complacentiæ de coniugata, non versatur circa illud obiectum, quatenus est iniuriosum alteri, quia scilicet persona illa sit iuncta matrimonio, aut quod marito fiat iniuria; sed versatur circa illud obiectum, quatenus est delectabile secundum tactum, nimirum, quia mulier pulchra. Ergo non contrahit malitiam ab illa circumstantia. Probatur consequentia, quia in illa delectatione, neque expressè, neque interpretatiuè, approbatur iniuria in maritum, cum nullo modo consentiatur in opus externum, ut re ipsa exequendum, quo solo iniuria irrogatur. Idem videtur dicendum si persona sit affinis, vel Religiosa: præscinditur enim ab hac circumstantia, nec ea quicquam confert ad illam delectationem. Ita Lessius, qui probabilem, ut reuera est, vocat hanc opinionem, sicuti etiam vocauit Bonacina *vbi supra*. Emanuel Sà *ver. luxuria, num. 3.* Ioan. Salas *in part. 2. tom. 2. tract. 13. disp. 6. sect. 6. num. 56.*

Nota verò, quod excipiuntur ex ista doctrina duo casus. Primus est coniugatorum. Secundus est habentium votum absolutum castitatis; hi enim in quavis delectatione morosa, non solum peccant contra castitatem, sed etiam illi contra fidem in matrimonio datam, isti contra Religionem; sic Reginaldus, Bonacina, Vasquez, & Coninch, *vbi supra*.

Ad argumentum contrariæ sententiæ respondetur, voluntatem efficacem accipere malitiam ab opere externo, quod habet pro obiecto secundum analogiam deriuatam; delectationem verò simplicis complacentiæ, non item;

sic Vasquez loco citato.

Pluries à nonnullis Confessariis quesitus fui, an comædiis interesse sit peccatum mortale?

RESOLVT. XXXV.

Respondi rem esse periculosam, & peccatum lethale. Resistimauit Comitulus *in resp. moral. lib. 5. quest. 21.*

Tamen si audiantur ob solam vanam curiositatem, absque periculo probabili lapsus, etiam si res turpes represententur, & modus representandi sit turpis, ego puto non esse peccatum mortale. Ita Bonacina, & Squillante *vbi infra*, Sanchez *de matrim. lib. 9. disp. 47. num. 41.* Alphonfus de Mendoza *quest. 9. positina, num. 11. fol. mihi 607.* Rodriguez *in summ. tom. 3. cap. 71. num. 1.* Ioan. Salas *in p. 2. tom. 2. tract. 13. disp. 6. sect. 24. num. 165.* Lorca *in p. 2. tom. 2. disp. 28. de peccatis, membr. 3. §. ex diælis, in fine*, vbi ait, Excusari possunt, qui audiunt comædias, vel legunt libros, in quibus res turpes, & facinoræ represententur. Si enim delectatio listat in representatione ipsa, & non procedat ad rem representatam, & absit periculum consensus in actus ipsos, non est peccatum mortale. Sic ille, & Azorius *part. 3. lib. 5. cap. 27. quest. 7.*

Quæ quidem opinio non solum tenenda est, quoad faculares, sed etiam quoad Clericos; non enim peccant mortaliter cessante scandalo, quod puto modò non esse, quia frequentissimum est Clericos comædiis interesse, neque ob id faculares ad peccatum mouentur; nam eodem modo audirent comædias, licet Clerici abessent, & cum eodem detrimento, si quod patiuntur. Nec obstat prohibitio *cap. Clerici 2. de vita & honest. Clericorum*, quia secundum Innocentium *in d. cap. est tantum de honestate*: vel, quod verius credo cum Caiet. *in summa, ver. clericorum peccata*, ille textus non obligat sub mortali, cessante scandalo, & contemptu. Deinde contraria consuetudine videtur abrogatus. Et sic hanc opinionem sequuntur Sanchez, Rodriguez, & Salas *vbi supra*, & nouissimè Paulus Squillante *de obligat. Cler. part. 2. n. 45.* Martinus Bonacina *de matrim. quest. 4. punct. 9. num. 22. & alij.*

Quidam vir in absentia coniugis sapius habuit delectationem de actu coniugij præterito, & etiam futuro. ac si actu præsens esset sine tamen aliquo periculo pollutionis. Confessorius in confessione obligauit illum ad explicandum numerum dictarum delectationum; quasi postea à me, an verè in illis delectationibus peccauerit mortaliter?

RESOLVT. XXXVI.

Quòd sic opinatus est Syluest. *ver. delectatio, num. 2.* & Nauart. *cap. 16. num. 10.* quos sequuti sunt neoterici multi, ut Ioan. Salas *in p. 2. tom. 2. tract. 10. disp. 6. sect. 20. num. 205.* Azor. *tom. 1. lib. 4. cap. 6. q. 8.* Fernandez *in suo exam. Theol. p. 4. c. 2. §. 4. n. 6.* & nouissimè Rodriguez *in summ. tom. 3. cap. 88. n. 7.* Probatum, quia de similibus idem ius, & iudicium est: sed in viduis esset lethale delectari de copula præterita, quasi tunc esset præsens. Ergo idem erit & in coniugatis,

At ego semper in praxi contrariam sententiam amplexus sum, cum Curiele *in part. 2. questione 74. artic. 8. dub. 3. §. 2. difficultate 3.* Zanard. *in director. Theolog. part. 1. tract. de matrim. cap. 41.* Bonacina *de matrim. questione 4. punct. 7. numero 12.* Sanchez *de matrim. tom. 3. lib. 9. disput. 44. numero 3.* Vasquez *in p. 2. tom. 2. disp. 113. cap. 2. numero 2.* Lessio *de iust. lib. 4. cap. 3. dub. 1. n. 121.* Reginald. *tom. 1. lib. 11. cap. 5. num. 52.* Medina *in part. 2. q. 74. art. 8.* & Coninch. *de Sacram. disp. 34. dub. 11. n. 113.* Et ratio est, quia delectatio sumit malitiam, & bonitatem ex obiecto. At obiectum huius delectationis est licitum. Ergo licita erit & delectatio. Et hæc opinio procedit, etiam si ex tali delectatione procederet aliqua commo

commotio, & alteratio in partibus pudendis; absque periculo tamen pollutionis. Sic Bonacina, Zanardus, Vasquez, & Sanchez *ubi supra*.

Ad argumentum contrarium respondetur, disparitatem esse manifestam. nam vidua non potest ita delectari circa actum habitum cum coniuge defuncto, quia hic actus iam in presenti est ei illicitus; non autem est illicitus coniugata. Potest igitur coniux sumere delectationem de actu coniugij præterito, vel futuro, etiam si illum, tanquam presentem, & nunc exercitum per imaginationem constituat, & sic copula imaginaria se oblectare.

Olim per literas à quodam Sacerdote interrogatus fui, de opinionibus Doctorum circa presentes casus. Primo, an peccaret mortaliter, si quis confricaret membra pudenda brutorum, sine ulla delectatione, sed solum ex curiositate inspicendi semen. Secundo, si coniugatus immitteret membrum virile in os feminae, peccaret etiam mortaliter. Tertio, si absente coniuge liceret se ipsum tangere libidinis & voluptatis causa absque pollutionis periculo?

RESOLVT. XXXVII.

Obscœna sunt hæc, fateor, sed confessarij debent discernere inter lepram & lepram, & omnia munda mundis. Dico ergo ad primum casum, quod Bonac. *de matrim. quest. 4. punct. 9. n. 15.* & Ioan. Salas *in p. 2. tom. 2. tract. 13. disp. 6. sect. 20. n. 148.* respondent negatiuè, propter magnum periculum pollutionis, vel inordinati alicuius affectus, & frustra conatur ille, vt sic brutum semen expellat. naturale enim est in solo coitu semen effundere. At Thom. Sanchez *de matrim. tom. 3. lib. 9. disp. 46. num. 15.* ait communiter nõ esse mortale, obscœnas brutorum partes confricare, quia inde non excitatur tam vehemens delectatio, & solum ex curiositate fit, & quamuis confricans intendet, vt brutum semen expelleret ex curiositate illud videndi, non esse mortale, quia non est mortale impedire bruri generationem, aut efficere vt abortiat, sicut nec ipsum necare. Sed tunc deserat primam sententiam: & ideo in nouissima editione Operum Thomæ Sanchez, dicta opinio non inuenitur.

Ad secundum respondet etiam Sanchez *ubi supra, disp. 17. n. 5.* negatiuè; sicut etiam ego opinor non peccare mortaliter, si coniux intra vas naturale feminae digitos quasi membrum virile immittat. Ratio est, quia talis tactus non est medium improporcionatum, nec alterius ordinis luxuria, sicuti est inchoatio copulae sodomiticae, etiam non animo consummandi, nisi intra vas legitimum, licet Nauarr. *lib. de pen. & remiss. conf. 7.* Angelus *ver. debitum, num. 25.* & nouissimè Zerola *in praxi penit. c. 12. quas. 25.* cum Iacobo de Graffis *tom. 1. lib. 5. de adult. conf. 3. n. 11.* Gambacurta *tract. de cas. refer. cas. 2. de sodomia, n. 5.* Zanardus *in direct. confess. p. 1. tract. de matrim. c. 14. §. 10.* hoc vltimum etiam coniugatis concedat. Sed non posse dictos actum Sodomiticum incipere, contra præfatos DD. docet Bonacina *de matrim. q. 4. punct. 11. n. 12.* Sanchez *lib. 9. disp. 17. num. 4.* & nouissimè Rodriquez *in sum. tom. 3. c. 88. num. 2.* & Basilius Pontius *de matrim. lib. 10. cap. 11. num. 5.*

Ad tertium Salas *ubi supra n. 129.* sentit culpam esse lethalem, si coniux libidinis causa se ipsam tangat; nam, vt ait ipse, tactus qui nec fiunt cum coniuge, nec ad finem coniugij referuntur, reuera non sunt coniugales, nam fiunt à coniugato, ac si coniugatus non esset, sed solutus: ergo sunt mortales, non minus ac si essent in solutis, & sic etiam tenet Vasq. *in p. 2. tom. 2. disp. 113. n. 4.*

Attamen suprascriptus Sanchez *loco cit. disp. 44. n. 16.* docet, secluso periculo pollutionis, non esse mortale, sed tantum veniale hoc facere; cum hac tamen limitatione, nisi tactus ex natura sua accommodatus sit, vt homo in se ipso

quantum possit effingat coitum. Ratio est, quia cum actus ille suapte natura indifferens sit ad copulam coniugalem, & ad illicitam, possitne ad vnã, & alteram referri, nec ex intentione tangentis se, a sua natura, & ab hoc ordine distrahatur, vt ad copulam illicitam ordinetur, non est cur de culpa mortali damnandus sit. Et sic hanc sententiam sequuti sunt etiam multi alij Theologi Societatis Iesu, vt ipse Salas *loco citato, n. 128.* notauit.

Ad argumentum in contrarium respondetur, non posse dici eum tactum non esse tactum coniugis, quia non habetur cum coniuge; quoniam vt actus coniugis fit, non opus est cum coniuge fieri; sed satis est, vt ad actum matrimonialem presentis coniugij suapte natura ordinari possit, nec ab hoc scopo ex intentione operantis aberret. Verum his non obstantibus, opinionem Vasquez, & Salas, asserentium tali casu adesse culpam lethalem, puto esse amplectendam: & ideo, vt *supra* apud Sanchez in nouissima editione sententia contraria non inuenitur impressa.

Quidam vir coniugatus semine intra vas emisso, membrum virile extrahit, manente femina valde irritata libidine, qua postea tactibus se excitando, seminat; queritur, an ita faciens peccet mortaliter?

RESOLVT. XXXVIII.

Lethaliter peccare opinatus est nouissimè Emmanuel Rodriquez *in sum. p. 3. c. 88. n. 4.* & quia codex rarus est, ponam eius verba: [Auiendo el marido consumado la copula, extrahendo membrum extra vas, no es licito a la muger prouocarse con tocamientos, para que tambien effundat semen intra vas, atento que estos tocamientos, pasada la copula son intrinsecamente malos, ni se puede dezir, que la prouocacion con ellos es vna perfecta consumacion del acto conugal precedente, pues la copula conugal ya tuuo su perfecta consumacion, auiendo complido el marido, cuyo semen basta para que se siega la generacion.] Putat igitur Rodriquez hoc esse illicitum, quia actus ille omnino consummatus est ex parte finis, qui est generatio; cum ad illam femineum semen minime necesse sit.

At opinio contraria placuit Sanchez *tom. 3. de matrim. lib. 9. disp. 17. n. 12.* Bonac. *de matrim. q. 4. punct. 6. n. 15.* & probabilis vocatur à Filiucio *in suis qq. mor. tom. 1. tr. 10. p. 1. c. 9. n. 230.* & illam nouissimè amplexus est Lessius *lib. 4. c. 3. dub. 14. n. 94.* in editione facta Parisiis apud Rolinum Theodoricum anno 1618. Homobonum *de exam. Eccles. p. 1. tract. 7. c. 28. q. 126.* Zanard. *in direct. theol. p. 1. de Sacram. matrim. c. 41. §. 11. dico.* Ratio est, quia aliàs euidentissimo periculo peccati mortalis exponerentur feminae, cum frequenter viri prius seminent. Et cum illico recedant, manet in illis valde irritata libido. Nec tunc illa prouocatio est illicita, quia est actus coniugalis perfectio, ac consummatio. Nam licet semen mulieris non sit ad generationem necessarium; valde tamen confert, vt probat ipsemet Sanchez *ibid. n. 8.* His tamen non obstantibus ego puto non esse recedendum à prima sententia Rodriquez.

Quidam Sacerdos noluit absolutionem sacramentalem impendere cuidam in triremibus per totam vitam condemnato, quia habebat voluntatem quamprimum fugiendi; tunc statim resolutionem huius casus à me entè petierunt?

RESOLVT. XXXIX.

Respondi, nimis rigidè in hoc se gerere Confessarium, nam licet Vasquez *in p. 2. q. 96. art. 5. disp. 174. cap. 1.*

cap. 1. num. 7. Becanus in sua Theol. Salas p. 2. tom. 1. tract. 3. cap. 7. quest. 8. n. 4. Valentia tom. 3. disp. 5. quest. 13. punct. 4. Sayrus in Clavi Regia lib. 12. cap. 18. n. 8. & alij asserunt, non esse licitam fugam trirēibus damnato, nisi, vt limitat Vasquez, & Becanus, extra territorium Principis esset, cui subiectus est; nam ibi videtur esse solutus ab obedientia Principis.

Tamen absolute contraria sententia, vt probabilior tenenda est, quam tuentur hi omnes, Lessius lib. 2. cap. 31. dub. 5. n. 39 Malderus in 2. 2. tract. 6. cap. 3. dub. 6. Salas de legibus, tract. 1. 4. disp. 15. sect. 6. num. 88. Ledesma in summ. tom. 2. tr. 8. q. 24. & alij. Ratio est. Nam, vt ait Lessius, reus non tam condemnatur, vt in trirēibus sponte maneat, quam vt detineatur. Deinde nimis durum, & graue esset obligare in conscientia ad sponte ibi manendum, quando esset euidentis spes euadendi. Post hæc scripta, inueni etiam hanc sententiam amplexum esse nouissimè Sanchez in summ. tom. 2. lib. 6. cap. 8. num. 16. qui rectè asserit, hanc fugam secularibus quidem licere, non autem Religiosis; licet Bannez in 2. 2. quest. 69. n. 4. post concl. 5. contrarium asserere videatur, ait enim Religiosum durissimæ pœnæ subeunda damnum posse fugere, non vt vagetur, sed vt superiorem, aut Pontificem adeat veniam petiturus. Ex his apparet potuisse supradictum Confessarium illum pœnitentem absoluerè, sicut ex ista consultatione motum intelligo postea fecisse.

An si quis capitale maius, quod vulgò dicitur Tutto il resto, in sponsione aliqua exposuerit, possit ille, qui capitale minus habet, acceptare sponsionem, & lucrari illud plus sine onere restitutionis?

RESOLVT. XL.

Videtur, quòd non. Et ita tenet Alcozer tract. de ludo, cap. 16. quia non est æqualis conditio ludi ex parte vtriusque. Martinus verò Bonacina de contract. disp. 2. q. 3. punct. 2. num. 19. & Barthol. à S. Fausto in speculo confess. disp. 32. q. 36. n. 5. asserunt, quòd si fortè alter, cuius pecunia maior est, norit inæqualitatem, & consentiat, quòd quasi semper euenit, vt patet ex communi vsu ludentium, tunc licitum esse ludum. Quia sic vsu videtur receptum in sponsionibus, quæ vulgò scommesse nuncupantur, in quibus vnus aliquando minorem quantitatem pecuniæ exponit, quàm alter. Et tandem videmus, vt aliqui vendant libertatem suam ad remigandum in trirēibus pro pecunia, quæ est longè inferior libertate. Et hanc opinionem ex Neotericis tenet etiam Azor. part. 3. lib. 5. cap. 25. quest. 7.

Ad argumentum in contrarium respondeo, quòd licet in tali casu non sit æqualis conditio ex parte vtriusque, tamen scienti, & consentienti non fit iniuria: vide Ioan. Salas tract. de ludo, dub. 13. num. 3.

Sæpe mihi ab exteris, & à nostris delata fuit hæc questio; an Petrus, qui leuem quantitatem aufert à Ioanne, à quo alij abstulerant notabilem, peccet mortaliter?

RESOLVT. XLI.

Martinus Bonacina, vir doctus nostri temporis, de contr. disp. 2. quest. 8. punct. 2. num. 5. affirmatiuam sententiam docet; nam sicut futurum leue ab vno commissum integrare potest materiam sufficientem ad mortale, cum leui furto ab alio commissio; ita potest continuari cum maiore, qua maius damnum inferatur, & imputetur ad peccatum mortale.

Sed Gabriel Vasquez in p. 2. tom. 2. q. 88. art. 4. disp. 146. cap. 2. num. 6. Sanchez in summ. tom. 2. lib. 7. cap. 21. num. 23. sententiam negantem amplexi sunt; quia Petrus non est causa notabilis damni, quia iam ab alio fuerat illatum,

Antonini Diana Resol. Moral. Pars I I.

& furtum suum est in parua quantitate, non sufficiens ad mortale.

Ad argumentum Bonacinae responderetur, inter illos casus esse disparē rationem; nam in priori casu, cum non sit maior ratio, quare vni potius, quàm alteri notabile damnum imputetur, singulis imputari debet: in nostro casu non item, quia cum aliqui determinatè fuerint causa per se notabilis damni, alius qui cum illis paruam quantitatem vsurpauit, non debet censerè consors notabilis damni, atque non peccabit mortaliter. Sed huic questioni merito proxima adiuncta erit.

Petrus, qui nullo modo aliqua exhortatione fuit causa, vt alij minuta furta à Ioanne acciperent, si hæc furta sciat, peccetne mortaliter modicum, cum ipsis, vel separatim accipiendo, si tota illa furta simul cum suis considerata perueniant ad materiam notabilem?

RESOLVT. XLII.

Casus hic frequenter accidit, & maximè inter seruos nobilium. Affirmatiuam sententiam recipiunt DD. communiter. Ita Vasquez tom. 2. in p. 2. disp. 146. c. 2. n. 5. Suarez tom. 5. in 3. disp. 20. sect. 2. n. 3. Rebell. de oblig. iust. p. 1. lib. 3. q. 15. sect. 5. num. 41. Filliuc. tom. 2. tract. 31. cap. 10. n. 249. Couarr. lib. 1. var. cap. 3. num. 12. P. de Ledesma in summ. tom. 1. tract. 8. c. 31. diff. 3. Maior, Medina, Martinus Ledesma, Solonius, Corduba, Lopez, Sayrus, Rodriquez, Angles, Petrus Nauarra apud Sanchez ubi infra, & præter hos Bonac. de contract. disp. 2. quest. 8. punct. 2. num. 6. & 7. Megala 2. 2. lib. 2. cap. 1. quest. 3. num. 41. Turrian. in 2. 2. tom. 2. disp. 35. dub. 2. n. 2. & 3. Ratio est: nam licet Petrus quòd furatur sic in se minimum, at coniunctum cum partibus, quas scit alios furari, efficit quantitatem notabilem, & est causa damni notabilis; nam ratione scientiæ suum damnum continuatur cum aliis; ergo peccat mortaliter, & tenetur ad restitutionem.

Addit etiam Rebellius, quòd si ita furantes concurrant seorsum, vt nemo de damno notabili per illos illato, vel inferendo sciat, postquam tamen vni eorum constiterit de damno illato notabili, tenetur sub mortali suam partem, licet modicam, restituere; sed si vnus restituat suam partem, & reliqua quantitas non sufficiat ad mortale, reliqui non tenentur ad aliam restitutionem, quia iam cessat notabile damnum, nec illud harum partium retentione infertur. Limitat tamen idem Rebellius hanc opinionem, vt locum non habeat, si inter vnum furtum, & alia sit magna distantia, vt si post tres menses, vel quatuor, postquam alij furati sunt, quis furaretur, quia more humano talia furta non coniunguntur ad efficiendum vnum damnum. Hæc opinio non obstante supradicta Rebellij limitatione, nimis rigida mihi videtur, & si omnino amplectenda esset, magnum onus, & scrupulos haberent Confessarij.

Dico igitur, contrariam opinionem probabilem esse, & tutam in praxi, quam tuentur ex neotericis Tannerus in 2. 2. D. Thom. disp. 4. quest. 6. dub. 9. num. 285. Less. lib. 2. cap. 12. dub. 9. num. 52. Salas in part. 2. tom. 2. quest. 88. tract. 13. disp. 16. sect. 27. num. 81. Malderus in 2. 2. D. Thom. tract. 4. cap. 1. dub. 5. casu 3. Sanchez in summ. tom. 2. lib. 7. cap. 21. num. 22 asserunt enim, quando plures alicui graue damnum scienter inferunt per minuta furta, ab vnoquoque eorum diuisim commissa, vt nullus alium iuuerit, nec in causa fuerit, vt alius concurreret, non peccare mortaliter, neque teneri ad restitutionem. Ratione probatur hæc opinio. Omnis ex his, qui ita furatur, infert paruam damnum; ergo ex hoc capite non peccat mortaliter. Deinde qui ita furatur, nemini est causa, vel occasio furandi alias paruas quantitates. Ergo ex eo, quòd alij furentur, non aggrauatur eius peccatum; non enim cooperatur simpliciter magno damno, sed in parua

quantitate, & præter ipsius intentionem est, vt illa parua quantitas cum aliis furtis minimis iungatur. Aliæ rationes fusè adducuntur à Lessio, Salas, & Sanch. *vbi supra*. Restat nunc respondere ad argumentum contrariæ sententiæ. Dico igitur esse causam partialem damni notabilis, vt est in nostro casu, non autem causam eius simpliciter, sed secundum quid. Ergo illud furtum non erit peccatum mortale, siue sit causa illius damni accipiendo, siue retinendo, quia non verè influit illud damnum notabile, cum præter intentionem, & per accidens eueniat furtum aliorum.

Quis post quantitatem notabilem per minima furta sublata, addit furta alia parua; queritur, an per quodlibet nouum furtulum, nouum peccatum lethale committat?

RESOLVT. XLIII.

Prima opinio affirmatiua est Ferdinandi Rebellij de *oblig. inst. p. 1. lib. 3. q. 15. sect. 4. n. 38.* Bonac. de *cont. disp. 2. q. 8. punct. 3. n. 4.* & Sanch. in *sum. tom. 2. lib. 7. c. 21. n. 7.* nam ita illam quantitatem præcedentem, & damnum notabile vult facere maius, nec enim propter prius peccatum commissum fur melioris conditionis effici debet. Deinde fur per illud nouum furtum, & aduertentiam præteritorum, sine vlla voluntate restituendi, implicite renouat actum voluntatis retinendi notabilem rem alienam. Sed actus peccatorum quoties renouantur, toties peccatum nouum committitur. Ergo, &c.

Secunda opinio media est nostri P. Megalæ. 2. 2. *lib. 2. cap. 1. quest. 3. num. 35.* ait enim; Vel fur dum noua furta committit, actum voluntatis non restituendi interrumpet per aliquem ex modis, quibus interrumpuntur actus peccatorum; aut talem actum non interrumpet. In primo casu, censet furem toties peccare, quoties furtum leue cum aduertentia priorum committit; secus autem in secundo casu.

Tertia opinio negatiua est Ioannis de Salas in *p. 2. tom. 2. q. 88. tr. 13. disp. 16. sect. 27. n. 90.* Leonardi Lessij de *inst. lib. 2. c. 12. dub. 8. n. 44.* & Filliucij in *qq. moral. tom. 2. tr. 31. c. 10. n. 246.* per se non esse peccata mortalia furta illa parua, quæ postea adduntur ad præteritam magnam quantitatem. Ratio est, quia non consummant notabilem quantitatem, sed consummatam augent. Erit igitur peccatum lethale sola illa voluntas retinendi illa minuta furta simul cum aliis, & hoc peccatum voluntatis, & externæ retentionis sensim crescet, prout plus, & plus retinebitur. Si verò illa noua furta nouum peccatum mortale inchoent, & ascendant ad notabilem aliam quantitatem, erunt tunc peccata mortifera. Hæc opinio, vt sunt & aliæ duæ priores, est etiam probabilis, & tuta in praxi. Vide etiam ea, quæ de hac quæstione diximus probabiliter in *tract. de paupertate Religiosa.*

Quidam vir nobilis possidebat multa bona, dubitans esse sua, quæsuit à me, an teneatur illa restituere?

RESOLVT. XLIV.

Respondi, Vel incepit possidere dubitans, vel non; in primo casu tenetur adhibere diligentiam, vt inueniatur verus dominus, & ei restituere bona illa cum fructibus etiam consumptis: post adhibitam verò diligentiam, si manet adhuc dubius, non est obligandus ad integram restitutionem, sed solum ad partem pro ratione dubij, quam debet tribuere creditori, de quo dubitat: si verò talis persona sit ignota, pauperibus tribuenda est. Itaque si dubium sit æquale, dimidium restituere debet, & quo minus probabile est rem esse alienam, tanto minus non tenetur restituere, iuxta quantitatem dubij perseverantis. Sic Lessio

de *inst. lib. 2. c. 14. dub. 4. n. 25.* Sanchez in *sum. tom. 1. lib. 2. c. 23. n. 177.* Rebellius de *oblig. inst. p. 1. lib. 2. quest. 5. n. 7.* Molina de *inst. tom. 3. disp. 7. 21. n. 3.* & alij.

In secundo autem casu, scilicet quando initio rem bona fide accepit, vel habuit, si postea incipiat dubitare, tenetur etiam inquirere veritatem, & manente dubio, si æqualiter dubitet, non tenetur quidquam restituere; nam in dubio melior est conditio possidentis, *reg. in pars. 65. de reg. iur. in 6.* & ita communiter docent Doctores Salonijs in *2. 2. quest. 62. art. 6. contr. 4. concl. 4.* Rodriguez in *summa, tom. 2. cap. 43. n. 4.* Medina in *part. 2. quest. 19. artic. 6. propos. 1.* Molina de *inst. tom. 1. tract. 2. disp. 35.* Henriquez in *summa lib. 14. de irregul. cap. 15. in fin.* Sayrus in *Clau. Regia lib. 10. tract. 2. cap. 3. num. 29.* Coninch de *Sacram. disp. 34. dub. 10. num. 85.* Lessius, Rebellius, *vbi supra*, & alij.

Sed difficultas est, quando quis inæqualiter dubitat, & magis inclinatur in eam partem, vt res aliena sit; & in hoc casu Valentia *tom. 3. disp. 3. quest. 16. punct. 2.* Bannez in *2. 2. quest. 40. art. 1. dub. 5. concl. 4.* Ledesma de *matrim. quest. 45. artic. 1. ad 3.* & Salonijs *vbi supra*, asserunt, sic dubitantem teneri partem restituere pro ratione maioris illius propensionis. Et ratio est; nam in pari causa, vt diximus, melior est conditio possidentis, sed quando possidens magis inclinatur in eam partem, vt res sit aliena, non dicitur potior causa. Ergo ratione istius imparitatis, & inclinationis tenetur aliquid restituere illi, cuius rem esse dubitat.

Secunda tamen opinio, cui tanquam probabiliori adhaereo, asserit, sic dubitantem non teneri ad vllam restitutionem; quia possessio certa præualet rationibus inducentibus in partem oppositam, dummodo non sint aded efficaces, vt illius partis assensum generent. Ita Sanchez in *sum. tom. 1. lib. 1. cap. 10. n. 9.* Vasquez in *p. 2. q. 19. art. 6. disp. 66. c. 7. n. 42.* Aragon in *2. 2. q. 62. art. 1. lmd.* addit Salas in *p. 2. q. 21. tr. 8. disp. vnic. sect. 23. n. 231.* hoc esse verum non solum, quando rationes pro contraria parte assensum non generant, sed etiam quando eum generant, dummodo non conuincant, nec assensus sit certus physicè, aut moraliter, sed merè opinatiuus, adhuc enim verè res est dubia, ac possessio omnibus rationibus non conuincantibus præponderat.

Ad argumentum contrariæ sententiæ respondetur, Possessionem certam, vt dictum est, præualere, & meliorem esse possidentis conditionem, etiam si dubium non sit par, & æquale. Ex his patet responsio ad supra positum quæsitum.

Fuit olim mihi magna altercatio cum quodam Confessario, qui volebat absolutionem impendere cuidam viro nobili, qui dubitabat si emiserat votum D. Virginis Lauretane, & per multum tempus non adimpleuit, neque adimplere volebat?

RESOLVT. XLV.

Pro dicto Confessario non desunt Authores, neque rationes. Nam Vasquez in *p. 2. q. 9. art. 6. disp. 65. c. 3. & disp. 66. c. 1.* Azor. *p. 1. lib. 2. c. 18. q. 4. & lib. 11. cap. 5. q. 2.* Ioan. Salas in *p. 2. quest. 21. tract. 8. disp. vnic. sect. 17. n. 162.* Sayrus in *Clau. Regia lib. 1. cap. 13. num. 9. & 36.* & nouissimè Turrianus in *2. 2. tom. 2. disp. 64. quest. 11. num. 6.* asserunt in hac materia meliorem non esse conditionem possidentis: ducuntur primò, quia aliàs nullum præceptum obligaret in dubio, cum semper possidentis libertatem conditio potior esset. Secundo, ex *cap. ad audientiam, & cap. significasti, el secundo*, vbi decernitur dubitantem dubio facti, nempe an homicidium commiserit, censendum esse irregularem.

Sed opinio contraria, tanquam probabilior tenenda est, & illam sequuntur Coninch de *Sacrament. disput. 34. dub.*

dub. 10. num. 86. Sanchez de matrim. tom. 1. lib. 2. disp. 41. num. 3. & in sum. tom. 1. lib. 1. c. 10. n. 11. Suarez in 3. p. tom. 5. d. 40. sect. 5. n. 14. & sect. 6. n. 8. Rebellius de oblig. iust. p. 2. lib. 1. q. 2. sect. 2. Henriquez lib. 14. c. 4. n. 4. & alij apud Sanchez ubi supra, Ratio est, quia possessio est titulus vniuersalis omnibus virtutibus, eo modo quo aliqua pars potentialis iustitiae, vt obedientia Dei transcendit omnes virtutes. Ergo si suffragatur in materia iustitiae, etiam debet suffragari in materia aliarum virtutum. Et sic expresse in dubio voti sentiunt Sotus de iust. lib. 7. quest. 3. art. 2. Medina in sum. lib. 1. c. 14. §. 7. Lop. in instr. p. 1. cap. 45. §. dubians de voto Rodriq. in sum. tom. 2. cap. 49. n. 5. Henriquez lib. 11. de matrim. cap. 1. n. 5. & lib. 8. de Eucharistia cap. 45. num. 3. in glossa littera P.

Ad argumenta contraria respondetur. Ad primum, negatur sequela, quia aliquando possessio est pro praecepto, & tunc in dubio obligat; vt, v. g. constat de lege, vel praecepto: dubium autem est, an in aliquo casu, ratione necessitatis, aut alterius circumstantiae occurrentis eximatur aliquis ab obligatione, tunc tenetur ad obseruationem praecepti, quia lex tunc possidet, & ita dicendum est de voto in simili dubio. Ita Medina in p. 2. q. 96. art. 6. ad fin. propos. 1.

Ad secundum respondetur, quod in dictis capitibus dicitur esse tutiorem partem eligendam, non quia in omni casu sit eligenda, sed solum in his casibus, in quibus superior praeceperit esse eligendam; & sic illa capitula non faciunt contra nos, quia cum irregularitas sit ex iure humano, placuit Pontifici in ordinum reuerentiam, vt in hoc dubio ab ipsis abstineretur, non obstante possessione.

An penitens, qui lubricam, & debilem habet memoriam, teneatur scribere peccata?

RESOLVT. XLVI.

Martinus Bonacina vir doctus in tract. de Sac. disp. 5. q. 9. sect. 2. punct. ult. num. 6 tenet affirmatiuam sententiam, si possit sua peccata, absque probabili periculo scribere tempore confessionis, aut etiam antea.

Sed absolute, & sine vlla limitatione opinionem negatiuam tenendam esse videtur Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 36. sect. 5. numero 5. Valentia tom. 4. disp. 9. §. 11. punct. 1. circa finem. Henriquez lib. 4. cap. 4. numero 8. Ratio huius sententiae illa est; quia, vt bene notat Vazquez tom. 4. in 3. p. quest. 90. a. 1. dub. n. 4. solum adest praeceptum praemittendi examen ante confessionem, non verò conseruandi memoriam peccatorum. Ergo non tenemur illa scribere. Imò Sotus in 4. disp. 18. q. 2. a. 1. ad 2. putauit hoc penitentibus non esse consulendum. Sed melius Caiet. ver. confessio condit. 1. 1. Nugnus tom. 2. in 3. p. quest. 9. art. 2. diff. unica ver. circa ostentam c. ncl. Coninch. de Sac. in 3. p. disp. 7. dub. 9. n. 72. & alij asserunt, licet hoc necessarium non sit, suadendum tamen; quia diligentia hac in re laudanda est, modò euitentur scrupuli, & nimia anxietas. Et notent scrupulosi circa hanc materiam, quod in perscrutanda conscientia, & numero peccatorum ante confessionem, peccabunt venialiter adhibendo nimiam diligentiam, & curam maiorem, quam oporteat, quia, vt tradit D. Thom. p. 2. q. 64. art. 6. in omni virtute morali peccatur, non solum per defectum, sed etiam per excessum. Ita Marcellus Megala in 1. p. lib. 5. c. 9. n. 7. ex mente, & doctrina Nauarri in cap. fratres, n. 2. de pan. dist. 5.

Virum tempore Iubilai Regulares teneantur eligere Confessarium, non à suo Praelato, sed ab Episcopo loci approbato?

RESOLVT. XLVII.

Affirmatiuè respondet Molfesius in summ. tom. 1. tr. 7. cap. 16. num. 8. & 27. Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 28. Antonini Diana Pars I.

sect. 6. num. 11. Reginaldus in praxi, tom. 1. lib. 1. cap. 15. sect. 2. numero 175. Vega in summa tom. 2. cap. 7. cas. 32. Homobonus de casibus reseruat. part. 1. cap. 5. & nouissime Naldus in summa, ver. indulgentia. numer. 9. & consequenter asserunt, non lucrari Iubilaeum, nisi peccatorum suorum confessionem faciant Sacerdoti, ab Episcopo loci approbato.

At Martino Bonacina de Sac. disp. 5. q. 7. punct. 4. §. 1. n. 25. contraria opinio probabilis etiam videtur; nam verba in Iubileo apposita, quod Regulares possint eligere confessarium ab ordinario approbato, non intelligenda sunt priuatiuè; quasi Summus Pontifex velit priuare penitentem iure suo, quo potest confiteri approbato à suo Praelato, sed potius intelligenda sunt cumlatiuè, & ampliatiuè in fauorem ipsius penitentis; ita vt non solum possit confiteri suo Parocho, aut alteri Sacerdoti, sicut poterat ante Iubilaeum, verum etiam possit alium quemlibet Sacerdotem approbato ab ordinario eligere, quamuis ante Iubilaeum non posset illi confiteri. Add; quod si contraria opinio esset sequenda, sequeretur multos defraudari fructu Iubilai; cum multa extent Religiosorum monasteria, in quibus nullus confessarius ab Episcopo loci approbatus reperitur aut saltem sequeretur cogi Religiosum è claustris exire ad emendicandum sibi confessarium, quod non videtur iuxta benignam Summi Pontificis intentionem. Hac Bonacina, & alij.

In compilatione processus pro canonizatione P. N. B. Andreae quasitum fuit à me, quanam esset differentia inter Miraculum, & Gratiam?

RESOLVT. XLVIII.

Respondi miracula fieri subito, in instanti, & perfecte; sic Genuensis in praxi Archiep. c. p. 49. num. 1. Piassec in praxi Episc. p. 2. c. 3. art. 3. n. 7. Aloyf. Ricc. in praxi fori Eccl. p. 1. resol. 495 n. 7. Zerola in praxi Episcop. p. 1. ver. miraculum, q. 2. & D. Thom. in 3. p. q. 44. art. 3. ad 2. vbi respondet ad argumentum illius caeci Marc. 8. qui non recepit statim visum; sed audiamus eius verba. Christus in instanti infirmis perfectam sanitatem conferebat, vnde super illud Matth. 8. & surrexit & ministrabat illis, dicit Hieronymus. Sanitas, quae confertur à Domino tota simul reddit. Specialiter autem in illo caeco contrarium fuit, propter infidelitatem ipsius, vt Chrysostomus dicit, vel sicut Beda dicit, quem vno verbo totum simul curare poterat, paulatim curat, vt magnitudinem humanae caecitatis ostendat, quae vix, & quasi per gradus ad lucem redeat. Hac D. Thom. Quando ergo apparet infirmos successiuè, & non in totum fuisse liberatos ab infirmitatibus, dicendum est illa non esse miracula, non tamen negandum, quin non sint gratiae; quatum quotidie infinitum numerum misericors Deus elargitur nobis intercessione, & merito Sanctorum. Post haec scripta inueni miraculum posse fieri successiuè, & non in instanti, sic Caiet. q. 2. ientac. 12. ad 3; & Vazquez in 1. part. tom. 2. disput. 14. cap. 2. numero 9. Maluitius de canonizat. Sanct. dub. 3. numero 51 in tract. tom. 14. fol. mibi 101. & noster Molfesius tom. 2. concl. 46. num. ...

In praeterito Iubileo, cum quis illud obtinisset in prima hebdomada, incidit postea in casus reseruat. & fuit in secunda hebdomada iterum à quodam Confessario absolutus; quasitum à me postea dictus Confessarius, an peccauerit, & teneatur de errore admonere penitentem?

RESOLVT. XLIX.

Respondi esse maximam inter DD. difficultatem, an si quis priori hebdomada expleuit opera iniuncta

in Iubilæo, & illud comparauit, possit in secunda hebdomada iterum lucrari, & à referuatis absolui. Negantem sententiam sustinet Layman in *Theol. mor. lib. 5. tract. 2. c. 8. n. 9* Sanch. in *summ. tom. 1. lib. 4. c. 54. n. 30.* Suarez de *Relig. tom. 2. lib. 6. cap. 16. n. vlt.* Bonac. de *Sac. disp. 5. q. 7. punct. 5. §. 3. n. 1.* Rodriguez in *sum. tom. 4. c. 188. n. 2.* & nouissimè Raphael de la Torre *tom. 1. in 2. 2. q. 88. art. 12. disp. 6. n. 8.* vbi ait. Annotandum est, falsam esse sententiam existimantem, quòd si quis in prima hebdomada factis omnibus diligentius ad gratiam Iubilæi consequendam, obtineat voti alicuius commutationem; si postea iterum voueat, potest sequenti hebdomada, illius voti nouiter facti commutationem obtinere, si iterum faciat diligentiam ad consequendam gratiam Iubilæi necessariam; falsa, inquam, est hæc positio, quia in forma Iubilæi expressè habetur, gratiam consequendam esse, vna è duabus hebdomadibus disiunctiue; ait enim, qui prima hebdomada post publicationem, vel in sequenti post illam.

At contraria sententia non falsa, vt ait Torres, sed probabilis visa est Bonacinae, qui contrariam opinionem vocat tantum probabilioem: & illam absolute tuerentur hi omnes, Iacobus de Graffis in *appendice ad suas dec. lib. 2. cap. 5. n. 23.* Alphonsus de Vegha in *sum. tom. 2. c. 7. cas. 19.* ex Societate Iesu Henriquez de *Indulg. lib. 7. cap. 11. n. 1. de penit. lib. 6. cap. 16. n. 3.* & Reginaldus in *sua praxi tom. 1. lib. 8. cap. 5. sect. 2. n. 64.* ex nostra religione P. Molfesius in *sum. tom. 1. tract. 7. cap. 16. num. 45* quia, vt ipse ait, si propter opera indulgentia conceditur, & duabus vicibus quis adimplet opera in tempore præfixo, non est ratio conuincens, cur bis indulgentiam prædictam non lucretur. Deinde est valde probabile, indulgentiam tempore limitato concessam, modò in ea non limitetur, vt semel tantum acquiratur, posse plus quam semel comparari. Ergo, &c. Tertio, quia versamur in materia fauorabili, nulli perniciosæ; ergo latam interpretationem admittit. Quarto, absolutio referuatorum potest sapius obtineri ante consecutionem Iubilæi; ergo etiam potest obtineri obtento Iubilæo, si tamen non sit transactum tempus Iubilæi.

Ad argumentum Raphaelis de la Torre, & aliorum, responderetur ex mente nostri Molfesij, illam particulam disiunctiuam respicere commoditatem ipsorum fidelium, vt qui non possit, vel nolit prima hebdomada opera adimplere adimpleat in secunda. At non sequitur exclusio, vt nequeat duabus vicibus quis indulgentiam lucrari, si opera faciat. Hæc ille. Et ita stante probabilitate huius opinionis, ad nihil obligauit supradictum confessarium, qui in secunda hebdomada Iubilæi absoluerat alia vice illum pœnitentem.

Olim russici confessionem audiui, qui mulum surriperat cuiusdam viri nobilissimi, & prædiuitis, & per spatium multorum annorum locauerat; dubitavi tunc, an non solum ad restitutionem muli, sed etiam ad pretium locationis teneretur?

RESOLVT. L.

ET pro parte negatiua stat Nauarr. in *man. c. 17. n. 15.* & Ludouicus Lopez in *instruct. part. 1. c. 101. in fine*, qui docent, eum qui torquem aureum furto accepit, si illum locauit, non obligari ad restitutionem pretij locationis; ergo à simili, & in casu nostro. Et probari potest hæc opinio; nam fructus alicuius rei, purè industriales non sunt restituendi, sed tantum fructus naturales, vt docet Syluester *ver. furtum, quest. 19.* & *ver. restitutio. 3. quest. 7. & 9.* & DD. communiter; sed istud pretium locationis pertinet ad negotiationem, & industriam; ergo non est restituendum.

At contrariam sententiam amplexus est Sanchez in *sum. tom. 1. lib. 2. c. 23. n. 132.* & nouissimè Malderus & Turrian. in *2. 2. D. Thoma, hic tom. 2. disp. 10. dub. 1. n. 14. ille in 4. cap. 1. dub. 10.* Ratio est, quia illud pretium, non est fructus purè industrialis; quia non respondet soli industriæ, sed

ipsi rei; licet enim in locatione possit esse aliquid industriæ, pretium tamen vsus ipsius rei illi respondet, vnde patet responsio ad argumentum in principio positum. Et sic Nauarra de *rest. lib. 4. c. 1. dub. 6.* Rebellius de *oblig. iust. part. 1. l. 2. q. 5. n. 4* & Molina de *inst. tom. 3. disp. 7. 9. n. vlt.* falsam vocarunt opinionem Nauarri, licet post illos, probabilis visa est nostro P. D. Marcello Megala in *2. 2. l. 2. c. 7. n. 85.* & Martinus Bonac. de *contract. disp. 1. q. 3. punct. vlt. §. 1. n. 4* & Azor. *p. 1. l. 4. c. 4. q. 3.* contrariam sententiam vocant tantum probabilioem & verioem.

Sed quicquid sit de hoc, ego non obligauit supradictum rusticum ad restitutionem pretij locationis muli; nam, vt optimè notat Lessius de *iust. lib. 2. c. 12. dub. 17. n. 114.* sententia Nauarri locum habet, & amplecti potest, quando dominus est vir diues, qui tale pretium locationis non putaret velle, & sic erat in nostro casu, licet oppositum sit probabilius. Possunt igitur confessarij, sine vilo scrupulo, in duobus casibus non obligare pœnitentes ad restitutionem pretij locationis alicuius rei. Primò in casu Lessij supraposito. Secundò, quando res talis sit, quæ locari non solet, v. g. si pecunia, vel alia res locentur ad ostentationem; nam tunc credo, quòd potius reputabitur fructus extraordinariæ industriæ; & ad hanc speciem videtur Nauarrus extendisse locationem torquæ aurei. Ita Malderus *vbi supra*, contra Sanchez loco citato n. 13; ..

Pendet decisio multorum casuum ex illa celebri questione, vtrum fur & quis alius iniquus possessor, teneatur restituere meliorem summam, ad quam excreuit res furata, tempore detentionis, maxime si fur illam vendidit in illo optimo statu?

RESOLVT. LI.

PRO decisione huius questionis, notandum est ex communi sententia DD. augmentum pretij, quo aliqua res venditur, vel fundatur in bonitate intrinseca ipsius rei, vt quando equus factus est pinguis, & creuit in aliqua circumstantia, & causa extrinseca; vt quando triticum tunc venditur, quando adsunt multi mercatores ad emendum, vel quando transfertur ad alium locum, vbi plus valet; hoc supposito, circa suprapositam questionem tres sententias apud DD. inuenio.

Prima opinio est Lessij *lib. 2. c. 12. dub. 16. n. 105.* asserētis, si intrinseco augmento res melior effecta, vendita est, vel aliter alienata per furem, teneatur domino restituere æstimationem, quam habet in illo statu (detractis tamen impensis) etiam si apud dominum non erat melior futura.

Si autem solum extrinseca æstimatione aucta est, eaque tunc vendita est, & dominus eam venditurus non erat, teneatur solum ad æstimationem, & pretium, quod tunc apud dominum habitura fuisset, & non ad pretium, quo tunc vendita est. Et ratio apparet clara; nam in primo casu, augmentum pretij prouenit ex ipsa rei; in secundo autem casu, prouenit ex causa extrinseca, v. g. ob raritatem rei, vel copiam emptorum, &c.

Secunda opinio, est Ioannis Malderi in *2. 2. tract. 4. cap. 1. dub. 9. in fine*, qui asserit, non solum vero domino restituendum esse pretium, & augmentum proueniens intrinsece, & ex ipsa rei; sed etiam contra Lessium quando prouenit ex causa extrinseca: & ratio quam adducit, est ista; nam cum res maneat domini, pretium etiam extrinsecum eius domino crescit, & industria furis non est versata circa augendum pretium, sed circa rei alienæ conseruationem, quæ secundum latitudinem pretij sui in fortunis domini est.

Tertia opinio est Martini Bonacinae de *contract. disp. 1. quest. 3. punct. 11 num. 9* qui absolute docet, quòd quando augmentum pretij fundabatur in causa tam intrinseca, quam extrinseca, & dominus rem suam non vendidisset tanto pretio, sed illam seruasset vsque ad tempus quo pretium rei diminutum fuisset, aut illam consumpsisset

eo tempore, quo non creuisset in pretio, furem non teneri ad restituendum pretium, quo rem alienam vendidit, vel quo valuit eo tempore, quo eam consumpsit, sed teneri ad illud pretium restituendum, quo dominus rem suam vendidisset, vel quatenus fur censetur damnum domino intulisse. Hæc Bonacina. Quæ quidem opinio est singularis, & notanda. Et ratio, qua fulcitur, hæc est, quia in tali casu iniquus possessor videtur satisfacere seruando dominum indemnem; nam si fur teneretur ad restituendum illud augmentum pretij, est quia censetur in eo pretio damnum domino intulisse; sed ex suppositione, fur non intulit damnum domino in eo augmento. Ergo, &c. Probatur minor; nam dominus non vendidisset rem suam tanto pretio, sed illam seruasset vsque ad tempus, quo pretium decreuisset, vel eam consumpsisset eo tempore, quo non creuisset in pretio. Ergo, &c.

Sed hoc argumentum mihi non placet; nam licet nullum damnum dominus à fure recipiat, si ad statum in quo futurus esset attendamus; posito quod ad tempus minoris valoris rem furatam esset seruaturus, recipit tamen damnum attento priori statu, in quo dominium habuit rei plus valentis, quam iniuste vendidisti, atque adeò illius maioris valoris, in quo per iniuriam à fure fuit damnificatus, satisfactio ratione iniuste acceptionis exhibenda videtur. At his non obstantibus, hæc opinio Bonacinae probabilis mihi videtur, & illam Confessarij in praxi sequi possunt; qui etiam notent pro complemento huius quæstionis, quod Nauarrus cap. 17. num. 26. putauit iniquum possessorem, etiam si non vendidisset rem furatam ablatam, teneri ad restitutionem iuxta summam æstimationem, quam aliquando tempore detentionis habuit, v. g. vt supra dixi, furatus es dolium vini, quod tunc valebat tres uncias, sed ante restitutionem exereuit ad quinque, deinde paulatim remisit ad tres, Nauarrus dicit te teneri ad quinque, quia cum res illa fuit melior effecta, erat domini, & fur tenebatur, cum illa melioratione, tunc restituere; sed ab hac obligatione nunquam fuit liberatus, non per remissionem, non per donationem, vel solutionem. Ergo semper manet obligatus.

Et ita propter hanc rationem, opinionem Nauarri probabilem asserit Vasquez opusc. de restit. c. 5. §. 1. dub. 12. n. 8. & illam amplectuntur Syluester verb. furtum, q. 16. Angel. verb. furtum, §. 44 & Gabriel in 4. dist. 15. q. 2. art. 1.

Sed contraria opinio est verior, & probabilior, quam sequuntur omnes recentiores, Lessius, Bonacina ubi supra, Rebellius p. 1. lib. 2. q. 6. & nouissime Turrianus in 2. 2. tomo 2. disp. 10. dub. 2. n. 2. & seq. cum Megala in 2. 2. lib. 2. c. 1. quæst. 8. n. 102. & tunc sententia Nauarri est amplectenda, quando dominus illam rem ablatam erat venditurus in optimo statu, vel summa æstimatione; nam in hoc casu fur teneretur præter rem ipsam restituere æstimationem illius incrementi, vel pretium rei, quo dominus eam vendidisset. Non autem si non erat venditurus, vt putauit Nauarrus, nam tunc sufficit restituere rem vti est, si tamen res nõ esset effecta deterior, vel minoris pretij, quam erat antea, & hoc euenturum non erat apud verum dominum; in his enim casibus solum lucrum cessans, & damnum emergens ex illa detentione, vero domino refarciendum est. Omnes igitur opiniones, in hac resolutione positæ, sunt probabiles. Salua semper, &c.

Merito superiori quæstioni hæc adiuncta erit, vtrum iniquus possessor teneatur ad restitutionem iuxta summam valorem, & incrementum, quod res habuit tempore acceptionis, vel detentionis: quando ignoratur, quo tempore verus dominus esset rem illam venditurus?

RESOLVT. LII.

Lessius lib. 2. cap. 12. dub. 16. n. 109. docet passim DD. Affirmatiuè respondere. Ratio est, quia in eo statu Antonini Diana Resol. Moral. Pars II,

vendi poterat; & in dubio melior est conditio innocentis, in eiusque fauorem inclinandum; & ita hanc sententiam docet etiam Vasquez opusc. de restit. cap. 5. §. 1. dub. 13. n. 77. Hæc opinio est probabilis.

Sed ego existimo restitutionem in tali casu faciendam esse, non secundum quantitatem pretij maximi, neque secundum pretium medium. Ratio est, nam sicut dominus poterat vendere rem illam pretio rigoroso, poterat etiam & vendere pretio minimo. Ergo creditori, & debitori consultitur, dum restituitur pretium medium. Quod si omnino sit incertum, quo pretio res illa sit vendenda, remittendum est negotium ad viri prudentis arbitrium, qui considerabit regulas communes, ad assignandum pretium, videlicet quantitatem, & qualitatem illius rei, copiam, vel penuriam emptorum, &c. Turrianus in 2. 2. D. Thom. tom. 2. disp. 10. dub. 2. n. 7.

Ad argumentum in contrarium respondetur, inclinandum esse in fauorem innocentis in foro externo, & quoniam non suppetit melior ratio constituendæ a qualitatis inter creditorem & debitorem. Sed hoc non accidit in casu nostro. Ergo.

Illustriss. Cardin. Archiep. reseruaui in hac sua Diœcesi Panormitana aliquos casus, sed multis Regularium Superioribus dedit potestatem ab illis absoluendi: interrogatus sæpius fui à nostratibus, & exteris, an dicti Superiores Regularium possent istam auctoritatem concedere alicui particulari? Idem quæritur de Pœnitentiariis.

RESOLVT. LIII.

Respondi non posse eandem potestatem subdelegare, nisi habuerint expressam ad hoc licentiam ab Episcopo: delegatus enim ad nudum ministerium non potest subdelegare: & sic non possunt concedere omnes casus simul alicui Confessario, vt ab eis absoluat toties, quoties acciderit. Possunt tamen absolutionem casus particularis in facto occurrentis alteri committere; v. g. cum petitur ab aliquo Confessario inferiori, qui asserit se habere pœnitentem cum tali casu reseruaio, tunc potest dictus Superior, & Pœnitentiarius dare auctoritatem dicto Confessario, vt illum absoluat ab eo casu Et aliter faciendo, confessiones erunt nullæ ex defectu iurisdictionis. Ita in terminis Piascius in praxi Episc. part. 1. c. 1. n. 15. Aloysius Riccius in praxi fori Eccles. part. 1. resol. 419. num. 1. Zerola in praxi pœnit cap. 25. q. 17 in praxi Episc. p. 1. ver. Pœnitentiarius, q. 4. Finellius de casib. reseru. c. 9. num. 11. Homobon. de c. sib. reseru. p. 1. c. 5. circa præsentem materiam vide etiam Sanchez de matrim. tom. 1. lib. 3. tota disp. 31. & Molin. de iust. & iure, tract. 5. disp. 15. n. 4.

Petrus confessionem fecit die Natiuitatis Domini, sed postea in multa peccata incidens tempore Quadragesimæ, scelera illa Confessario non exposuit; queritur, an illa prima confessio satisfecerit præcepto Ecclesie annuæ confessionis? Quod est querere, an fideles satisfaciant præcepto confessionis, quocumque anni tempore confitentur, vel teneantur confiteri tempore Quadragesimæ?

RESOLVT. LIIII.

Noster P. D. Marcellus Megala in 1. p. lib. 5. cap. 3. n. 3. secundum ius commune asserit sufficere hoc præceptum adimpleri quocumque anni tempore, quia in cap. omnis, ex quo iure habemus præceptum annuæ confessionis, solummodo præcipitur, vt fiat semel in anno. Ergo sufficit, vt quocumque anni tempore fiat. Verum, quia consuetudo vniuersalis Ecclesie, quæ facit ius commune,

vt habetur in *Clem. fin. de arat. & qualit.* iam obtinuit, vt adimpleatur tempore Quadragesimæ; ergo seruanda est, vt in *l. minime. ff. de legibus* quam consuetudinem cum probauerit Concil. Trident. *sess. 14. c. 5. in fine*, inde fit, vt hodie vnusquisque dicto tempore Quadragesimæ confiteri teneatur, & hanc opinionem expressè docet Medina *Cod. de pœnit. q. 18. de confessione semel in anno facienda*. Hæc Megala.

Sed pace doctissimi viri, contrariam sententiam probabiliorem, & veriorum esse assero cum Vasquez in *3. p. tom. 4. q. 90. art. 3. dub. 1. Syluio in add. ad 3. part. q. 6. art. 5. dub. 3. n. 9.* & Nugno in *addit. ad 3. part. tom. 2. q. 6. art. 5. diffio. 4. fol. mibi 250.* qui ad argumenta oppositæ sententiæ respondent distinguendo: asserunt enim quòd quando consuetudo est vniuersalis, & intelligunt homines se obligari ad talem actum ratione sui, & non ex aliquo accidenti, habet in hoc casu consuetudo illa vim præcepti. Quando verò consuetudo non est ita vniuersalis, & ex alia parte non censentur homines se obligari ad talem actum secundum se, sed ex aliquo accidenti, non habet talis consuetudo vim præcepti ad illum actum secundum se consideratum, & ita contingit in nostro casu; solum enim intelligunt homines se obligari ad confessionem Paschatis propter communionem. Ita illa consuetudo fuit introducta vt homines præparentur ad communionem, ad quam tempore Paschæ tenentur, ita vt etiam simul implerent præceptum confessionis; non verò introducta fuit hæc consuetudo pro præcepto confessionis secundum se.

Ad auctoritatem Tridentini patet responsio ex dictis; nam in illis verbis Concilij, tantum in sensu supradicto approbatur illa consuetudo confessionis, & ibi Concilium tantum voluit significari contra Hæreticos, retinendum esse morem illum confitendi: sed quod secundum se ratione confessionis eo tempore obligaret, & ita retineretur; non curauit; vnde quando dicit Concilium, quem morem, &c. ad illud refert, quod dixerat obseruari morem in Ecclesia confitendi, de quo erat institutum. Hæc Nugnus, & Vasquez.

Dicendum est igitur absolute, si quis confessionem fecit intra annum, non teneri postea in Quadragesima confiteri; cum iam adimpleuerit præceptum annuæ confessionis. Ita Sotus in *4. dist. 18. quest. 1. art. 4. Canus in relect. de pœnit. p. 5. Valentia tom. 4. disp. 7. q. 9. punct. 4. Reginald. in praxi tom. 1. lib. 6. cap. 2. num. 33. Molfes. in summa, tom. 1. tract. 7. c. 10. numer. 23. Azor. p. 1. lib. 2. cap. 8. q. 7. Suarez in 3. p. tom. 4. disp. 36. sect. 3. num. 4. Henriquez lib. 4. de Sacram. cap. 4. n. 7. Coninch. de Sacram. disp. 5. dub. 7. num. 58. Victoria in summa, q. 137. Zerola in praxi pœnit. cap. 10. q. 9. & alij DD. communiter. Fieri tamen potest, vt alio titulo teneatur confiteri, vt si post confessionem peccauit mortaliter, & suscepturus est Eucharistiam in Paschate; aut si mortis articulus superueniat: in his enim casibus tenetur denuò confiteri.*

An adulter, qui filium suscepit ex adulterio, illumque reliquit inter filios legitimos mariti adulteræ, præter alimenta, teneatur etiam occurrere damno hereditatis, quæ legitimis heredibus adimitur, vel damno dotis (& de hoc casu olim interrogatus fui) quam pater putatiuus tradit puella spuria, credens eam esse propriam filiam?

RESOLVT. LV.

Communiter DD. respondent affirmatiuè. Ita Lessius *de iust. lib. 2. c. 10. dub. 6. n. 46. Turrian. in 2. 2. tom. 2. disp. 30. dub. 2. Finell. de casib. referu. cas. 10. n. 18. Megala in 2. 2. lib. 1. c. 2. n. 13. Vasquez opusc. de testamentis c. 5. §. 1. n. 22. Rebel. de oblig. iust. p. 1. lib. 3. q. 10. n. 11. Malder. in 2. 2. tract. 3. cap. 4. dub. 9. Iac. de Graff. p. 2. lib. 2. c. 132. n. 36. Azor.*

p. 3. lib. 5. cap. 1. & 7. Alphons. de Vega in summa, tom. 1. cap. 13. cas. 8. Aragon. in 2. 2. q. 62. art. 6. Rodriguez in sum. tom. 1. c. 188. n. 1. Nauar. c. 16. n. 40. Armilla ver. adulterium, n. 7. Reginald. in praxi tom. 1. lib. 10. c. 19. q. 3. n. 288. & alij, asserunt enim, adulterum, ex quo susceptus est spurius, teneri sicut adulteram ad resarciendum damna subsecuta. Ratio est, quia adulter, non minus quam adultera, est causa talis damni.

Verum Dominicus Sotus *lib. 4. de iust. q. 7. art. 2.* & Henriquez *lib. 1. de matrim. c. 1. num. 3.* qui citat etiam Pennam, docent etiam si adulter agnoscat esse suam prolem, non teneri ad resarciendum damna legitimis filiis, modò ipse non fuerit author suppositionis. Ratio est, quia horum damnorum sola adultera est causa, quia ipsa filium adulterinum supponit tanquam filium legitimam, cum tamen adulter non supponat; sed solum tacendo permittat, vt filius adulterinus supponatur. Hanc opinionem tamquam probabilem amplectitur etiam Barthol. à S. Fausto *in speculo confessionis, disp. 23. q. 8. n. 8.* qui affert hanc rationem; nam si adultera procuraret abortum, non diceretur adulter causa homicidij, quia ipse suppeditauit prole, nisi suauisset vel adiuuisset. Ergo pari ratione non censetur causa suppositionis, ac proinde, nec damni ex suppositione sequuti: non enim videtur esse magis causa suppositionis, quam abortionis, cum neutrum consuluerit, & vtrumque ex libera voluntate adulteræ secutum est. Ergo nec ipse, sed mater tenebitur ad restitutionem. Hæc ille. Est igitur hæc sententia probabilis: licet opposita sit probabilior, & tuta in praxi, vnde Pitigian. *in 4. sent. p. 2. dist. 15. q. 2. art. 5.* contrariam opinionem tantum probabiliorem vocauit. Ergo secundum Pitigianum, sententia Soti erit probabilis, sicuti etiam visa est multis recentioribus, vt testatur Lessius *de iust. lib. 2. c. 10. dub. 6. n. 43.*

Restat modò respondere ad argumentum oppositæ sententiæ. Dico igitur, adulterum non esse causam proximam illorum damnorum, sed remotam, cum ipse non intenderit generare, sed solum explere suam libidinem: adulteram verò esse causam proximam, quia partum spurium, tanquam legitimum marito suo supposuit. Ergo ipsa sola tenetur ad restitutionem. Notent Confessarij, quòd in isto casu adulter tenetur restituere saltem alimenta proli impensa, à tertio anno ætatis, & deinceps, quandiu patrens tenetur filium alere, etiam si non fuerit causa suppositionis. Et ita etiam sentiunt aliqui viri docti de hac re consulti.

Hic Panormi sodomia reseruatur à Domino Archiepiscopo; quidam iter agens per aliam Diæcesim fuit absolutus à tali casu à quodam Sacerdote ordinario: postea Panormum rediens, cum incidenter in altera confessione id explicaret, noluit Confessarius illum absolueret, asserendo illam confessionem fuisse inualidam, & ipsum non habere potestatem absoluendi à casibus reseruatis; quesitum à me fuit, an hæc opinio esset vera?

RESOLVT. LVI.

Respondi illam mordicus docere ex Societate IESV, Paul. Comitoli. *in suis responsionibus moral. lib. 1. q. 28. num. 2. Nugnum in addit. ad 3. p. tom. 2. q. 8. art. 5. dub. 10. fol. mibi 296. Sotum in 4. sent. dist. 18. quest. 2. art. 4. & ex nostris P. Megalam in 1. p. lib. 1. cap. 10. n. 14. Graff. p. 1. lib. 1. cap. 13. num. 46. & plerosque alios, qui omnes asserunt iter facientes, licet possint in omni loco confiteri peccata sua cuiusque Sacerdoti approbato, & hoc ex præsumpta concessione proprij pastoris; tamen hoc illis minime licere, si habent casus reseruatos. Probat hanc sententiam Comitolus, & Nugnus præcipuè, ex auctoritate Bonifacij VIII. *c. si Episcopus, de pœnit. & remiss. lib. 6. vbi ait:**

Si Episcopus suo subdito concesserit, vt sibi possit idoneum eligere confessorem: ille, quem is elegerit in casibus, qui eidem Episcopo specialiter referuntur, nullam habet penitus potestatem. Deinde si opinio contraria esset vera, multi peregrinarentur hac sola intentione, vt absoluerentur à casibus referuatis. Sed hoc est maximum inconueniens. Ergo.

At verius, & magis probabiliter dicendum mihi videtur, subditum vnius Episcopi iter agentem per aliam Diocesim, non solum confiteri posse confessoribus illius Episcopatus, sed etiam à casibus referuatis absolui, licet confessorius non habeat in illo Episcopatu facultatem circa peccata referuata; dummodo peccatum non sit referuatum in vtroque Episcopatu, vt non erat in casu nostro; quia tunc clarum est, non posse remitti à tali confessario. Ita Suarez *vbi infra*, Reginald. *in praxi*, tom. 1. lib. 8. c. 5. sect. 3. n. 69. Henriq. lib. 6. c. 14. n. 8. lit. Q. Homobonus *de casib. refer.* p. 1. c. 6. fol. 46. & alij. Et ratio est, nam, vt ait Suarez *in 3. part. tom. 4. disp. 30. sect. 1. n. 4.* qui iter agit in alieno Episcopatu, non ideo ibi confitetur, & absolui potest, quia vtitur facultate eligendi confessorem; sed quia hoc ipso, quod versatur in alieno Episcopatu, potest ibi absolui, more incolarum illius Diocesis, & ita se gerere, ac si esset subditus Episcopi illius loci: hoc enim sensu intelligi debet consuetudo approbata ab Eugenio IV. quam habent peregrinantes in itinere confitendi; sed quia in illa Diocesi non sunt referuata peccata illa, quæ in proprio Episcopatu sunt. Ergo ab illis poterit absolui à quocumque confessario approbato, in referuata potestatem non habente.

Vnde patet responsio ad primum argumentum Comitoli, & Nugni. Nam, vt diximus, in nostro casu, penitens non vtitur facultate eligendi confessarium, sed se habet tanquam incola illius Diocesis: & patet à simili; nam, vt notat Homobon. *vbi supra*, iter faciens, si casus habeat referuatos Episcopo loci, in quo confitetur, qui non sint referuati Episcopo proprii domicilij, clarum est non posse à quolibet simplici confessario absolui, quia iudicandus est iuxta leges loci, in quo reperitur. Ergo si habeat casus referuatos Episcopo proprii domicilij, & non Episcopo loci, videtur posse absolui à sacerdote ordinario, ex ratione supradicta. Vel responderi potest, quod licet tales peregrinantes eligerent confessarium, ex facultate proprii, consuetudinem ita talem licentiam interpretari, vt possint absolui etiam à casibus referuatis à quocumque confessario, in illo loco approbato.

Ad secundum argumentum respondeo, ex Coninch *de Sac. disp. 8. dec. 8. n. 61.* Graffio *in suis dec. aur. p. 1. lib. 1. c. 13. n. 47.* & Homob. *loc. cit.* nostram sententiam intelligendam esse de iis, qui non suscipiunt peregrinationem in fraudem legis, ea solum de causa, vt possint alijs confiteri. Ex his omnibus apparet, dictum penitentem, de quo consultus fui, ritè absolutum fuisse.

Queritur, quæ quantitas requiratur, vt furtum sit peccatum mortale?

RESOLVT. LVII.

Quot sunt Doctores, tot sunt opiniones circa hanc quaestionem.

Prima opinio est Martini Nauarr. *in manu*, cap. 17. n. 4. qui nimis stricte putat, dimidium regalem esse quantitatem notabilem, quæ constituat furtum mortiferum.

Secunda opinio est Cordub. *in summ.* q. 109. & Salon. *in 2. 2. tom. 1. quæst. 66. art. 6. contr. 1.* qui dicunt absolute, & simpliciter vnum argenteum esse materiam sufficientem peccati mortalis; ista opinio à Turriano *in 2. 2. tom. 2. disp. 33. dub. 2. n. 17.* tribuitur Couar. *lib. 1. var. c. 3. n. 12.* sed reuera Couar. *ibi* nihil tale affirmat.

Tertia opinio est Barthol. Medinae *in p. 2. q. 88. art. 8.* cum multis alijs, qui asserunt non esse furtum mortale, nisi ad summam duorum argenteorum ascendat.

Quarta opinio est Greg. de Valentia *tom. 3. disp. 5. q. 10. punct. 16.* Rebell. *p. 1. lib. 3. q. 15. sect. 2. n. 22.* asserentis absolute esse peccatum mortale accipere tres argenteos, etiam si à diuitibus auferantur.

Quinta opinio est Alphonfi de Vega *in sum. tom. 1. c. 129. cas. 12.* qui docet quatuor, vel quinque regales constituere furtum notabile.

Sexta opinio est Ludou. Molin. *de iust. tom. 3. disp. 685.* qui ait tantum pecuniæ valorem, qui in vnoquoque loco satis est ad conducendas operas vnius diei fossoris terræ, videri materiam sufficientem ad furtum lethale in ordine ad eos, qui non sunt valde diuites.

Septima opinio est Barthol. à S. Fausto *in speculo Confess. dist. 2. q. 18. n. 16.* & Gregorij Sayri *in Clauis Regia*, vbi ait, quod secluso omni alio damno extrinseco, trium Iuliorum summam, etiam si à ditissimis auferatur, esse materiam notabilem: & in ordine ad personas mediocres, quæ non sunt pauperes, vel valde diuites, quantitatem duorum Iuliorum: in ordine verò ad pauperem, qui viuunt mendicando, vnum argenteum, vel Iulium.

Octaua opinio est Bonac. *de contr. disp. 2. q. 8. punct. 1. n. 7.* vbi distinguendo etiam asserit, quatuor esse genera personarum in ordine ad quas consideranda est grauitas, & leuitas furti. Primò, aliæ sunt personæ illustres, quæ splendide alunt familiam. Secundò, aliæ quæ viuunt ex suis redditibus, quales sunt communes diuites. Tertio, quæ se sustinent artificio, & opera. Quarto, aliæ quæ mendicando viuunt. Respectu personarum primi generis, nummus aureus, vt minimum est materia notabilis, & sufficiens ad peccatum mortale, Respectu personarum secundi generis, quatuor regales circiter plus minusve. Respectu personarum tertij generis, vnus regalis. Et tandem respectu personarum quarti generis, vnus regalis erit grauis materia.

Hæc opinio est omnium probabilior, quam tenet etiam Nauarr. *de rest. lib. 3. c. 1. num. 31.* & Reginald. *in prax. tom. 2. lib. 2. c. 2. q. 4. n. 19.* dicentes quantitatem notabilem respectu diuitum esse circiter vnius nummi aurei, seu 60. assium: respectu verò personarum communium, circiter viginti assium, & demum respectu pauperum circiter septem assium.

Nona opinio, quæ mihi placet, est Rodriquez, qui absolute asserit *in summa*, quam nuper edidit, *tom. 5. c. 1. 8. n. 27. & 29.* illam esse notabilem quantitatem, quæ excedit duos aureos; & Ang. *ver. furtum*, n. 34. & Sylu. *cod. ver. q. 2. n. 5.* tenet hanc sententiam in ordine ad opulentos; an etiam hanc opinionem doceat Sotus *lib. 5. de iust. q. 3. art. 3. ad 3.* negat Valq. *op. se. de rest. c. 5. §. 1. dub. 5. n. 30.* sed affirmant Turrian. Barth. à S. Fausto *vbi supra*, & P. de Aragon. 2. 2. q. 66. art. 6. casu 10. Lessius *vbi infra*, & communiter DD. Sed circa totam hanc quaestionem vide Megalam *in sum. 2. 2. lib. 2. c. 1. q. 3.* Rebell. *de oblig. iust. p. 1. lib. 3. q. 15. sect. 1.* Iac. de Graffio *in suis dec. p. 1. lib. 2. c. 97. q. 27.* Bannez *in 2. 2. q. 66. art. 6.* qui nimis laxam opinionem ponit. Malder. etiam *in 2. 2. tr. 4. c. 1. dub. 3.* Lessium *lib. 2. c. 11. dub. 6. num. 29.* & Azor. *p. 3. lib. 1. c. 13. q. 2.* Medin. *Cod. de rest. q. 10.* Tolet. *in sum. lib. 5. c. 16. num. 3.* Turrian. *in 2. 2. tom. 2. disp. 33. dub. 2.* Sanch. *in opere morali tom. 2. lib. 7. c. 20. n. 3.* Cened. *de paupertate religiosa dub. 33.* Conrad. *in resp. p. 1. c. 166.* Sayrum *in Clauis Regia lib. 9. c. 15. à n. 9. vsque ad 15.* & alios.

Quidam seruus aliquid sibi subtraherat de necessarijs sine domini incommodo, & præter opera præscripta, ex quibus lucrum colligebat, interrogatus fuit, an de his acquireret sibi dominium, vel domino? Quod est querere, an seruus possit habere aliquarum rerum dominium, & de rebus à se acquisitis disponere?

RESOLVT. LVIII.

Nouissimè Turrian. *in 2. 2. tom. 2. disp. 35. dub. 2. n. 8. asserit seruum, & ancillam, si peculiariter vigilando,*

vel de sibi necessariis aliqua bona lucretur, non posse de illis liberè disponere, & Petr. de Aragon. in 2. 2. *quest.* 62. art. 1. & 2. cum multis aliis absolute docent, seruos ita esse dominorum suorum, vt quicquid acquirant, domino acquirant. Probatur ex l. *id vestimentum*, ff. de peculio, vbi dicitur seruum non esse dominum vestimenti quotidiani, quia qui ab alio possidet, nihil possidere potest. Secundum hanc opinionem possunt domini accipere res seruorum, quia, vt diximus, ius omnia serui subiecit potestati dominorum: & ita absolute sustinet hanc sententiam Megala in *summ. part. 2. lib. 6. cap. 19. quest. 2. num. 15.* & adducit textum ex l. *acquiritur*, §. *igitur*, ff. de *acquir. rei dom.* vbi habetur, Quod serui nostri ex qualibet causa acquirant, id nobis acquiritur; ipse enim seruus, qui in potestate alterius est, nihil suum habere potest, cuiuscumque enim rei possessionem adepti fuerint, id nos possidere videtur.

At verius, & magis probabiliter dicendum est, seruos posse habere aliquarum rerum dominium imperfectum, & secundum quid: ita vt eas non teneantur suis dominis tradere: casus autem præcipui in quibus possunt aliquod peculium habere, sunt isti. Primò, si dominus expressè, vel tacite consentiat aliquas res habere. Secundò, si aliquis det seruo, ea conditione, vt ad dominum suum non perueniat. Tertiò, si aliquid detur absolute, & sine conditione, non tamen intuitu ipsius domini; vt v. g. propter industriam, vel aliquod seruitium factum; nam in hoc casu ille, qui dat, videtur dare, vt illa res scilicet non sit domini, sed serui. Quartò, si aliquid detur in compensationem iniuriæ illatæ. Quintò, si aliquid lucretur sua pecunia, & ex rebus sibi datis, vt *suprà*: vnde suum facit lucrum acquisitum per ludum licitum, vel illicitum. Sextò, si aliquid sibi subtrahat, absque domini detrimento, quod licite poterat consumere, vel expendere. Septimò, quando propter turpem corporis vsum aliquid ei datur. Ita Barthol. à S. Fausto in *speculo Confess. disp. 1. quest. 19. num. 4.* Lessius de *iust. lib. 2. c. 4. dub. 4. num. 15.* Rebell. de *oblig. iust. part. 1. lib. 1. quest. 11. sect. 2.* Malder. in 2. 2. *tract. 1. cap. 4. dub. 6.* Rodriquez in *summ. tom. 5. cap. 89. concl. 6. n. 8.* Nauarr. de *rest. lib. 3. cap. 1. dub. 5. num. 221.*

Nota verò, quod ista doctrina non solum procedit, vt opinatur Vega in *summ. tom. 6. c. 106. n. 4. & 5.* cum Lopez in seruis, qui domi nascuntur, sed etiam in seruis emptitiis, & in bello captis.

Nota secundò, quod in dictis casibus serui absolutum dominium acquirunt, ita vt sine iniuria dominus non possit eis auferre, & ipsi re eiusmodi fraudati, possint vti compensatione occulta.

Ad leges quas pro contraria sententia afferebat Megala, & alij respondet Sotus *lib. 4. de iust. quest. 2. art. 2.* procedere quoad seruos, qui se sponte vendiderunt, non verò quoad alios seruos. Sed mihi absolute, & sine vlla limitatione cum Maldero, Lessio, Rebellio, & aliis dicendum videtur, illas leges Cæsareas legitima consuetudine abrogatas, & mitigatas esse in fauorem omnium seruorum, tanquam miserabilium personarum, passim enim videmus cuiusque generis seruos pecunia se redimere, quod non pecunia domini, vel aliena, sed propria hoc facere possunt. Ergo, &c.

Dico, si seruus, qui se & suas operas vendidit, & tempus quo laborare tenebatur, ludendo, vel alia negotia faciendo expendit, lucrum illud ad quem pertinet? Respondent aliqui ad dominum pertinere. Mihi verò cum Rebellio, magis probabiliter asserendum videtur, in hoc casu seruum teneri tantum ad restitutionem damni dati per omissionem operarum debitarum, hoc enim putandum est in sua venditione seruum intendisse.

* * *

An in fauorem Principis præsumendum sit in dubio positiuo? Habet, v. g. subditus rationes probabiles, vt aliquod tributum sit iniustum, adsunt verò pro Principe, & iustitia vectigale alia rationes probabiles; queritur, an teneatur soluere tributum?

RESOLVT. LIX.

Svarez de *legib. lib. 5. cap. 18. n. 20.* Vasquez *opusc. de rest. cap. 6. §. 3. dub. 5. num. 78.* Turrian. in 2. 2. *tom. 2. disp. 46. dub. 6. num. 5.* & alij affirmatiue respondent, iuxta illud dictum commune, in dubio præsumendum pro sententia superioris. Ceteras rationes, quæ quidem efficiunt hanc sententiam probabiliorem, quam oppositam, vide apud aucthores citatos.

Sed contrariam opinionem probabilem, & in praxi tutam, docent viri docti, non minoris litteraturæ, quam aduersarij: hi sunt ex Societate Iesu Leonard. Lessius de *iust. lib. 2. c. 33. dub. 9. n. 69.* Valer. Reginald. in *praxi. tom. 1. lib. 10. c. 25. sect. 1. n. 374.* ex nostra Religione P. Megala in *p. 2. lib. 2. c. 17. q. 8. n. 132.* & Nauarr. de *rest. lib. 3. c. 1. p. 3. dub. 13. n. 267.* Salon. de *iust. tom. 1. q. 5. art. 4. contron. 2. ante primam concl. ver. obseruemus secundo.* Barthol. à S. Fausto in *speculo Confess. disp. 33. q. 27. n. 3.* Sanchez in *summ. tom. 2. lib. 6. c. 3. n. 7.* & nouissimè Malder. in 2. 2. *tract. 2. cap. 6. dub. 4. §. dico sexto*, vbi asserit, Si vtrumque probabile sit, tributum causam esse iustam, & non esse iustam, exigit Princeps iuste, & negat populus iuste; & ratio huius sententiæ prima est, quia possunt se conformare opinioni probabili. Secunda, quia in tali casu melior est conditio possidentis. Tertia, quia in tali casu datur bellum ex vtraque parte iustum; nam ignorantia facit, vt vterque, propter rationes speciem veritatis habentes, bona fide iustitiam à se stare putet.

Ad argumentum contrarium responderetur, illud dictum intelligendum esse in dubio negatiuo, non autem in dubio positiuo; vel in casu, in quo non agitur de interesse, seu damno inferioris. Circa præsentem quaestionem vide etiam Azor. *p. 3. lib. 5. c. 22. q. 7.*

In multis regionibus extant Pandecta, & statuta, in quibus Notariis, Commissariis, & ceteris iustitiæ administris taxata sunt stipendia; queritur, an modò obligent in conscientia, stante varietate temporum & circumstantiarum.

RESOLVT. LX.

Respondeo negatiue. Ita Molina de *iust. tom. 1. tract. 2. disp. 83.* & Basil. Pontius *p. 1. var. disp. q. 2. scholastica, c. 7.* qui citat D. Antonin *part. 2. tit. 7. c. 5. §. 1. & p. 3. tit. 3. cap. ult. §. 11.* & Syluestrum *ver. restit. 3. q. 5. pronunt. 10.* Nam nisi illæ leges iustum pretium contineant pro varietate temporum, & iuxta illam mutantur, iniustæ sunt, & iuste poterit tabellio accipere sibi incrementum, vsque ad limites iusti pretij. Sciendum est enim crescente pecunia decrescere valorem illius ad ceteras res pecunia comparandas, atque adeò crescere valorem ceterarum rerum compensatione pecuniæ. Vnde cum his temporibus, quod non erat antiquitus, excreuit pecunia, decreuit ex hoc valor illius, & creuit valor aliarum rerum, & ita nisi mutatio legum facile fieri potest, vt pretium olim iustum, nunc sit infra iustum infimum: hanc etiam opinionem tenet Tolet. in *sum. lib. 5. c. 62. num. 7.* vbi asserit, Notarium non debere excedere pretium iustum instrumenti, hoc autem est frequenter lege taxatum. In qua taxatione, notandum est apud aliquas regiones exigui taxatiōnes has secundum pretia vilissima, quia sunt antiquissima, quando res minimo pretio emebantur, & tunc ipsa officia minus multo valebant, modò autem multum valent.

valent. Et quamvis iuste possit Notarius excedere illa taxata pretia, tamen vnum obstat, nimirum iuramentum, quod singulis annis, aut in principio officij facit, puta obseruandi illam taxationem, ob id peccat transgrediendo. Vnde sanctissime facerent Principes, si pretium conueniens habita temporum, & regionum ratione imponerent; aut tale iuramentum, quo multi illaqueantur, auferrent. Hæc Tolet. quem sequitur Reginald. *in praxi, tom. 2. lib. 25. c. 57. sect. 3. n. 993.*

Verum ego puto, contra Toletum, neque Notarium, neque alios ministros virtute iuramenti teneri ad obseruanda ea statuta, & illas Pandectas; & ideo non peccare, quia in dissuetudinem abierunt, vt iniusta, & illud iuramentum est de solis statutis seruandis, quatenus ea obligant. Ergo, si ex aliqua causa obligare desinunt, cessabit iuramenti obligatio, eo quod iam illa non sunt statuta, & iuramentum fuit illis accessorium, quatenus statuta erant. Igitur iuramentum aliquod seruandi statutum, intelligitur, quatenus illud iustum est, & obligatorium; non ergo obligabit illud iuramentum ad eam taxam, quatenus iniusta est: & ita hanc opinionem in terminis tenet Sanchez *in op. e. morali tom. 1. lib. 3. cap. 14. num. 14.* & Molfes *in summ. tom. 2. tract. 12. c. 5. n. 67.*

An Bulla Pij V. contra Clericos sodomitas, obliget in foro conscientia, & sit vsu recepta?

RESOLVT. LXI.

Obligare putauit Nauar. *in man. cap. 27. num. 249.* & in hanc opinionem inclinat Gambarupta *de casibus reseruat. cas. 2. n. 4.*

Sed contrariam sententiam docuit Iac. de Graff. *in suis dec. p. 1. lib. 2. c. 90. n. 4 & 5.* vbi probat supradictam Extravagantem tantum pertinere ad forū exterius. Et non esse in foro conscientia vsu receptam, tradiderunt Belloch. *in praxi de cas. reser. p. 2. q. 1. n. 221.* Auila *de cens. p. 7. disp. 4. dub. 7. concl. 7. in fin.* Henriq. *in summ. lib. 14. c. 5. n. 1.* & Prosper de August. *ib. addit. ad summ. Quaranta. ver. sodomia,* & ita asserit, respondisse multos viros doctos, & innuit Suarez *de cens. disp. 3. sect. 4. n. 22.* & absolute tenet Filliuc. *de cas. reser. p. 2. c. 7. §. 1. n. 8.* vbi testatur, quemdam ex Societate Iesu testatum fuisse, Cardinalem Sabellinum Vicarium Romani Pontificis consultum respondisse, hanc Bullam non esse vsu receptam. Sed quia fieri potest vt alicubi sit vsu recepta, ideo queritur.

An Clericus incurrat in penas supradictæ Bullæ, si habeat rem cum aliqua muliere in vase præpostero?

RESOLVT. LXII.

Affirmatiuam sententiam docent Sayrus *de cens. lib. 7. cap. 12. num. 23.* Campanile *in diuer. iur. Can. rubr. 11. c. 22. n. 17.* Garsias *de benef. tom. 2. p. 11. c. 10. §. 2. num. 207.* Prosper de August. *in add. ad summ. Quaranta. ver. sodomia,* & Aloyf. Ricc. *in praxi. p. 3. resol. 60. num. 4 & p. 1. resol. 302. num. 2.* & in Collectaneis *decis. part. 5. collect. 1877.* Ratio est, quia concubitus cū femina in vase præpostero est verè sodomia, vt tenet Homob. *in exam. Eccl. p. 1. tr. 7. c. 28. q. 114.* Reginald. *in praxi tom. 2. l. 2. c. 3. sect. 10. n. 49.* Lessius *lib. 4. c. 3. dub. 13. n. 90.* Llamas *in sum. p. 3. c. 8. §. 21.* Menoch. *lib. 2. de arbitrarijs cent. 3. cas. 286. n. 5.* qui citat Cardinal. Dec. Afflict. & alios, vide etiã Iul. Clarū *lib. 5. §. sodomia. n. 23.* & Lambertinum *de iure patron. p. 1. lib. 2. in a. 1. principali. n. 3.*

Et ideo Iac. de Graff. *in praxi, lib. 1. cap. 11. num. 2.* cum Riccio *vbi supra.* & Gambarupta *de cas. reser. cas. 2. num. 3.* Homobon *de cas. reser. p. 2. cas. 5. sect. 5.* asserit, concubitus cum femina contra naturam, esse includendum in casu reseruato sodomia.

At mihi contraria sententia semper visa est etiam pro-

babilis, & probabilem etiam illam vocat Barbosa *col. lect. tom. 2. li. 5. tit. 31. c. 4. n. 10.* & in terminis nostre Bullæ eam docet Azor. *p. 3. lib. 3. cap. 19. quæst. 3.* Floronus *de cas. reser. p. 2. cas. 7. §. 1. num. 9.* & Belloch. *vbi supra num. 19.* vbi probant, Clericum non incurere in penas huius Extravagantis, si cognoscat feminam extra vas debitum. Ratio est, quia sodomia est peccatum contra sexum, & debitum instrumentum; sed quando aliquis præpostere cognoscit mulierem, si non seruat debitum vas, seruat tamen sexum. Ergo non committit proprie sodomiam. Et ita docet D. Thom. *2. 2. quæst. 154. art. 11.* cum Caiet. Azor. *vbi sup. cap. 20. quæst. 1.* Tannerus *in 2. 1. disp. 1. q. 3. punct. 6. n. 149.* Valent. *tom. 3. disp. 9. q. 3. punct. 3.* Zanardus *in direct. part. 2. præcept. 6. c. 10.* Ioan. de la Cruz *in direct. conf. p. 1. præc. 7. art. 7. dub. 8. concl. 1.* Ledesma *p. 1. tract. 27. c. 15. concl. 1.* Henriquez *lib. 11. c. 17. num. 6. in gl. lib. A. & B.* Bonac. *tract. de matrim. q. 4. punct. 11. propos. 1.* Filliuc. *tom. 1. tract. 30. c. 8. n. 158.* cum aliis.

Ex his apparet, me probabiliter olim respondisse, quemdam nõ incurrisse in casum reseruatum sodomia, dum habuit rem cū muliere in vase præpostero; & ita tenent Syluius in D. Thom. *2. 2. c. 154. art. 12.* Bonacina *vbi supra n. 5.* Chapeauilla *de cas. reser. c. 15. quæst. 2.* Summa Corona *2. 2. c. 2. n. 16.* Floronus *de cas. reser. p. 2. cas. 7. n. 6.* & Iac. de Graff. sibi contrarius *in tom. 2. lib. 5. conf. 3.* cum aliis.

An Clericus incurrat in penas supradictæ Extravagantis, si non emisit semen intra vas.

RESOLVT. LXIII.

Respondeo negatiue, & ita in terminis docuit Bellochius *in praxi de cas. reser. p. 2. q. 1. n. 20.* Azor. *p. 3. lib. 3. c. 19. q. 4.* Salzedo *in add. ad pract. crim. Diaz. cap. 88.* Iac. de Graff. *in dec. p. 1. lib. 2. cap. 90. n. 11.* Rodriguez *in sum. p. 1. cap. 208.* Floronus *de cas. reser. part. 2. cas. 7. n. 8. & 9.* Sayrus *de cens. lib. 6. c. 12. n. 23.* Campanile *in direct. iur. Can. rubr. 11. cap. 22. num. 14.* Ledesma *in summ. tom. 2. tract. 27. cap. 15. concl. 4.* Zanardus *in Theol. part. 2. præc. 6. cap. 9.* Chapeauilla *de cas. reser. cap. 15. quæst. 3. p. 2.* Finellius *de cas. reser. cap. 9. num. 6.* Coriol. *de cas. reser. p. 2. cas. 9. num. 26. in fin.* Filliuc. *tom. 1. tract. 17. c. 7. n. 127.* Aloyf. Ricc. *in praxi, tom. 3. resol. 67. n. 2. & p. 1. resol. 392. n. 2.* Prosper de August. *in add. ad summ. Quaranta. ver. sodomia.* Suarez *de cens. disp. 3. 1. sect. 4. num. 21.* Etratio est, quia quando lex prohibet aliquod delictum, intelligit de delicto consummato; sed quando semen intra vas non immittitur, non dicitur sodomia consummata. Ergo, &c. Maior patet ex autoritate *c. hac autem dist. 5. de pen. & ex l. 1. §. hac verba. ff. quod quisque iuris.* Minor probatur ex communi DD. sententia, qui asserunt non esse perfecte sodomiam, quando masculus habet rem cum masculo, si non emittat semen intra vas. Vide Reginald. *tom. 2. lib. 22. c. 3. sect. 10. num. 49.* Sanch. *de matrim. tom. 3. lib. 10. disp. ... num. 15.* & alios.

Hinc rectè deducitur ad incurrendum casum reseruatum sodomia necessarium esse, vt semen intra vas effundatur; sin aliter, non erit proprie sodomia, & per consequens, nec casus reseruatus: Ita Bonac. *de matrim. quæst. 4. punct. 11. num. 2.* Finellius *de cas. reser. cas. 9. n. 6.* Chapeauilla *cap. 25. quæst. 2.* Graffius *tom. 1. lib. 5. conf. 3. num. 20. de adulter. Homob. de cas. reser. part. 2. cap. 4. sect. 1. & in exam. Eccl. part. 1. tract. 7. cap. 38. quæst. 114.* vbi asserit, tunc sodomiam esse casum Episcopo reseruatum; quando delictum est consummatum, & perfectum, quod accidit, quando feminatio facta est in vase obsceno; vel etiam, ex multorum sententia, si membrum ex partibus pudendis extrahatur, & extra vas semen effundatur. Quæ quidem vltima verba sunt valde annotanda, licet aliqui contrarium sentiant: nam in tali casu sodomia non est consummata, sed attentata. Ergo non est casus reseruatus; sicut etiam non erit casus reseruatus, si membrum intra vas ponatur per multum spatium temporis, incipiendo, &

prosequendo actum sodomiticum, sed semen non effundatur. vide Molfes. in summ. tom. 1. tract. 7. cap. 20. cas. 9. num. 09.

An in pœnas dictæ Bullæ incidant Clerici, tam agentes vitium sodomiticum, quam patientes?

RESOLVT. LXIV.

Affirmatiuam sententiam amplexus est Aloys. Riccius in praxi tom. 3. resol. 57. n. 7. Floronus in tract. de cas. res. p. 2. cas. 7. §. 1. n. 6. Coriolan. tract. de cas. res. part. 2. ca. 9. §. 10. n. 30 quia tam clericus agens, quam patiens dicitur sodomiam perpetrare: unde iura, pœnas infligentia contra sodomitas, loquuntur, tam in agente, quam in patiente, vt constat ex authoritate l. cum vir. C. de adult. §. 1. in aub. vt non luxurentur contra naturam; & rectè quidem, nam in correlatiuis dispositu in vno, censetur etiam dispositum in alio ex illis; & ita Bonac. tract. de matrim. g. 4. punct. 11. n. 2. Finellius tract. de cas. reseru. cas. 9. num. 5. & alij putant in casum reseruatum sodomix, incurere tam agentem, quam patientem.

Sed in contrarium posset aliquis dicere, patientes non posse proprie dici sodomitas, sed molles iuxta illud D. Pauli 1. Cor. 6. Neque adulseri, neque molles, neque masculorum concubitores regnum Dei possidebunt. Vbi glossa sic exponit, quam sequitur D. Thom. in 1. 2. q. 138. art. 1. ad 1. & Caiet. in summ. ver. molles, in fin. vbi asserit, quod molles dupliciter dicuntur, vel quia patientes sunt cum aliis, vel quia peragunt in se pollutionem voluntariam. Deinde tum ex diuersitate vocabuli, tum ex diuersitate pœnæ, tum ex grauitate sceleris adest magna differentia inter agentem, & patientem; nam maius est peccatum agentis, quam patientis, vt notauit D. Antonin. in summ. art. 3. tit. 17. cap. 17. §. 4. & in foro contentioso, maior pœna imponitur agenti, quam patienti. Vnde Iacob. de Graff. in pract. cas. res. lib. 2. cap. 11. n. 7. 8. & 26. putauit, quod reseruatio casus sodomix extēdatur solum ad agentem, & non ad patientem. An verò hæc opinio sit probabilis, iudicent viri docti.

An Clericus crimen sodomiticum admittens semel, bis, aut ter; incurrat pœnas supradictæ Bullæ.

RESOLVT. LXV.

Affirmatiuam sententiam tenuit Azeued. lib. 8. recop. leg. 1. tit. 2. n. 12. & 23. Ioan. de Vela de pœnis delict. cap. 33. Ceuallos in tract. de cognitione per viam violentia p. 2. q. 87. num. 4. Ignatius de Salzedo in add. ad pract. crim. Bernardi Diaz. c. 8. litt. C. & post illum nouissimè Flauius Cherubinus in compendio Bullarj constit. 72. Pij V. schol. 2. & ex Theologis Aldrete in discipl. relig. lib. 2. c. 15. §. 5. n. 8. & hanc sententiam probabilem vocat Ledesma in summ. p. 2. tract. 27. par. 17. cap. 15. concl. 4. Ratio est, quia in laicis huius criminis frequentia minimè desideretur, quare in clericis idem non erit iudicandum?

Deinde, licet Pontifex in hac Bulla vtatur hoc verbo *exercentes*, tamen Pontifices in Canonicis decretis, tam rigidam, & exactam verborum proprietatem obseruare non solent; & Pius V. in Extrauag. confirmat aliam editam anno 1. sui Pontificatus, in qua non verbo *exercentes*, sed *perpetrantes* vsus est. Ergo, &c.

Sed nimis rigida sunt hæc; ideo negantem sententiam docent communiter DD. Hi sunt Madius in tract. de sacris Ordinibus, cap. 22. n. 9. Bellochius in praxi de cas. res. p. 2. q. 1. n. 217. Homob. de cas. res. p. 2. c. 4. sect. 5. cas. ... Grassi. in dec. p. 1. lib. 2. c. 90. n. 12. Rodriq. in sum. p. 1. cap. 208. n. 2. Floronus de cas. res. p. 2. cas. 7. §. 1. n. 9. Sayrus de cens. lib. 7. cap. 12. n. 23. Campanile in diuer. iur. Canon. rubr. 11. cap. 22. num. 11. Zanardus in direct. Theol. p. 1. prap. 9. c. 9. Finellius de cas. reseru. cas. 9. n. 6. Azor. p. 3. lib. 3. c. 19. n. 2. Nauarrus in man.

c. 27. n. 250. Auila de censur. p. 7. disp. 4. concl. 7. Coriolan. de cas. res. p. 2. cas. 9. n. 25. Filiucius tom. 1. tract. 17. cap. 6. n. 127. Aloysius Ricc. in praxi tom. 9. resol. 58. n. 1. & p. 1. resol. 302. n. 3. Suar. de cens. disp. 31. Genuensis in praxi Archiep. c. 97. n. 1. Prosper de August. in addit. ad summam Quaranta, ver. sodomia, lim. 4. & alij, qui aduersus Salzedum vbi supra, & alios citatos ab Aldre. de discipl. Relig. lib. 2. cap. 15. §. 5. à n. 26. usque ad 34. & Portel in dub. Regul. ver. Pœna, n. 6. asserunt non sufficere vnicum lapsum, vel si bis, aut ter tale crimen commiserit; nam Bulla Summ. Pontif. infligit has pœnas in clericos exercentes sodomiam: at in iure intelliguntur hi, qui aliquid faciunt frequenti vsu, & continuato, sicut non dicitur artifex, seu mercator, qui semel, aut iterum id exercet: sed qui toties exercet, vt opinione vulgi habeatur pro tali. Et hanc opinionem infirmat etiam Henriq. in sum. lib. 14. c. 5. n. 1. in glossa F. Vide etiam Panorm. in cap. 1. n. 24. de iudic. & copiose Floron. de cas. res. vbi sup. p. 2. cas. 3. n. 1. & seq. Hinc Genuensis in praxi Archiep. c. 18. n. 15. docet non esse denuntiandam mulierem, quæ semel maleficium fecit, aut superstitionem, nisi saperet hæresim manifestè, & simplicitas, aut alia iusta causa non excusaret.

An clericus incurrat in pœnas dictæ Bullæ, si vitium bestialitatis commiserit?

RESOLVT. LXVI.

Incurrere putauit Aloysius Ricc. in praxi tom. 3. resol. 59. Campanile in diuer. iur. Can. rub. 11. cap. 22. n. 18. Roland. à Valle vol. 1. conf. 7. n. 2. Ledesma in sum. tom. 2. tr. 27. c. 11. concl. 9. Vega in summ. tom. 2. cap. 102. cas. 2. Homob. in exam. Eccl. p. 2. tract. 11. c. 12. n. 26. Narbona in 3. p. recop. lib. 4. tit. 1. leg. 20. gl. 8. n. 13. Rodriq. in sum. tom. 1. c. 208. n. 2. & Prosper de August. in add. ad summam Quaranta. ver. sodomia, & nouissimè Belloch. de cas. res. p. 2. q. 2. num. 39. Et ratio est, quia lex pœnalis extenditur de casu ad casum, quando militat eadem ratio, vt notat gl. in cap. 1. de temp. ord. ver. Italia. quam Glossam singularem vocauit Abbas in c. nihil. de electione, & in c. finali. de rescript. & alij.

At his non obstantibus, puto clericum vitium bestialitatis exercentem non incurere in pœnas huius Bullæ; & ita tenet Barbosa in suis collect. tom. 2. lib. 5. tit. 31. cap. 4. n. 11. Gasias de benefic. tom. 2. p. 11. c. 10. §. 2. n. 205. & Bânez in 2. 2. q. 64. a. 8. Et ratio est; nam bestialitas non est proprie sodomia, contra quam edita fuit hæc Bulla; & lex pœnalis non est extendenda ad casum non expressum, etiâ si in illo eadem inueniatur ratio, maximè in foro cōscientiæ, vt probat P. Miranda in man. Pralat. tract. de monialibus, q. 2. a. 10. conclus. 1. Sanchez de matrim. tom. 4. lib. 10. disp. 4. n. 3. Henriquez in summ. lib. 7. c. 30. n. 4. in gl. litera C. Gasias vbi supra n. 236. Castrus de leg. lib. 6. c. 3. n. 5. & c. 4. n. 1. & alij.

Probat hanc opinio exemplis. Nam in Clem. vica. de consang. & affin. excommunicantur Moniales professæ cuiusque nubentes, & accipientes illas in vxores, & excommunicantur etiam professi ineuntes matrimonium. Et tamen, vt notat Cardin. Ancharanus, & Bonifacius hic, D. Antoninus p. 3. tit. 24. art. 34. Caiet. in summ. ver. excommunicatio, c. 47. cum Sanch. de matr. tom. 2. lib. 7. disp. 48. n. 2. si aliqua fœmina secularis iniret matrimonium cum professò, non incideret in dictam excommunicationem, sicut incideret in dictam excommunicationem vir ineundo matrimonium cum Moniali. Et tamen militat eadem ratio. Sed quia textus loquitur de masculis nubentibus cum Monialibus, & non de fœminis nubentibus cum professis, licet vt dixi, in vtrisque militet eadem ratio, tamen mulieres nubentes cum professis non incurrerent in excommunicationem, quia lex pœnalis restringenda est, & non amplianda; etiam ex identitate rationis.

Secundò, in Concil. Trident. sess. 25. de regul. cap. 8. excommunicantur omnes, qui cogunt mulieres ad ingrediendum Monasterium; & Sanch. in summ. tom. 1. lib. 4. c. 4. num. 3.

num. 3. cum Suarez, & Bannez asserunt sub nomine mulierum non esse includendos viros. Et tamen etfi Concilium de solis cogentibus foeminas loquatur, eius ratio finalis, quæ est libertati ingressus consulere, æquè procedit in viris coactis.

Tertio, Religiosus administrans sacramentum Pœnitentiæ, vel Baptismi, sine licentia Parochi, non incurrit pœnas *Clem. 1. de privileg.* quia dicta Clementina loquitur solum de sacramentis Eucharistiæ, Matrimonij, & Extreme unctionis. Et tamen in aliis sacramentis Pœnitentiæ, & Baptismi eadem militat ratio. Ita Glossa, & Abbas *ibidem*, quibus adde Capel. *Tholos. dec. 121.*

Quarto, Glossa *in Clement. 1. de decimis*; ubi asserit constitutionem illam, qua punitur Religiosus fraudans decimas Ecclesiæ, non extendi ad Clericos seculares eadem facientes.

Quinto, etiam Glossa *ver. suspens. in c. finali, de offic. deleg. lib. 6.* restringit pœnam dicti capituli ad solos conferuatores, de quibus loquitur, dicens aliter esse in Delegato similia faciente.

Sexto, eadem Glossa *ver. moderatas, in sine in cap. statutum, §. in super. de rescri.* pœnam d. c. loquentis de legato Pape, non audet extendere ad delegatos ordinarij, eundem excessum, circa expensas facientes.

Septimo, Greg. XIII. excommunicauit ingredientes Monasteria Monialium prætextu licentiarum: & tamen in hanc excommunicationem non incurrunt illi, qui dicta Monasteria, sine prætextu licentiarum ingrediuntur, vt infra, Deo dante, videbimus: & docet Suarez *de cens. disp. 22. sect. 6. n. 11.*

Ex his omnibus apparet, legem pœnalem non esse extendendam de casu ad casum ex identitate rationis: vnde, vt supra diximus, Clericus committens vitium bestialitatis non incurrit in pœnas huius const. Pij V. quia est edita contra Clericos exercentes sodomiam. Vnde apparet me rectè olim consuluisse in casibus referuatis, vt pote pœnalibus, strictam debere fieri interpretationem. Et ita tradiderunt ex nostris P. Naldus *in summ. cas. num. 3.* Chapeauilla *de cas. res. cap. 6. quæst. 1.* Coriolan. etiam *de cas. res. p. 1. sect. 1. art. 5. num. 4.* Homobon. *p. 1. de cas. res. c. 2.* Bonac. *de matr. disp. 4. punct. 11. n. 5. de Sacram. disp. 5. q. 7. punct. 5. §. 3. n. 1.* Reginald. *in praxi, tom. 1. c. 11. sect. 1. n. 127.* & alij, aduersus Floronum *tract. de cas. res. p. 1. c. 1. n. 30 & 40.* Finell. *de cas. res. c. 5. n. 3. & cas. 4. n. 25.* Grassium *in pract. lib. 1. c. 4. reg. 4. num. 25.* & alios contrarium sentientes. Sed tu tene primam sententiam.

Virum ad incurrendas pœnas supradictæ Bullæ, exigatur sententia iudicis, ita vt ante illam Clerici dictas pœnas non incurrant in conscientia?

RESOLVT. XLVII.

DVbius in hac remanet Nauar. *in man. c. 27. n. 250.* & potius videtur inclinare, quòd dictæ pœnæ incurrantur in foro conscientie. Ratio est, quia Pontifex in textu Bullæ dicit, *Prinamus*; quòd verbum, cum sit præsentis temporis, continet sententiam latam.

Sed hæc sententia admodum dura, & rigorosa est; vnde mihi contraria vera videtur, quam tuentur, & docent Sayr. *de cens. lib. 7. cap. 12. n. 24.* Homobon. *de exam. Eccl. part. 1. tract. 11. c. 12. q. 26.* Sanchez *de matr. tom. 2. lib. 7. disp. 46. n. 28.* qui citat Grassium, Vegam & Rodrig. Auila *de cens. p. 7. disp. 4. dub. 7. concl. 7.* Henriquez *lib. 14. c. 5. num. 1. in gloss. lit. F.* Homob. *de Bonis in exam. Theol. p. 1. tract. 5. c. 8. q. 15.* Floron. *de cas. res. p. 2. cas. 7. §. 1. n. 8.* Bonac. *de matrim. q. 4. punct. 11. n. 2.* Finell. *de cas. res. cas. 9. n. 6.* Azor. *p. 3. lib. 3. c. 19. q. 5.* Zanard. *in direct. p. 2. prac. 6. cap. 9.* Suar. *de cens. disp. 31. sect. 4. n. 22.* Filliuc. *tom. 1. tract. 17. n. 127.* & alij.

Probat hęc opinio ex principiis de legibus; nam lex pœnalis, quæ non potest executioni demandari, absque

hominis actione, etiam si ipso iure, vel ipso facto feratur, vel etiam dicatur nulla, expectata declaratione ante iudicis condemnationem, non obligat. Et ratio est, quia vsu, & consuetudine, quæ est optima legum interpres, receptum est, vt nullus se priuet re antea obtenta, nisi declaratoria criminis sententia à Iudice feratur. Secundo, si talis lex obligaret ante Iudicis sententiam, esset nimis acerba: cogeres enim homines ad se prodendum, & ad exequendum in se durissimam pœnam, ad quod nulla lex obligat: leges enim humanæ faciles, & tolerabiles esse debent, & humanæ imbecillitati accommodatæ. Ita Vasquez *in p. 2. tom. 2. disp. 168. num. 14.* Couarr. *in 4. p. 2. §. 8. n. 3. illat. 3.* Becan. *in p. 2. tract. 3. cap. 2.* & Molina *de iust. tom. 1. tract. 2. disp. 95. n. 14.* post citatos 10. Doctores asserit hanc sententiam esse communem inter Theologos, & Iurisperitos: & etiam pro illa citat 43. Doctores Salas *de legibus disp. 15. sect. 2. num. 38.* vide etiam Villalob. *in summ. tract. 2. diff. 26. n. 2.* Molfes. *in summ. tom. 1. tract. 9. c. 9. n. 35.* Lorca *in p. 2. tom. 2. disp. 24. de legibus, Lessium lib. 2. cap. 29. dub. 8. n. 63.* Suarez *de legib. lib. 5. c. 5. & seq. Ioan. de la Cruz in direct. conf. p. 1. in princ. dub. 3. de legibus.*

Ex his deducitur resolutio multorum casuum. Et primo habetur intelligentia pœnarum appositarum in Bulla Sixti V. contra Clericos non deferentes habitum, & in Bulla Clem. VIII. contra Religiosos munera largientes: in illas enim nullus incurrit, nisi post iudicis sententiam. Ita Molfes. *ubi supra.* Secundo leges ponentes taxam tritico, & pœnas contrauenientibus, non obligant ante iudicis condemnatoriam sententiam: tenentur quidem venditores restituere excessum pretij, non autem ad pœnam, nisi à iudice condemnentur. Ita Villalob. *ubi sup. n. 3.* Item tertio Beneficiarius potest beneficium retinere, donec declaretur delictum, propter quòd priuatus est ipso facto beneficio, nisi fortè in lege dicat, pœnam in foro conscientie statim subeundam esse. *Surd. dec. 247. per tot. & Azor. part. 1. lib. 5. c. 7. q. 6.* & alij. Quarto, Rectores Ecclesiarum alienantes bona Ecclesiastica, sine solemnitatibus necessariis, non tenentur abdicare beneficia, per Extrauag. *ambitiosa.* ante iudicis latam sententiam, quia dicta Bulla ita fait vsu recepta: sic Nauar. *in man. c. 27. n. 110.* & Sanch. *in summ. tom. 1. lib. 2. c. 2. n. 20.* cum aliis. Quinto, idem dicendum videtur de Religiosis, qui admittunt mulieres intra septa Monasterij ex Motu proprio Pij V. Ita Rodriguez *in explicat. dictæ Bullæ n. 32.* Item sexto, superiorem alicuius Religionis, incidentem in aliquem casum absolutionis, seu priuationis ipso facto Prioratus, etiam si palam constet de crimine, dicendum est non incurrere dictam pœnam, donec per superiorem declaretur, & consequenter tuta conscientia in eo manere posse, nec licere subditis illum expellere à Gubernatione. Ita Ioan. Val. *in differentiis virisque fori, ver. pœna, differ. 20. n. 4.* Item septimo, hæretici, & alij, quorum bona ipso iure publicantur, non tenentur ante iudicis sententiam dicta bona restituere sibi. Ita Sanchez *in summ. tom. 1. lib. 2. c. 20. num. 7.* qui 33. Doctores citat, tenentes hanc sententiam, & nouissime Sanctarell. *tract. de hæresi cap. 21. dub. 1. num. 6.* Dicendum est igitur, Clericos sodomitas non incurrere in pœnas Bullæ Pij V. ante sententiam iudicis declaratoriam.

Praxis pro confessorijs circa absolutionem, Clericis sodomitis impertiendam?

RESOLVT. XLVIII.

SI Clericus non exercent sodomiam, est sine dubio absoluentus. Si exercent, aliqui putant esse absoluentum, dum per Confessarium, vel alium virum secretum procuretur noua prouisio beneficij, dignitatis, officij, &c. Sed ego puto, sine vilo metu absolui posse absque noua prouisione. Quia, vt diximus, in foro conscientie non obligatur ad ferendam pœnam latam per istam Extrauagantem, si non præcedat sententia iudicis declaratoria.

Et cum in prima resol. dixerimus dictam Extravagantem in foro interiori non fuisse usu receptam; ideo dicendum est absolute, tali Clerico sodomitæ, si sit contritus, etiam recepto beneficio, officio, & dignitate, absolutionem omnino impertiendam esse.

An Clericus sodomita occultus, sit suspensus; & si celebret, incurrat in irregularitatem?

RESOLVT. LXIX.

Hunc Clericum esse suspensum ipso iure ab executione ordinis, licet sit occultus, unde si postea ministret, etiam post perfectam pœnitentiam effici irregularem, in qua irregularitate solus Papa dispensare potest, putavit Couarr. in *Clem. si furiosus*, part. 1. §. 1. n. 6. Foller. in *praxi crim. canon.* p. 6. c. 37. n. 11. Iul. Clarus in §. *sodomia*, num. 5. Franc. Marc. part. 2. dec. 687. n. 16. Lambertin. de iure patron. p. 1. lib. 2. q. 2. art. 18. n. 4. Salzedo in *add. ad pract. crim. Bernardi Diaz*, c. 88. cum multis aliis citatis à P. Henrici lib. 3. c. 36. n. 1. in *Glossa lit. M.* & à Petto Cenedo in *collect. ad ius Canon. par. 2. collect. 130. num. 1.* & hoc asserunt accidere, non ob canones, & iura, quia nulla sunt, quæ inducant talem irregularitatem, sed propter enormitatem, & gravitatem criminis.

Sed hæc sententia meritò ab omnibus reiicitur. Et ra-

tio est clara, quia nullum crimen, quamvis enorme, inducit irregularitatem, si non sit notorium, præter homicidium: hoc enim licet occultissimum, irregularitatem inducit. Et hoc patet ex *c. ex tenore, de tempor. ordinat.* ubi dicitur, ex nullo crimine quantumcumque graui, etiam de gradatione digno, inducitur suspensio, vel irregularitas in susceptis, vel suscipiendis ordinibus. Hoc etiam probatur ex *cap. fin. eod. tit.* ubi dicitur, quod propter grauissima crimina, ut adulterium, periurium, &c. excepto homicidio, non debet quis post pœnitentiam ab usu, vel susceptione ordinum impediri, nisi in iudicio comprobata, vel aliàs notoria fuerint. Et ita hanc sententiam docet Henrici. *ubi supra, & lib. 14. cap. 4. n. 1. lit. F.* Auila de *cenfur.* p. 7. disp. 4. dub. 7. concl. 7. Floron. *ir. de cas. refer. p. 2. cas. 7. §. 1. n. 7.* Saurus de *cenf. lib. 1. c. 12. n. 22.* Finell. de *cas. refer. cas. 9. num. 6.* cum multis aliis, quos citat, & sequitur Barbosa in *collect. tom. 2. lib. 5. tit. 31. c. 4. n. 5.* Garfias *tract. de benef. tom. 2. p. 11. n. 15.* Vide etiam Ortiz in *summ. c. 17. n. 114.*

Ad argumentum Gouarruu. & aliorum respondetur, quod nulla irregularitas potest induci, nisi expressa in iure inueniatur. *cap. is qui, de sent. excom. in 6.* sed nullum crimen, ut supra probauimus, quantumvis enorme, inducit irregularitatem, nisi sit notorium. Ergo, &c. Et hæc dicta sufficiant circa Bullam Pij V. contra Clericos sodomitas.

FINIS.

I N D E X

Rerum omnium notabilium, quæ in I. & II. harum Resolutionum Partibus continentur.

A.

B B A T I S S A an possit concedere Monialibus licentiam donandi, quam potest Prælati Religionis suis Religiosis. tractat. 6. resol. 22. pag. 86

Absolutio ab hæresi occulta an sit danda à Confessario virtute alicuius Iubilei. tract. 5. resol. 1. 75

Absolutio ab hæresi occulta an possit concedi ab Episcopo vigore Concilij Trident. Vide, *Episcopi*.

Absolutio ab hæresi an possit concedi ab Inquisitoribus, vt singulis, an verò à toto Consistorio. tract. 5. resol. 3. in princ. & vers. *Notandum*. p. 77

Absolutio ab hæresi in articulo mortis an à quolibet Sacerdote possit concedi: & quid præsentè Episcopo, vel Inquisitore. Vide, *Hæreticus*. Vbi quid, si superuiuat.

Absolutio ab hæresi occulta an possit dari à Prælati Regularibus eorum subditis. tract. 5. resol. 6. p. 78

Absolutio à casibus contentis in Edicto Inquisitorum virtute Bullæ Cruciatæ, excepta tantum hæresi, an possit dari à Confessario. Vide, *Confessarius*.

Absolutio à casibus contentis in Edicto Inquisitorum, excepta tantum hæresi, an possit dari à Regularibus virtute suorum priuilegiorum. tract. 5. resol. 8. p. 80

Absolutio an sit danda Hæretico, qui ducitur ad comburendum, & moritur negatiuus. tract. 5. resol. 8. vers. *Pro coronide*. p. 80

Absolutio an possit à Confessario differri pœnitenti propter consuetudinem peccandi, vel propter occasionem proximam. tract. 7. resol. 55. p. 107. Et an talis absolutio possit denegari habenti consuetudinem iurandi. vers. *Deducitur*. p. 108

Absolutio à censuris an sit danda à Confessario electo virtute Bullæ Cruciatæ, pœnitenti, qui solum satisfecit Clerico, vel Monacho percusso. Vide, *Confessarius*.

Absolutio à censuris an sit danda à Confessario electo, virtute Bullæ Cruciatæ, pœnitenti, qui non potest satisfacere parti. Vide, *Confessarius*.

Absolutio à censuris, virtute Bullæ Cruciatæ, & Iubilei, an possit dari extra Confessionem. tract. 11. resol. 25. p. 177

Absolutio an sit concedenda virtute Bullæ Cruciatæ excommunicatis nominatim, vel publicis percussoribus Clericorum, vel alij, cuius excommunicatio deducta sit in foro contentioso, & lis non est finita. tr. 11. resol. 26. p. 178

Absolutio censurarum virtute Bullæ Cruciatæ an valeat in foro exteriori. tractat. 11. resol. 26. vers. *Sed his*. Et quid possit facere iudex in hoc casu. vers. *Aduertant*. Et quid in absoluteione censurarum à iure. vers. *Notandum est*. p. 178

Absolutio in articulo mortis an possit dari petenti Confessionem à Confessario sub conditione, & an etiam sine conditione. tract. 13. resolut. 13. vers. *Imò existimo*. Et an vnicus testis sufficeret testando infirmum signa pœnitentiæ indicasse. Et an oporteat, talem testem iurare, & esse Christianum. *ibid.* vers. *Notandum est*.

Absolutus virtute Bullæ Cruciatæ ab excommunicatione sine satisfactione partis, an teneatur verum con-

fiteri, tanquam non legitimè, sed nulliter absolutus. tractat. 11. resolut. 22. p. 176. & 177. Et quid comprehendatur sub nomine partis; Et quid sub nomine satisfactionis. vers. *Notandum*. p. 177

Absolutio excommunicationis contra contrauenientes Constitutioni Pap. Greg. X V. circa immunitatem Ecclesiæ, an sit tantum referuata Summo Pontifici, an verò possit etiam concedi ab Episcopo. Vide, *Contrauenientes*.

Absolutio excommunicationis incurse à percussente Clericum calcibus in publica platea, an possit obtineri ab Episcopo; an verò sit obtinenda à Papa. Vide, *Percussor*.

Absolutio excommunicationis occultæ ingredientium septa Monasterij, & cum aliqua virgine sacra incestum committentium, contra Const. Greg. XIII. an possit obtineri ab Episcopo, vel à Confessario virtute Bullæ Cruciatæ. tract. 16. resol. 33. p. 277

Absolutio peccatorum an sit à Confessario impertienda pœnitenti, toties, quoties eam petierit, quando nullus apparet profectus. tr. 16. res. 45. vers. *Sed difficultas est*. p. 281

Absolutio an sit à Confessario deneganda pœnitenti propter reciduum, si pœnitens habeat dolorem de præterito, & propositum de futuro. tract. 16. res. 45. vers. *Si verò aduersus Sancium*. p. 281

Absolutio an sit à Confessario deneganda pœnitenti condemnato in tremitibus, toto tempore eius vitæ, si habet semper voluntatem continuam, quamprimùm fugiendi. tract. 17. resol. 39. p. 300. & 301

Absolutio an sit à Confessario impertienda Clerico sodomita. Vide, *Clericus*.

Acta an possint transcribi in diebus festiuis à Notariis, Commissariis, Officialibus Curie, & ab aliis transcribentibus sermones Prædicatorum, & allegationes Doctorum pro mercede. tract. 15. resol. 35. p. 248

Adulterij crimen quando sit mixti fori. tr. 2. resol. 86. p. 45

Adulter qui suscepit filium, relinquens illum inter filios legitimos mariti adulteræ, an præter alimenta teneatur etiam resarcire damna legitimis hæredibus. tract. 17. resol. 55. p. 306. Et quid si agnoscat prolem suam. vers. *Verum Dominicus*. p. 306

Adultera si procurauit abortum, adulter non dicitur causa homicidij, quia ipse suppeditauit prolem, nisi suassisset, vel adiuuassisset. tract. 17. res. 55. vers. *Qui assert*. p. 306

Aduocatus an teneatur ieiunare. Vide, *Ieiunare*.

Aduocatus an possit consulere secundum opinionem probabilem, relicta probabiliori; Et quid in causa sanguinis, vel amissionis omnium bonorum. tr. 13. resol. 4. p. 211

Aduocatus an possit sequi opinionem Antonij Fabri, Cuiacij, & similibus Iurisconsultorum. Vide, *Opinio*.

Aduocatus an possit patrocinari non solum in causa probabili, sed etiam in causa dubia. tractat. 13. resolut. 3. p. 211

Aduocati, & Procuratores conducti ab aliquo cliente sub certa annua mercede ad patrocinandum in omnibus eius causis, si nullas causas habuerint, an possint petere salarium. tract. 15. resol. 42. p. 250

Aduocatus an teneatur de culpa leui. tract. 15. resol. 59. p. 259

Index Rerum I. & II. Partis:

Agens, seu respondens in cambio an debeat esse mercator, seu persona diues. tract. 8. resol. 3. p. 112

Alienatio rei ecclesiasticae facta à Rectoribus in euidentem Ecclesiae vtilitatem, saluo assensu Sedis apostolicae, si ante assensum obtentum fuit tradita possessio, an sit nulla? Et Rectores an inciderint in excommunicationem Paulinae *Ambitiosa*. tract. 8. resol. 77. p. 135

Alimenta an debeantur filio spurio; Et an hæc causa sit mixti fori tract. 1. resol. 86. p. 45. Et alimentorum appellatione isto casu, quæ veniant. *ibid.* vers. *Notandum*. p. 45. Et an debeantur consideratis diuitiis paternis, & eius qualitate, & dignitate. vers. *Sed difficultas*. p. 55. Insuper, quæ dicuntur de parentibus erga filios, an dicantur etiam de filiis erga parentes. vers. *Id verò*. p. 45

Annus inceptus habetur pro completo: sed an sufficiat, vt per medium diem dicatur inchoatus pro Ordinibus maioribus suscipiendis. tract. 16. resol. 27. vers. *Notandum est*. p. 275.

Apostata à Religione an gaudeat immunitate Ecclesiae. tract. 1. resol. 23. p. 7.

Apostata se confitendo, an debeat explanare se esse apostatam: an verò sufficiat dicere: Lapsus sum in hæresim. tract. 7. resol. 54. p. 107

Appellationes, quæ dicuntur iuridicæ, à Iudicibus laicis in causis ecclesiasticis an concedantur; & an offendant libertatem ecclesiasticam. tract. 2. resol. 103. p. 48.

Assassinium an dicatur, si quis ex mandato alterius, pecunia mediante, occidit communem inimicum, vel ipso mandante præsentem. tract. 1. resol. 18. vers. *Item gaudebit*. p. 6. Et an gaudeat immunitate Ecclesiae.

Attentans extrahere per vim, seu ab Ecclesia, an incidat in pœnas Constitutionis Pap. Greg. XIV. de immunitate Ecclesiarum. tract. 1. resol. 15. p. 5

Attentans occidere aliquem proditoriè, effectu, & morte non sequuta, an gaudeat immunitate Ecclesiae. tract. 1. resol. 18. p. 6

B.

Baptismus an possit dari puero existenti in utero matris tract. 15. resol. 43. p. 250. & 251

Baptismus an liceat dari infantibus filiis Infidelium, inuitis parentibus. tract. 15. resol. 45. p. 251

Baptismi forma, & modus baptizandi an debeat sciri ab obstetricibus. tract. 15. resol. 46. p. 252

Baptismi forma si omittatur in istis particulis, scilicet, *In*, & *Et*, an Sacramentum conficiatur, & ita quis baptizando an peccet mortaliter, tract. 15. resol. 47. p. 252. Et quid si prædictæ formæ aliquid addatur, an conficiatur Sacramentum. tract. 15. resol. 48.

Baptismus administratus verbis Italicis sub hac forma: *Io ti batizzo col nome del Padre, col nome del Figliuolo, e col nome del Spirito Santo*, an sit validus. tract. 17. ref. 15. pag. 291

Barbitonfores an teneantur ieiunare. Vide, *Ieiunare*.
Barbitonfores in diebus festiuis an possint tondere omnes, qui ad eos accedunt. tract. 15. resol. 34. vers. *Quoad secunda*. p. 247

Barones plures Regni an possint constituere vnum, aut alterum Procuratorem, ad effectum intrandi in Parlamentum. Vide, *Vniuersitates*.

Beneficij parochialis appellatione, quæ beneficia includantur, tract. 11. resol. 8. vers. *Notandum est etiam*. p. 162

Bestialitas non est propriè sodomia. tract. 17. resol. 66. vers. *At his non obstantibus*. p. 310

Blasphemiae diuersæ an sint in Confessione aperiendæ. Et quid, si blasphemia procederet ex odio Dei formali, aut contineret hæresim. tract. 7. resol. 50. p. 106

Blasphemiae plures vnico actu prolatae contra Deum & Sanctos, an in Confessione sint aperiendæ? Et quid si blasphemia procederet ex odio Dei formali, aut contineret hæresim. tract. 7. resol. 50. p. 106

Bona fides operatur, vt celebrans contractum vsurarium, credens iustum, possit tantum retinere lucri, quantum acquisiisset per contractum licitum. tract. 8. resol. 47. vers. *Sed contraria*. p. 123

Bulla Pap. Gregor. XIV. de immunitate Ecclesiarum, an sit derogatoria Iuris communis, & consuetudinum. Vide, *Constitutio*

Bulla Pap. Clem. VIII. de largitione munerum, de paupertate Religiosa, an sit vsu recepta. tract. 6. resol. 1. p. 80. Et quot sint causæ finales dictæ Bullæ. tract. 6. resolut. 12. p. 83

Bulla prædicta Clem. VIII. an sit introductiua iuris noui tract. 6. resolut. 2. Et circa quæ. *ibid.* vers. *Solum*. p. 80. & 81.

Bulla prædicta Clem. XIII. an vendicat sibi locum, si Religiosus, vel Monialis det eleemosynam. tract. 6. resol. 11. p. 83.

Bulla Cœnæ Domini vbi non est vsu recepta, an obliget in conscientia. tract. 10. resol. 1. vers. *Vnde Puteanus*. pag. 156

Bulla Clem. VIII. de largitione munerum, cum dubitetur, an sit vsu recepta, stante supradicta dubitatione, si aliquis contra illam aliquid efficeret, an incurreret in pœnas illius. Idem in Bulla Paul. II. in Extrauag. *Ambitiosa*. de alienat. bonor. ecclesiast. tract. 10. resolut. 3. vers. *Sed, ut dixi*. p. 156

Bulla Pap. Greg. XIII. contra Clericos sodomitas, non extenditur contra Clericum abutentem fœmina in vase præpostero. tr. 10. resol. 26. vers. *Vnde ex his*. p. 164. & 165

Bulla Cruciatæ, quæ fuit capta in Regno, si capiens reperiatur extra regnum, an illi deseruiat quoad omnia indulta in ea contenta. tract. 11. resol. 1. p. 170

Bulla Cruciatæ dat priuilegium, vt tempore interdictio possit quis audire Missam; sed an illum obliget, vt teneatur audire sub pœna peccati mortalis. tract. 11. resol. 2. pag. 170.

Bulla Cruciatæ an det priuilegium illam sumentibus, vt in ieiuniis alicuius Iubilei possint edere lacticia. tract. 11. resol. 3. p. 170

Bullæ Cruciatæ priuilegium, quo quis dispensatur in esu carniuum, an operetur, vt censeatur dispensatus ad ieiunandum. tract. 11. resol. 4. p. 171

Bulla Cruciatæ sumpta à Regularibus, & Presbyteris, an concedat, vt ipsi in diebus Dominicis quadragesimalibus possint vti lacticiis tract. 11. resol. 5. p. 171

Bulla Cruciatæ vt operetur, quando quis eam suscipit, an debeat esse in gratia tract. 11. resol. 6. p. 171.

Bulla Cruciatæ dat priuilegium, vt possit eligi Confessarius, dummodo sit approbatus ab Ordinario. Sed quid, si sit approbatus in vna Diœcesi, & reperiatur in alia, an possit eligi absque noua approbatione Ordinarij illius loci, in quo reperitur. Vide, *Confessarius*. Vbi etiam habebis, qui includantur sub nomine Ordinarij.

Bulla Cruciatæ an concedat, vt quis possit eligere in Confessarium habentem beneficium curatum. tract. 11. resol. 8. p. 172. Et quid si habeat beneficium curatum, & illud renunciauit, vbi supra, vers. *Notandum est tamen*. p. 172.

Bulla Cruciatæ an concedat, vt approbatus ab Episcopo cum limitatione ex defectu ætatis ad confessiones virorum, & non mulierum, possit eligi, non solum à viris, sed etiam à fœminis. Et an peccet talis Confessarius contra faciendum. Vide, *Confessarius*.

Bulla Cruciatæ an concedat, vt Confessarius approbatus pro vno oppido possit eligi à pœnitente in alio oppido. tract. 11. resol. 10. p. 172

Bulla Cruciatæ an permittat, vt approbatus ad tempus possit eligi transacto tempore. Vide *Confessarius*.

Bulla Cruciatæ an permittat, vt qui olim fuit approbatus ab Ordinario, & postea reprobatus sine causa, & illegitimè, possit eligi in Confessarium. tract. 11. resol. 12. p. 173

Index Rerum I. & II. Partis.

Bulla Cruciatæ an permittat, vt possit eligi Confessarius Regularis approbatus ab Episcopo, sed prohibitus à Prælato Religionis? Et an peccaret confitendo iste prohibitus. Vide, *Confessarius*. Vbi etiam, an talis absoluere possit pœnitentes ab illis casibus, à quibus absoluere potest ex vi priuilegiorum Religionis.

Bulla Cruciatæ an concedat, vt Regulares sine licentia suorum Prælatorum virtute dictæ Bullæ possint eligere Confessarium, vt illos absoluat à peccatis, casibus reseruatis, & à censuris. tract. 11. resol. 14. p. 173. & 174

Bullam an possint sumere Nouitij Regularium, vt virtute ipsius possint absolui à casibus reseruatis. tract. 11. resol. 15. p. 174

Bulla Cruciatæ an pro sit peccanti ob spem absolutionis Bullæ, & idem quæri potest de Iubileo. tract. 11. resol. 16. p. 174

Bulla Cruciatæ an concedat, vt quis possit absolui à reseruatis, & censuris, non solum ante, sed etiam post ipsius suspensionem incursum. tract. 11. resol. 17. p. 174. & 175. Idem quæritur de commutatione votorum.

Bulla Cruciatæ an possit operari, vt quis ex libito ab vno Confessario absolutionem obtineat à reseruatis, & censuris, & ab alio postea commutationem votorum. tract. 11. resol. 17. vers. *Notandum est etiam*. p. 175

Bulla Cruciatæ seu Iubileum, quæ dant licentiam pœnitenti eligendi Confessarium, vt eum absoluat à reseruatis, & censuris, aut si fecerit confessionem inualidam obtinendo absolutionem à reseruatis, an operetur, vt dicta peccata non sint amplius reseruata, ita vt postea possit à quocunque Confessario ab illis absolui. tract. 11. resol. 18. p. 175

Bulla Cruciatæ an operetur, vt quis semel absolutus à peccatis reseruatis oblitis, à Confessario ab eo electo, virtute dictæ Bullæ, si illorum recordetur, non teneatur recurrere ad Superiorem legitimum, vt iterum confiteatur dicta peccata oblita, & obtinere absolutionem; an verò possit absolui à quocunque Confessario. tract. 11. resol. 19. p. 175

Bulla Cruciatæ an det facultatem eligendi Sacerdotem, vt possit ab eo accipere Eucharistiam, & extremam Vnctionem. tract. 11. resol. 20. p. 176

Bulla Cruciatæ, quæ concedit commutationem votorum, an permittat, vt hæc commutatio partim fieri possit in aliquod temporale subsidium, & partim in aliquod virtutum opus. Et quid in diuite? & quid in paupere? Vide, *Vota*.

Bulla Cruciatæ concedens absolutionem ab excommunicatione, an illam potestatem concedat sine satisfactione partis, an verò pœnitens teneatur iterum confiteri, tanquam non legitime, sed nulliter absolutus. tract. 11. resol. 22. p. 176. & 177

Bulla Cruciatæ an concedat potestatem Confessario absoluendi à censuris illum, qui solum satisfecit Clerico, vel Monacho percusso. tract. 11. resol. 23. p. 177

Bulla Cruciatæ an det facultatem Confessario absoluendi illum à censuris, qui non potest satisfacere parti. tract. 11. resol. 24. p. 177

Bulla Cruciatæ an concedat potestatem absoluendi à censuris extra confessionem. tract. 11. resol. 25. Vbi quid in Iubileo. p. 177. & 178

Bulla Cruciatæ an concedat facultatem absoluendi excommunicatos nominatim, vel publicos percussores Clericorum, vel alium, cuius excommunicatio deducta est in forum exterius, & lis non est finita. Vide, *Absolutio*.

Bulla Cruciatæ an det licentiam absoluendi à censuris in foro exteriori. Et quid possit facere Iudex in hoc casu. Et quid in absolutione censurarum à iure. Vide, *Absolutio*

Bulla Cruciatæ an concedat facultatem dispensandi omnem irregularitatem, quæ est pœna. tract. 11. resol. 27. p. 178. & 179

Bulla Cruciatæ an concedat Confessario facultatem

Antonina Diana Resol. Moral. Pars II.

absoluendi pœnitentem pluries à casibus reseruatis Summo Pontifici. Et quid si illi casus essent occulti. Vide, *Confessarius*.

Bulla Cruciatæ concedens facultatem Confessariis absoluendi à casibus Bullæ Cœnæ, hæresi excepta, semel in vita, & semel in morte, an comprehendat alios casus positos in primo canone Bullæ Cœnæ, tanquam inclusos sub nomine hæresis, ita vt per dictam Bullam Cruciatæ non possint absolui. tract. 11. resol. 29. pag. 179. & 180

Bulla Cruciatæ an concedat licentiam absoluendi legentes libros hæreticos. tract. 11. resol. 30. vers. *Sed etiam*. p. 180

Bulla Cruciatæ an sit necessaria in absoluendo legentem librum hæreticum, qui non tractat de religione expresso, neque continet multas hæreses, sed vnam tantum, tanquam excommunicatum in Bulla Cœnæ. tract. 11. resol. 31. p. 180. Et quid de legente librum Catholici cum Commentariis Hæreticorum. tract. 11. resol. 32. pag. 180

Bulla Cruciatæ an sit necessaria pro absolutione illius, qui non per se ipsum, sed per alium librum hæreticum legit. tract. 11. resol. 33. p. 180. Et an sit necessaria pro absolutione illius, qui de mandato alicuius legit. ibidem, vers. *Incurreret verò*, & quid si fuerit compellus. vers. *Nota verò*. p. 181

Bulla Cruciatæ an sit necessaria pro absolutione legentis epistolam misiuam alicuius Hæretici, in qua aliquam hæresim doceret. Vide, *Legens*.

Bulla Cruciatæ an sit necessaria in absolutione illius, qui legit librum hæreticum in Gallia, Anglia, & aliis Provinciis, vbi Bulla Cœnæ non est recepta. Vide, *Legens*.

Bulla Cruciatæ an sit necessaria propter absolutionem idiotæ legentis librum hæreticum compositum lingua Latina, quam nullo modo ipse intelligit; & per consequens, an incidat in excommunicationem Bullæ Cœnæ. Vide, *Legens*.

Bulla Cruciatæ an sit necessaria propter absolutionem comburentis librum hæreticum, & non tradentis Inquisitoribus. Et consequenter an talis incidat in excommunicationem Bullæ Cœnæ. Vide, *Comburentes*.

Bulla Cruciatæ sicuti permittit commutationem votorum, an etiam permittat commutationem iuramentorum factorum circa eandem materiam votorum. tract. 11. resol. 41. p. 183

Bulla Cruciatæ, quæ dat Confessario potestatem commutandi vota, an pariter det dispensandi. Vide, *Confessarius*.

Bulla Cruciatæ an concedat potestatem Confessario commutandi vota iuramento firmata. Vide, *Vota*.

Bulla Cruciatæ an concedat potestatem commutandi vota extra Confessionem sacramentalem: & quid quando commutatio fit virtute Iubilei, vel priuilegij Regularium. Vide, *Votum*.

Bulla Cruciatæ an concedat potestatem commutandi votum pœnale, quoad pœnam pecuniariam ex eius fractione incursum. Vide, *Votum*.

Bulla Cruciatæ an det licentiam commutandi votum factum in fauorem tertij. Vide, *Votum*.

Bulla Cruciatæ an concedat potestatem commutandi vota emissa post susceptam Bullam. Vide, *Votum*.

Bulla Cruciatæ an concedat facultatem commutandi votum factum de non petenda commutatione. Vide, *Votum*.

Bulla Cruciatæ an det facultatem commutandi votum pœnale Religionis, seu castitatis. Vide, *Votum*.

Bulla Cruciatæ an concedat facultatem commutandi vota Religionis, & castitatis conditionalia. Vide, *Vota*.

Bulla Cruciatæ an concedat facultatem commutandi votum ingrediendi Religionem arctiorem, in laxiorem. Vide, *Votum*.

Bulla Cruciatæ an det facultatem commutandi omnia vota

Index Rerum I. & II. Partis.

vota, quæ commutare potest Episcopus. Vide, *Vota.*

Bulla Cruciatæ an concedat facultatem commutandi votum castitatis factum pro tempore limitato. Vide, *Votum.*

Bulla Cruciatæ an concedat facultatem commutandi votum non petendi debitum. Vide, *Votum.*

Bulla Cruciatæ an permittat commutationem voti de non nubendo. Vide, *Votum.* Vbi etiam, quid si fuisset factum in fauorem alterius.

Bulla Cruciatæ an concedat potestatem commutandi votum virginitatis, quando constat non esse votum castitatis, sed solius integritatis corporis seruandæ. Et quid, quando vouens est dubius de intentione. Vide, *Votum.*

Bulla Cruciatæ an concedat facultatem commutandi votum non fornicandi, non uxorem ducendi certam mulierem, non committendi actum mollitiei, aut abstinendi ab alio actu venereo. Vide, *Votum non fornicandi.*

Bulla Cruciatæ an permittat commutationem voti castitatis conjugalis. Vide, *Votum castitatis.*

Bulla Cruciatæ an concedat facultatem commutandi vota disunctiua, quorum altera pars est reseruata, vt si quis diceret: Voueo castitatem, aut Ordinem sacrum. Vide, *Vota disunctiua.*

Bulla Cruciatæ an det potestatem commutandi votum assumendi Ordines sacros. Vide, *Votum assumendi.*

Bulla Cruciatæ an det facultatem commutandi votum castitatis, transeunti ad nuptias, vt possit petere debitum. Vide, *Votum castitatis.*

Bulla Cruciatæ an concedat facultatem commutandi votum, quando diuersis votis varia ad castitatem pertinentia sunt promissa, ita vt ex omnibus illis iunctis resulter obligatio ad perfectam castitatem. Vide, *Votum.*

Bulla Cruciatæ, quæ vota permittat posse commutari. Vide, *Vota.*

Bulla Cruciatæ an permittat commutari iuramenta pœnalia, seu conditionalia castitatis, seu religionis. Vide, *Iuramenta.*

Bulla Cruciatæ an permittat commutationem voti castitatis vxoris, vel viri, emissi tempore consummati matrimonij. Vide, *Votum.* Vbi etiam an soluto matrimonio?

Bulla Cruciatæ an concedat facultatem Confessario commutandi materiam, in quam fuit commutatum votum reseruatum castitatis, seu Religionis, vel vltimarinarum peregrinationis. tract. 11. resol. 61. p. 188

Bulla Cruciatæ an det potestatem Confessario commutandi vota castitatis, seu Religionis, emissâ sub protestatione expressa vouentis, ne ipse sit obligatus ad illorum executionem sub onere peccati mortalis, sed tantum venialis. *Votum.*

Bulla Cruciatæ an concedat facultatem commutandi votum castitatis, seu Religionis, emissum propterea metum. Vide, *Votum.*

Bulla Cruciatæ an permittat facultatem commutandi votum disunctiuum, quando altera pars non reseruata est effecta impossibilis, ita vt eam vouens nequeat adimplere. tract. 11. resol. 74. p. 189

Bulla Cruciatæ an concedat facultatem commutandi votum factum cum intentione illud efficiendi reseruatum, vt, scilicet, à nemine possit auferri, nisi petita commutatione à Summo Pontifice. Vide, *Votum.*

Bulla Cruciatæ an concedat potestatem commutandi votum vouendi castitatem, seu Religionem. tract. 11. resol. 76. p. 189

Bulla Cruciatæ an permittat, vt possit commutari votum Religionis Melitenfis. Vide, *Votum.*

Bulla Cruciatæ an permittat commutationem voti Religionis D. Iacobi Calatrauæ, & Alcantaræ. Vide, *Votum.*

Bulla Cruciatæ an det potestatem commutandi votum perseuerandi in Religione, vt tempore Nouitiatus liceat egredi ex iusta causa. Vide, *Votum.*

Bulla Cruciatæ an concedat facultatem commutandi votum Religionis; vt ex iusta causa non impleatur tempo-

re præscripto. Vide, *Votum.*

Bulla Cruciatæ an permittat commutationem voti castitatis conjugalis. tract. 11. resol. 81. p. 190

Bulla Cruciatæ an permittat commutationem voti castitatis emissi cum licentia alterius coniugis. Et pariter an Episcopus possit dispensare. Vide, *Votum.*

Bulla Cruciatæ an det potestatem commutandi qualitatem adiectâ voto vltimarinarum. tr. 11. ref. 83. p. 190. & 191

Bulla Cruciatæ an concedat facultatem commutandi votum castitatis, seu religionis, factum à persona subiecta potestati alterius, vt à coniugata, seruo, vel filio sine licentia viri, domini, vel patris. tract. 11. resol. 84. p. 191

Bulla Cruciatæ, an suspendat gratiam, per quam fuit concessum in aliqua Ecclesia Regularium altare priuilegiatum, in quo per Missam liberatur anima à Purgatorio. tract. 11. resol. 86. p. 191

Bulla Cruciatæ an suspendat priuilegia concessa in iure communi; & ea, quæ vsu toleratæ consuetudinis approbantur. tract. 11. resol. 87. p. 191

Bulla Cruciatæ an suspendat Indulgentias Regularium. tract. 11. resol. 88. p. 191

Bulla Cruciatæ faciens mentionem de Mendicantibus an includat etiam alios Religiosos, qui mendicantes non sunt, sed ex beneficio Sedis apostolicæ eorum fruuntur priuilegiis. tract. 11. resol. 89. p. 181

Bulla Cruciatæ an profit illi, qui scit patrem, vel amicum quolibet anno Bullam Cruciatæ sibi suscipere, & possit vti dictæ Bullæ priuilegiis, antequam pater, vel amicus, illum certiore reddat de Bulla iam sumpta eius nomine. tract. 11. resol. 90. p. 192

Bulla, si elapso anno non promulgetur statim, sed paulò post promulganda erit, an duret, & possit quis intra illud tempus vti priuilegio primæ Bullæ. tract. 11. resolut. 91. p. 192

Bulla Cruciatæ, vt profit, an debeat sumi in primo die eius publicationis; an verò sufficiat, vt capiatur intra hebdomadam, & interim gaudeat illius priuilegiis. tract. 11. resol. 92. p. 192

Bulla Cruciatæ, quæ durat per annum, si ante elapsum annum promulgetur secunda Bulla, an duret, donec transeat annus; & quis possit vti priuilegiis primæ Bullæ, non obstante publicatione alterius Bullæ. tract. 11. resol. 94. p. 192. & 193

Bulla Cruciatæ capta ab aliquo pro amico, qui scripsit in ea illius nomen, an possit acceptari, & deleri nomen suum, & applicari alicui. tract. 11. resol. 95. p. 193

Bulla Cruciatæ capta à Petro pro Ioanne, qui iam ceperat alteram, non potest Petrus illam alteri applicare. tract. 11. resol. 95. vers. *Notandum.* p. 193

Bulla Cruciatæ vt profit alicui, non habet necesse, vt in ea scribatur eius nomen; nec si perdat, aut comburatur, quis propterea ea vti, & frui non possit. tract. 11. resol. 95. vers. *Nota etiam* p. 193. Et sufficit, vt mediocri diligentia conseruetur. *ibid.*

Bulla Cruciatæ an suspendatur per clausulam Bullæ Cœnæ. tract. 11. resol. 96. p. 193

Bulla Cruciatæ an suspendatur per Iubileum anni Sancti. tract. 11. resol. 97. p. 193

Bullæ Cruciatæ priuilegia an sint fauorabilia, & amplianda. tract. 11. resol. 98. p. 193

Bulla Cruciatæ an possit prohiberi à Prælati Regularibus, ne sumatur ab eorum subditis; & Prælati ita prohibendo an peccent mortaliter. tract. 11. resol. 99. & saltem an possint limitare. vers. *Verum est.* p. 193

Bulla Cruciatæ an suspendat priuilegia Regularium commutandi vota, & in eis disponendi, & absoluendi à reseruatis. tract. 11. resol. 100. p. 194

Bulla Cruciatæ sumpta ex pecuniis malè ablati, furati, seu à meretricibus acquisiti, an valeat. tr. 11. ref. 101. p. 194

Bulla Cruciatæ, quæ concedit Indulgentias visitanti quinq; altaria, an pariter concedat visitanti ex vno loco sine motu corporali. tract. 11. resolut. 102. Et hæc visitati o

Index Rerum I. & II. Partis.

visitatio altarium potest fieri in eadem Ecclesia, vel in diuersis, versic. *Sed notandum.* Et quid quando in vnico populo tantum est vnica Ecclesia, habens tria, vel quatuor altaria, versic. *Sed potest.* Et si quis non potest ingredi Ecclesiam, quia est plena hominibus, an consequatur Indulgentiam Bullæ visitando talem Ecclesiam à foris, vt sibi possibile est. tract. 11. resol. 103. pag. 194

Bulla Cruciatæ an concedat Indulgentiam visitanti quinque altaria multoties eodem die. tract. 11. resol. 104. pag. 194

Bulla Cruciatæ, quæ concedit Indulgentiam visitanti quinque altaria, an requirat pariter, quod visitans sit confessus; an verò sufficiat fuisse confessum in Quadragesima præterita, & habere propositum confitendi in Quadragesima futura. Vide, *Indulgentia.*

Bulla Cruciatæ an requirat Confessionem pro lucrandis Indulgentiis, quando quis non habet peccata mortalia, sed tantum venialia. tract. 11. resol. 107. p. 195

Bulla Cruciatæ quoties concedat Indulgentiam plenariam. tract. 11. resol. 109. pag. 196

C

CAlix, qui vsu aurum amisit, & iterum postea deauratur, quoad illam superficiem, quæ tangit Sanguinem Christi, an debeat de nouo consecrari. tract. 15. resol. 3. pag. 233

Cambium an sit licitum, si pro campario respondet Procurator camporis, non de propriis, vel alienis pecuniis, sed cum propriis ipsius camporis. tract. 8. resol. 1. p. 110. & 111

Cambium prædictum an licite exerceatur non solum à mercatoribus, sed etiam à personis priuatis, vt à mulieribus. tract. 8. resol. 2. pag. 111. & 112. Et an supradictæ personæ priuatæ possint continuare tale cambium, *vbi supra*, versic. *Sed an.* Et an respondens pro ipsis debeat esse mercator, vel persona diues. tract. 8. resol. 3. pag. 112

Cambium, vulgò dictum, *con la ricorso*, an differat ab illo, quod vulgò dicitur, *con le continuationi.* tract. 8. resol. 4. pag. 112

Cambia continuata, seu recambia an sint licita ratione tantum lucris cessantis, vel damni emergentis, vel etiam ratione emptionis, & venditionis. tract. 8. resol. 5. pag. 112

Campfor debet dare ad cambium animo negotiandi illam pecuniam, eo modo, quo licite fit inter mercatores, siue adsit lucrum, siue non; & non debet habere peruersam intentionem lucrandi ex dilatione solutionis. tract. 8. resol. 1. in fin. pag. 111

Campfor potest sumere prouisiones cambiorum ex inueterata consuetudine; & quæ est ista quantitas. Vide, *Prouisiones.* Et an idem procedat in recambiis. *ibid.*

Campfor an possit in recambiis, & continuationibus exigere toties quoties prouisiones. tract. 8. resol. 8. p. 113.

Campfor an possit toties quoties recipere duas prouisiones, vnã in loco, vbi efficitur cambium, & alteram in nundinis, quam recepit eius agens. tract. 8. resol. 9. p. 113. & 114

Campfor, quod accipit ratione prouisionum, & interesse, an possit adiacere sorti principali, vt cambium continuatum augeatur. tract. 8. resol. 11. p. 114

Campfor non tenetur acceptare solutionem fortis, nisi simul soluantur interesse cambiorum, & prouisiones: imò in solutione primo loco potest recipere ad computum solutionem pro interesse, & prouisionibus. tract. 8. resol. 12. p. 114. Et an prædictus campfor adiacendo sorti interesse, & prouisiones, possit in foro externo puniri, tanquam vsurarius. tract. 8. resol. 13. p. 114

Campfor, qui bona fide dedit pecuniam Petro ad cambium soluendam Messanæ, existimans ipsum habere pecuniam in tali loco, si postea comperiat non habere, an

possit tantum exigere, quantum lucris percepisset, si Petrus soluisset Messanæ. tract. 8. resol. 14. p. 114

Campfor cum campario an possit à principio pacifici certum interesse in calu non solutionis. tract. 8. resol. 15.

Vbi an saltem peccet mortaliter. versic. *An verò.* p. 115

Capitulum Generale per Bullam Pap. Clement. VIII. circa largitionem munerum habet potestatem cognoscendi, quæ sit iusta causa ad munus largiendum per Religiosum superiorem, vel inferiorem. Sed, an sit dicta Bulla vsu recepta. tract. 6. resolut. 1. versic. *Solum.* & versic. *Ex his.* p. 80. & 81

Capitulum Generale ex dicta Bulla an habeat cognitionem circa quantitatem muneris largiendi, an verò spectet ad eisdem Conuentus, & Superiores. tract. 6. resol. 3. p. 81

Cardinalium declarationes an habeant vim legis. tract. 10. resolut. 29. p. 166

Cardinalium decretum editum contra Religiosos accedentes ad loquendum cum Monialibus, an obliget ad peccatum mortale. tract. 10. resol. 22. p. 163

Carnes an licebit ministrare in diebus ieiunij paruulis ante expletum septennium? Quid de paganis, & perpetuis amentibus, seu furiosis. tract. 9. resol. 41. p. 153

Caupones, seu tabernarij proponentes cœnam in die ieiunij omnibus indifferenter, an peccent mortaliter. tract. 9. resolut. 39. p. 151. & 152

Causa iusta pro commutatione votorum quæ requiratur. tract. 16. resolut. 8. vbi fit distinctio. p. 268

Census an possit constitui de pecunia debita, vel ex pretio mercium traditarum tempore contractus. tract. 8. resol. 44. p. 122

Chirographa Thesaurarij Regni, & quælibet alia, quæ sunt difficilis exactio an possint emi dimidio pretio. tract. 8. resol. 50. p. 125

Chorus constituitur ex assistentia quatuor Canonico- rum in choro. tract. 12. resol. 31. versic. *Ex his.* p. 215

Christianus non retinens memoriter verba Symboli, decem præceptorum, aut orationis Dominicalis eo ordine, quo proponuntur addiscenda, licet sciat substantiam illorum, an peccet mortaliter, vel saltem venialiter. tract. 16. resol. 12. p. 270

Cingulum an perdat benedictionem, si ita frangatur, vt neutra pars sufficiat ad cingendum Sacerdotem. tract. 15. resol. 4. p. 233

Circumstantiæ notabiliter aggrauantes an sint à pœnitentibus in Confessione aperiendæ. tract. 7. resolut. 1. p. 93. Et quid si illæ speciem mutant. *ibidem*, versic. *Secundo.* p. 94

Circumstantiæ maris, vel fœminæ in peccato sodomia, & bestia huius, vel alterius speciei, in peccato bestialitatis, in Confessione an debeat explicari. tract. 7. resolut. 2. p. 94

Circumstantia cum Sacerdote religioso in peccato sacrilegij, an debeat exprimi in Confessione; an verò sufficiat dicere cum Sacerdote, vel cum initiato sacris Ordinibus. tract. 7. resol. 3. p. 54

Circumstantia duplicis voti an sit aperienda in Confessione à Religioso, qui confitetur violasse votum castitatis. Vide, *Religiosus.*

Circumstantia, quod sponsus, vel sponsa de futuro se commiscuerunt carnaliter cum aliqua, vel cum aliquo, an sit aperienda in Confessione. Vide, *Sponsus.*

Circumstantia, quod pœnitens sit Episcopus, vel Generalis alicuius Religionis, an sit aperienda in Confessione. Vide, *Episcopus.* Vbi etiam, quid, si publicè peccaret fornicando.

Circumstantia, quod Nouitius, vel Nouitia se immiscuerunt cum soluto, an sit aperienda in Confessione. tract. 7. resol. 7. p. 95

Circumstantia, quod sit Sacerdos, vel initiatus sacris Ordinibus, si occidit, vel percussit aliquem, an sit aperienda in Confessione. Vide, *Sacerdos.*

Index Rerum I. & II. Partis.

Clericus testimonium falsum dicens coram Iudice sæculari, an possit ab eo puniri. tract. 9. resol. 110. p. 49. & 50. Sed an per viam exceptionis possit Iudex sæcularis cognoscere de tali delicto, ad effectum eum repellendi à tali testimonio. ibid. vers. *An vero.*

Clericus relegatus à Iudice ecclesiastico, si durante relegatione efficiatur laicus, & frangat relegationem, an possit pro dicta fractura puniri à Iudice ecclesiastico. tract. 2. resol. 119. p. 52

Clerici an teneantur contribuere, quando in Parlamento præbetur aliquod donatium pro custodia Regni, pro reparatione pontium, &c. tract. 3. resol. 22. p. 64

Clericus, qui in diurna nauigatione abiicit Breuiarium, an teneatur in Confessione aperire hanc circumstantiam; an verò sufficiat dicere: Omisi Horas canonicas decies. tract. 7. ref. 63. p. 109. Quid, si habuit propositum omittendi Horas canonicas per decem dies, & deinde respiscens non omisit nisi per quatuor, an teneatur fateri de tali proposito. ibid. vers. *Notandum est tamen.* p. 109. Insuper, si post abiectum Breuiarium doluit de causa omissionis data, an amplius peccet, non habendo potestatem, & facultatem habendi Breuiarium. vers. *Notandum.* p. 109.

Clericus in sacris constitutus, vel Religiosus. an possit per se negotiari. tract. 8. resol. 72. pag. 133. Et quid, si semel, aut bis. ibid. vers. *Limite.* Et an possit negotiari per alios, *ubi supra*, vers. *Sed tota.* Et an saltem peccet venialiter, in fine dictæ resol. p. 134

Clericus non in sacris constitutus: sed habens beneficium ecclesiasticum, an possit per se ipsum negotiari. tract. 8. resol. 73. p. 134

Clerici an subiiciantur legibus Principum sæcularium, quæ spectant ad reipublicæ gubernationem, & pacem, & non repugnant cum sacris canonibus, & statu Clericorum? Vide, *Leges.*

Clerici minores an teneantur recitare Psalmos sub pœna peccati mortalis, quos Episcopus in ordinatione eis iniunxit. tract. 12. resol. 10. p. 106

Clericus suscipiens Ordinem Diaconatus ante confirmationem, an peccet mortaliter. Vide, *Ordo.*

Clericus suscipiens Ordines sacros cum patrimonio factò, si per multos annos celebravit, an in ordinatione ratione patrimonij facti incurrit suspensionem, & postea celebrando irregularitatem. tract. 16. resolut. 5. p. 267

Clericus qui suscepit primam tonsuram, vel minoribus Ordinibus fuit initiatus animo non ascendendi ad alios Ordines, sed gaudendi priuilegio fori, & exemptione à tributis, an peccet mortaliter. tract. 16. resolut. 20. pag. 272

Clericus sudaster an possit promoueri ad Ordines sacros. Vide, *Ordines.*

Clericus sodomita an sit obligatus in foro conscientie ex Bulla Pij V. contra Clericos sodomitas; & an dicta Bulla sit vsu recepta. tract. 17. resol. 61. p. 309

Clericus an incurrat in pœnas Bullæ Pij V. si habeat rem cum aliqua muliere in vase præpostero. tract. 16. resolut. 62. p. 309

Clericus an incurrat in pœnas suprascriptæ Bullæ, si non emisit semen intra vas. tract. 17. resol. 63. p. 309

Clericus committens crimen sodomiticum semel, bis, aut ter, an incurrat in pœnas Constitutionis Pij V. contra Clericum sodomitam. tract. 17. resol. 65. p. 310

Clericus committens vitium bestialitatis, an incurrat in pœnas Constitutionis Pij V. contra Clericos sodomitas. tract. 17. resol. 66. p. 310

Clericus sodomita an incurrat pœnas Constitutionis Pij V. in conscientia ante sententiam Iudicis condemnatoriam. tract. 17. resol. 67. p. 311

Clericus sodomita an sit absolendus à Confessario. tract. 17. resol. 68. p. 311. & 312

Clericus sodomita occultus an sit suspensus, & si celebrat, an incurrat in irregularitatem. tract. 17. resol. 69. pag. 312

Cogentes fœminas intrare Monasterium, educationis causa, an incidant in excommunicationem latam in Concilio Trid. *sess. 35. cap. 18.* Vide, *Excommunicatio.*

Cogitationes venereæ an faciant committi peccatum mortale, si voluntas non consentiat positivè, nec etiam positivè dissentiat; sed tantum permissivè se habeat. tract. 17. resol. 33. p. 297

Collatio serotina in ieiunio quanta, & qualis esse debeat. Vide, *Ieiunium.* Vbi etiam an sit concedenda, si quis pluries sumpsisset cibum inaduerter in die ieiunij.

Collatio serotina in Vigilia Natiuitatis Domini, an possit sumi in magna quantitate ratione consuetudinis. Vide, *Ieiunium.* vbi etiam habebis, an talis conclusio procedat respectu Religiosorum.

Comburentes librum hæreticum, & non tradentes Inquisitoribus, an incurrant in excommunicationem Bullæ Cœnæ, ita vt indigeant propterea absolutione Bullæ Cruciatæ. tract. 11. resol. 37. p. 181

Comœdiis interesse an sit peccatum mortale. tract. 17. resol. 35. p. 198. Et pariter an liceat Clericis illis interesse. vers. *Quæ quidem opinio.* p. 298

Commercium cum infidelibus est prohibitum: sed an hoc procedat in casu necessitatis, vel quando victualia deferuntur propter maiorem vtilitatem, quam nos Christiani percipimus. tract. 16. resol. 34. p. 277

Commissarius Bullæ Cruciatæ an possit dispensare in aliquibus irregularitatibus. tract. 11. resol. 110. p. 321

Commissarius Cruciatæ an possit dispensare super irregularitates publicas contractas ex delicto. tract. 11. resolut. 111. p. 196

Commissarius Cruciatæ an possit dispensare in irregularitate proueniente ex homicidio casuali, & iniusta mutilatione membrorum. tract. 11. resol. 112. p. 196

Commissarius Cruciatæ an possit dispensare in irregularitate incurta propter hæresim occultam. tract. 11. resolut. 114. p. 197

Commissarius Cruciatæ an possit dispensare in irregularitate contracta per malam susceptionem Ordinum: quia suscipiens erat excommunicatus, vel suspensus. tract. 11. resol. 115. p. 197

Commissarius Cruciatæ an possit dispensare in aliquo impedimento matrimonij. tract. 11. resol. 116. p. 197. Vbi determinatur, posse in primo, & secundo gradu. Et an primus ille gradus, in quo potest dispensare, intelligendus sit in vtraque linea transversali, & recta. tract. 11. resol. 117. p. 197

Commissarius Cruciatæ quando dispensat super impedimento matrimonij occulto, & quando impedimentum dicatur occultum. tract. 11. resol. 118. p. 198

Commissarius Cruciatæ quando dispensat in impedimento matrimonij, an opus sit, vt qui ignorauit impedimentum, certior de illo efficiatur. tract. 11. resolut. 119. pag. 198

Compensatio vt iustè fiat in foro interiori, quænam conditiones sunt necessariæ. tract. 16. resol. 46. p. 281

Conditiones impediens, seu deteriorantes ingressum Religionis, appositæ in testamentis, an sint admittendæ. tract. 2. resol. 125. p. 53

Conductor laicus decimarum, coram quo Iudice sit conueniendus. Vide, *Decimarum causa.*

Conductor operariorum an teneatur eos solos vocare, qui cum moderato labore possunt operari sine fractione ieiunij; an verò quoscunque voluerit. tract. 9. resol. 13. p. 143. & 144

Confessarius, si à fœmina sollicitatus consentiat ad actus turpes, & sermones inhonestos, an sit ab aliis, qui hoc sciunt, denunciandus. Vide, *Denunciandus.*

Confessarius qui sollicitauit adolescentem in Confessione, an sit denunciandus. Vide, *Denunciari.*

Confessarius, qui in confessionario, vel in alio loco, sub prætextu Confessionis, non tamen Confessionis sequutæ, sollicitauit fœminam, an sit denunciandus. Vide, *Denunciari.* Confessarius

Index Rerum I. & II. Partis.

Confessarius, qui ante, vel paulò post Confessionem sollicitavit, an sit denunciandus: & quid si post longum tempus. Vide, *Denunciandum*.

Confessarius, si extra Confessionem in confessionario feminam sollicitavit, an sit denunciandus. tr. 4. ref. 18. p. 72

Confessarius, qui propter sollicitationem alterius confessus abiuravit, an sit denunciandus. Vide, *Denunciandum*.

Confessarius electus virtute alicuius Iubilei, in quo conceditur facultas absolueendi ab omnibus casibus, etiam in Bulla Cœnæ, an possit absolueere à crimine hæresis occultæ. tractat. 5. resolut. 1. p. 75

Confessarius virtute Bullæ Cruciatæ an possit absolueere pœnitentem à casibus contentis in Edicto Inquisitorum exclusa tantum hæresi. tract. 5. resolut. 7. p. 79

Confessarius, qui carnaliter cognouit pœnitentem feminam, an teneatur in Confessione dictam circumstantiam explicare. tract. 7. resolut. 12. p. 97. Et an sufficiat tantum dicere, se copulam cum coniugata, vel soluta habuisse. tr. 7. resolut. 11. p. 289. Vbi, an tale peccatum dicatur sacrilegium. Et quid si cum viro filio accubaret. tract. 7. resolut. 56. p. 108

Confessarius existens in peccato mortali, si excepit Confessiones multorum; an tantum vnum peccatum mortale committat; an plura, secundum numerum personarum, ita vt teneatur aperire hanc circumstantiam. tract. 7. resolut. 43. p. 105

Confessarius, qui incepit audire Confessionem in peccato mortali, sed postea ante absolutionem fecit actum contritionis, an teneatur postea quando confitetur, explicare se incepisse illam Confessionem in statu peccati. tract. 7. resolut. 47. p. 105

Confessarius propter consuetudinem peccandi an possit differre absolutionem. tract. 7. resolut. 55. in princ. & vers. *Non reticebo*. p. 107

Confessarius an habeat ius interrogandi pœnitentem de consuetudine peccandi. tract. 7. resolut. 55. vers. *Et ideo putat*. p. 107

Confessarius approbatus ab Ordinario in vna diœcesi, an ex priuilegio Bullæ Cruciatæ possit in alia sine noua Ordinarij loci approbatione in Confessarium eligi. tract. 11. resolut. 7. p. 171. Et qui includantur sub nomine Ordinarij. ibid. vers. *Notandum*. p. 171

Confessarius approbatus ab Episcopo cum limitatione ex defectu ætatis ad Confessiones virorum, & non mulierum, an sit eligibilis per Bullam Cruciatæ non solum à viris, sed etiam à feminis. tract. 11. resolut. 9. p. 172. Vbi etiam an talis Confessarius peccaret, si contra faceret. vers. *Qui male*.

Confessarius approbatus ab Ordinario pro vno oppido, an sit eligibilis per Bullam Cruciatæ in alio oppido. Vide, *Bulla*.

Confessarius, qui pro tempore determinato fuit approbatus, an sit eligibilis transacto illo tempore virtute Bullæ Cruciatæ. tract. 11. resolut. 11. p. 173

Confessarius olim approbatus, sed postea ab Ordinario reprobatus sine causa, & illegitimè, an possit virtute Bullæ Cruciatæ eligi in Confessarium. Vide, *Bulla*.

Confessarius Regularis ab Episcopo approbatus, sed prohibitus à Prælato Religionis, an sit eligibilis per Bullam Cruciatæ ad Confessiones audiendas. tract. 11. resolut. 13. p. 173. Et an peccaret mortaliter talis confitendo. vers. *Restat modo*. Et an etiam possit absolueere ab illis casibus, à quibus absolueere potest ex vi priuilegiorum Religionis. vers. *Notandum est*. p. 173

Confessarius electus per Bullam Cruciatæ an possit absolueere pœnitentem, qui solum satisfecit Clerico, vel Monacho percusso; an verò debeat satisfacere Abbati, vel Monasterio. tract. 11. resolut. 23. p. 177

Confessarius electus virtute Bullæ Cruciatæ, an possit absolueere excommunicatum pœnitentem, qui non potest parti satisfacere. tract. 11. resolut. 24. p. 177

Confessarius virtute Bullæ Cruciatæ an possit absolueere pœnitentem pluries à casibus Summo Pontifici reseruatis. tr. 11. resolut. 28. p. 179. Et quid si illi casus essent occulti. vers. *Hæc doctrina*. p. 179

Confessarij virtute Bullæ Cruciatæ absolueentes à casibus Bullæ Cœnæ hæresi excepta, semel in vita, & semel in morte, an possint absolueere ab aliis casibus positis in primo canone Bullæ Cœnæ, tanquam inclusis sub nomine hæresis, ita vt non possint per dictam Bullam Cruciatæ absolui. tract. 11. resolut. 29. p. 179. & 180

Confessarius sicuti potest commutare vota virtute Bullæ Cruciatæ, an pariter possit commutare iuramenta facta circa eandem materiam votorum. tract. 11. resolut. 41. pag. 183

Confessarius, qui per Bullam Cruciatæ habet potestatem commutandi vota, an possit illa dispensare. tract. 11. resolut. 42. p. 183

Confessarius an peccet, si sine iusta causa nolit virtute Bullæ Cruciatæ commutare vota. tract. 11. resolut. 44. pag. 183

Confessarius ex iurisdictione ordinaria an possit commutare votum in bonum æquale, an verò indigeat Bulla Cruciatæ. tract. 11. resolut. 48. p. 184

Confessarius virtute Bullæ Cruciatæ commutans aliquod votum absque debita inuestigatione æqualitatis, an peccet? tract. 11. resolut. 49. p. 184

Confessarius in fine anni an possit differre commutationem voti, etiam si annus Bullæ Cruciatæ transeat, si velit maturius considerare super commutatione voti, dicendo pœnitenti: Commuto tibi hoc votum in id, quod ego, vel alius postea existimabit commutandum. tract. 11. resolut. 52. p. 185. Et pœnitens tali casu violans votum, an peccet, ibid. vers. *Notandum est verò*. p. 185

Confessarius quæ vota possit commutare virtute Bullæ Cruciatæ. tract. 11. resolut. 68. p. 188

Confessarius virtute Bullæ Cruciatæ an possit commutare materiam subrogatam, in quam fuit commutatum votum reseruatum castitatis, vel Religionis, seu vltimariæ peregrinationis. tract. 11. resolut. 71. p. 188

Confiteri incipiens in fine anni, quo expirat Bulla Cruciatæ, si non potest finire ob iustas causas Confessionem, & absolutionem obtinere, an possit illam complere transacto anno, & obtinere absolutionem virtute Bullæ Cruciatæ. tract. 11. resolut. 94. p. 192

Confessarius tempore mortis quomodo debeat imperitari Indulgentiam virtute Bullæ Cruciatæ moribundo. Vide, *Indulgentia*. Et quid, si Clericus haberi non potest, an possit illam laicus concedere. ibid.

Confessarius virtute Bullæ Cruciatæ an possit applicare Indulgentiam moribundo sensibus destituto, qui petiit antea Confessionem. tract. 11. resolut. 108. p. 195. & 196. Et quid si non petiit, nec alia indicia exhibuit, an possit applicari. ibid. vers. *Tenant hanc*. p. 196

Confessarius an teneatur sequi opinionem pœnitentis. tract. 13. resolut. 11. p. 213. Et si non absoluit, an peccet mortaliter, vel venialiter. vers. *Et licet*. Et quid, si Confessarius putat opinionem pœnitentis esse falsam. vers. *Et hoc etiam*. p. 213. Et hæc an tantum procedant in Confessario proprio pœnitentis, an etiam in non proprio. vers. *Et hæc*. p. 213

Confessarius an possit in articulo mortis absolueere conditionaliter petentem absolutionem, & an sine conditione. Et an sufficiat vnicum testem deponere, infirmum signa pœnitentiæ indicasse. Et iste testis an debeat iuramentum præstare. Et an debeat esse Christianus. Vide, *Absolutio*.

Confessarius ex negligentia culpabili non interrogauit pœnitentem de circumstantia necessaria ad integritatem Confessionis, an teneatur monere illum de defectu commisso. tract. 15. resolut. 7. p. 234. Et an erit peccatum mortale omitttere interrogationem necessariam per inaduertentiã, aut per obliuionem. ibid. vers. *Notandum*. p. 235. & 236

Index Rerum I. & II. Partis.

Confessarius extra Confessionem, sine licentia pœnitentis, an possit loqui cum illo de peccatis auditis in Confessione. Et quid, si pœnitens non dederit licentiam manifestandi tract. 15. resol. 12. p. 236. Et an dicatur fractor sigilli Confessio- nis. vers. *Notandum est.*

Confessarius dicens, in aliqua ciuitate, aut alio loco vbi audit Confessiones, committi peccatum sodomix, vel aliud, an frangat sigillum confessionis. Et an vt fractor sigilli sit puniendus. tract. 15. resol. 13. p. 236. & 237

Conf. sarius absoluens cum opinione probabili pœnitentem, qui rem habuerat cum fœmina in vase præpostero, non obitante reseruatione peccati sodomix, an peccet. Et an efficiat illud Sacramentum nullum, si ille pœnitens aliud peccatum in illa Confessione non fuerat confessus. tract. 15. resol. 19. p. 244

Confessarius an possit commutare pœnitentiam pœnitenti impositam ab alio Confessario. Vide, *Pœnitentia.*

Confessarius malè absoluens pœnitentem de aliquo casu reseruato non habens iurisdictionem, quid facere debeat. tract. 15. resol. 60. p. 259. & 260

Confessarius, qui culpabiliter non obligauit pœnitentem ad restituendum, an ipse obligetur restituere. tract. 15. resolut. 1. p. 266

Confessarius quando multis imminet periculum vitæ, vt in naufragio, bello, peste, &c. an possit pœnitentes absoluere, non audiendo omnia peccata eorum. tract. 16. resol. 41. p. 280. Et an teneatur ex charitate Confessionem non perficere, vt aliis possit succurrere. ibid. vers. *Sed pius.* Et an quando imminet periculum, & aliud non permitteret, possunt omnes simul ostendere dolorem, & aliqua peccata confiteri, & sic simul omnes absolui vni- cea forma. vers. *Notandum est.*

Confessarius an possit absoluere pœnitentem, qui non vult vitare occasionem proximam cum suo magno detrimento. Vide, *Pœnitens, & vide, Absolutio.*

Confessarius an possit absoluere pœnitentem condemnatum in trëmis, toto tempore vitæ, si habet semper voluntatem continuam fugiendi. Vide, *Absolutio.*

Confessarius, qui absoluit pœnitentem à casibus reseruatiss in secunda hebdomada, qui in prima hebdomada lucratus erat Indulgentiam lubilei, an teneatur admonere pœnitentem de errore. tract. 17. resol. 49. p. 303. & 304

Confessionis sigillum an dicatur frangi, si Confessarius cum licentia pœnitentis, in ordine ad consilium petendum, manifestauit aliqua peccata alicui Sacerdoti, qui postea de illis locutus est cum aliis. Vide, *Sigillum.*

Confessio subditi an debeat audiri à Parocho toties, quoties ille voluerit confiteri. Vide, *Parochus.*

Confessio facta ab aliquo, qui omisit aliqua peccata, oblitus, ex ignorantia vincibili, in qua obliuione peccauit mortaliter, non adhibendo diligentiam necessariam in examinanda conscientia, an fuerit inualida. tract. 17. resol. 31. p. 297

Confessio quando sit iteranda, vel non iteranda ob diligentiam necessariam non adhibitam in examinanda conscientia: & hoc quomodo cognoscatur. tract. 17. resol. 31. vers. *Regula verò.* p. 297

Confessio peccatorum vt sciatur eorum numerus ab eo, qui habet memoriam labilem & debilem, an debeat scribi. Vide, *Pœnitens.*

Confessionem debet præcedere examen conscientix, & non est adhibenda nimia diligentia, & cura maior, quam oporteat, aliàs peccabitur venialiter; sicut è contra, scilicet, si minima diligentia adhibeatur. tract. 17. resol. 46. vers. *Et alij asserunt.* p. 303

Confessio annua peccatorum secundum ius commune, potest fieri quocunque anni tempore. tr. 17. resol. 54. p. 305. Sed de consuetudine vniuersalis Ecclesiæ fit tempore Quadragesimæ, vers. *Verum.* Et an stante dicta consuetudine possit adimpleri hoc præceptum annuæ Confessionis confitendo in quacunque parte anni, etiam extra Quadragesimam, vers. *Dicendum est.* p. 306

Confirmatio an debeat præcedere susceptionem Ordinis Diaconatus; & si non præcedat, an ita suscipiens peccet mortaliter. Vide, *Ordo.*

Confirmatio an possit dari ab Episcopo in sua diocesi absque labe peccati mortalis, subdito alterius Episcopi. Vide, *Episcopus.* Vbi etiam, quid, si daretur extra Ecclesiam.

Confricatio membri pudendi brutorum sine vlla delectatione facta ab aliquo, sed solum ex curiositate inspiciendi semen, an sit peccatum mortale. tract. 17. resol. 37. in princ. p. 300

Consecratio calicis, & patenæ, an debeat de nouo fieri, quando calix, & patenæ vsu aurum amiserunt, si postea iterum deaurantur quoad illam superficiem, quæ tangit Sanguinem Christi. tract. 15. resol. 3. p. 233

Consecratio vini in calice facta à Sacerdote, an censeatur facta de guttis vini, vel extra calicem, vel in calice, separatis à toto vino, & consequenter illas Sacerdos abstergendo cum purificatorio ante sumptionem, an peccet mortaliter. tract. 17. resol. 16. p. 291

Consecratio hostiarum an censeatur facta à Sacerdote de hostiis, quas quis eo inscio appoluit consecrandas in corporali. tract. 17. resolut. 19. p. 292

Constitutio Pap. Gregor. XIV. de immunitate Ecclesiarum, an sit derogatoria iuris communis, & consuetudinum. tract. 1. resol. 1. p. 11. & 2

Constitutiones Iustiniani Imperatoris, præsertim 3. 5. 6. 57. & 68. an dicantur leges ecclesiasticæ. tract. 2. resol. 116. p. 49

Constitutio Pap. Gregor. XV. contra sollicitantes in Confessione, non extenditur ad præterita delicta, sed tantum ad futura. tract. 4. resol. 25. p. 74

Constitutio Pap. Clem. VIII. de paupertate religiosa, de largitione munerum, excipiens certos casus, an extendatur ad alios similes. tract. 6. resol. 7. p. 82

Constitutio Pap. Pij V. incipiens, *Decorum* quæ concedit Monialibus posse propter morbum lepræ, aut epidemix exire de Monasterio, an extendenda sit ad aliam infirmitatem, non tantum aliis nociuam, sed soli Moniali nociuam, cui exeunti à Monasterio remedium adhiberetur, si aliàs periculum vitæ, aut grauis, & diuturnæ infirmitatis probabiliter timetur. Vide, *Decretum.*

Constitutio Pap. Sixti V. contra astrologiam iudicariam, an obliget, non solum in foro exteriori, sed etiam in foro conscientix. tract. 15. resol. 58. p. 259

Constitutio Gregor. XIII. contra ingredientes Monasteria Monialium sub prætextu licentiarum, vt excommunicationem incurrant, an comprehendat ingredientes absque vlla prorsus licentia, etiam ad malum finem. tract. 16. resol. 30. p. 276. Et an hæc Constitutio comprehendat Moniales admittentes aliquem intra septa Monasterij sub prætextu licentiæ. tract. 16. resolut. 30. p. 276. Et saltem an incurrant in aliquam excommunicationem tales Moniales, admittentes aliquem intra septa Monasterij, etiam ad malum finem. tract. 16. resol. 31. p. 276. Et absolutio talis excommunicationis an possit obtineri ab Episcopo, vel à Confessario virtute Bullæ Cruciatæ, quando est occulta. Vide, *Absolutio.*

Constitutio Pap. Pij V. quoad pœnas contra Sacerdotes sodomitas, an procedat in foro conscientix. tract. 17. resol. 21. vers. *Quoad pœnas.* p. 293. Et an procedat contra Sacerdotem exercentem actum sodomiticum cum fœmina. vers. *An in ha.* vbi etiam quæritur, an illud sit peccatum sodomix.

Constitutio Pap. Pij V. contra Clericos sodomitas, an obliget in foro conscientix, & an sit vsu recepta. tract. 17. resol. 61. Et an dicta Constitutio habeat locum, si Clerici habent rem cum fœmina in vase præpostero. Vide, *Sodomia.* Et an dicta Constitutio procedat, si semen est emissum extra vas. tract. 17. resol. 63. p. 309. Et pariter an procedat non solum contra agentes vitium sodomiticum, sed etiam contra patientes. tract. 17. resol. 64. p. 310

Consuetudo

Index Rerum I. & II. Partis.

Consuetudo maxime immemorabilis an possit reuocari libertatem ecclesiasticam. Vide, *Libertas*. Vbi etiam quid accedente tolerantia Summi Pontificis.

Consuetudo immemorabilis exigendi tributa à Clericis, quam forte habent Principes, an sit sublata per Bullam Cœnæ. tract. 2. resol. 97. p. 47

Consuetudo potest abrogare iura humana, quando etiam incepit ex illicitis, & inhonestis actibus. tract. 9. resolut. 21. vers. *Respondetur primo*. p. 146. Et posteri non tenentur esse solliciti in inuestiganda causa, imò possunt præsumere eos habuisse causam iustam. vers. *Respondetur secundo*. p. 146

Consuetudo quando dubitatur an fuerit inducta ex animo deuotionis, vel ex animo se obligandi, an præsumatur in dubio inducta fuisse animo se obligandi, an verò deuotionis. tract. 10. resol. 30. p. 166

Consulens alteri, vt homicidium committat, si postea ante perpetratum facinus consilium reuocauit, adhibens multas rationes ad dissuadendum, quibus non obstantibus fuit commissum homicidium, an teneatur ad restitutionem damni subsequuti ex illo homicidio. tract. 16. resolut. 15. p. 271. Et saltem an teneatur non solum ex charitate, sed etiam ex iustitia monere eum secretò, contra quem huiusmodi consilium datum fuit, ad effectum se tuendi. tract. 16. resol. 16. p. 271

Consultor casuum conscientie an possit consulere in iis, quæ pertinent ad vtilitatem interrogantis, iuxta opinionem aliorum contra propriam conscientiam. tract. 13. resol. 14. p. 213. & 214. Et an teneatur opinionem liberantem, & benigniorem interroganti declarare, quando de opinione liberante, & benigniori interrogatur à consulente. vers. *Imò*. Et si interrogatur de practica obligatione, quid debeat consulere. vers. *Si autem*. p. 214

Consultor casuum conscientie an possit relicta opinione, quam probabiliorem tradit, iuxta probabilem consulere, quando eximit petentem consilium ab obligatione restitutionis, & alia quacunque. Et quid, quando ipsum ad quidpiam obligaret. tract. 13. resol. 14. vers. *Notandum*. p. 214

Contractus massarij ad mercatorem, qui vulgò dicitur, *alla meta*, an sit licitus, si vendens non est agricola, neque dominus prædiorum, habens frumentum iure terragiorum, neque in solidum se obligat cum aliquo, qui talis sit. tract. 8. resol. 16. p. 115. Et sufficit habere frumenta in potentia morali, scilicet, possibilitatem emendi. vers. *Nam respondetur*. p. 115

Contractus, *alla meta*, an possit sapius renouari. tract. 8. resol. 18. p. 188. Et si possit, an possit adiici interesse sorti principali. tract. resol. 19. p. 116

Contractus, qui vulgò dicitur, *à godere*, an sit licitus, si pecunia traditur alteri, qui aliam rem tradit tradenti pecuniam cum hoc pacto, vt ipse vtatur; alter verò pecunia. tract. 8. resolut. 28. p. 118. & resol. 82. p. 137

Contractus factus ab aliquo cum mercatore, vt de pecuniis ei datis tradat quinque pro centenariò in fine anni, an sit validus. Vide, *Pactum*.

Contractus vsurarius bona fide celebratus operatur, vt illum celebrans possit retinere lucrum, quod acquisiisset ex contractu iusto. tract. 8. resol. 47. vers. *Qui fecit*. p. 223

Contractus vt vulgò dicitur, *à pagare, è consignare*, qui frequenter solet celebrari in hoc Regno Siciliae, an sit licitus, an verò sapiat vsuram. tract. 8. resol. 65. p. 130

Contractus vulgò dictus, *la beneficiata*, vt sit licitus, quot requirat pro eius iustitia. tract. 8. resol. 81. p. 137

Contractus facti à Principe cum suis subditis, an debeant seruari ab eo. Vide, *Princeps*.

Contractus an possint fieri à rusticis, & Notario in diebus festiuis absque peccato. Vide, *Rustici*.

Contrahens inualidè ob defectum consensus, vel cum impedimento dirimente, an obtenta dispensatione teneatur iterum consentire coram Parocho, & testibus. tract. 25. resol. 5. p. 233. & 234

Contrauenientes Constitutioni Pap. Greg. XIV. circa immunitatem Ecclesie, an sint absoluendi ab Episcopo, an verò talis absolutio excommunicationis sit reseruata Summo Pontifici. tract. 1. resol. 41. p. 13

Crimen læsæ Maiestatis committens in personam Principis superiorem recognoscentis, an gaudeat immunitate Ecclesiarum. tract. 1. resol. 6. p. 3

Crimen læsæ Maiestatis an tollat immunitatem Ecclesiarum. tract. 1. resol. 7. p. 4

Crimen adulterij quando sit causa mixti fori. tract. 2. resol. 86. p. 3

Custodes sylvarum ciuitatum, si non manifestant crimina, propter quæ esset imponenda pœna pecuniaria, an teneantur restituere pœnam illi, cui est applicata. tract. 10. resol. 23. vers. *Idèò quæro*. p. 164

D

Damnatus ad triremes perpetuò, vel ad tempus, si confugiat ad Ecclesiam, an gaudeat eius immunitate. tract. 1. resol. 40. p. 12

Debitor laicus petens admitti ad miserabile beneficium cessionis bonorum, vel ad dilationem, ex consensu maioris partis suorum creditorum, an possit trahere Clericum ad forum suum. Vide, *Clericus*.

Debitor in mora an teneatur restituere lucrum cessans, vel damnum emergens creditori: vbi etiam an si mora interuenit cum culpa, vel sine. tract. 8. resol. 43. p. 122

Debitor an possit extinguere creditum immaturum minori pretio quo est obligatus, absque incurfu vsurariæ prauitatis. tract. 8. resol. 49. p. 124

Debitor, qui obligatus soluere centum post annum, nunc vult soluere creditori quinquaginta, cum hoc pacto, vt creditor expectet per biennium solutionem aliorum quinquaginta, an committat vsuram. tract. 6. resol. 63. p. 130

Debitor morosus an sit monendus à creditore, antequàm creditor accipiat pecuniam ad interesse propter illius moram. tract. 8. resol. 87. p. 138. & 139

Debitor morosus inculpabiliter an teneatur suo creditori ad interesse damni emergentis, seu lucri cessantis. tract. 15. resol. 49. p. 253

Debitor an possit soluere aliquid pro alio, inuito creditore, in foro exteriori. tract. 16. resol. 39. p. 279. Et quid in foro interiori. vers. *Non reticebo*. p. 279

Debitor nobilis est in mora soluendi debitum ex contractu: sapius est confessus, & non restituit, sed habet animum restituendi; & ex tali dilatione detrimentum non succedit creditori: an à Confessario sit absoluendus, & sit in peccato mortali. tract. 17. resol. 3. p. 286

Decimarum causa an sit spiritualis. tr. 2. resol. 90. p. 46. Et quid quando decimæ sunt datæ in feudum sæcularibus. tract. 2. resol. 91. p. 46. Et quando Clerici petunt illas à laicis, qui prescriptione, & consuetudine immemorabili eis nunquam soliti sunt persoluere. tract. 2. resol. 92. p. 46. Et quid, quando conuenitur conductor laicus decimarum. tract. 2. resol. 93. p. 46

Declarationes Concilij Tridentini factæ à Congregatione Eminentissimorum Cardinalium, an tantum sint doctrinales, an verò decisivæ. tract. 6. resolut. 32. vers. *Restat modò*. p. 89

Declarationes Cardinalium an habeant vim legis. Vide, *Cardinales*.

Decretum Cardinalium editum contra Religiosos accedentes ad loquendum cum Monialibus, an obliget ad peccatum mortale. tract. 10. resol. 22. p. 163

Decretum Pap. Pij V. incipiens, *Decoris*, quod concedit Monialibus posse propter morbum lepræ, & epidemice exire de Monasterio, an extendendum sit ad aliam infirmitatem, non tantum aliis nociuam, sed soli Moniali nociuam, cui exeunti à Monasterio remedium adhiberetur, si aliàs periculum vitæ, aut grauis, & diuturnæ infirmitatis probabiliter timetur. tract. 15. resol. 22. p. 241

Decretum

Index Rerum I. & II. Partis.

Decretum Cardinalium prohibens absolutionem à ca-
sibus reſervatis virtute priuilegiorum Confefſariis degen-
tibus in vniuerſa Italia, an comprehendat degentes in in-
ſulis Sicilia, Sardinia, & Corſica. tract. 17. reſolut. 30.
p. 296. & 297

Deſenſio pro tuitione honoris, an poſſit licitè extendi
contra inferentem aliquod dedecus vſque ad mortem, in-
cluſiue. tract. 15. reſol. 15. verſ. *Qui affectus.* p. 237. & 238

Delectationes moroſa in re venerea, an ſint diuerſa
ſpeciei, an eiufdem, ita vt neceſſe ſit exprimere in Confef-
ſione: Delectatus ſum cogitando cum coniugata, vel Mo-
niali, aut cum libera, an verò nullo modo exprimere qua-
litate obiecti. tract. 7. reſol. 48. p. 106

Delectationes moroſa an ſumant ſpeciem ex opere ex-
terno. tract. 17. reſol. 34. p. 299

Delectationes coniugis ſapè habitæ de actu coniugij
præterito, & etiam futuro, ſine periculo pollutionis, an ſint
peccata mortalia, ita vt earum numerus ſit in Confefſione
explicandus. tract. 17. reſol. 36. p. 299

Delictum uſuræ an ſit mixti fori. Vide, *Uſura.*

Delictum ſollicitationis in Confefſione, ex Conſtitutio-
ne Pap. Greg. XV. an ſufficienter probetur per testimonia
duarum foeminarum. tract. 42. reſol. 28. p. 75

Delinquens prope Eccleſiam ſub ſpe confugiendi ad
eam, ſi poſtea confugit, an admittatur ad immunitatem
Eccleſiarum. Vide, *Immunitas.*

Delinquens an amittat immunitatem Eccleſiæ, ſi de-
ceptus fuit dolofis verbis, & fallacijs ad egrediendum ab
Eccleſia, & Iudex poſſit illum punire. Vide, *Reus.*

Delinquens confugiens ad palatium Epifcopi, quod
non ſit intra confines, & quadraginta paſſus, ſed longè ab
Eccleſia diſtet, an gaudeat immunitate Eccleſiæ. tract. 1.
reſol. 27. p. 9

Delinquens ex propoſito, & ſub ſpe amicitia pro-
ditoriè aliam alicui nobili viro inferens, vel cum ſuſti-
bus eum percutiens, an gaudeat immunitate Eccleſiæ. Vi-
de, *Immunitas.*

Delinquens ſemel punitus in foro eccleſiaſtico, an pro
eadem culpa, iterum à ſæculari Iudice poſſit puniri ad ex-
ceſſum pœnæ. tract. 2. reſol. 107. p. 49

Denunciatio an ſit faciendæ propter delictum commiſ-
ſum in Ediçto Inquiſitorum contentum, quando ſcit ali-
quis commiſſum fuiſſe, ſed illud probare non poteſt. tra-
ct. 4. reſol. 1. p. 66. & 67

Denunciatio ſimplex eſt ſufficiens ad inquirendum.
tract. 5. reſol. 1. verſ. *Et cum ſimplex.* p. 107

Denunciatio an ſit faciendæ, præuia tamen correçtione
fraterna. tract. 4. reſol. 2. p. 67

Denunciatio an ſit faciendæ, quando criminofus vigore
prædicti Ediçti eſt iam emendatus. tract. 4. reſolut. 3. p. 68.
Et quando cognofcitur emendatus. verſ. *Sed in hac,* p. 68.
Et an procedat in Hæretico formali. verſ. *Limitat tamen,*
pag. 68

Denunciare an teneatur filius patrem Hæreticum. tra-
ct. 4. reſol. 4. p. 68. Et pariter an vxor, & frater teneantur
denunciare maritum, & fratrem Hæreticum. tract. 4. reſo-
lut. 5. p. 69. Et prædicta an procedant etiam in alijs crimi-
nibus extra hæreſim. tract. 4. reſol. 6. p. 69

Denunciare an quis teneatur, ſi ex denunciatione ti-
meat damnum notabile in vita, fama, & bonis externis.
tract. 4. reſol. 7. p. 69

Denunciare an teneatur quis ſe ipſum. tract. 4. reſol. 8.
p. 69. & 70. Et an dicti criminofi teneantur denunciare
complices. tract. 4. reſol. 9. p. 70

Denunciare an obliget Ediçtum, quando Ediçtum fun-
datur in præſumptione, & ego ſcio, præſumptionem in ta-
li caſu deficere. tract. 4. reſol. 10. p. 70

Denunciandus an ſit Confefſarius, ſi fuerit à fœmina
ſollicitatus, & conſentiat ad actus turpes, & ſermones in-
honeſtos, ſi ab alijs hoc ſcitur. tract. 4. reſol. 11. p. 70

Denunciari an debeat Confefſarius, qui ſollicitauit ado-
leſcentem in Confefſione. tract. 4. reſol. 12. p. 61

Denunciari an debeat Confefſarius, qui in confefſio-
nario, vel in alio loco, ſub prætextu Confefſionis, non
tamen Confefſionis ſequuta, ſollicitauit fœminam. tr. 4.
reſol. 13. p. 71

Denunciandus an ſit Confefſarius, qui ante, vel paulò
poſt Confefſionem, fœminam ſollicitauit. tract. 4. reſol. 14.
p. 71. Et quid ſi poſt longum tempus ſollicitauit, ibid. verſ.
His tamen. p. 71

Denunciandus an ſit laicus, vel Clericus, qui occultè
ponit ſe in loco Confefſionibus deputato, & inter Con-
feſſionem fœminæ illam ibi ſollicitat. tract. 4. reſolut. 15.
pag. 72

Denunciandus an ſit laicus, vel ſaltem Clericus, qui
ſimulauit, ſe eſſe Sacerdotem, ſi ſollicitauerit fœminam
in Confefſione, non tamen illam abſoluendo. tract. 4.
reſol. 16. p. 72

Denunciandus an ſit Sacerdos, qui non habet facultate
audiendi Confefſiones ab Ordinario, ſi ſollicitauerit
fœminam in Confefſione, fingens habere poteſtatem. tr. 4.
reſol. 17. p. 72

Denunciandus an ſit Confefſarius, ſi extra Confefſio-
nem; in confefſionario tamen, fœminam ſollicitet. Vide,
Confefſarius.

Denunciandus an ſit Confefſarius, qui in Confefſione
vrget pœnitentem de prostituenda ſibi, vel alijs, filia, con-
ſanguinea, amica, &c. tract. 14. reſol. 19. p. 72

Denunciandus an ſit Confefſarius, qui ſollicitat fœmi-
nam, non ad turpia, & inhoneſta, ſed ad alia peccata. tr. 4.
reſol. 20. p. 72. & 73

Denunciandus an ſit Confefſarius ex paruitate mate-
riæ, ſtante Conſtitutione Gregor. XV. tract. 4. reſolut. 21.
pag. 73

Denunciandus an ſit mandans Confefſario, vt ſollicitet
pro ſe pœnitentem. tract. 4. reſol. 22. p. 73

Denuncianda an ſit mulier, quæ ſollicitauit Confefſa-
rium, ab ipſo, vel ab alijs, qui hoc ſciunt. Vide, *Mulier.*

Denunciandus an ſit Confefſarius, ſi aliquis ſcit ſub
ſigillo naturali aliquo, mulierem fuiſſe ſollicitatam à tali
Confefſario. tract. 4. reſol. 24. p. 74

Denunciandus an ſit Confefſarius, qui ſollicitauit pue-
rum ante Conſtitutionem Gregorij XV. vel fœminam ex-
tra Confefſionem in confefſionario, aut in quocunq; lo-
co, vbi Confefſiones ſacramentales audiuntur. tract. 4.
reſol. 25. p. 74

Denunciandus an ſit Confefſarius, qui propter ſolli-
citationem alterius confefſus abiurauit. tract. 4. reſol. 26.
pag. 74

Denunciations, quæ debent fieri vigore Ediçti Inqui-
ſitorum, an ſint faciendæ ante Confefſionem, ita vt non
poſſit Confefſarius talem abſoluere, niſi prius denunciet.
tract. 4. reſol. 27. p. 74. & 75

Depositarius Clericus an poſſit cogi ad reſtituendum
depositum à Iudice laico, quoties ſe obligauit reſtituere
in Tribunali Iudicis ſæcularis. Vide, *Clericus.*

Depositarius ex qua culpa teneatur, ſi res deposita perit
penes ipſum. Et an contractus depositi ſit mixtus cum alio
contractu. tract. 8. reſol. 74. p. 134

Detractione facta de re graui ab aliquo coram viro timo-
rata conſcientiæ, & altero probato, & taciturno, an ſit pec-
catum mortale. Et quid ſi eſt facta coram pluribus. tract. 17.
reſol. 24. p. 294

Detractionem de re graui audientes, ſi non corrigunt
detrahentem obſtando detractioni, an peccent mortaliter.
tract. 17. reſol. 24. p. 294

Diaconus ſumendo Ordinem ſacerdotalem tetigit ca-
licem cum patena, ſed non tetigit Hoſtiam; an adim-
pleuerit ea, quæ ſunt de neceſſitate Sacramenti. tract. 16.
reſol. 3. p. 266

Diſpenſatio an poſſit licitè fieri à Prælato, quando du-
bitat, vtrum cauſa diſpenſationis ſit iuſta. Vide, *Prælatum.*

Diſpenſatio ſine cauſa in lege propria, an ſit valida.
tract. 10. reſol. 32. p. 167

Diſpenſans

Index Rerum I. & II. Partis.

Dispensans sine causa in lege propria, an peccet mortaliter. tract. 10. resol. 32. verſ. *Nota tamen.* p. 167

Dispensatio facta à Præſato inferiori bona fide diſpenſante in cauſa non iuſta, an ſit valida. tract. 10. resol. 33. pag. 167

Dispensatio facta ab inferiori in lege ſuperioris, non præcognita prius cauſa, quando reuera erat iuſta, & legitima, an ſit valida. tract. 10. resol. 34. p. 167

Dispensans ſuperior in propria lege ſine cauſa, an peccet mortaliter. tract. 10. resol. 35. p. 167

Dispensationem petens ſine cauſa, an peccet mortaliter. tract. 10. resol. 35. verſ. *Itaque.* p. 167

Dispensatio an ſit valida, quando erratur in nomine diœceſis, vt ſi Petrus ſit diœceſis Panormitanæ, & dicatur eſſe diœceſis Meſſanenſis. tract. 10. resol. 36. pag. 167 & 168

Dispensatio non vitiatur, vt à Commiſſario executioni mandari non poſſit, ſi error aliquis iniuria ſcriptoris irreperit. tract. 10. resol. 36. verſ. *Nota etiam.* p. 168

Diſpenſare an poſſit Episcopuſ non certiorato Summo Pontifice, quem in caſu pauperum ſuis ſumptibus certiorare poeſt. Vide, *Episcopuſ.*

Dispensatio an ſit valida circa irregularitatem homicidij, ſi non fuit explicata circumſtantia ſacerdotij, nempe, ſi occiſus erat Sacerdos. tract. 10. resol. 38. p. 168. Et quid, ſi Pontifex non eſſet diſpenſationem conſeſſurus, ſi ſciret dictam circumſtantiam Sacerdotij. *ibid.* verſ. *Es hoc puo.* pag. 168

Diſpenſatus in eſu carniuſ, an cenſeatur diſpenſatus ad non ieiunandum. Vide, *Ieiunare.*

Diſpenſatus, vt poſſit edere carnes, ſeu lacticia, an poſſit ſimul edere piſces. tract. 9. resol. 26. p. 148

Dispensatio an ſit valida ſuper vno impedimento matrimonij, tacito alio, ſuper quo in poſterum petenda erat diſpenſatio. tract. 10. resol. 39. p. 168

Dispensationem obtinens ad contrahendum cum affine, vel conſanguinea, ſed ea non vſus, ſi poſtea petit aliam diſpenſationem cum alia conſanguinea, an teneatur in hac ſecunda petenda mentionem facere primæ diſpenſationis. tract. 10. resol. 40. p. 168

Dispensatio an reddatur ſubreptitia, ſi verum tacetur, quando tacetur aliquid, quod ſecundum ſtylum Curie eſt neceſſariò declarandum. tract. 10. resol. 42. p. 169

Dispensatio obtenta ob cauſam, ſi cauſa ceſſet, an ipſa pariter ceſſet. tract. 10. resol. 47. p. 169

Dispensatio inter conſanguineos, vel affines, an ſit ſubreptitia, non facta mentione de copula habita inter eos. tract. 10. reſolut. 44. pag. 170. Et quid ſi in reſcripto dicatur, *ſi copula non fuerit.* *ibid.* verſ. *Imò, & quannis.* pag. 170

Diſpenſatio irregularitatis ad Ordinem propter paupertatem propriam, vel propter indigentiam miniſtrorum Eccleſiæ, licet poſtea ceſſet illa cauſa ante ſuſceptos Ordines, an remaneat validè, & vi illius diſpenſatus, & licitè poſſit ordinari. tract. 10. resol. 41. verſ. *Vnde ex his.* p. 169. An idem in diſpenſato ad non ieiunandum per totam vitam, ſi cauſa infirmitatis ceſſent. verſ. *Item ſi quis.*

Diuinationes an differant ſpecie, & ſint in Confessione aperiendæ. Et quid, ſi fecit cum inuocatione Dæmonum, vel cum pacto inito cum eis. tract. 7. resol. 66. p. 110

Diuturnitas voluntariæ retentionis rei furatæ an ſit aperienda in Confessione. Et an ſint plura peccata commiſſa, an verò vnum continuatum. tract. 7. resol. 58. p. 108

Dominus an teneatur compellere ſeruos, vel famulos ad obſeruanda ieiunia, quæ volunt frangere. Vide, *Patruſ.*

Donatio remuneratoria an ſit prohibita Religioſis virtute Conſtit. Clem. V I I I. de largitione munerum. tr. 6. resol. 15. p. 84. Et an poſſint dona excedere merita. tract. 6. resol. 16. p. 85

Donatio inter viuos facta ab Episcopo infra viginti dies ante eius obitum, eſt valida in foro conſcientiæ.

tract. 10. resol. 43. pag. 169. Maximè ſi facta extra infirmitatem; imò talis donatio extra infirmitatem facta prope mortem, vel circa, valet in vtròque foro. *ibid.* verſ. *Ad eò vr.* p. 169

Donatiua, quæ ſingulis tribus annis in Parlamento Regni ſunt Regi noſtro, an ſint voluntaria, an verò neceſſaria; ita vt vere impoſitiones dicantur. tract. 3. resol. 1. p. 58. Vbi etiam ponuntur neceſſaria ad dictas impoſitiones imponendas. & tract. 3. resol. 2. p. 58

Donatium impoſitum alicui Regno propter bella, & ſumptus, quos ſuſtinet Rex in alijs Regnis, an dicatur & ſit iuſtum. tract. 3. resol. 3. p. 59.

Donatium an dicatur iuſtum, ſi Rex imponat illud propter egeſtatem, in quam incidit Rex ex culpa ſua, ſcilicet propter largitiones immoderatas, ludos, iniuſta bella, & ſimilia. tract. 3. resol. 4. p. 59

Donatium maximè extraordinarium, quod petitur, vt dicatur iuſtum in Parliamentis, debet reſpicere vires Regni, & populorum, ſi ſuppentur ad illud referendum. tract. 3. resol. 5. p. 59

Donatium ſi adhuc duraret per multos annos, an poſſit ex nunc, pro tunc, prorogari ad alios annos. tract. 3. resol. 24. p. 65

Donatium ſi non poſſet ſufferri à populo, an teneantur Barones contribuere. Vide, *Vniuerſitates.*

Donatium vt contribuatur ab vnoquoque brachio, an ſufficiat maior pars congregatorum. tract. 3. reſolut. 27. pag. 65

Donatium vt ſit iuſtum, quod petitur in Parlamento, quoniam Theologi ſunt conſulendi à Prorege, & ab inſtrantibus in Parlamentum. tract. 3. resol. 32. p. 66

Dormire non valens de nocte ob ieiunium, an ſit obligatus ieiunare; an verò poſſit tranſmutare ordinem ieiunij, ſcilicet, manè collationem ſumere, & ſerò cenam. Vide, *Ieiunare.*

Dotis cauſa an ſit mixti fori, nempe, vt Iudex eccleſiaſticus poſſit cognoscere inter laicos de dote. Et quid, quando dos eſt relicta in teſtamento alicui pauperi. Vide, *Iudex.*

Dubitans an teneatur ad ieiunium, quid facere debeat. tract. 9. resol. 15. p. 144

Duellum facit, vt moriens in ipſo conflictu duelli ſit priuandus ſepultura eccleſiaſtica. Et quid, ſi moritur ex vulnere in duello recepto eodem die, vel alio, an ſit pariter priuandus ſepultura. Vide, *Moriens.* Ad duellum pro-uocans aliquem, conferens ſe poſtea ad locum præfixum, & præfixo tempore, ibique fruſtrà, expectato inimico diſcedens, an incidat in excommunicationem Bullæ Papæ Gregor. XIII. tract. 16. resol. 53. p. 283. & 284.

E

Eccleſia, vel Monasterium hæredes inſtituti non conſicientes inuentarium, an teneantur ultra vires hæreditarias. tract. 2. resol. 70. verſ. *Notandum.* p. 39

Eccleſiæ Regularium an dicantur collegiatæ. tract. 14. resol. 76. p. 231

Eccleſia conſecrata, quæ per effuſionem iniurioſam ſanguinis humani violatur, an poſſit reconciliari à Sacerdote ſimplici de licentia Episcopi. tract. 15. resol. 6. p. 234

Electio pauperum alicui commiſſa, vt eis diſtribuat eleemoſynam, an imponat neceſſitatem eligendi pauperioreſ; an verò locus eſt gratificationi. Et diſtribuens an peccet, qui pauperem alteri prætulit. tract. 15. resol. 8. pag. 235. Vbi quis dicatur pauper, & an habens talem proſtatem poſſit eligere loca pia, Monasteria Religioſorum, & ipſoſmet Religioſos. *ibid.* Circa prædicta vide tract. 15. resol. 39. p. 249. Et an ſit locus gratificationi, & an ſaltem peccent venialiter non eligendo pauperiores. tract. 16. resol. 19. p. 272

Electio in canonicatibus perſonalibus, aliſque dignitatibus, & præbendis, & alijs ſimplicibus beneficijs

Index Rerum I. & II. Partis.

curam animarum non habentibus, an possit fieri de digno, prætermisso digniori. tract. 15. resol. 38. pag. 247. Et quid in beneficiis curatis, & iniis, quæ conferunt Pontifices, & Reges. tract. 15. resol. 40. p. 249. Et an hæc obligatio eligendi digniorem, extendatur etiam ad resignantem beneficium suum in fauorem alterius. tract. 15. resol. 41. p. 250.

Electio in prælaturis regularibus an debeat fieri a Generali de dignioribus. Vide, *Generalis*.

Electio Officialium in vrbe Panormi, quæ sit per secreta suffragia, per quæ tres eliguntur, qui habuerint plura suffragia, & ponuntur in vna, ex quibus primus vnus sumitur, & ille est Officialis, an debeat fieri de dignioribus; & an possit fieri cum fraude huiusmodi extractio. Vide quia multa notabilia in hac materia in tract. 15. resol. 67. pag. 254. & 265.

Electio vt legitimè dicatur facta, an possint haberi tractatus ante eam. tract. 16. resol. 35. p. 277. & 278.

Eleemofyna de bonis superfluis an sit facienda pauperioribus in communibus necessitatibus existentibus, sicuti in extremis, cum obligatione peccati mortalis. tract. 15. resol. 32. p. 245. Latissime circa hanc materiam quando diuites teneantur eleemofynam præbere pauperibus sub peccato mortali, & quando non teneantur. tr. 16. resol. 26. pag. 274. & 275.

Eleemofyna an possit fieri absque aliquo scrupulo ab vxore nobilis viri secundum consuetudinem aliarum mulierum suæ conditionis, non obstante prohibitione ei facta à viro. tract. 15. resol. 33. p. 297.

Eleemofyna an possit tribui ab vxore, incio viro, vt Deus auertat graue mariti damnum. Et quid, si vxor crederet, quod si maritus tale sciret id illi displiceret. Et quid, si eleemofynæ essent magnæ, & non moderatæ. Et quid, si timeretur, quod maximæ orirentur contentiones. tr. 16. resol. 23. p. 273.

Emptio massarij ad mercatorem, quæ vulgò dicitur, *alla meta*, an sit licita, si venditor non sit agricola, neque dominus prædiorum, habens frumenta iure terragiorum, neque in solidum se obliget cum aliquo, qui talis sit. tract. 8. resol. 16. p. 125.

Emptor *alla meta* an possit petere summum valorem frumentorum in illo anno, & vt dicitur, *le maggior valute*. tract. 8. resol. 17. p. 115.

Emptio *alla meta* an possit sæpius renouari. tract. 8. resol. 18. p. 116.

Emere res minoris anticipata solutione an liceat, cum aliqua res eo modo emi solent. tract. 8. resol. 22. p. 116. Vbi ponit multas circumstantias pro validitate emptionis.

Emptor fructuum, & carniū, electorum, maiori pretio taxato, an peccet tract. 8. resol. 35. vers. *Sed hic*. p. 120.

Emere pensum impositum ad rationem quinque pro centenarij, an liceat pro octoginta. tract. 8. resol. 36. pag. 121. Vbi ponitur, quantum vilescant merces vltionæ.

Emptio creditorum, vel chirographorum immaturorum, an possit fieri pro minori pretio, an verò sit vsuraria. tract. 8. resol. 49. p. 124. Vbi an tantum procedat respectu tertij, an etiam respectu debitoris.

Emere an liceat chirographa, seu apodixas Thesaurarij Regni, seu alia, quæ sunt difficilis solutionis pro dimidio pretio. Vide, *Chirographa*.

Emens rogatus à venditore vestem quadraginta, quæ valebat sexaginta, an teneatur aliquid restituere venditori. tract. 8. resol. 53. p. 126. Vbi quid, si emit pro triginta rem, quæ valebat sexaginta. vers. *Imò Palatinus*.

Emptor rei, quæ reperitur obligata ad plura debita, an teneatur in conscientia illa debita soluere. tr. 16. resol. 40. pag. 279.

Emptor malæ fidei rei furtiue, postea si comperit verum dominum, an teneatur illi restituere rem, an verò possit restituere furi ad repetendum pretium, quod pro ea dedit. tract. 17. resol. 4. p. 287.

Episcopus, vel alius Prælati ecclesiasticus negligentiam committens, an possit suppleri per Iudicem sæcularem. tract. 2. resol. 14. Vbi explicatur text. cap. *filius*, vel *nepotibus*. 17. *quæst.* 7.

Episcopus, vel alia personæ ecclesiasticæ tanquam inobedientes mandatis regiis, vel ex aliis delictis an possint expelli à Regno. Vide, *Princeps*.

Episcopus an possit visitare Hospitale, etiam si à patrono in ipsius fundatione aliter cautum sit, & maxime consentiente ipso Episcopo. tract. 2. resol. 84. pag. 43. Vbi, an quid in casu negligentia puto. vers. *Et tandem*. p. 44.

Episcopus an possit excommunicare Iudices laicos, qui volunt cognoscere delicta famulorum suorum. tr. 2. resol. 98. p. 47.

Episcopus transacto anno an sit exequutor vltimarum voluntatum, etiam quoad legata profana. tract. 2. resol. 99. pag. 47.

Episcopus an possit visitare Hospitalia, vel Confraternitates quoad decentiam cultus diuini, si existant sub protectione regia. tract. 2. resol. 101. p. 48.

Episcopus an possit delegare causam ecclesiasticam laico. tract. 2. resol. 115. p. 50.

Episcopi, & ecclesiasticæ personæ vocatæ accedere ad Parlamentum, contrauenientes, an possint expelli à Regno, antequam inobedientes mandatis Regis. tract. 3. resol. 23. p. 65.

Episcopi an possint cognoscere de crimine sollicitationis factæ in Confessione à Confessariis, stante Bulla Pap. XV. tract. 4. resol. 29. p. 75.

Episcopi an possint absoluere ab hæresi occulta vigore Concilij Tridentini tract. 5. resol. 2. pag. -6. Et si possint an illam possint committere alicui Confessario specialiter ad eum casum hæresis deputato. vers. *Notandum*. el primo. Et an dictam absolutionem Episcopus possit impertiri extra Sacramentum Confessionis. vers. *Notandum*. el secundo. p. 76.

Episcopus si peccat mortaliter, an teneatur explicare in Confessione circumstantiam, quod est Episcopus. tr. 7. resol. 6. pag. 50. Et quid si publicè fornicaretur. *ibid.* vers. *Itaque ex his*.

Episcopi an excusentur, si non curant, vt leges Pontificiæ promulgentur, & recipiantur. Vide, *Leges*.

Episcopus an possit dispensare non certiorato Summo Pontifice, quem in casu pauperum suis sumptibus certiorum reddere potest. tract. 10. resol. 37. p. 168.

Episcopus an possit dispensare ad maiores Ordines in irregularitate proueniente ex homicidio, & iniusta mutilatione membrorum. tract. 11. resol. 112. vers. *Et ita Episcopus*. p. 196.

Episcopus an possit reducere Missas appositas in fundatione alicuius beneficij ad minorem numerum virtute Concilij Tridentini. Vide, *Missæ*. Vbi, quid in Missis relictis pro defunctis. Et quid in Missis relictis post Concilium Trident. Et quid si solus Episcopus possit hoc facere; an verò cum Synodo. *ibid.*

Episcopus an possit præcipere, quod Sacerdotes non dicant Missas pro minori stipendio à lege taxato. tract. 14. r. sol. 13. vers. *Et Villalobos*. p. 216.

Episcopus an possit compellere Capellanum, vt per se ipsum celebret, si in fundatione dispositum sit, quod Capellani celebrent. Vide, *Missæ*. Vbi, an si in fundatione exprimat, quod Capellanus actu debeat esse Sacerdos, & per se ipsum seruire beneficio. Et quid si non adessent illa verba, *per se ipsum*.

Episcopus an possit dispensare ex vrgentissima necessitate in impedimentis dirimentibus matrimonium ante ipsum matrimonium. tract. 16. resol. 17. p. 271.

Episcopi, & alij Ecclesiastici, ratione maioris doctriinæ, aut nobilitatis, an possint plus insumere ex redditibus ecclesiasticis pro eorum sustentatione, quam alij minùs docti, & minùs nobiles. tract. 16. resol. 24. pag. 273.

Index Rerum I. & II. Partis.

Episcopus confirmando in sua Diocesi subditum alterius Episcopi, an peccauerit mortaliter. tract. 17. resol. 17. pag. 291. & 292. Et quid si confirmauit extra Ecclesiam. vers. *Nec etiam.*

Episcopus an possit legatum aliquod commutare in æquale, vel melius. tract. 17. resol. 26. p. 195

Episcopus an possit commutare legatum pro ornamentis, & fabrica Ecclesie, in celebrationem Missarum. tr. 17. resol. 26. vers. *Ex his.* p. 225

Eucharistia an possit sumi à Sacerdote per se ipsum extra Missam? Vide, *Sacerdos.* Vbi etiam, quid si adest Diaconus, & an possit sumi in qualibet hora diei post meridiem. tract. 14. resol. 54. p. 225

Eucharistia an possit tempore paschali ministrari à Sacerdote regulari secularibus, vt adimpleant præceptum ecclesiasticum annuæ communionis. Vide, *Sacerdos.*

Eucharistia an possit à Sacerdote iterum ministrari infirmo, qui semel in articulo mortis non ieiunus sumpsit communionem per modum Viatici. Vide, *Sacerdos.*

Eucharistia semel data aegroto ieiuno infra quantum tempus possit de nouo ministrari altera communio tantquam infirmo à Sacerdote. Vide, *Sacerdos.*

Eucharistia per modum Viatici an possit à Sacerdote dari infirmo deliranti, qui propter febrem incidit in amentiam. Vide, *Sacerdos.*

Eucharistia an possit aliquando ministrari in sanitate amentibus. Vide, *Sacerdos.*

Eucharistia, vt sumatur quotidie, quæ requirantur. tract. 14. resol. 79. vers. *Primò.* p. 232

Eucharistia an sit expediens vt concedatur coniugatis die habitæ copulæ. tract. 14. resol. 79. vers. *Secundò.* pag. 232. Vbi quid de illo, qui fornicationem, aut pollutionem voluntariam commisit, si de illa confiteatur.

Eucharistia an debeat concedi pueris statim atque habent vsum rationis. tract. 14. resol. 79. vers. *Tertiò.* p. 232

Eucharistia an sit expediens Confessariis, vt non concedatur pœnitentibus causa emendandi venialia peccata, siue imperfectiones illorum. tract. 14. resol. 79. vers. *Quartò.* p. 232

Eucharistia, an sit expediens Prælati Religionum, priuare suos Religiosos, causa illos mortificandi. tract. 14. resol. 79. vers. *Quintò.* Idem de Confessariis erga suos pœnitentes. ibid. p. 232

Excommunicationem an incurrat attentans extrahere per vim reum ab Ecclesia secundum Constitut. Pap. Gregor. XIV. Vide, *Attentans.*

Excommunicationem Bullæ Cœnæ an incurrant imponentes gabellas, licet licitas, super bonis Ecclesiasticorum. Vide, *Princeps.*

Excommunicatio contra alienantes bona Ecclesiarum. virtute Paulinæ, *Ambitiosa*, an incurratur, quando alienatio est facta in euidentem Ecclesie vtilitatem. tract. 8. resol. 77. vers. *Sed hac.* p. 135

Excommunicatus excommunicatione exigente satisfactionem partis, si oblitus est confiteri hanc censuram, per generalem absolutionem, quæ datur ad cautelam, an remaneat absolutus à tali censura. tract. 11. resol. 19. vers. *Notandum est tamen.* p. 176

Excommunicatio an excusetur ob paruitatem materiae in legentibus libros Hæreticorum, & in retinentibus libros eorundem. Vbi quænam paruitas materiae in vtroque casu dicatur. tract. 11. resol. 30. p. 180

Excommunicatio an incurratur iuxta dispositionem Concilij Trid. *sess. 35. c. 18.* si scæmina cogatur intrare Monasterium educationis causa. tract. 15. resol. 56. p. 258

Excommunicationem incurrunt ingredientes Monasteria Monialium sub prætextu licentiarum ex Constitut. Pap. Gregor. XIII. Et an eandem excommunicationem incurrant ingredientes dicta Monasteria absque prorsus vlla licentia, etiam ad malum finem. Vide, *Constitutio Gregor. XIII.* Vbi etiam an Moniales admittentes aliquem intra scæpta Monasterij sub prætextu licentiarum,

Antonini Diana Pars II.

incurrant in dictam excommunicationem. Et an saltem incurrant in aliquam excommunicationem, quando talis admissio fit ad malum finem. ibid. Et talis excommunicatio an possit absolui ab Episcopo, vel Confessario, virtute Bullæ Cruciatæ, quando est occulta. Vide, *Absolutio.*

Excommunicationem an incurrant ementes à Turcis animalia, & cum illis alia victualia permutantes in casu necessitatis, & penuriæ. Vide, *Commercium.*

Excommunicatus, si non potest satisfacere, an debeat saltem præstare Confessario iuratorium cautionem; an verò in foro conscientie sufficiat habere firmum propositum. tract. 16. resol. 42. p. 280

Existens in Ecclesia, si pilam tormentariam eiecerit in alium extra Ecclesiam existentem, & illum occidit, an gaudeat immunitate Ecclesiarum. tract. 1. resol. 9. p. 4. Quid e contra, si existeret extra Ecclesiam, & occideret existentem in Ecclesia. ibid. vers. *Notandum.* Vbi etiam quid, si vulneraret.

Existens in Ecclesia mandans homicidium extra illam committi, vel existens extra Ecclesiam mandans homicidium intra illam committi, an gaudeat immunitate Ecclesiarum. tract. 1. resol. 10. p. 4

Expolians nuncios Regis, vt arcana Regis sciat, an gaudeat immunitate Ecclesiarum. Vide, *Offendens.*

Exponens se periculo peccandi peccat mortaliter. Et si post periculum committit actum, an committat aliud peccatum, an verò sit vnicum. Et quid si inter periculum, & actum intercesserit mora notabilis. tr. 7. resol. 44. p. 105

Expositus in Hospitali an possit promoueri ad sacros Ordines absque aliqua dispensatione. tr. 25. resol. 22. p. 240

F

Falsum testimonium Clericus dicens coram Iudice seculari, an possit ab eo puniri. Vide, *Clericus.* Vbi etiam, quid ad effectum repellendi eum à tali testimonio per viam exceptionis.

Familia laica Episcopi an gaudeat priuilegio fori. tract. 2. resol. 97. p. 47

Famulus alicuius Domini, in scio eo, an possit cum Domini pecuniis, quas expendendas, vel conseruandas habet, negotiari, & lucrum in vtilitatem suam retinere. Vide, *Thesaurarius.* Et quid si Dominus tradat famulo pecuniam in auro, vt soluat suo creditori, non curans, quæ specie id fiat, & ille eam commutet in monetam argenteam cum lucro, eamque soluat creditori retento lucro, an teneatur restituere illud suo domino, vel creditori. ibidem.

Famuli qui condiunt, & porrigunt cibos Dominis ieiunantibus, non peccant, tanquam participes talis culpæ. tract. 9. resol. 38. vers. *Secundò inferunt.* p. 151

Festa indicta ab Episcopo intra suam diocesim, si quis reperiatur in loco exempto intra eandem diocesim, an teneatur seruare. tract. 10. resol. 14. vers. *Ex his.* p. 161

Festum an frangatur sub reatu peccati mortalis à rusticis cum dominis contrahentibus, & à Notariis celebrantibus contractus in diebus festiuis. Vide, *Rustici.*

Festum an frangatur sub reatu peccati mortalis à barbitonforibus tondentibus omnes, qui accedunt ad eos in diebus festiuis. Vide, *Barbitonfores.*

Festum an frangatur sub peccato mortali à Notariis, Commissariis, Officialibus Curie acta transcribentibus, sermones Prædicatorum, & allegationes Doctorum pro mercede. Vide, *Acta.*

Festum an frangatur sub reatu peccati mortalis à mulionibus, siue agafonibus, qui cum bestis, aut rhedis onerariis iter inchoauerunt in diebus festiuis. tr. 16. resol. 36. p. 248

Filius an teneatur denunciare patrem Hæreticum. Vide, *Denunciare.*

Filius familias, qui ludendo parum poterat perdere, sed lucratus est magnam pecuniarum summam, an teneatur ad aliquam restitutionem. tract. 8. resol. 57. p. 131

E c 2 Filius

Index Rerum I. & II. Partis.

Filius familiās lucrum, quod reportat in ludo, ludendo cum licentia patris, an possit ludere absque licentia eiusdem. tract. 8. resol. 9. *vers. Quia lucrum.* p. 131

Filius familiās vigesimam partem alimentorum, quæ annualiter suppeditantur, potest alienare, & ludere. tract. 8. resol. 67. *vers. Nota etiam.* p. 131

Fiscus si non accusat, an teneatur pœnam restituere ei, cui est applicanda, si accusaret illum, qui condemnaretur ad pœnam iustam à lege præscriptam. tract. 10. resol. 23. *vers. Ideo quaro.* p. 164

Fœmina grauida ad superandas carnis tentationes an teneatur ieiunare cum periculo prolis. tr. 9. resol. 30. p. 149

Fœmina ornans se secundum consuetudinem patriæ, si sciat ex hoc ornata lasciuè ab aliquo amari, an peccet mortaliter se ornando. tract. 18. resol. 30. p. 245

Fœmina exeundo de domo sua, si videat se ab amasio lasciuè concupisci, an exeundo peccet mortaliter. tract. 15. resol. 6. *vers. Ex his oritur.* p. 245

Fœmina confabulando cum viro sibi in matrimonium coniungendo, dicens illi verba affectuosa, & amatoria; sed non turpia, ob quod in pollutionem, & distillationem incurrebat, sine tamen vlla delectatione, imò cum displicentia, an peccet mortaliter. Et si nolit desistere ab istis confabulationibus, an sit ei deneganda absolutio. tract. 15. resol. 31. p. 246

Fœmina condemnata ad mortem, an possit prius secari, si adsit periculum, ne ex aliquo morbo ante partum vnà cum prole moreretur, & spes adsit, vt infans hoc modo possit baptizari. Vide, *Puer.*

Fornicatio occulta commissâ in Ecclesia, an in Confessione sit aperienda, tanquam constituens sacrilegium. tract. 7. resol. 26. p. 100

Fornicarius an teneatur solum explicare actum, an verò circumstantias, vtputà tactus, & oscula, quæ sequuta fuerunt copulam. tract. 7. resol. 42. pag. 104. Vbi quid, si interuenerit temporis interuallum. *vers. Notandum est.* pag. 105

Fornicarius rem habens cum meretrice, an teneatur in conscientia soluere ei mercedem solitam, siue eam promiserit, siue non. tract. 16. resol. 39. pag. 279. Et ipsa meretrix an teneatur restituere acceptum ab amatoribus. *vers. Notandum est.* p. 279

Frater an teneatur denunciare fratrem hæreticum. Vide, *Denunciare.*

Fraudantes vestigalia iusta an peccent, & teneantur ad restitutionem. Vide, *Gabella.*

Fugiens ad Ecclesiam, an possit per Iudices ecclesiasticos, vel laicos puniri pœna exilij, vel ad perpetuos carceres. Vide, *Rem.* Vbi etiam an ad triremes.

Fugiens ad Ecclesiam gestando secum scopettones, seu archibusettos, an gaudeat immunitate Ecclesiæ, tract. 1. resol. 17. p. 6

Fugiens à manibus satellitum, si intraret in cubiculum ægroti, vbi ad ipsum communicandum Sacerdos cum Sanctissimo Sacramento aduenisset, & ibi à dictis satellitibus comprehensus fuisset, antequàm Sacerdotem tangeret, an gaudeat immunitate Ecclesiæ. tract. 1. resol. 28. pag. 9

Furtum rerum modicarum facientium magnam quantitatem, an inducat peccatum mortale, & faciat teneri ad restitutionem. tract. 6. resol. 34. Vbi ponuntur quatuor limitationes. p. 90

Fur, qui furatus est mille aureos, an teneatur confitendo exprimere circumstantiam mille aureorum, an verò sufficiat dicere: Surrupui rem notabilem. tract. 7. resol. 14. pag. 97

Fur, qui furatur rem sacram de loco sacro, an in Confessione debeat exprimere, furatum fuisse de loco sacro. tract. 7. resol. 22. *vers. Vnde.* p. 99

Fur, si propter fornicationem furetur, an teneatur in Confessione hanc circumstantiam finis exprimere. tract. 7. resol. 23. p. 99

Furtum commissum in Ecclesia, quando constituat sacrilegium, tract. 7. resol. 27. p. 100. & 101

Furtum diuturnum voluntariæ retentionis an sit vnum peccatum continuatum antiquum, an verò plura. tract. 7. resol. 58. in princ. p. 108. & tract. 16. resol. 25. p. 274

Furtum commissum coram Iudice, vel cum manifesto periculo vitæ, an sit explicandum in Confessione, ita vt pœnitens rectè dicatur confiteri. tract. 7. resol. 61. p. 109

Furem, qui furatur mihi aliquas res, possum persequi, & si inferat mihi vim, pro recuperatione bonorum ablatorum possum occidere. tract. 15. resol. 15. *vers. Quia ego possum.* p. 237. & 238

Furari occultè opulenti, an sit licitum pauperibus in graui necessitate existentibus, si aliter illud graue auertere non possint. tract. 17. resol. 29. p. 296

Furtum paruæ quantitatis factum Petro, si alij ab eodem abstulerant notabilem quantitatem, an sit peccatum mortale. tract. 17. resol. 41. p. 391

Fur surripuit paruam quantitatem Petro, si sciat, quòd alij pariter furati sunt eidem Petro paruam quantitatem, an peccet mortaliter modicum cum ipsis, vel separatim accipiendo, nulla ex parte sua exhortatione interueniente, si tota illa furta simul cum suo considerato perueniant ad materiam notabilem. tract. 17. resol. 42. p. 301. Et quid si nemo de damno notabili per alios illato, vel inferendo sciat, si postea vni eorum constiterit de damno illato notabili, an teneatur sub mortali suam partem licet modicam, restituere. Et quid si inter vnum furtum, & alia sit magna distantia temporis. *vers. Addit etiam.* p. 301

Furta parua, quæ adduntur quantitati notabili sublata per minima furta, an constituent per quodlibet nouum furtiolum noua peccata mortalia. tract. 17. resol. 43. p. 302

Furtum, qui tenetur restituere, an eiusdem rei teneatur fructus pariter restituere. Vbi quid de naturalibus fructibus. Et quid de industrialibus. Et quid quando res furto subtracta, fuerit viri nobilissimi, & diuitis. tr. 17. resol. 50. pag. 304

Fur, & alius possessor malæ fidei an teneatur restituere meliorem summam, ad quam excreuit res furto subtracta tempore detentionis, maxime si fur illam vendidit in illo optimo statu. tract. 17. resol. 51. p. 304

Fur, & alius possessor malæ fidei, an teneatur ad restitutionem iuxta valorem summum, & incrementum, quod res habuit tempore acceptionis, vel detentionis, quando ignoratur, quo tempore verus dominus esset rem illam venditurus, an verò secundum pretium medium, aut minimum. tract. 17. resol. 52. p. 305

Furtum, vt sit peccatum mortale, quæ quantitas requiratur. tract. 17. resol. 57. p. 307

Furtum commissum à persona publica alicuius rei, quæ ex officio illam tenetur custodire, an operetur, vt hanc circumstantiam officij sui teneatur in Confessione explicare. tract. 7. resol. 36. p. 103

G

Gabella an sit soluenda à Clericis in minoribus constitutis. Vide, *Clericus.*

Gabella an possit imponi, & exigi à Principibus sæcularibus contra Clericos non habentes requisita Concilij Tridentini. Vide, *Principes.*

Gabella an possit imponi à Principibus super bonis Nouitiorum. Vide, *Principes.*

Gabella an possit imponi à Principe laico super bonis ecclesiasticis propter reparationem pontium, murorum, &c. tract. 2. resol. 59. p. 29

Gabella an possit imponi à Principe super bonis patrimonialibus Clericorum. Vide, *Principes.*

Gabella quando imponitur à Principe ex causa, & publica necessitate, etiam afficiente Clericos, & eorum bona, an sit necessarius consensus Cleri in imponenda dicta gabella. tr. 2. resol. 41. p. 28. & 29. Et an requiratur consensus Papæ

Index Rerum I. & II. Partis.

Papæ. tract. 2. resol. 1. 33. pag. 56. Et quid si supradictis casibus sufficerent facultates laicorum, an Clerici in aliquibus casibus tenerentur. tract. 2. resol. 1. 34. p. 57

Gabella an possit exigi per superiorem laicum à Clerico, quando Clericus tenetur soluere gabellam. Vide, *Clericus*.

Gabella an possit imponi à Principe laico super bonis Clericorum ipsis donatis, aut emptis. Vide, *Princeps*.

Gabella an possit imponi, & exigi à Principe sæculari super bonis Clericorum, qui assumpserunt habitum clericalem sine intentione clericandi, sed tantum in fraudem gabellarum. Vide, *Princeps*.

Gabellæ an possint exigi à Senatu Panormitano ab Ecclesiasticis cum animo eas restituendi in fine anni. tract. 2. resol. 45. p. 30

Gabellam an possit licite exigere Princeps à Clerico negotiatore, statim ante trinam monitionem. Vide, *Clericus*.

Gabella an sit contra libertatem ecclesiasticam, si Princeps laicus iuste statuit pretium legitimum vini, & vult postea super emptore laico imponere gabellam, quam extra pretium legale iustum dandum venditori debeat ipse emptor tribuere pro bono, & necessitate publica. Vide, *Princeps*.

Gabella an possit imponi, & exigi ab Equitibus D. Iacobi Alcantaræ, & Calatrauæ. Vide, *Princeps*.

Gabella imposita pro manutenendo exercitum in partibus inimicorum, vt tutius confinia conseruentur, an comprehendat Clericos. tract. 2. resol. 79. p. 42

Gabella imposita super pane, & vino, an sit soluenda à Clericis. tract. 2. resol. 83. vbi latè examinatur doctrina Syluestri. p. 43

Gabella an dicatur iniusta, si excedit octauam partem valoris rei. tract. 2. resol. 1. 33. vers. *Quoad secundum*. p. 56

Gabella vt iuste imponatur, duo requirit, de quibus tract. 3. resol. 2. p. 58

Gabella imposita alicui Regno propter bella, & sumptus, quos sustinet Rex in aliis Regnis, an sit iusta. Vide, *Donatium*.

Gabella, siue tributum, vt legitimè in Regno Siciliae imponatur, an sufficiat tantum causa necessaria de iure communi. tract. 3. resol. 15. p. 62

Gabella imposita pro soluendo donatio, de cuius iniustitia adsunt rationes probabiles, an non possit solui ab incolis Regni, etiam si pro Rege, & iustitia donatiui adsint alia rationes probabiles. tract. 3. resol. 21. p. 64

Gabellam iustam defraudantes an peccent mortaliter, & teneantur ad restitutionem. tract. 10. resol. 19. p. 162

Gabella an possit imponi super rebus, quæ ad vsum proprium, vel familiæ emuntur: & si imponatur, an dicatur iusta, & illam imponentes an incidant in excommunicationem Bullæ Cœnæ, ita vt indigeant propter absolutionem Bullæ Cruciatæ. tract. 11. resol. 38. pag. 182. Et an possit imponi super rebus ad proprios vsus necessarios: & an pœnitens, si non vult defraudationem gabellæ restituere, sit absoluendus à Confessario. tr. 17. resol. 28. p. 196

Gabella iuste posita an possit fraudari à creditore Principis, compensando debitum, quod sibi debet Princeps. Et quid, si gabella esset alteri locata. tr. 16. resol. 14. p. 271

Gabella, siue tributum, an debeat solui, si ex vna parte adsint rationes probabiles, vt tributum sit iniustum, pro alia verò adsint rationes, vt vectigal sit iustum. tract. 17. resol. 59. p. 308

Generalis alicuius Religionis, si peccat mortaliter, an teneatur in Confessione explicare istam circumstantiam, quodd est Generalis. tract. 7. resol. 6. p. 95. Et quid si publice fornicetur. *ibid.* vers. *Nisi*. p. 95

Generales Religionum an possint reducere Missas ad minorem numerum absque Capitulo, sicuti Episcopi possunt absque Synodo. Vide, *Missæ*.

Generales Religionum an possint dispensare, vt celebratione certarum Missarum, cum pluribus collectis, one-

ribus plurium Missarum Regulares subditi satisficiant. Vide, *Missæ*.

Generalis alicuius Religionis an teneatur eligere digniores ad prælaturas regulares. tract. 15. resol. 61. p. 260

H

Hæres ab intestato an teneatur in foro conscientie soluere legata in testamento relicta minus solemniter. tract. 8. resol. 75. p. 134. Et an teneatur aliquid tradere hæredi instituto in testamento minus solemniter. vers. *Dico igitur*. Vbi etiam de relictis ad pias causas. Et an possit legatarius prædicto casu vti compensatione occulta. vers. *Tertio*. p. 135

Hæres non conficiens inuentarium an teneatur in foro conscientie soluere legata, vel debita defuncti, si legata, & debita defuncti excedant vires hæreditarias. tract. 10. resol. 27. vers. *Cum igitur*. p. 165

Hæres ex testamento minus solemniter, si ei constat euidenter, nullam vim, nullam fraudem, ac nullum alium defectum in illo contigisse, an possit accipere, & sibi retinere bona testatoris in conscientia. tract. 10. resolut. 27. vers. *Hinc etiam*. p. 165

Hæres an teneatur supplere eleemosynam pro dicendis Missis, data capacitate hereditatis, quando testator reliquit centum aureos pro centum Missis, si augeatur stipendium præstandum Sacerdoti pro celebrandis Missis. tract. 14. resol. 17. p. 217

Hæreticus non solum ob hæresim, verum etiam ob alia delicta distincta ab hæresi, an gaudeat immunitate Ecclesiæ. tract. 1. resol. 29. p. 10

Hæreticus vt incurrat in excommunicationem in foro conscientie, tria debet habere: primum, vt habeat errorem in intellectu: secundum, cum pertinacia: tertium, vt eius incredulitas subiaceat humano sensui. tract. 5. resol. 1. in princ. p. 75

Hæreticus occultus, qui medio Confessario non potuit obtinere facultatem ab Episcopo, seu Inquisitore, vt ab hæresi absolueretur, quid facere debeat. tr. 5. resol. 4. p. 77

Hæreticus occultus in articulo mortis an possit à quolibet Sacerdote absolui, & quid præsentente Episcopo, vel Inquisitore. tract. 5. resol. 5. Vbi quid, si superuiuat. vers. *Notandum*. p. 77. & 78

Hæreticus occultus regularis an possit absolui ab heresi occulta à suo Prælato regulari. tract. 5. resol. 6. p. 78

Hæreticus qui ducitur ad comburendum, & moritur negatiuus an sit absoluendus. Vide, *Absolutio*.

Hæreticorum appellatione an comprehendantur Chirromantici, & Magi. tr. 11. resol. 30. vers. *Sed de libris*. p. 180

Vbi an eorum libri iudicandi sint hæretici. p. 180

Hæreticus exterius, sed occultus impetrauit in foro conscientie absolutionem ab hæresi Romæ à quodam Pœnitentiario Summi Pontificis: an incurrerit in irregularitatem, & super illa possit Episcopus dispensare, vt suscipiat Ordines sacros. tract. 15. resol. 24. p. 241. & 242

Hæreticus an dicatur dubius in fide. tract. 16. resol. 51. pag. 283

Homicidium inimici per insidias, & non proditorie, an excludat immunitatem Ecclesiarum. Vide, *Immunitas*.

Homicidium commissum prope Ecclesiam sub spe confugiendi ad eam, si postea committens confugit ad Ecclesiam, an tollat immunitatem Ecclesiarum. Vide, *Immunitas*.

Homicidium proditorium quando dicatur. tr. 1. resol. 5. vers. *Nota verò*. p. 3. Et an dicatur committi, si aliquis occideret inimicum à tergo. vers. *Vide contra*. p. 3

Homicidium committens in Ecclesia, vel membrum mutilans, non deliberatè, sed accidentaliter, & calore iracundie, & prouocatus, an gaudeat immunitate Ecclesiarum. tract. 1. resol. 11. p. 4. & 5

Homicidium proditorium quando dicatur. tract. 1. resol. 35. p. 12

Index Rerum I. & II. Partis.

Homicidium commissum in rixa subito, & inopinatè, an non dicatur voluntarium simpliciter, sed casuale, ita vt occidens possit impetrare dispensationem ab Episcopo, qui potest dispensare super irregularitates occultas commissas ex homicidio casuali vigore Concilij Trident. *sess. 24. cap. 5. tract. 15. resol. 19.* p. 39

Honoris recuperandi causa potest quis iniuria affectus fugientem prosequi, & illum occidere. *tract. 15. resol. 15. vers. Qui affectus.* p. 238

Horæ canonicæ si recitantur sine debita attentione, & hoc voluntariè, an obligent ita recitantem ad restitutionem fructuum alicuius beneficij, quod habet. *tract. 12. resol. 1.* p. 199

Horæ canonicæ sine attentione, saltem virtuali, an satisfaciant præcepto Ecclesiæ lato in cap. *Dolentes. de celebrat. Missarum. tract. 12. resol. 2.* p. 199. & 200

Horæ canonicæ an dicantur perfectè recitatæ, ita vt adimpleatur præceptum, si quis in Officio feriæ recitet Officium alicuius Sancti, vel alterius feriæ. *tract. 12. resol. 3. pag. 200. Et quid, si hoc fiat data opera. ibid. vers. Dicendum est.*

Horæ canonicæ si recitantur cum notabili interruptione inter Psalmos eius Horæ, vel Nocturni, vel inter ipsos Psalmos an incurrat peccatū mortale. *tr. 12. ref. 4. p. 201*

Horæ canonicæ vnus diei, si omnes omittantur, an vnum peccatum mortale committatur; an verò plura. *tract. 12. resol. 5.* p. 201

Horæ canonicæ si recitantur à Canonico non canente in choro cum aliis, an ille hoc facere potuerit sine peccato mortali, & absque onere restituendi distributiones quotidianas. *tract. 12. resol. 6.* p. 201

Horæ canonicæ si recitantur à Canonicis confabulantibus in choro, aut exercentibus actiones præfatæ attentioni repugnantes, an obligent ad restitutionem distributionum quotidianarum. *tract. 12. resol. 7. p. 201. Et saltem an peccent mortaliter. ibid. vers. Vbi assentit.*

Horæ canonicæ per multos annos fuerunt relictæ, & non recitatæ à quodam Sacerdote habente beneficium curatum cum multis oneribus, an teneatur restituere integrè omnes fructus interim receptos. *tract. 12. resol. 8. Et quid, si habebat beneficium perexiguum, & tenue, & relinquebat sæpiùs recitationem Horarum canonicarum; an peccet mortaliter, & teneatur ad restitutionem. tract. 12. resol. 9. pag. 207. Et quodnam censetur beneficium tenue. vers. S. d. si querat.* p. 209

Horæ canonicæ an possint à Regularibus, & aliis recitari relicta consuetudine, vel Religionis, vel Ecclesiæ, secluso aliquo præcepto, priuatim, secundum Breuiarium Romanum. *tract. 12. resol. 10. p. 29. Et si quis Clericus secularis vno, vel altero die diceret Officium per aliud Breuiarium à Romano, nempe, per Breuiarium sancti Domini, an ita recitando peccet mortaliter. ibidem. vers. Imò contra.* p. 203

Horæ canonicæ priuatim ab aliquo recitatæ, an ab illo debeant pronuncari, ita vt se ipsum audiat. *tract. 12. resol. 11.* p. 203

Horæ canonicæ quæ priuatim persoluantur à duobus alternatim, an dicantur completæ, & satisfactæ, si vnus tantum recitet lectiones, & alter socius tantum audiat; an verò lectiones debeant recitari alternatim. *tr. 12. ref. 12. p. 204*

Horis canonicis an satisfaciat, qui detinetur in pulsandis organis, vel transferendis libris de vna parte in aliam, vel in thure præbendo; vel qui occupatur in pronuncians lectionem in choro sibi iniunctam; an verò teneatur per se ipsum illam partem recitare, si saltem non auerit. *tract. 12. resol. 13.* p. 204

Horæ canonicæ si recitentur extra horas præscriptas, an faciant ita recitantem peccare mortaliter. *tract. 12. resol. 14. p. 294. Vbi quid si recitentur in choro extra horas præscriptas. ibid. vers. Imò.*

Horæ canonicæ an dicantur completæ, & satisfactæ, si quis recitaret Matutinum sequentis diei, antequàm Offi-

cium illius diei persolutum fuerit; an verò peccaret mortaliter, & non satisfaceret præcepto. *tract. 12. resol. 15. p. 204*

Horæ canonicæ an dicantur completæ, & satisfactæ, si aliquis inuertat ordinem Officij, vel ordinem eiusdem horæ; an verò peccet mortaliter. *tract. 12. resol. 16. p. 204. Et quid si aliqui in choro inuenterent ordinem horarum secluso scandalo. ibid. vers. Imò contra.*

Horæ canonicæ an debeant persolui à monialibus, seu deputatis ad chorum sub onere peccati mortalis. *tract. 12. resol. 17.* p. 206

Horæ canonicæ an debeant recitari à Monacho fugiuo. *tract. 12. resol. 18.* p. 204

Horæ canonicæ ne recitentur, an potest Superior cum suis Religiosis dispensare. *tract. 12. resol. 19.* p. 205

Horæ canonicæ an debeant persolui à beneficiario, statim ac acceptauit collationem beneficij; an verò quando possessionem pacificam beneficij est adeptus. *tract. 12. resol. 21.* p. 205

Horæ canonicæ si non recitantur ab eo, qui ratione Ordinis sacri, & beneficij, tenetur eas persoluere, an committatur duplex peccatum. *tract. 12. resol. 22.* p. 206

Horæ canonicæ si recitari omittantur ab aliquo, vel illarum notabilis pars, an teneatur omittens aperire id, quod omisit; an verò sufficiat dicere se peccatum mortale commisisse in non persoluendo diuinum Officium. *tr. 12. resol. 23.* p. 206

Horæ canonicæ si omittantur recitari à beneficiario habente plura beneficia, an committantur tot peccata mortalia, quot sunt beneficia. *tract. 12. resol. 23. vers. Notandum est.* p. 206

Horæ canonicæ si aliquibus diebus omittantur recitari à beneficiario, an ipse possit defectum alio die supplere, ita vt liberetur ab onere restitutionis, aut compensare dictum Officium diuinum omissum cum aliis pijs operibus. *tract. 12. resol. 24.* p. 206

Horæ canonicæ si non recitantur à beneficiario primis sex mensibus, an teneatur ipse ad aliquam restitutionem iure naturali. *tract. 12. resol. 25.* p. 206

Horarum canonicarum pars leuis omissa à beneficiario quando dicatur, vt non obliget ad restituendum. *tract. 12. resol. 26.* p. 206

Horarum canonicarum omisarum restitutio cui faciendæ est. *tract. 12. resol. 27.* p. 207

Horæ canonicæ an debeant persolui ab infirmo, quando Medicus dubitat, an morbus sit grauis, & recitatio nocua. *tract. 12. resol. 28.* p. 207

Horarum canonicarum si maiorem partem infirmus potest recitare, an teneatur illam persoluere. *tract. 12. resol. 29.* p. 207

Horæ canonicæ an debeant recitari à non habente Breuiariū; an verò si sciret Psalmos, teneatur illos dicere sine lectionibus in Matutino, vel capitulis, & versiculis. *tract. 12. resol. 30. p. 205. Et quid si sciret alias lectiones, siue capitula, vnà cum Psalmis. ibid. vers. Notandum.*

Horæ canonicæ debent recitari in choro à Canonico, qui si abest à choro sine causa, animo amittendi distributiones temporis absentia respondententes, an peccet mortaliter. *tract. 12. resol. 31. p. 208. Sed si Canonicus accedit ad chorum, & priuatim Officium recitat, peccat tantum venialiter, etiamsi in choro quatuor tantum assistant: nam quatuor Canonici faciunt chorum. ibid. vers. Ex hoc.*

Horæ canonicæ si recitantur cum notabili abscissione vltimarum syllabarum, an ille ita recitans peccet mortaliter, & teneatur denuo recitare. *tract. 12. resol. 32. p. 207. & 208.*

Horæ canonicæ si recitantur ab aliquo submissa voce, aliis canentibus, an dicantur persolutæ. Et an possit percipere ita recitans distributiones totaliter. *tract. 12. resolut. 33.* p. 208

Horæ canonicæ si intra annum à beneficiario omittantur per octo, vel decem dies, an illarum omisio operetur vt teneatur ad restitutionem. *tract. 12. resol. 34.* p. 208
Horæ

Index Rerum I. & II. Partis.

Horæ canonica si recitantur ab habente priuilegium recitandi Breuiario breui, vel dicendi horas ante tempus, an possint recitari eodem modo à socio cum illo absque culpa. tract. 12. resol. 35. p. 208

Horæ canonica si debent recitari à Religiosis addictis Breuiario Romano, an Prælati possit in publica recitatione ex causa iusta dispensare in Officio vnus diei, vna, vel altera vice? tract. 12. resol. 30. p. 206

Horæ canonica si recitantur ab aliquo, qui incipit recitare Officium animo non satisfaciendi pro tunc, sed postea iterandi; & tamen postea vult satisfacere obligationi cum illa prima recitatione, an satisfaciatur? tr. 12. resol. 37. p. 208

Horæ canonica vt persoluantur à Prælati irregularibus, an requirant assistentiam chori; an verò ratione muneris excusentur ab assistentia chori? tract. 12. resolut. 38. pag. 209

Hora canonica Matutini sequentis diei, in quo tempore possit dici? tract. 12. resol. 39. p. 209

Horæ canonica an obligent, vt recitentur à Clericis, vel Religiosis condemnatis ad triremes? tract. 12. resol. 40. pag. 209.

Horæ canonica ob paruitatem materia omiffa, an non faciant aliquem incidere in peccatum mortale. Et quænam paruitas materia dicatur? tract. 12. resol. 41. p. 209

Hora canonica matutina an debeat recitari ab habente diurnum, recitante Psalmos feria sine lectionibus, & responsoriis? tract. 12. resol. 43. p. 210

Hora canonica matutina an debeat recitari à cæco, qui memoria retinet salmos, cum lectiones legere nequeat? Et an teneatur querere socium? tract. 12. resol. 43. vers. *Ex quibus*. p. 210. Et quid si aliquis cæco se offerat in socium ad recitandum, an teneatur illum admittere. vers. *Imo*. Et quid de infirmo valente conuersari cum amicis, an teneatur Officium recitare. *ibid.* vers. *Notandum*.

Hospitalis bona quando alienantur, an requiratur apostolicus assensus. tract. 8. resol. 77. in princ. p. 135. & 136

I

Ieiumum, quam quantitatem admittat pro collatione serotina, & quam qualitatem ciborum. tract. 9. resolut. 1. pag. 139

Ieiunium an frangatur, si quis inaduerterter pluries sumeret cibum tract. 9. resol. 1. vers. *Nota*. pag. 140. Et per hoc an à collatione serotina se debeat abstinere. eodem vers. *Nota*. p. 140

Ieiunare an teneatur peregrini iuxta mores locorum, per quæ transeunt, quorum præsentia est in transitu per duos, vel tres dies. tract. 9. ref. 2. p. 141. Vbi, quid, si adesset scandalum. vers. *Restat*. Et quid respectu vagorum. vers. *Notandum verò*. p. 141. Et quid si peregrini haberent animum ibi permanendi per maiorem partem anni, vers. *Imò eò*. p. 41. Et si haberent si postea decernant se breui discessuros, an teneantur lege ieiunij illius. vers. *Et tandem*. p. 141

Ieiunare an teneatur, qui discedit mane ex loco, vbi est ieiunium, peruenturus ad locum, vbi non ieiunatur, & consequenter possit comedere, vel sumere ientaculum, vbi ieiunium seruatur. tract. 9. resol. 3. p. 141. & 142

Ieiunare vouens tali die in pane, & aqua, an toties peccabit mortaliter, quoties biberit vinum. tract. 9. ref. 4. pag. 142

Ieiunare vouens an teneatur se abstinere à lacticiiniis extra Quadagesimam. tract. 9. resol. 5. p. 142. Vbi quid in habente Bullam Sanctæ Cruciatæ, vt regno Sicilia. pag. 142

Ieiunium indictum à Confessario, vel ab aliquo Iubileo, an frangatur ex vsu ouorum, & aliorum lacticiiniorum. tract. 9. resol. 6. p. 142

Ieiunare an excusentur sutores. tract. 9. resol. 7. p. 142

Ieiunare an teneantur barbitonfores. tract. 9. resol. 8. pag. 142

Ieiunare an teneantur sartores. tr. 9. ref. 8. p. 14 & 143

Ieiunare qui non tenentur, vt follores, ferrarij, & similes, an teneantur ieiunare vno, vel altero die, quo non laborant. tract. 9. resol. 9. p. 143

Ieiunare an teneantur Prædicatores, & Lectores, qui docent alios. tract. 9. resol. 10. p. 143. Vbi quid de prædicatoribus in diebus Dominicis. vers. *Sed pro pr. xi*. Et quid si Prædicatores ex mercede concionentur. tract. 9. ref. 11. pag. 143

Ieiunare an teneantur Musici. tract. 9. resol. 11. p. 143

Ieiunare an teneantur Aduocati, & procuratores. tract. 9. resol. 12. p. 143

Ieiunare an teneantur prægnantes, & lactentes. tract. 9. resol. 14. p. 144. Et an si sint robustæ naturæ. vers. *Sed limitat*. Et quid in dubio. vers. *Adac*. p. 144

Ieiunia duo frangens ab Ecclesia indicta, in vnum diem incidentia, an peccet dupliciter. tract. 9. ref. 16. p. 144. Quid si vnum indictum esset ab Ecclesia, & aliud ex voto. vers. *Sed si pertineren*. & an saltem teneatur pœnitens in Confessione aperire. vers. *Quæres*. p. 144

Ieiunare non tenetur, qui non expleuit vigesimum primum annum, loquendo de ieiuniis ab Ecclesia indictis, secus ex vi alicuius Regulæ. tract. 9. resol. 16. vers. *Nota etiam*. pag. 144. Quid in ieiunio indicto à Iubileo, an adulescens non completo vigesimoprimum anno teneatur illud facere, vt gaudeat Iubileo. *ibid.* vers. *Ex supradictis*. pag. 144

Ieiunia Iubilei, voti, & imposta pro pœnitentia cum Bulla Cruciatæ, an compleantur per comedentes oua, & alia lacticina. tract. 9. resol. 17. p. 145

Ieiunia sui oppidi an teneantur obseruare absens. tract. 9. resol. 18. p. 145

Ieiunare obligatus in suo loco, an possit transire ad alium locum propinquum, vt effugiat obligationem præcepti. tract. 9. resol. 19. p. 145

Ieiunare an teneantur senes sexagenarij robusti. tract. 9. resol. 20. p. 145. & 146. Et quid, si vouerunt toto tempore eorum vitæ ieiunare certis diebus in hebdomada, tales an excusentur. *ibid.* vers. *Notandum*. p. 146

Ieiunium quadrag. finale, cæteraque ieiunia aliorum dierum, virtute Bullæ Cruciatæ, an frangantur ex comestione lardi, sagaminis, tanquam lacticiiniorum, quæ permittuntur passim virtute dictæ Bullæ. tract. 9. resolut. 21. pag. 144

Ieiunare vouens die Sabbathi, vel feria sexta, an teneatur ad id votum, si dies Natiuitatis Domini inciderit in illis diebus. tract. 9. resol. 22. p. 147

Ieiunium an frangatur, si quis interdium parum cibi sumat, si potus simplex ei noceat. tract. 9. resol. 24. p. 147. Et an hoc possit fieri toties, quoties biberit, dummodo non adsit fraus. vers. *Dummodo*.

Ieiunare an teneatur ille, cui fuit dispensatus esus carniū tract. 9. resol. 25. p. 147. & 148

Ieiunans in diebus ieiuniorum, an possit notabiliter anticipare horam comedendi, absque labe peccati mortalis. tract. 9. resol. 27. p. 148

Ieiunans, ne videatur inurbanus, si sumat rogatus ab amico modicum cibum, an peccet saltem venialiter. tract. 9. resol. 29. p. 149

Ieiunare an teneatur fœmina grauida ad superandas carnis tentationes. Vide, *Fœmina*.

Ieiunantes in Quadagesima sine Bulla Cruciatæ, an possint edere edulium, vulgò dictum, *vn bisotto*, mixturum cum ouo. tract. 9. resol. 31. p. 149

Ieiunans surgens à medio prandio, accurrens ad aliquid, an possit postea redire ad continuandum prandium absque fractione ieiunij. tract. 9. resol. 32. p. 149. & 150. Vbi etiam, quid, si intercesserit longa temporis mora redeundi, an possit iterum redire ad conuiuas mutata intentione. vers. *Notandum est*. Et quid, si non adesset alius conuiua, & quid si prandium instauraret intra breue tempus, vt quadrantem horæ, an frangatur ieiunium, si

Index Rerum I. & II. Partis.

ille iterum comedit, *vers. Sed plus. & secundum aliquos per mediam horam, vers. fin.* p. 150

Ieiunans an possit mane sumere collationem ferotinam, & nocturno tempore cœnam capere. tract. 9. resol. 33. pag. 150. Et quid, si fiat hæc mutatio absque rationabili causa, an peccet venialiter. *vers. Hac sententia.* Si vero cum rationabili causa absque peccato veniali. *vers. Notandum.* p. 150

Ieiunans in ferotina collatione, an possit sumere iusculum ex pane cocto, vel pane cum amygdalis, etiamsi sumatur in ea quantitate, quæ separatim sumi posset. tract. 9. resol. 34. pag. 150

Ieiunium vigiliæ Natiuitatis Domini, an permittat collationem ferotinam in magna quantitate ratione consuetudinis. tract. 9. resol. 35. p. 150. Et an hæc permissio procedat, etiam respectu Religiosorum. *ibid. vers. Sed an talis.*

Ieiunare an teneatur defessus ex labore sumpto ob recreationem, vt ex ludo pilæ, vel ob querendam concubinam. tract. 9. resol. 40. p. 152. Vbi etiam, an si hæc præuiderit esse in causa impotentia ad ieiunandum, an teneatur ab illis se abstinere. *vers. At his minime, & vers. Notandum est.* pag. 152. Et quid si defatigaretur ex aliquo labore, quem commodè in alium diem differre posset. Et quid, si data opera illud ageret, vt non ieiunaret. tract. 9. resol. 52. pag. 153

Ieiunantes an possint semper sumere lacticia sine fractione ieiuniorum, & quæ sint ista ieiunia, in quibus prohibeantur lacticia. tract. 9. resol. 41. p. 152. & 153

Ieiunij diebus an licitum sit ministrare carnes paruulis ante septennium expletum, paganis, & amentibus perpetuo. *Vide, Carnes.*

Ieiunium non frangitur ex paruitate materiae, & quid in esu carniū. tract. 9. resol. 43. p. 153

Ieiunium non frangitur ex comestione inaduertenter, etiamsi esset carniū. tract. 9. resol. 44. *vers. Sed Sancius.* pag. 153.

Ieiunium frangens, an toties peccet, quoties comederit post secundam vicem eodem die. tract. 9. resol. 44. p. 153. Et saltem venialiter. tract. 9. resol. 53. p. 155

Ieiunium frangens comedendo carnes in die ieiunij, an toties peccet mortaliter, quoties comederit carnes in illa die. *Vide, Peccatum.* Vbi, quid in ieiunio voti.

Ieiunans in Quadragesima comedendo lacticia absque causa, & sine Bulla Cruciatæ, quot peccata committat. tract. 9. resol. 45. *vers. Notandum est etiam cum Porcel.* pag. 154

Ieiunium an teneantur seruare peregrini proficiscentes ad loca sacra. Et quid de proficiscentibus ad loca non sacra. *Vide, Peregrinantes.*

Ieiunium non obligat, quoties quis exequitur aliquod opus pium, etiam sine necessitate. tract. 9. resol. 46. *vers. Sed absolute.* p. 154

Ieiunare obligatus, si ob iustam causam comedit hora octaua, aut nona, an teneatur ad ieiunium. tract. 9. resol. 48. pag. 154

Ieiunare obligatur, qui habet vigesimum primum annum: & hoc tempus quomodo sit computandum. tract. 9. resol. 49. p. 154

Ieiunare an teneatur aliquis, si proficiscitur à ciuitate, vbi non seruatur illud ieiunium, & accedit meridie ad locum domicilij, vbi seruatur, si nondum est violatum ieiunium. tract. 9. resol. 50. p. 154

Ieiunare an teneatur, qui nocte non potest dormire, nisi cœnet, an verò possit ieiunare hoc modo, scilicet, mane sumendo collationem, & serò cœnando ad saturitatem. tract. 9. resol. 51. p. 155

Ieiunia imposita ab Episcopo an teneantur seruare Regulares. *Vide, Regulares.*

Ieiunium indictum ab Episcopo intra suam Diœcesim non tenetur seruare ille, qui reperitur in loco exempto posito intra eandem Diœcesim. tract. 10. resolut. 14. *vers. Ex his.* pag. 161

Ieiunia Iubilei vbi non adest consuetudo abstinendi à lacticiis extra Quadragesimam, posse fieri edendo illa absque Bulla Cruciatæ. tract. 11. resol. 3. *vers. Qui bene,* pag. 170

Ieiunans feria 4. 6. & Sabbatho, stante Iubileo, si reperitur in peccato mortali, an gaudeat indultis concessis in illo. tract. 11. resol. 6. *vers. Vide si quis.* p. 171

Illegitimus occultus an possit obtinere dispensationem ab Episcopo ad recipiendum sacros Ordines. tract. 15. resol. 21. p. 240

Immunitate Ecclesiarum an gaudeat committens graui delicta extra homicidium, & mutilationem membrorum in Ecclesiis, seu cœmeterijs. tract. 1. resol. 2. p. 2

Immunitate Ecclesiarum an gaudeat delinquens prope Ecclesiam sub spe confugiendi ad eam, si postea ad eam confugit. tract. 1. resol. 3. p. 2

Immunitate Ecclesiarum an gaudeat, si quis proditorie voluit aliquem occidere, & deuenit ad actum proximum, sed casu non occidit. tract. 1. resol. 4. p. 2

Immunitate Ecclesiarum an gaudeat committens crimen læsæ maiestatis in personam Principis recognoscentis superiorem. *Vide, Crimen læsæ.*

Immunitas Ecclesiarum an amittatur à committente crimen læsæ maiestatis. *Vide, Crimen læsæ.*

Immunitate Ecclesiarum an gaudeat offendens statuas Principum. Quid eudens falsam monetâ. Quid offendens habentem saluum conductum. Quid tractans de creando Rege ipso viuento. Et quid expolians nuncios Regis, vt arcana Regis sciret. *Vide, Offendens.*

Immunitate Ecclesiarum an gaudeat sciens machinationem contra personam Principis, & nō reuelans. *Vide, Sciens.*

Immunitate Ecclesiarum an gaudeat existens in Ecclesia, si alium occiderit existentem extra Ecclesiam, eiciens in eum pilam tonnentariam. *Vide, Existens.* Quid è contra, scilicet, si existeret extra Ecclesiam, & occideret existentem in Ecclesia. *ibid.* Vbi etiam, quid si vulneraret.

Immunitate Ecclesiarum an gaudeat existens in Ecclesia, mandans homicidium extra illam committi, vel existens extra Ecclesiam mandans homicidium intra illam committi. *Vide, Existens.*

Immunitate Ecclesiarum an gaudeat, qui in Ecclesia commisit homicidium, vel membrum mutilauit, non deliberate, sed accidentaliter, & calore iracundiæ, & prouocatus. *Vide, Homicidium.*

Immunitate Ecclesiarum an gaudeat reus captus à satellite, si cum ipso per vim intrat in Ecclesiam, & vt se de illius manibus eximat, vulnerat illum cum magna sanguinis effusione. *Vide, Reus.*

Immunitate Ecclesiarum an gaudeat fugiens ad Ecclesiam, gestando secum scopettones, seu archibusetos. *Vide, Fugiens.*

Immunitate Ecclesiarum an gaudeat reus effracto carcere. *Vide, Reus.*

Immunitate Ecclesiarum an gaudeat testis falsum deponens, vt quis morti traderetur. *Vide, Testis.*

Immunitate Ecclesiarum an gaudeat homicida Fiscij Regij, vel Præsidis Iustitiæ. *Vide, Occidens.*

Immunitate Ecclesiarum an gaudeat apostata. *Vide, Apostata.*

Immunitate Ecclesiarum an gaudeant Clerici confugientes ad Ecclesiam pro criminibus non exceptis in Bulla Greg. XIV. *Vide, Clerici.*

Immunitas Ecclesiarum confugientium ad eam pro criminibus non exceptis in Bulla Gregor. XIV. an sit de iure diuino, vel positiuo. tract. 1. resolut. 24. *vers. Probatur.* pag. 7. & 8

Immunitate Ecclesiarum an gaudeant Religiosi confugientes ad Ecclesiam: & quid si delinquant in propriis Monasterijs. *Vide, Religiosi.*

Immunitate Ecclesiarum an gaudeat, qui deceptus fuit dolosis verbis, & fallaciis, exire ab Ecclesia, & Iudex, an possit illum punire. *Vide, Reus.*

Index Rerum I. & II. Partis.

Immunitate Ecclesie an gaudeat, qui confugit ad Palatium Episcopi, quod non est intra confines, & quadraginta passus, sed longè ab Ecclesia distat. Vide, *Delinquens*.

Immunitate Ecclesie an gaudeat fugiens à manibus satellitum, vt tangeret Sacerdotem deferentem Eucharistiam. tract. 1. resol. 28. p. 9. Vbi quid, si intrasset cubiculum ægroti, & aduenisset Sacerdos cum Sanctissimo Sacramento, quem adhuc non tetigisset, & captus fuisset à satellitibus.

Immunitate Ecclesie an gaudeat Hæreticus ob hæresim, verùm etiam ob alia delicta distincta ab hæresi. Vide, *Hæreticus*.

Immunitate Ecclesie an gaudeat reus comprehensus à ministris iustitiæ extra locum sacrum, si per illum ducatur ad carcerem, vel ad supplicium, & ad mortem trahatur per aliquam Ecclesiam. Vide, *Reus*.

Immunitate Ecclesie an gaudeat, qui ex proposito, & sub spe amicitie proditorie aliam alicui nobili viro inferret, vel fustibus eum percuteret. tract. 1. resol. 31. p. 10.

Immunitate Ecclesie an gaudeat mercator, qui decoxit fraudulentè. Vide, *Mercator*.

Immunitate Ecclesie an gaudeat occidens inimicum ex premeditata animi deliberatione apostatè, non autem proditorie, seu per insidias. tract. 1. resol. 33. p. 11

Immunitate Ecclesie an gaudeat occidens Clericum. Vide, *Occidens*.

Immunitate Ecclesie an gaudeat occidens amicum reconciliatum. Vide, *Occidens*.

Immunitate Ecclesie an gaudeat occidens aliquem veneno. tract. 1. resol. 36. p. 12

Immunitate Ecclesie an gaudeat suspectus vehementer de hæresi. tract. 1. resol. 38. p. 12

Immunitate Ecclesie an gaudeat damnatus ad triremes perpetuè, vel ad tempus, si confugiat ad Ecclesiam. Vide, *Damnatus*.

Incestus commissus cum matre, vel filia, aut sorore, vel nepte, an differat specie, ita vt committens illum teneatur exprimere circumstantiam personæ sibi coniunctæ. Vide, *Circumstantia*.

Inductio ad peccatum an sit circumstantia aperienda in Confessione, quando ille erat paratus illud committere. Vide, *Circumstantia*.

Indulgentiæ, quæ conceduntur per Bullam Cruciatæ visitanti quinque altaria, an pariter concedantur visitanti ex vno loco quinque altaria sine motu corporali. tract. 11. resol. 102. pag. 194. Et an hæc visitatio altarium quinque possit fieri in eadem Ecclesia, vel in diuersis. vers. *Sed notandum*. Et quid faciendum, quando in aliquo populo tantum est vnica Ecclesia habens tria, vel quatuor altaria. vers. *Sed potest*. Et si quis non potest ingredi Ecclesiam, quia est plena hominibus an consequatur. Indulgentiam Bullæ, visitando talem Ecclesiam à foris, vt sibi possibile est. tract. 11. resol. 103. p. 194

Indulgentia per Bullam Cruciatæ concessa visitanti quinque altaria, an possit obtineri pluries à visitante illa multoties eodem die. tract. 11. resol. 104. p. 194

Indulgentiam, quæ conceditur virtute Bullæ Cruciatæ in visitandis quinque altaribus, an lucretur, qui suscepit Bullam, & fuit confessus in Quadragesima præterita, & habet propositum confitendi in Quadragesima futura, an verò habeat necesse esse confessum actualiter. tr. 11. res. 105. p. 195

Indulgentia, quæ conceditur omnibus verè pœnitentibus, & confessis, & refectis sacra Eucharistia, concessa intelligitur suscipienti Bullam, & confessio in Quadragesima præterita, & habenti propositum confitendi in Quadragesima futura. tract. 11. resol. 105. vers. *Hæc opinio*. pag. 195.

Indulgentia, quæ conceditur virtute Bullæ tempore mortis moribundo, quomodo à Confessario debeat illi concedi. tract. 11. resol. 106. p. 195

Indulgentia concessa virtute Bullæ Cruciatæ in arti-

culo mortis, quando Clericus haberi non potest, an à laico possit concedi morti obnoxio. tract. 11. resol. 106. vers. fin. p. 195

Indulgentias Bullæ Cruciatæ, vt quis lucretur, an habeat necesse confiteri, si non habet peccata mortalia, sed tantum venialia. tract. 11. resol. 107. p. 196

Indulgentia Bullæ Cruciatæ, an sit concedenda moribundo sensibus destituto, qui petiit antea confessionem, & exhibuit alia indicia indicantia actum contritionis: & quid si hæc non fecerit. Vide, *Confessarius*.

Indulgentiam plenariam virtute Bullæ Cruciatæ quoties quis lucretur. Vide, *Bulla Cruciatæ*.

Infamia si resultet complici in Confessione apud Confessarium, an sit aperienda in Confessione. tract. 7. resol. 49. p. 106

Infamia an irrogetur in Confessione alicui complici, si nominatur, quando illud vitium declaratur. Confessario sub sigillo Confessionis. tract. 7. resol. 49. p. 106

Infans expositus in Hospitali, factus adolescens, an possit promoueri ad sacros Ordines absque aliqua dispensatione. Vide, *Expositum*.

Infidelis an gaudeat immunitate ecclesiastica. tract. 1. resol. 22. pag. 7

Infirmus, qui ex licentia comedit carnes in die ieiunij, an possit comedere tocinum, & alias res nociuas. tract. 9. resol. 47. p. 154

Infirmus, qui semel in articulo mortis sumpsit Eucharistiam per modum Viatici non ieiunus, an illam possit iterum accipere, tanquam infirmus, per modum Viatici. Vide, *Sacerdos*.

Infirmus delirans, qui propter febrim in amentiam incidit, an possit recipere à Sacerdote Viaticum. Vide, *Sacerdos*.

Inimicus an teneatur alloqui, salutare, resalutare, & familiaritatem cum inimico habere, vel alia signa amicitie ei ostendere, si ipse hæc omnia procuraret. tract. 15. res. 62. pag. 269

Iniuriæ plures prolatæ contra plures personas vnico actu, an sint explanandæ in confessione in numero iniuriarum, & personarum. tract. 7. resol. 28. Vbi etiam, quid si essent diuersæ speciei. p. 101

Inquisitores an possint procedere contra Iudices laicos, quibus eis fuit remissus Hæreticus puniendus, si mitius contra illum se gerant. tract. 2. resol. 134. p. 57

Inquisitorum iurisdictio contra familiares suos in criminibus aliis diuersis ab hæresi, an sit ecclesiastica, an verò secularis. tract. 2. resol. 136. p. 57. & 58

Inquisitores an habeant facultatem absoluendi ab hæresi, & an simul totum Consistorium, an verò singuli. tract. 5. resol. 3. p. 77

Insula Siciliæ an sit pars Italiæ. tract. 17. resol. 30. vbi idem de Sardinia, & Corsicæ Insulis. p. 296. & 297

Intentio ministri requiritur ad conficiendum Sacramentum: sed, quænam intentio sit sufficiens ad illud conficiendum, cum triplex reperitur, intentio, scilicet, habitualis, virtualis, & actualis. Vide, *Sacramenta*.

Interesse, & prouisiones, quæ accipit campfor in cambio, an ab eo possunt adici forti principali, vt cambium continuum magis augeatur. Vide, *Prouisiones*.

Interesse certum à principio an possit pacisci à campfore cum campfario in casu non solutionis. tract. 8. resol. 15. pag. 115. & an campfor saltem peccet mortaliter. vers. *An verò*. p. 115

Interesse, quod petitur ex contractu, *alla merita*, an possit adici forti principali, quando renouatur contractus. tr. 8. resol. 19. p. 116

Interrogatus de futura copia mercium, vel de tritici, vel de monetæ diminutione, vel de discessu Proregis, & aulæ, si dicat se nescire, vel respondeat negatiuè, an peccet contra iustitiam, & teneatur restituere. tract. 8. res. 46. pag. 123

Inuentarium non conficientes, Ecclesia, vel Monasterio

Index Rerum I. & II. Partis.

rio hæredibus institutis, an obligentur ultra vires hæreditarias. Vide, *Ecclesia*.

Inuentor rei alienæ facta debita diligentia in perquirendo domino, an possit sibi eam retinere, an verò teneatur restituere pauperibus. Vide, *Rescriptio*.

Inuitans aliquem ad cœnandum causa vrbauitatis, qui paratus est non ieiunare, an peccet mortaliter. tract. 9. resol. 18. p. 151

Irregularitas omnis, quæ est pœna, an sit dispensabilis per Bullam Cruciatæ. Vide, *Bulla*.

Irregularitas an incuratur à viro nobili, qui occidit aliquem; & tamen poterat fugiendo, vitam seruare, ita vt egeat dispensatione, vt possit suscipere sacros Ordines. tract. 15. resol. 16. p. 238.

Irregularis an efficiatur mandans Petro, vt occidat Caium, si è conuerso Petrus fuerit occisus à Caio. Vide, *Mandans*.

Irregulares an efficiantur plures casu rixantes cum aliquo, qui fuit percussus vulnere lethali, ex quo mortuus est, si constat de percussore; an verò tantum percussor. tract. 11. resol. 18. p. 239

Irregularitas an incuratur propter præcisionem digiti in rixa. tract. 15. resol. 20. p. 239. & 240. Et quid si abscinderetur mammilla fœminæ. vers. *Notent*. p. 240

Irregularis an efficiatur Hæreticus existens occultus, qui in foro conscientie absolutionem ab hæresi Romæ impetrauit à quodam Pœnitentiario Summi Pontificis, ita vt possit promoueri ad sacros Ordines, & an super ea possit dispensare Episcopus. Vide, *Hæreticus*.

Irregularitas, quæ prouenit ex delicto, vt incuratur, an requirat culpam mortalem, ita vt negligentia venialis non sufficiat. tract. 16. resol. 18. p. 239

Irregularitas an incuratur per committentes crimen sodomiticum occultè, & sine scandalo, & an idem in aliis omnibus criminibus, quibus à Iure infamia annexa est. tract. 17. resol. 11. p. 293

Irregularitas an incuratur per crimina occulta. Et quid per homicidium licet occultissimum. tract. 17. resol. 69. vers. *hec sententia*. p. 312

Iubileum an profit ei, qui peccaret ob spem absolutionis ipsius. tract. 11. resol. 16. p. 174

Iubileum, quod dat licentiam pœnitenti eligendi Confessarium, vt eum absoluat à referuatis, &c. si pœnitens facit Confessionem inualidam, obtinendo absolutionem à referuatis, an operetur, vt dicta peccata non sint amplius referuata, ita vt postea possit à quocunque Confessario ab illis absolui. Vide, *Bulla*.

Iubileum anni sancti an suspendat Bullam Cruciatæ. Vide, *Bulla*.

Iubileum, quod requirit Confessionem fieri debere intra hebdomadam, & die Dominico sumi Eucharistiam, an dicatur adimpletum, & satisfactum, si die Dominico confiteatur, & sumat Eucharistiam. tract. 15. resol. 18. pag. 244

Iubileum si quis in prima hebdomada lucratus est, faciendo opera in illo requisita, an possit iterum illius Indulgentiam lucrari, faciendo de nouo opera requisita in secunda hebdomada. tract. 17. resol. 49. p. 253

Iudex sæcularis an possit extrahere reum ab Ecclesia sine licentia Episcopi, si notoriè constat, reum non gaudere immunitate Ecclesiæ. Vide, *Reus*.

Iudex, qui non mandauit extrahi reum ab Ecclesia; sed satellites, vel alij eum extraxerunt vi, vel dolo; an teneatur restituere reum in Ecclesia, vel possit contra illum agi. tract. 1. resol. 16. p. 6

Iudex laicus an possit citare Clericum creditorem in confectione alicuius inuentarij. Vide, *Clericus*.

Iudex laicus an possit compellere Clericum ad restituendum depositum, quoties se obligauit restituere in Tribunali Iudicis sæcularis. Vide, *Clericus*.

Iudex laicus an possit punire Clericos, qui sine habitu, & tonsura immiscent se in delictis grauissimis, si non

præcesserit trina monitio. tract. 2. resol. 24. p. 23

Iudex laicus an possit iudicare causam Clericorum, qui sunt hæredes alicuius sæcularis, quæ ante eius mortem coram se erat incepta. tract. 2. resol. 25. p. 23. & 24

Iudex laicus an possit punire Clericum pœna pecuniaria: quia reuerenter illi non est loquutus; vel quia coram ipso deliquerit. tract. 2. resol. 26. p. 24

Iudex laicus an possit punire Clericum, qui assumpsit habitum clericalem post delictum commissum, intentione subtrahendi se à sæculari potestate. tract. 2. resolut. 27. pag. 24

Iudex laicus an possit in casu contingenti cognoscere de clericatu, vel de habitu. tract. 2. resol. 28. p. 24

Iudex laicus an, & quando possit punire Clericum in minoribus constitutum. Vide, *Clericus*.

Iudex laicus an possit punire Clericum, qui aliquando dimisit habitum, & tonsuram. Vide, *Clericus*.

Iudex laicus an sit competens, quando agitur de possessorio matrimonij. tract. 2. resol. 56. p. 34

Iudex laicus an possit cognoscere causam Clerici super recuperatione possessionis Ecclesiæ, à qua est eiectus per vim, vel super retentione possessionis beneficij, in qua ab alio turbatur. Vide, *Officialis*.

Iudex laicus an possit cognoscere ciuilitè, siue criminaliter causas aduersus equites D. Iacobi Alcantaræ, & Calatravæ. tract. 2. resol. 73. p. 39. & 40

Iudex laicus an possit cognoscere crimen viura, siue de iure, siue de facto queratur. tract. 2. resol. 78. p. 41. & 42

Iudex laicus an possit procedere contra animalia Clericorum, quæ in alienis palceis reperta sunt. tract. 2. res. 81. pag. 42

Iudex ecclesiasticus an possit punire laicum, qui crimen sacrilegij commisit. tract. 2. resol. 82. p. 42

Iudex ecclesiasticus an possit punire laicum, qui protulit verba iniuriola contra Clericum. tract. 2. resolut. 82. vers. *Et pro fine*. p. 43

Iudex ecclesiasticus an possit cognoscere inter laicos de alimentis debitis filio spurio. tract. 2. resol. 86. p. 45

Iudex ecclesiasticus an possit punire laicos concubenarios. tract. 2. resol. 88. p. 45. Et an sit necessaria trina monitio. vers. *Ex his inferi*. p. 45

Iudex ecclesiasticus in criminibus mixti fori an possit laicos sine auxilio brachij sæcularis in carcerem detrudere. tract. 2. resol. 89. p. 45

Iudex laicus an possit iudicare in causa decimarum. tract. 2. resol. 90. p. 46. Et an simul cum Iudice ecclesiastico titulo compromissi. tract. 2. resol. 93. p. 46

Iudex laicus an possit cognoscere de causis decimarum, si Clerici illas petunt à laicis, qui præscriptione, & consuetudine immemorabili eas nunquam soliti sunt persolvere. tract. 2. resol. 92. p. 46

Iudex ecclesiasticus an possit publicare testamentum, quando Clericus instituit hæredem Clericum, vel laicum condidit testamentum ad pias causas. tract. 2. resol. 100. pag. 48.

Iudex ecclesiasticus in causis merè ecclesiasticis, aut mixti fori, an teneatur exhibere processus Iudicibus sæcularibus, à quibus petit brachium. tract. 2. resol. 108. p. 49

Iudex ecclesiasticus an possit incidenter cognoscere de rebus temporalibus, & è contra Iudices laici de rebus ecclesiasticis. tract. 2. resolut. 111. p. 50

Iudex sæcularis an possit cogere laicos ad condonandam obligationem iuramenti metu, aut iniuria extorti. tract. 2. resol. 115. p. 51. An Iudex ecclesiasticus possit hoc idem efficere. vers. *Notandum*. ibidem.

Iudex ecclesiasticus an possit cognoscere principaliter inter laicos de causa dotis. tract. 2. resol. 117. p. 51. Vbi, quid, quando est relicta in testamento alicui pauperi.

Iudex ecclesiasticus an sit Iudex competens, non solum quoad relaxationem iuramenti; sed etiam ad effectum agendi, vt præstita relaxatione annullat, & rescindat contractum. tract. 2. resol. 120. p. 52

Index Rerum I. & II. Partis.

Iudex secularis imploratus ab ecclesiastico, vt præstet brachium suum, si non præstat, potest excommunicari. tract. 2. resol. 121. vers. *Notandum est.* p. 52

Iudex ecclesiasticus quando implorat brachium à Iudice seculari, an necessariò debeat præmittere censuras. tract. 1. resol. 121. p. 52

Iudex ecclesiasticus an sit competens in causis sponsaliorum. tract. 2. resol. 31. p. 56

Iudex ecclesiasticus, vel secularis, an sit Iudex competens, pendente lite super matrimonio, vel sponsalitiis in sequestrando puellam, causa explorandi voluntatem. tract. 2. resol. 132. p. 56

Iudex laicus an possit auferre arma à confugiente in Ecclesiam absque sacrilegio, & an sit circumstantia necessariò in Confessione aperienda. tract. 7. resol. 38. p. 104. & tract. 1. resol. 8. p. 3. & 4

Iudex, si non condemnat aliquem ad pœnam à lege scriptam, an teneatur restituere pœnam illi, cui esset applicanda si condemnaret. tract. 10. resol. 23. vers. *Ideo quaro.* pag. 164

Iudex an possit iudicare secundum probabilem opinionem communem, probabiliori relicta. tract. 13. resol. 3. pag. 211. Et an possit iudicare sequendo opinionem probabiliori relicta probabiliori, etiam contra propriam opinionem, ibid. vers. *Dico igitur.* Et an nunc possit iudicare secundum vnam, & nunc secundum aliam, secluso scandalo. Et si adesset scandalum, an teneretur ad restitutionem, & an saltem peccaret. vers. *Hinc etiam.* p. 211

Iuramentum an possit à Principe prohiberi, ne fiat; & si fiat, an possit impediri eius effectus, vt nullatenus sequatur obligatio. Vide, *Princeps.*

Iuramenta pœnalia, seu conditionalia castitatis, seu religionis, an possint commutari virtute Bullæ Cruciatæ. tract. 11. resol. 69. p. 188

Iurans amphibologicis verbis absque necessitate, an committat peccatum mortale. tract. 15. resol. 25. p. 242

Iurisdictio an tribuatur ab Ecclesia, quando adest communis error sine titulo colorato, vt gesta valeant, tam in foro externo, quam in foro conscientiæ. tract. 16. resolut. 43. p. 280

L

Lactantes an teneantur ieiunare. Vide, *Ieiunare.*

Lactinia in quibus diebus ieiunij prohibeantur comedi. tract. 9. resol. 41. p. 152

Laicus relegatus à Iudice laico, pendente relegatione assumptis clericatum, & fregit relegationem, à quo Iudice de fractura sit puniendus. tract. 2. resol. 119. p. 52

Laicus, vel Clericus, qui occultè se ponat in loco Confessionibus deputato, & inter Confessionem fœminam ibi sollicitet, an sit denunciandus. Vide, *Denunciandus.*

Laicus, vel saltem Clericus, quia simulauit se Sacerdotem esse, si sollicitauit fœminam in Confessione non absoluendo, an sit denunciandus Inquisitoribus. tract. 4. resol. 16. p. 72

Lectores an teneantur ieiunare. Vide, *Ieiunare.*

Legatum relictum pro monachatu, an debeatur Tertiariis Sancti Francisci, & an dicantur Religiosi, & gaudeant priuilegio fori. tract. 2. resol. 85. p. 44

Legatum relictum ingredienti Religionem de centum, & si non ingrediatur de ducentis; si ingrediatur, an debeat solui summa ducentorum. tract. 2. resol. 125. vers. *Si legentur.* p. 53

Legatarius an possit vti compensatione occulta de sibi relicto in testamento minùs solenni. Vide, *Heres.*

Legatum relictum fœminæ in testamento, si castè viuat, in conscientia, an possit illud consequi, si castè non vixerit. tract. 10. resol. 23. vers. *Notandum est.* p. 164

Legatum factum puellis, vt nubant; an debeatur, si aliqua dotem habeat, & non sufficientem. tract. 16. resol. 50. pag. 282. & 283. Vbi etiam plura notatu digna pro

virginibus circa hanc legati materiam.

Legatum an possit commutari ab Episcopo in æquale, vel maius. Vide, *Episcopus.*

Legatum pro ornamentis, & fabrica Ecclesiæ, an possit commutari ab Episcopo in celebrationem Missarum. Vide, *Episcopus.*

Legatus natus an possit exercere iurisdictionem in Regularibus exemptos. tract. 1. resol. 17. p. 20

Legens libros hæreticos an possit absolui à censuris, virtute Bullæ Cruciatæ. Vide, *Bulla.*

Legens libros hæreticos, ob paruitatem materiae an incidat in censuras Bullæ Cœnæ, & debeat ab illis absolui, virtute Bullæ Cruciatæ; & quanam paruitas materiae dicatur. tract. 11. resol. 0. p. 180

Legens librum Hæretici, qui non tractat de religione, neque continet multas hæreses, sed vnam tantum, an incidat in excommunicationem Bullæ Cœnæ, ita vt per Bullam Cruciatæ sit absoluendus. tract. 11. resol. 31. p. 180. Et quid si aliquis legerit librum Catholici cum commentariis Hæreticorum. tract. 11. resol. 32. p. 180

Legens librum hæreticum, non per se ipsum, sed per alium, an incurrat in excommunicationem Bullæ Cœnæ, ita vt per Bullam Cruciatæ sit absoluendus. tract. 11. resol. 33. p. 180. & 181

Legens ex mandato domini librum hæreticum, an incidat in excommunicationem Bullæ Cœnæ, ita vt sit absoluendus per Bullam Cruciatæ. tract. 11. resol. 33. vers. *Incurret verò.* pag. 181. Et quid, si fuerit compellus. vers. *Nota verò.*

Legens epistolam missiuam alicuius Hæretici, in qua aliquam hæresim docet, an incidat in excommunicationem Bullæ Cœnæ, ita vt indigeat Bulla Cruciatæ pro absolutione. tract. 11. resol. 34. p. 181

Legens libros hæreticos in Gallia, Anglia, & aliis prouinciis, vbi Bulla Cœnæ non est recepta, an hoc non obstante incidat in excommunicationem, & egeat Bulla Cruciatæ propter absolutionem. tract. 11. resol. 35. p. 181

Legens idiota librum hæreticum Latina lingua compositum, quam ipse nullo modo intelligit, an incidat in excommunicationem Bullæ Cœnæ, ita vt per Bullam Cruciatæ sit absoluendus. tract. 11. resol. 36. p. 181

Legitimitas an possit fieri à Principe de filio laico Clerici. Vide, *Princeps.*

Lex prohibens, ne certa bona transferantur in Ecclesias sine licentia Regis, an sit valida; an verò contra libertatem ecclesiasticam. tract. 2. resol. 103. p. 48

Leges humanæ pontificiæ, vt obligent, an requiratur consensus, & acceptatio populi. tract. 10. resol. 1. pag. 155. & 156.

Lex à Principe legitime promulgata non acceptata à subditis sine causa an obliget sub pœna peccati. tract. 10. resol. 2. p. 156

Lex, si dubitatur, an sit vsu recepta, an presumendum, quod sit vsu recepta. tract. 10. resol. 3. p. 156

Lex vt non obliget, an sit necessarius consensus tacitus Principis, vt noscat vsu legem non recipi; & tamen toleret. tract. 10. resol. 4. p. 156. & 157

Leges pontificiæ vt promulgentur, & recipiantur, an Episcopi, & Principes excusentur, si non curant. tract. 10. resol. 5. p. 157

Leges an per supplicationem suspendantur, & an liceat eam porrigere. tract. 10. resol. 6. p. 157

Lex vt per non vsu autoritate careat, an requiratur certum tempus, & opus sit aliqua prescriptione; an verò sufficiant contrarij actus. tract. 10. resol. 7. p. 157

Leges pontificiæ vt obligent, an necessè sit, vt promulgentur in singulis Diocessibus, & prouinciis. tract. 10. resol. 8. p. 157. & 158

Leges pontificiæ vt obligent, an sit necessarium, vt labantur duo menses à die promulgationis; an verò statim. tract. 10. resol. 9. p. 158

Leges editæ à Principe, an debeant ab eodem obser-

Index Rerum I. & II. Partis.

uari. tract. 10. resol. 10. p. 159
 Leges synodales Episcoporum an ligent Regulares. tract. 10. resol. 11. p. 159
 Leges Principum sæcularium spectantes ad reipublicæ gubernationem, & pacem, non pugnantem cum sacris Canonibus, & statu Clericorum, an ligent Clericos. tract. 10. resol. 12. p. 159. & 160. Vbi etiam an peccent mortaliter contrauenientes, secluso scandalo. *vers. Non recipio.* p. 160
 Leges alicuius loci an obligent aduenas, & peregrinos ibi commorantes per aliquos dies, ad ieiunia, & festa illius loci, secluso scandalo. tract. 10. resol. 13. pag. 160. Vbi tenet, quod non; & eam conclusionem limitat non procedere in certis casibus. *vers. Hec tamen.* Et an prædicti peregrini, & aduenæ teneantur seruare ieiunia, & festa proprii domicilij, quæ non seruantur in loco, in quo reperiuntur. tract. 10. resol. 14. pag. 160. & 161. Et quid, si ibi pariter seruantur. *vers. Secundò notat.* p. 161
 Leges locorum, in quibus reperiuntur peregrini, an debeant ab eis seruari. tract. 10. resol. 15. p. 161
 Leges locorum, in quibus reperiuntur vagi, an obligent eos. Vide, *Vagi.*
 Leges pure pœnales in materia graui, an obligent in conscientia. tract. 10. resol. 17. p. 162
 Lex prohibens aliquid sub pœna mortis, mutilationis membrorum, perpetui carceris, damnationis ad trirèmes, confiscationis bonorum, aut amissionis multorum bonorum, an obliget sub mortali. tract. 10. resol. 18. p. 162
 Lex pœnalis mixta an obliget sub reatu peccati mortalis. tract. 10. resol. 20. p. 163
 Lex pœnalis ecclesiastica an obliget sub pœna peccati mortalis. tract. 10. resol. 21. p. 163
 Lex edita à Cardinalibus contra Religiosos accedentes ad loquendum Monialibus, an obliget ad peccatum mortale. Vide, *Decretum.*
 Lex pœnalis, ipso facto pœnam inferens, an obliget non solum in conscientia, sed etiam vt delinquens teneatur illam pœnam persolvere ante Iudicis sententiam. tract. 10. resol. 23. p. 163. & 164
 Lex pœnalis priuans ipso facto aliquem voce actiua, & passiua, an obliget in conscientia hanc pœnam subire ante Iudicis condemnationem. tract. 10. resol. 24. p. 164
 Et quid, si ille se manifestando esse priuatum voce actiua, & passiua, ante Iudicis condemnationem se infamem redderet. *ibid. vers. Et notandum.* p. 164
 Lex, si sit dubia, an obliget ad mortale; an verò ad veniale. Et in dubio, quid sit iudicandum. tract. 10. resol. 25. pag. 164
 Lex pœnalis ex identitate rationis, vel ex maioriore, an sit extendenda ad alios casus. tract. 10. resol. 26. p. 164 & 165
 Lex fundata in præsumptione an obliget in conscientia, si præsumptio in aliquo casu particulari deficiat. tract. 10. resol. 27. p. 165
 Legis obligatio an cesset, quando cessat finis adæquatus legis, in aliquo casu particulari. tract. 10. resolut. 28. pag. 165
 Legis propriæ dispensatio sine causa, an sit valida. Vide, *Dispensatio.*
 Legi propriæ dispensans sine causa, an peccet mortaliter. Vide, *Dispensans.*
 Legis superioris dispensatio facta ab inferiori, non cognita prius causa, quando reuera causa erat iusta, & legitima, an sit valida. Vide, *Dispensatio.*
 Legi propriæ Superior dispensans sine causa, an peccet mortaliter. Vide, *Dispensans.*
 Legis dispensationem petens sine causa, an peccet mortaliter. Vide, *Dispensatio.*
 Lex pœnalis non est extendenda ad casum non expressum, etiam si in illo inueniatur eadem ratio, maxime in foro conscientie. tract. 17. resolut. 66. *vers. Et lex pœnalis.* p. 310. Vbi ponuntur septem exempla.
 Lex pœnalis, quæ non potest executioni mandari

absque hominis actione, etiam si ipso iure, vel ipso facto feratur, vel etiam si dicatur, nulla expectata declaratione, non obligat ante Iudicis condemnationem. tract. 17. resol. 67. *vers. Probatum hoc opinio.* p. 310. Vbi ponuntur multi casus, in quibus in pœnas nemo incurrit, nisi post sententiam Iudicis. *vers. Ex his deducitur.* p. 311

Libertas ecclesiastica, qua sunt exempti Clerici à legibus, & potestate Principum sæcularium, an sit de iure diuino, an verò positiuo. Vide, *Clerici.*

Libertas ecclesiastica an possit reuocari per consuetudinem maximam immemorabilem. tract. 2. resol. 4. p. 4 & 15. Et quid accedente tolerantia Summi Pontificis. tract. 2. resol. 5. p. 15

Libertas ecclesiastica an possit renuntari à Clericis. Vide, *Clerici.*

Libertati ecclesiasticæ an possit derogari per priuilegium. Vide, *Priuilegium.*

Libertas ecclesiastica à iurisdictione temporali concessa Clericis, à quo tempore inceperit. tract. 2. resol. 126. p. 53. & 54

Litanie in diebus Rogationum, siue in processionibus ab aliquo an debeant recitari priuatim, si non adest in choro. tract. 12. resol. 42. p. 110

Locare domos meretricibus an quis possit, etiam si illæ peruersæ sint honestas vicinas. tract. 8. resol. 41. *vers. Item.* p. 22

Locare an possit quis domum pretio currenti, si sciat Aulam, & Proregem citò Messanam discessurum. tract. 8. resol. 45. pag. 12. Et quid si locator interrogatus dicat, se nescire; vel respondeat negatiuè, an teneatur ad restitutionem. tract. 8. resol. 46. p. 13

Locatio omnium vasorum, & medicamentorum facta ab aromatario suæ apothecæ per decem annos, quæ fuerunt pretio æstimata, & tradita conductori cum pacto expresso, vt teneatur conductor singulis annis soluere decem pro centenario pretij æstimari, & in fine conductionis teneatur restituere vasa, & medicamenta eodem pretio æstimanda, an sit licita. tract. 8. resol. 89. p. 139

Lucrum cessans quando debetur mutuanti, an debeatur in totum, vel in qua quantitate. Vide, *Mutuans.*

Ludentium conditio debet esse æqualis. Et quid si aliquis scienter ponat maiorem summam, & alter minorem, an ponens minorem possit lucrari maiorem summam absque onere restitutionis. tract. 8. resol. 66. pag. 131. & tract. 17. resol. 40. p. 301

Ludens ludo prohibito ad creditum, si perdidit magnam pecuniarum quantitatem, an teneatur illam in foro conscientie soluere collusori. tract. 17. resol. 8. p. 288. Et soluta pecunie an concedatur perdenti repetitio. Et quid, si in aliquibus locis non concedatur repetitio, an concedatur exceptio, vt non soluat. *vers. Hec omnia.* Et quid si ludentes renunciauerunt beneficio legis concedentis repetitionem. *vers. Secundò.* p. 288

Ludens cum aliquo ludo taxillorum, qui amisit pecuniarum quantitatem, si coëgit postea collusorem ad persistendum in ludo minis, aut precibus importunis, & nedum recuperavit pecuniam perditam, sed maiorem quantitatem, an teneatur ad restitutionem. tract. 17. resol. 27. pag. 295. & 296

Ludo domum exponentes, an peccent mortaliter. tract. 15. resol. 65. pag. 261. & 262. *vers. His ita constitutis.* Et an teneantur ad restitutionem, si principales lutores tenentur ad restitutionem, & non restituant. *vers. Ex quibus omnibus.* p. 262

M

Macellarius an possit accipere aliquid vltra taxam, vendendo carnes electas, saltem ratione laboris. tract. 8. resol. 35. *vers. Sed Homobonus.* p. 120

Malitiæ plures an possint dari in eodem actu. tract. 7. resol. 29. *vers. Sed resolutio.* p. 101. & 102
 Mandans

Index Rerum I. & II. Partis.

Mandans Confessario, vt sollicitet pro se pœnitentem, an sit denunciandus. Vide, *Denunciandus*.

Mandans Petro, vt occidat Caium: sed euenit versa vice, scilicet, Caius occidit Petrum, an inciderit in irregularitatem. tract. 15. resol. 17. p. 239

Maritus & vxor, si inter se habuerunt copulam in loco sacro, an teneantur explanare hanc circumstantiam in Confessione. Vide, *Circumstantia*.

Maritus, qui vult habere copulam cum vxore præposterè, vel sedendo, aut succumbendo, an peccet mortaliter, ita vt sit obligatus hoc exprimere in Confessione; & an peccet saltem venialiter. tract. 7. resol. 35. p. 103

Maritus cœundo modo extraordinario cum vxore, aliquam seminis quantitatem extra vas emittebat, & pertusus procreandorum liberorum in fine copulæ extra vas totum semen effundebat, an vxor sine culpa poterit debitum reddere, & an maritus in aliquo casu non peccet. tract. 15. resol. 64. p. 261

Maritus immittendo membrum virile in os suæ vxoris, an peccet mortaliter. tr. 17. ref. 37. vers. *Ad secundum*. p. 300

Maritus an possit vti in principio cum vxore copula sodomitica, non animo consummandi actum, & deinde intra vas legitimum immittere absque labe peccati mortalis. tract. 17. resol. 37. vers. *Sicuti est inchoatio*. p. 300

Maritus absente coniuge absque periculo pollutionis, & voluptatis an possit se ipsum tangere causâ libidinis, & voluptatis, sine incurfu peccati mortalis. tract. 17. resol. 37. vers. *Ad tertium*. p. 300

Medicus si licentiam concedat edendi carnes absque legitima causâ diebus prohibitis, an habeat necesse manifestare in Confessione illos dies fuisse consecratos ieiunio. tract. 7. resol. 60. p. 109

Medicus si iuxta regulas Medicinæ non habeat medicamentum certum, an possit sequi opinionem minus probabilem circa aliqua medicamenta, relicta probabiliori. tract. 13. resol. 7. p. 212

Mendacium si quis dicat interrogatus, vel tacet, an teneatur restituere. tract. 8. resol. 46. p. 123

Mendicantium appellatione in Bulla Cruciatæ an includantur alij Religiosi, qui Mendicantes non sunt: sed ex beneficio Sedis apostolicæ eorum fruuntur priuilegiis. tract. 11. resol. 89. p. 191

Mercator, qui decoxit fraudulenter, an gaudeat immunitate Ecclesiæ. tract. 1. resol. 32. p. 10. & 11

Mercator, siue alius potest facere sine onere restitutionis, ne aliunde ab aliis merces portentur in ciuitatem aliquam, dummodo id non efficiat fraude, aut minis, &c. sed ex industria, & bonis artibus. tract. 8. ref. 27. vers. *Ex his*. pag. 117. & 118

Mercator, siue alius quilibet potest suppressere merces suas vsque ad tēpus opportunum, quo eas maiori pretio vendat, secluso monopolio. tr. 8. ref. 27. vers. *Secundo*. p. 118

Mercator, siue alius, qui transfert triticum extra territorium, excusatur, etiamsi ob id pretiū notabiliter augeatur. tract. 8. resol. 27. vers. *Tertio*. p. 118

Merces vltroneæ vilescunt: quantum verò vilescant, sunt Doctores qui dicunt pro tertia parte; imò alij pro dimidia. tract. 8. resol. 36. vers. *Quantum*. p. 120. & tr. 8. resol. 53. p. 126. & resol. 78. vers. *Difficultas est*. pag. 136

Meretrix non tenetur restituere, quod accepit ab amatoribus. tract. 16. resol. 38. vers. *Notandum est*. p. 279

Milites D. Iacobi Alcantaræ, & Calatrauæ, an dicantur Religiosi. Vide, *Religiosi*. Et an teneantur soluere gabelas. Vide, *Gabella*. Et an includantur in Bulla Clem. VIII. de paupertate religiosa, & de largitione munerum. tract. 6. resol. 23. p. 86

Milites sancti Ioannis sumentes redditus bonorum suorum, & applicantes in vsus illicitos, an peccent contra paupertatem, & accipientes an teneantur ad restitutionem. tract. 15. resol. 14. p. 256. & 257

Milites S. Ioannis an sint verè Religiosi. tract. 16. resol. 36. vers. *Sed contrariam*. Vbi, an qui emisit votum Reli-
Antonij Diana Resol. Moral. Pars II.

gionis, satisfaciatur, si habitum Sancti Ioannis assumat. p. 278

Milites S. Ioannis, S. Iacobi Alcantaræ, & Calatrauæ, an possint confiteri peccata cum simplici Sacerdote non approbato ab Episcopo. Vide, *Sacerdos simplex*.

Ministri Curie secularis an possint auferre arma prohibita à reo in Ecclesia. Vide, *Officiales*. Et an possint per vim auferre res furtiuas a manibus furum existentium in Ecclesia. *ibid.*

Miraculum an differat a gratia. tract. 7. resol. 48. p. 303

Miraculum sit in continenti. tract. 17. resol. 48. in princ. p. 303. Et an etiam possit fieri successiue. *ibid.* vers. *Post hæc scripta*. p. 303

Missâ si omittatur audiri in die Festo, causâ studendi, an hæc circumstantia sit aperienda in Confessione. tract. 7. resol. 62. p. 109

Missâ audita in die festo à voluntariè distracto, an satisfaciatur præcepto de audiendo sacro. tract. 12. resol. 11. vers. *Hæc doctrina*. p. 200

Missæ appositæ in fundatione alicuius beneficij an possint ab Episcopis reduci ad minorem numerum vigore Concilij Tridentini. tract. 14. resol. 1. p. 214

Missæ relicte pro defunctis in aliqua Ecclesia, possunt reduci ad minorem numerum ab Episcopis vigore Concilij Tridentini. tract. 14. resol. 1. vers. *Ex his apparet*. p. 214

Missæ relicte post Conciliū Tridentinum, an possint ab Episcopis reduci ad minorem numerum. tr. 14. ref. 2. p. 214

Missæ, quæ possunt reduci ab Episcopis ad minorem numerum, an sint reducendæ in Synodo. tr. 14. ref. 3. p. 114

Missæ sicuti possunt reduci ab Episcopis ad minorem numerum, an pariter possint reduci à Generalibus Religio- num absque Capitulo. tract. 14. resol. 4. p. 214

Missarum moderatio alicui concessa an comprehendat anniuersaria, & officia pro defunctis. tract. 14. resolut. 5. p. 214. & 215

Missæ plures an possint reduci à Generalibus Religio- num ad minorem numerum per celebrationem vnus Missæ cum pluribus collectis, & ita vt Regulares subditi satisfaciatur oneribus plurium Missarum. tract. 14. resol. 6. p. 215

Missæ stipendium ab Episcopo, vel consuetudine taxatum, si à petente Missam non fuerit integrum, & iustum Sacerdoti datum, an potuerit suppleri à Sacerdote recipiente ab vno, vel diuersis tot pauca huiusmodi stipendia, quæ iustæ elemosynæ æquiualeant, & vnico tantum sacrificio omnibus satisfaciatur. tract. 14. resol. 7. p. 215. Et quid, si adest expressa promissio de dicenda Missâ pro illo paruo stipendio. vers. *Verum est*. p. 215. Pro missâ vnica an possit Sacerdos pauper accipere tot stipendia, quot sufficiant ad eius diuturnam sustentationem. tract. 14. resol. 6. p. 215. Pro vna Missâ Sacerdos in diebus festiuis an possit accipere duplicatum stipendium. Vide, *Sacerdos*.

Missæ an dicantur satisfactæ à Sacerdote, qui elemosynam accepit pro dicendis Missis, & postea alteri Sacerdoti minus stipendium dedit, vt satisfaceret illis, quod ipse acceperit absque peccato, & onere restitutionis. tract. 14. resol. 14. p. 216. & 217. Vbi etiam, an si illud plus alteri Sacerdoti præbeat. vers. *Secunda*. Et principalis conclusio an extendatur ad capellam, cui pro paucis Missis dicendis pingue stipendium datum est, vt possit per alium Sacerdotem satisfieri, dato ei iusto stipendio. tract. 14. resol. 11. p. 215. & 216

Missæ stipendium, si duplicatum à Sacerdote acceptum est ab amico intrinseco pro Missâ dicenda, an possit ita accipiens per alium Sacerdotem satisfacere dato illi iusto stipendio. Vide, *Sacerdos*.

Missæ excessus consueti stipendij, an possit retineri à Sacerdote, qui per alium Sacerdotem Missas celebrare facit, si sponte condonetur ab illo Sacerdote. Vide, *Sacerdos*. Vbi etiam, an excessus debeat manifestari.

Missæ stipendium duplicatum an possit accipi à Sacerdote pro vna Missâ dicenda applicante vni partem solitam, & alteri suam partem. Vide, *Sacerdos*.

Missâ an possit celebrari, & applicari primo offerenti
F f stipendium,

Index Rerum I. & II. Partis.

stipendium, quem Deus scit futurum primum, à Sacerdote paupere pro occurrenti die, non habente eleemosynam pro celebranda Missa. Vide, *Sacerdos.*

Missâ an possit quandoque celebrari à Sacerdote anticipata. Vide, *Sacerdos.*

Missarum stipendium si augeatur, si testator reliquerit centum aureos pro celebrandis centum missis, qui modo non sunt suffecturi, hæres aut teneatur supplere illam eleemosynâ data capacitate hereditatis. tract. 24. ref. 17. p. 217

Missâ ut celebretur a Capellano per se ipsum, Episcopus an possit ad hoc illum compellere, si in fundatione dispositum sit, quod Capellani celebrent. tract. 14. resol. 18. p. 217. Vbi an si in fundatione exprimat, quod Capellanus debeat esse actu Sacerdos, & per se ipsum seruire beneficio. vers. *Vbi etiam.* Et quid, si non adessent illa verba, per se ipsum. vers. *Nota.* p. 217

Missæ si non celebrentur à Sacerdote simplici, nullo impedimento deceto, an peccet mortaliter non celebrando modo communi, ut in Paschate, si non adsit scandalum, vel contemptus. Vide, *Sacerdos.*

Missæ plures an sint celebrandæ in Ecclesiis, quando festum Annunciationis cadit in die Sabbathi maioris hebdomada. tract. 14. resol. 21. p. 218

Missam celebrans in peccato mortali an tripliciter peccet, nempe, quia indigne consecrat, indigne offert, & indigne sumit Corpus Christi. Vide, *Sacerdos.*

Missam celebrans in peccato mortali, an duo committat peccata, videlicet, vnum, quia celebrat in peccato: & alterum, quia omittit Confessionem illius peccati. Vide, *Sacerdos.*

Missam celebrans in peccato mortali, & sacram Eucharistiam non ab ipso consecratam pluribus dispensans, an vnum tantum peccatum committat. Vide, *Sacerdos.*

Missarum celebrationes differens ad longum tempus, ad quas ipse tenetur, an peccet mortaliter: & quod tempus longum dicatur. Vide, *Sacerdos.*

Missæ an debeant celebrari à Parocho pro suis ouibus, & quoties: & an aliqua debeant applicari illis. Vide, *Sacerdos.*

Missæ an debeant celebrari à Capellano ægroto per aliquot dies per alium Sacerdotem. Vide, *Sacerdos.*

Missam quotidie obligatus Sacerdos celebrare, an possit in hebdomada vnam omittere. Vide, *Sacerdos.* Vbi etiam, an possit ex aliqua congruente necessitate in anno quater, vel sexies celebrare pro se ipso, vel sibi valde coniuncto. vers. *Sed hanc.* Et quando Capellanus potest ex consuetudine introducta relinquere vnam Missam in hebdomada, an possit illam pro alio celebrare, & accipere stipendium. vers. *Potest ipse.*

Missam obligatus Sacerdos celebrare in certo templo, Oratorio, vel altari, an peccet alibi celebrando, & an teneatur ad restitutionem. Vide, *Sacerdos.*

Missâ votiuâ an possit celebrari à Sacerdote in diebus Dominicis, & aliis festis duplicibus, absque incurfu peccati mortalis. Vide, *Sacerdos.*

Missâ de Beata Virgine, & de requie, quæ ex stipendio accepto à Sacerdote debet certis diebus celebrari, an possit omitti, & celebrari alia Missâ currens in Missali prescripta. Vide, *Sacerdos.*

Missæ Sancti Gregorij an debeant dici sine interruptione, & omnes de requie à Sacerdote obligato dicere Missas Sancti Gregorij. tract. 14. resol. 32. p. 220

Missâ in qua hora potest celebrari à Sacerdote. tract. 14. resol. 33.

Missæ celebratio in qua hora dici possit, & differri. tract. 14. resol. 34. p. 221

Missæ tres in nocte Natiuitatis Domini, an possint celebrari ante auroram. tract. 14. resol. 35. p. 221

Missâ an possit dici à Sacerdote ante celebrationem Matutini Officij, absque peccato mortali. tr. 14. ref. 36. p. 221

Missâ an possit celebrari extra Ecclesiam, secluso scandalo, & contemptu, sine ista causa. Vide, *Sacerdos.* Vbi an peccaret mortaliter, si sine iusta causa celebraret.

Missas tres nolens Sacerdos celebrare in nocte Nati-

uitatis Domini, sed vnam tantum, an possit relinquere primam Missam, & dicere secundam, vel si placuerit, tertiam. Vide, *Sacerdos.*

Missâ an celebretur absque incurfu peccati mortalis, quando Sacerdos se induendo vestibus sacris relinquit orationes positas in Missali, quas se induendo Sacerdotes dicere solent. Vide, *Sacerdos.*

Missâ an celebretur absque incurfu peccati mortalis à Sacerdote regulari, si in Canone pro nomine Episcopi apponat nomen Generalis suæ Religionis. Vide, *Sacerdos.*

Missâ maior an possit celebrari à Sacerdote absque peccato, si non legat Epistolam, & Euangelium submissa voce, postea à Subdiacono, & Diacono canenda. Vide, *Sacerdos.*

Missâ an possit celebrari sine ministro respondente, ne in die festo careat Missâ, aut causâ dandi moribundo Visticum. Vide, *Sacerdos.*

Missâ an celebretur absque incurfu peccati mortalis à Sacerdote in casu necessitatis adhibente fœminam in ministram pro responsione missæ. tr. 14. ref. 44. p. 222. & 223

Missâ an possit celebrari à Sacerdote absque incurfu peccati mortalis cum vno lumine olei, vel adipis, in casu necessitatis. Vide, *Sacerdos.*

Missâ an celebretur absque incurfu peccati mortalis à Sacerdote in aliquo loco, vbi non adest Missale. Vide, *Sacerdos.*

Missâ præterita die à Sacerdote applicata pro Petro, si Sacerdote postea celebrando missam nihil de applicatione cogitauit, an intelligatur dicta pro Petro, ut satisfaciatur suæ obligationi. Vide, *Sacerdos.*

Missâ incepta an possit à Sacerdote finiri, qui ante Missam confessus est, & postea celebrando recordatus est peccati mortalis in confessione obliti, non eliciendo actum contritionis, sed postea confitendo suo tempore peccatum oblitum. Vide, *Sacerdos.* Et si eliceret actum contritionis, an teneretur postea, quamprimum confiteri. tr. 14. ref. 61. p. 227

Missâ an celebretur absque incurfu peccati mortalis, si Sacerdos ex intentione non nominat aliquem Sanctum eorum, qui in Canone Missæ ponuntur. Vide, *Sacerdos.*

Missâ noua si celebretur à Sacerdote, an possit Sacerdos in medio altaris se vertere ad populum, & oblationes ab ipso sponte factas accipere. Vide, *Sacerdos.*

Missâ an possit celebrari à Sacerdote, qui nocte misit, ad raucedinem faucium leniendam, saccharum in os paulatim deglutendum, si illud durauerit post mediam noctem, & dubitat, an aliquas partes illius in stomachum traiecerit. Vide, *Sacerdos.*

Missâ an possit celebrari à Sacerdote, qui manè solet deglutire aliquid ex propriis vnguibus, vel papyri, &c. Vide, *Sacerdos.*

Missâ an celebretur absque incurfu peccati mortalis à Sacerdote in celebrando non obseruante rubricas Missalis. Vide, *Sacerdos.*

Missæ plures aliquando à Sacerdote eodem die an possint celebrari. Vide, *Sacerdos.*

Missâ an possit celebrari in casu necessitatis à Sacerdote cum cingulo, stola, & manipulo non benedictis, & aliis vestibus. Vide, *Sacerdos.*

Missâ an possit celebrari à Sacerdote cooperto capite ex causa infirmitatis, & an sit necessaria licentia Episcopi, vel alterius. Vide, *Sacerdos.*

Missâ an celebretur absque incurfu peccati mortalis à Sacerdote voluntariè omittente *Credo*, vel *Gloria*. tract. 14. resol. 39. p. 226

Missâ celebrata propter scandalum ex carentia Confessarij, an obliget Sacerdotem quamprimum confiteri. tract. 14. resol. 60. p. 226. Vbi declaratur, quid importent illa verba, *quamprimum.*

Missâ feria sexta in Parasceue an sit audienda sub reatu peccati mortalis, si Festum Annunciationis B. Virginis incidat in illum diem. tract. 14. resol. 62. p. 227

Missâ an possit celebrari à Sacerdote simplici contrito, deficiente

Index Rerum I. & II. Partis.

deficiente copia Confessarij, dum iter facit propter Missam præcepti, quam tenetur audire. tract. 14. resol. 63. p. 227

Missã an possit celebrari à Sacerdote simplici, etiam non Parocho, dum iter facit sine prævia Confessione, dum non adest Sacerdos, vt alij Missam audiant, & non est alius qui celebret. Vide, *Sacerdos.*

Missã an possit celebrari à Sacerdote contrito sine prævia Confessione, si Confessarius, qui adest, non potest illum absoluerè à casibus reseruatis, in quibus est inuolutus. tract. 14. resol. 65. p. 228

Missã an possit celebrari post cibum sumptum à Sacerdote, propter communicandum infirmum, qui est in articulo mortis. Vide, *Sacerdos.*

Missã in quibus casibus possit celebrari à Sacerdote non ieiuno. tract. 14. resol. 66. vers. *Notandum.* p. 228

Missã in casu necessitatis, secluso scandalo, an possit celebrari cum lumine olei. Vide, *Sacerdos.*

Missã an possit celebrari à Sacerdote absque necessitate, sine cingulo benedicto absque incurfu peccati mortalis. Vide, *Sacerdos.*

Missã an possit celebrari à Sacerdote in patena, & calice nondum consecratis, si alius Sacerdos bona fide Missam antea celebrasset. Vide, *Sacerdos.*

Missã dum celebratur, si Sacerdos, sumpto iam Corpore, videt consecrasse calicem cum sola aqua; an debeat nõ solum vinum apponere, sed de nouo consecrare aliam Hostiam, incipiendo ab illis verbis, *Qui pridie quam pateretur.* Et an peccaret mortaliter ille, cui hæc fortasse acciderent, si inopinato casu perturbatus non susciperet, nec consecraret vinum. Vide, *Sacerdos.*

Missã dum celebratur à Sacerdote, oblatione Hostiæ facta, si offeratur Sacerdoti particula pro communicando laico, an possit illam consecrare. tract. 14. resol. 71. p. 229

Missã si celebretur à Sacerdote regulari cum applicatione ipsius contra intentionem Superioris, an talis applicatio valeat, & talis Sacerdos peccet. Vide, *Sacerdos.*

Missã Regularibus concessa an possit ab aliis dici in ipsorummet Regularium Ecclesiis. Et quid de Missã Sanctissimi Rosarij tract. 14. resol. 74. p. 230. & tract. 15. resol. 55. p. 257

Missæ duæ an debeant cantari in Ecclesiis cathedralibus, & collegiatis, quando casus occurrit, vna de festo post Tertiam, & alia de feria post Nonam, & an Ecclesiæ regularium dicantur collegiatæ tract. 14. resol. 76. p. 231

Missã, quæ debeat celebrari ab aliquo Sacerdote in aliqua Ecclesia absque applicatione sacrificij, an possit ab eo Sacerdote alteri applicari, & accipi aliud stipendium. tract. 14. resol. 80. p. 232

Missã an dicatur perfectè audita, ita vt satisfiat præcepto, si pars Missæ audiatur ab vno Sacerdote, & altera pars ab altero. tr. 17. res. 18. p. 292. Et quid si eodem tempore medietas audiatur ab vno Sacerdote, & altera medietas ab altero Sacerdote, an satisfiat præcepto. vers. *Tota ergo.*

Mixtio vini generosi cum aqua an possit fieri, & vendi vinum pretio à lege taxato. Vide, *Vendere.* Idem de tritico cum aliis speciebus. *ibid.*

Monasteria Monialium ingredientes sub prætextu illicitiarum, excommunicationem incurrunt ex Constitutione Greg. XIII. Et in hac Constitutione an comprehendantur ingredientes absque vlla prorsus licentia, etiam ad malum finem. Vide, *Constitutio Greg. XIII.* Vbi etiam, an talem excommunicationem incurrant Moniales admittentes aliquem intra septa Monasterij prætextu licentiarum; & an saltem incurrant in aliquam excommunicationem, etiam quando admittunt ad malum finem. *ibid.* Et absolutio talis excommunicationis, quando est occulta, an possit obtineri ab Episcopo, seu Confessario, virtute Bullæ Cruciatæ. Vide, *Absolutio.*

Monetam falsam cudens an gaudeat immunitate Ecclesiarum. Vide, *Offendens.*

Monialis, seu Religiosus cum licentia sui Prælati an possit facere amico, vel cognato corporalia magni valoris, *Antonini Diana Resol. mor. Pars II.*

vel picturam, & non incidere in pœnas Constitutionis Clem. VIII. Vide, *Religiosus.* Vbi etiam, quid, si Religiosus primò faceret picturam magni valoris sumptibus Monasterij, & postea donaret cum licentia Superioris.

Monialis cum licentia Abbatissæ, seu Prælati, an possit dare Confessario aliquid ultra stipendium assignatum. tr. 6. resol. 17. p. 85

Monopolium an sit contra iustitiam, quando mercatores conspirant, vt nemo eorum vendat, nisi pretio supremo, vel medio. tract. 8. resol. 24. vers. *Notandum.* p. 117

Monopolium mercatorum, vt non nisi certo pretio emanent, non est iniquum, si reuera illud est iustum pretium. tract. 8. resol. 76. vers. *Non enim.* p. 135

Moriens ex causa duelli, ex vulnere illi illato, eodem die, vel alio, an sit priuandus ecclesiastica sepultura, tanquam moriens in ipso conflictu duelli. tr. 16. res. 52. p. 283

Mulier sollicitans Confessarium, an sit ab ipso, vel ab aliis, qui hoc sciunt, denuncianda. tr. 4. resol. 23. p. 73

Munera vt largiantur à Religioso absque contrauentione Constit. Clement. VIII. circa quantitatem, quis est Iudex. tract. 6. resol. 3. p. 81

Munera prædicta, vt licitè fiant, quanti valoris debeant esse, ne sint contra Constit. Clem. VIII. tr. 6. resol. 4. p. 81

Munera vt largiantur à Religioso absque contrauentione Constit. Clem. VIII. quam iustam causam requirant. tract. 6. resol. 2. p. 80. & 81. Et quis dicatur cognitor ipsius causæ. vers. *Solum.* & vers. *Ex his.* p. 81

Munera si dentur à Religioso sine licentia sui Prælati, si sint valoris duorum aureorum, an incidatur in pœnas prædictæ Constitutionis. tr. 6. resol. 5. p. 81

Musici an teneantur ieiunare. Vide, *Ieiunare.*

Mutuans potest mutuare, & esse simul assecurator, volente, & consentiente mutuuario. tract. 8. resol. 1. vers. *Et sic in mutuo.* p. 111

Mutuans, qui scit, breui tempore valorem monetæ diminuendum esse, an possit illam alicui mutuare cum pacto, vt eam sibi restituat iuxta valorem, quem dicta pecunia habet; non autem eo, quem habebit, tempore, quo erit restituendum mutuum. tract. 8. resol. 25. p. 115. & resol. 45. p. 123

Mutuans potest mutuare alicui quinquaginta in pecunia, & quinquaginta in mercibus, si voluerit mutuarius; imò totum potest dare in mercibus pro summo pretio ad creditum; sed quòd sciat mutuarium venditurum merces vilius; & seclusa obligatione, ipsemet mutuans potest eas emere infimo pretio. Vide, *Usura.*

Mutuans an possit licitè percipere lucrum cessans ex mutuo, si compensetur alio lucro, quo caret mutuans, si non mutuaret. tr. 8. resol. 34. p. 119. & 120

Mutuans an possit exigere aliquid pro periculo, & metu recuperandi debitum. tr. 8. resol. 37. p. 120. & 121

Mutuans pecuniarum summam, putans se posse aliquid ex eo mutuo accipere: quod si scilicet se licitè non posse, alium non iniustum contractum celebrasset: an possit restituere lucrum, quod acquisiisset celebrando contractum iustum. tract. 8. resol. 47. p. 123. & 124

Mutuans centum per duos annos, ita vt infra dictum tempus non possit petere dictas vncias centum, an possit accipere aliquid absque labe vsurarum. tr. 8. resol. 48. p. 124

Mutuans an possit licitè deducere in pactum cum mutuuario, vt ipse mutuarius statim emat, vendat, vel rem mutuet. &c. tract. 8. resol. 60. p. 128. & 129

Mutuans aliquid cum pacto, vt ille qui recipit mutuum, conferat officium, vel ecclesiasticum beneficium, an committat vsuram, vel simoniam. tr. 8. resol. 61. p. 229

Mutuans magnam pecuniarum summam excitauit mutuarium ad mutui beneficium remunerandum, propter quod mutuarius misit illi aliqua dona: an accipiens ista dona ultra sortem, committat vsuram. tract. 8. resol. 62. p. 129. & 130. Et an licitum sit non mutuare, donec mutuarius à me excitatus dicat, se daturum auctarium ex gratitudine. *ibid.* vers. *Sed quares.* p. 130. Et an sit vsura mentalis, *velle*

Index Rerum I. & II. Partis.

velle accipere auctarium ab eo, quæ scio non daturum, nisi timore, ne iterum negetur ei mutuum, aut ne videatur, & vocetur ingratus. *vers. Verum an sit.* p. 130

Mutuanti ut debeat lucrum cessans, quæ conditiones requirantur: & si interueniant, an totum lucrum cessans debeat, vel in qua quantitate. tract. 8. resol. 64. p. 130

Mutuans si ex dato mutuo incurrit in notabile damnum, antequam mutuatarius fuisset in mora soluendi, an possit aliquid à mutuatario recipere pro damno illato, & illud mutuatarius teneatur dare. tract. 8. resol. 71. p. 133. Vbi fit distinctio, si adest pactum, vel si non adest. *vers. Sed in ha.* p. 133

Mutuans an possit inire pactum cum mutuatario, ut sibi itatim reddantur quinque pro centenario ratione lucri cessantis. tract. 15. resol. 50. p. 253. & 254

Mutuare cum pacto, ut mihi remutues, & cum opus habeo, aut ut iusto pretio à me emas, vel in meo molendino molas, an sit usura. tract. 8. resol. 59. p. 128

Mutuare an possit quis licite pecunias alicui, cum hoc pacto, ut simul, & semel mutuatarius mutuet frumentum mutuanti pecunias, vel vendat iusto pretio, aut ut locet aliquod prædium. tract. 8. resol. 60. *vers. Nec D. Thomas.* p. 128. & 129

Mutuatarius an possit licite sumere mutuum ab usurario sub usuris, non solum ad subleuandam necessitatem, sed etiam propter conuiuia, & similia ad exigentiam proprii status: an verò videatur cooperari malitiæ usurarij. tract. 8. resol. 31. p. 119

N

Notarius, qui in diebus festiuis celebrat contractus rusticorum, an peccet. tract. 15. resol. 34. p. 247

Notarij, vel alij Officiales Curie, an possint in diebus festiuis acta transcribere. tract. 15. resol. 35. pag. 247. Vbi etiam de alijs transcribentibus sermones Prædicatorum, & allegationes Doctorum pro mercede.

Notorium ut factum dicatur in percussione, quot testes requirantur. tract. 16. resol. 22. p. 273

Nouitius an sit de familia Monasterij, & pars Communitatis, quæ excepta est. tract. 2. resol. 38. *vers. Sed aduersus.* p. 27. Vbi an sit exemptus à solutione gabellarum.

Nouitius an dicatur Religiosus, & an includatur in Bulla Clem. VIII. de paupertate religiosa. tract. 6. resol. 27. p. 87

Nouitius an possit confiteri Confessario non designato, & si confiteatur, an confessio sit nulla. tract. 6. resol. 27. *vers. Hinc.* p. 87

Nouitius non incidit in casus reseruatos à Superioribus Religionum. tract. 6. resol. 27. *vers. Item.* p. 87

Nouitius, vel Nouitia, si se immisceant cum soluta, vel soluto, an teneantur in Confessionibus explicare hanc circumstantiam. Vide, *Circumstantia.*

Nouitij Regulariū an possint sumere Bullam Cruciatæ, & virtute ipsius absolui à casibus reseruat. Vide, *Bulla.*

Nouitij Regulares sumentes Bullam Cruciatæ, an possint edere lacticia, prout sæculares. tract. 11. resol. 5. *vers. Notandum.* p. 174

O

Ostetricæ an teneantur scire formam Baptismi, & modum baptizandi. Vide, *Baptismus.*

Occidens inimicum per insidias, & non proditoriè, an gaudeat immunitate Ecclesiarum. Vide, *Immunitas.*

Occidens Fiscum Regium, vel Præsidentem Iustitiæ, an gaudeat immunitate Ecclesiarum. tract. 1. resol. 20. p. 7

Occidens inimicum ex præmeditata animi deliberatione apostatè, non autem proditoriè, seu per insidias, an gaudeat immunitate Ecclesiarum. Vide, *Immunitas.*

Occidens Clericum an gaudeat immunitate Ecclesiarum. tract. 1. resol. 31. p. 11

Occidens amicum reconciliatum an gaudeat immunitate Ecclesiarum. tract. 1. resol. 35. p. 12

Occidens aliquem veneno, an gaudeat immunitate Ecclesiarum. Vide, *Immunitas.*

Odiū aduersus proximum an sit peccatum vnus spe-

cici, & plurium, ita ut in confessione pœnitens teneatur explicare, si odium fuerit circa personam, vel facultates vel circum honorem. tract. 7. resol. 30. p. 102

Offendens statuas Principum, an gaudeat immunitate Ecclesiarum. tract. 1. resol. 7 p. 1. Quid de offendente habente saluum conductum. Quid de tractante de creando Rege ipso viuente. Quid de expoliante Nuncios Regis, vel alterius Principis, ut arcana Regis sciret. *ibid.* p. 3

Officiales Curie sæcularis an possint in Ecclesia auferre arma prohibita à reo. tract. 1. resol. 8. p. 3. & 4

Officiales Curie sæcularis an possint per vim auferre res furtiuas à manibus furum existentium in Ecclesia. tract. 1. resol. 8. *vers. Nec mihi placet.* Et an possint retinere reum, donec veniat licentia Episcopi, & obsidere Ecclesiam. *ibid.* p. 3. & 4

Officiales laici an possint cogere Clericos, ut triticum vendant, si necessitas adsit. Vide, *Princeps.*

Officialis laicus an possit spoliare Clericum armis prohibitis. tract. 1. resol. 10. p. 5

Officialis laicus an possit capere Clericum in flagranti crimine, & ducere illum, sine iniuria, ad Iudicem ecclesiasticum. tract. 1. resol. 11. p. 17. & 18. Quid si non in flagranti crimine, sed noctu cum armis prohibitis, vel mutato habitu inuentus sit. tract. 1. resol. 2. p. 18

Officiales regij an possint detinere in Cancellarijs Bullas apostolicas ad examinandum, & executioni mandandum. tract. 2. resol. 11. p. 18. & 19

Officiales Regij an possint cognoscere causas ecclesiasticas per viam violentiæ. tract. 2. resol. 4. p. 19

Officialis laicus inueniens personam ecclesiasticam exportantem pecuniam, frumentum, & equos, &c. à Regno, contra legem, an possit talia auferre ab illo absque fractione libertatis ecclesiasticæ, & timore excommunicationis. tract. 2. resol. 16. p. 20

Officialis laicus an possit exercere iurisdictionem contra Clericos coniugatos, non in criminalibus, sed in ciuilibus. tract. 2. resol. 5. p. 33

Officialis laicus an possit punire Clericum assassinum notorium. Vide, *Clericus.* Vbi etiam, quid in Clerico sodomita notorio.

Officialis sæcularis processans occultè Clericum in causa criminali, cum intentione postea processum præsentandi Prælato, an faciat contra libertatem ecclesiasticam, & incidat in excommunicationem Bullæ Cœnæ. tract. 2. resol. 53. pag. 33. & 34

Officialis laicus, faciendo litteras hortatorias Episcopis, ut ab aliqua mala administratione desistant, an faciat contra libertatem ecclesiasticam. tract. 2. resol. 55. pag. 34

Officialis laicus an possit cognoscere causam Clerici super recuperatione possessionis Ecclesie, à qua est electus per vim, vel super retentione possessionis beneficii, in qua ab alio turbetur. tract. 1. resol. 67. p. 38

Officiales laici an possint discutere facultates, & potestates alicuius Nuncij, missi in illam prouinciam à Summo Pontifice. tract. 1. resol. 68. p. 39

Officialis, qui furatur res alienas, quas ex officio custodire tenetur, an debeat explicare hanc circumstantiam officij sui in Confessione. Vide, *Persona.*

Officiales Curie an possint transcribere acta in diebus festiuis, absque incurso peccati mortalis. Vide, *Notarij.*

Omissio in Confessione an debeat explicari: an verò sufficiat tantum se accusare de causa omissioni data. tract. 7. resol. 74. p. 09. & 110

Omissio quando sit peccatum mortale. tract. 7. resol. 64. p. 109 & 110

Opinio probabilis, & minus tuta an licite possit amplecti, relicta opinione probabiliori, magis tuta. tract. 1. resol. 1. p. 10

Opinio probabilis, & minus tuta, an licite possit amplecti in administratione Sacramentorum, relicta probabiliori, & tutiori. tract. 13. resol. 2. p. 210. & tract. 15. resol. 29. *vers. Sed ego.* p. 244

Index Rerum I. & II. Partis.

Opinio probabilis an possit amplecti à Iudice iudicante, relicta communi, & probabiliori: & quid si iudicaret contra propriam opinionem: & an nunc possit iudicare secundum unam, nunc secundum aliam, secluso scandalo: & quid, si adesset scandalum, an peccaret, & teneretur ad restitutionem. Vide, *Index*.

Opinio probabilis an possit amplecti ab Aduocato consulente relicta probabiliori in causa sanguinis, vel amissionis omnium bonorum. Vide, *Aduocatus*.

Opinio Antonij Fabri, Cuiacij, & similium Iuriconsultorum, an possit amplecti ab Aduocato. tract. 13. resol. 5. p. 211. & 212

Opinio dubia an possit amplecti ab Aduocato in patrocinando. Vide, *Aduocatus*.

Opinio minus probabilis an possit amplecti à Medico non habente medicamentum certum iuxta regulas medicinae circa aliqua medicamenta, relicta probabiliori. Vide, *Medicus*.

Opinio probabilis an operetur, vt Rex possit gerere bellum, licet ab alio Rege possideatur Regnum, etiam ex opinione probabilis. Vide, *Rex*.

Opinio probabilis quando potest in vita licitè amplecti, an possit pariter in articulo mortis. tract. 13. resol. 9. p. 212

Opiniones variae, quando versantur inter superiorem, & subditum, an faciant, vt subditus teneatur obedire superiori. Vide, *Subditus*.

Opinionem poenitentis an teneatur sequi Confessarius. Et quid, si Confessarius putat, opinionem poenitentis esse falsam; & hæc an tantum procedant in Confessario proprio consentientis, an etiam in non proprio. Vide, *Confessarius*.

Opinio speculatiua probabilis an semper in praxi tutè amplecti possit. tract. 13. resol. 12. p. 213

Opinio quænam eligenda est, illa, quæ est Sacramento fauorabilis, an illa, quæ est fauorabilis suscipienti Sacramento. tract. 13. resol. 12. p. 213

Opinio probabilis an possit amplecti à Consultore casuum conscientia, in iis, quæ pertinent ad utilitatem interrogantis iuxta aliorum opinionem contra propriam, & an teneatur Consultor casuum conscientia declarare opinionem liberantem, & benigniorem interroganti, quando de opinione liberante, & benigniori interrogatur à consilium petente. Vide, *Consultor*.

Ordinarij appellatione, qui comprehendantur. tract. 11. resol. 7. vers. *Notandum*. p. 171

Ordo sacerdotalis, vt legitimè dicatur sumptus à Diacono ordinando, an requirat contactum Hostia, si ille tantum tetigit calicem cum patena. Vide, *Diaconus*.

Ordo Diaconatus an possit suscipi absque peccato mortali ante Confirmationem. tract. 16. resolut. 4. p. 266. & 267

Ordines sacri an possint suscipi cum patrimonio ficto absque incurfu alicuius suspensionis. Vide, *Clericus*.

Ordines sacri si volunt suscipi à Regularibus, an requiratur, vt illi debeant habere dimissorias ab Episcopis, in quorum Diocesi tunc manent, an verò sufficiat, vt illas obtineant ab eorum Superioribus. tract. 16. res. 13. p. 271

Ordines minores, & maiores vt legitimè suscipiantur, quæ ætas requiratur, & quando debeat esse completa, & quando sufficit esse incepta, vt habeatur pro completa, & si deficiat medius dies, vt incipiat, an habeatur pro incepta. tract. 16. resol. 27. p. 275

Ordines minores quo tempore ab Episcopis possunt conferri. tract. 16. resol. 28. Vbi etiam de prima tonsura. pag. 275

Ordines sacri, & sacerdotium, an absque vilo scriptulo possint ab Episcopo conferri Religioso, qui parum intelligit linguam Latinam, sed bene legit & cantat. tract. 16. resol. 28. p. 275. Et quid facere debeat Episcopus

Antonini Diana Pars II.

pro exoneratione suæ conscientia in illis examinandis. versic. *Notandum est tamen*.

Ordines sacri an possint conferri Clerico, qui est surdaster. tract. 17. resol. 20. p. 293

P

PActa Summi Pontificis cum aliquo Rege, an dicantur priuilegia, & an sint reuocata per Bullam Cœnæ. tract. 2. resol. 96. p. 47

Pactum ab aliquo initum cum mercatore, vt pro pecuniis ei datis accipiat in fine anni quinque pro centenariis, an sit licitum. tract. 8. resol. 38. p. 119

Pactum de remutuando mutuanti, & de molendo in molendino eiusdem, inter mutuantem, & mutuatarium, an sit validum; an verò sapiat vsuram. tract. 8. resol. 59. pag. 128

Pactum an licitè possit fieri inter mutuantem, & mutuatarium, vt sibi statim reddantur quinque pro centenariis, ratione lucri cessantis. Vide, *Mutuans*.

Pactum in obtinendis beneficiis de aliquo tempore retribuendo, tanquam motiuo, seu pro recompensatione gratuita, an sit licitum; an verò contineat labem simoniae. tract. 16. resol. 37. pag. 278. Et quid pro suscepto labore, versic. *Vide ex hoc capite*. Et an aliquid possit accipi ultra æstimationem talis laboris: & quid, si illud ultra esset notabile, versic. *Sed cauendum est*. vsque ad finem.

Pactum de quota lite inter clientem, & Aduocatum, in foro interiori, an sit licitum. tract. 16. resol. 47. p. 281

Palatia Cardinalium an gaudeant immunitate, provt Ecclesie. tract. 1. resol. 37. p. 12

Papa an possit reuocare priuilegia concessa contra libertatem ecclesiasticam. tract. 2. resol. 6. vers. *At posse*. p. 15

Papa an possit delegare indistinctè causas ecclesiasticas Iudici laico. tract. 2. resol. 113. p. 50

Papa in toto orbe Christiano an habeat potestatem tempora em. tract. 2. resol. 122. & 123 p. 52. & 53. Declaratur Extrauagans, *Unam sanctam*. Bonifacij VIII.

Papa an sit Iudex competens de re graui inter duos supremos Principes, neminem in temporalibus recognoscentes. tract. 2. resol. 123. p. 53

Papa an immediatè suam potestatem recipiat à Deo. tract. 2. resol. 126. vers. *Nec obstat*. p. 53

Papa quando respondet, tanquam priuatus Doctor, non condit legem. tract. 15. resol. 5. vers. *Resistat modo*. p. 234

Parlamentarius si intrat tanquam Baro, & tanquam Procurator, in Parlamentum, an possit dare duas voces, vt Baro, scilicet, respondendo affirmatiuè alicui propositioni, & vt procurator negatiuè. tract. 3. resolut. 10. pag. 61.

Parlamentarij an possint credere Regi attestanti, se esse in necessitate. tract. 3. resol. 11. pag. 61. Vbi quid, quando moraliter constat contrarium. vers. *Sed hæc*. p. 61

Ad Parlamentarios an spectet assignare summam necessariam pro sustentatione Regis, & defensione Regni; an verò hoc remittatur ad arbitrium Regis. tract. 3. resol. 12. p. 61. & 62

Parlamentarius quando à maiori parte certò scitur, concludendum pro re aliqua iniusta, an possit pro illa die domi manere absque periculo peccati mortalis, & onere restitutionis. tract. 3. resol. 18. p. 63. Et quid, quando non sufficeret maior pars ad concludendum, sed omnes sigillatim concurrere deberent, an aliquis possit manere domi, & non interuenire absque onere restitutionis, & labe peccati mortalis. tract. 3. resol. 19. p. 63

Parlamentarij quoad iustitiam donatiui, & ministri Regis quoad iustitiam tributorum, an teneantur sequi opinionem probabiliorum, relicta probabilis. tract. 3. resol. 20. p. 63. & 64

Parlamentarij ecclesiastici vocati accedere ad

Index Rerum I. & II. Partis.

Parlamentum, si contraueniant, an possint expelli à Regno, tanquam inobedientes mandatis Regis. Vide, *Episcopi*.

Parlamentarij Procuratores in Parlamento an sedere debeant in loco, vbi eorum Barones sedere deberent, si in Parlamento adessent. tract. 3. resol. 28. p. 65

Parlamentarij an possint tribuere aliquod tributum Proregi. Vbi, etiam si adesset licentia Regis. tract. 3. resol. 29. p. 65. & 66

Parlamentarius an possit se subscribere determinationi factæ à maiori parte in Parlamento, licet ipse contrarium votum emiserit. tract. 3. resol. 30. pag. 66. Et quid, quando maior pars concludit aperte rem iniustam in præiudicium Regni ibid. vers. *Diffinitas*.

Parlamentum ex aliqua causa an possit præbere donatum maius, & Rex an possit imponere nouum, vel antiquum augere tributum, si esset stipendium sumptibus Regis assignatum ex pacto inito cum ipso Rege. tract. 3. resolut. 13. p. 62

Parlamentum vt plurimum semper concluditur ex suffragiis maioris partis Parlamentariorum. tract. 3. resol. 16 p. 62. Vbi, an peccet mortaliter, & teneatur ad restitutionem, si aliquis Parlamentarius consentiat iniuste pro donatio iniusto post conclusum Parlamentum. Et an teneatur, qui prior tulit suffragium, antequam sufficiens numerus esset donatio iniquo suffragatus. tract. 3. resolut. 17. p. 63

Parlamentum in quo præbetur aliquod donatum pro custodia Regni, pro reparatione pontium, &c. an comprehendat Ecclesiasticos, vt teneantur contribuere. tract. 3. resol. 22. p. 64

Parochus an teneatur sub peccato mortali audire Confessionem subditi, toties, quoties ille voluerit confiteri. tract. 16. resol. 2. p. 265. & 266

Patena, quæ vsu aurum amisit, & iterum postea deaureretur, quoad illam superficiem, quæ tangit Sanguinem Christi, an debeat de nouo consecrari. tract. 15. resol. 3. pag. 233

Pater, vel mater an possit relinquere plus vni filio, quam aliis. tract. 8. resol. 83. p. 137

Pater, vel mater, an peccent mortaliter, grauando legitimam filiorum gratuitis donationibus, vel minuendo onerosis, aut fictis contractibus. tract. 8. resol. 84. p. 138. Vbi, quid de donationibus remuneratoriis.

Pater, aut dominus an teneantur compellere filios, vel seruos, aut famulos, ad obseruanda ieiunia, quæ volunt frangere. tract. 9. resol. 28. p. 148

Patronus alicuius beneficij, sed non primus fundator, an teneatur præsentare digniorem sub peccato mortali. tract. 15. resol. 37. p. 248

Pauperes in graui necessitate existentes, an possint licite occulte surripere ab opulentis, si aliter illud malum graue auertere non possint. Vide, *Furari*.

Peccator, si in conscientia erronea fecit aliquid, & in cogitatione non distinxit, an illam actionem facere esset peccatum mortale, vel veniale; an debeat in Confessione talem circumstantiam conscientie erronee aperire, si postea inuenit, non esse peccatum mortale illud, quod fecit. Vide, *Circumstantia*.

Peccatum carnis, quod committitur cum sponso, vel sponsa de futuro, an sit adulterium, an verò simplex fornicatio: & an illa circumstantia sit aperienda in Confessione. tract. 7. resol. 5. p. 95

Peccata plura solo numero distincta an possint dari in eodem actu. tract. 7. resol. 39. vers. *Sed resolutio*. p. 101. & 102

Peccatum carnale commissum in die Iouis sancti, vel eo die, quo ad Confessionem quis accedit, an mutet speciem peccati, ita vt pœnitens teneatur illam circumstantiam in Confessione exprimere. Vide, *Circumstantia*.

Peccatum commissum sub spe confidentie obtinendi Iubileum, aut Bullam Cruciatæ, an operetur, vt pœnitens teneatur illam circumstantiam confidentie exprimere in Confessione. tract. 7. resol. 33. p. 103

Peccatum ex duratione temporis an sit aperiendum in Confessione; maxime si timetur esse ex ea plura peccata commissæ. tract. 7. resol. 39. p. 104

Peccatum mortale committit, qui se exponit periculo peccandi, & si post periculum committit actum, an committat aliud peccatum, an verò sit vnicum. Et quid, si inter periculum, & actum intercesserit mora notabilis. Vide, *Exponens*.

Peccatum omissionis an sit necessarium explicari in Confessione, an verò sufficiat tantum se accusare de causa omissionis data. tract. 7. resol. 64. p. 109. & 110

Peccatum omissionis quando sit peccatum mortale. tract. 7. resol. 64. p. 109. & 110

Peccatum fractionis ieiunij, an toties committatur, quoties post secundam vicem quis eodem die comederet. Vide, *Ieiunium*. Vbi etiam an saltem venialiter.

Peccatum mortale an toties committatur in die ieiunij, quoties aliquis in eo die comedit carnes. tract. 9. resol. 45. p. 153. & 154. Et quid in ieiunio votiuo, vers. *Notandum est*.

Peccatum an committat, saltem veniale, qui tertia, vel quarta vice comedit in die ieiunij. tract. 9. resolut. 53. pag. 155

Peccatum an committant subditi, si sine causa non recipiunt legem à Principe legitime promulgatam. Vide, *Lex*.

Peccans ob spem absolutionis Bullæ, an gaudeat illius priuilegio. Idem quæritur de Iubileo. Vide, *Bulla*.

Peccata reseruata, semel nulliter confessa, ab habente Bullam Cruciatæ, an remaneant reseruata, ita vt non possint à quocunque Confessario absolui. tr. 11. resol. 18. p. 175

Peccata reseruata oblita in Confessione ab habente Bullam Cruciatæ, si pœnitens recordetur illorum, an remaneant reseruata, ita vt legitimo Confessario sint confitenda; an verò possint à quocunque Confessario absolui. tract. 11. resol. 19. vers. *At his*. & vers. *Et sine*. pag. 175. & 176

Peccatum an committatur vnum, an verò plura, quando quis longo tempore rem alienam non restituit. tract. 16. resol. 5. Vide, *Fur* & *Circumstantia*.

Percussor Clerici cum calcibus in platea publica, an possit absolui ab Episcopo, tanquam leuiter percussus; an verò talis absolutio sit reseruata Summo Pontifici. tract. 16. resolut. 21. p. 273

Peregrini, quorum presentia est in transitu per duos, vel tres dies, an teneantur ad ieiunia, & ad festa illius loci: & quid, dato scandalo: & quid si habeant animum ibi permanendi per maiorem partem anni: & quid, si postea breui mutauerint animum: & quid respectu vagorum. Vide, *Ieiunare*.

Peregrinus an teneatur ieiunare in loco, vbi seruatur ieiunium, quando in suo loco etiam seruatur. tract. 9. resol. 18. vers. *Licet etiam*. p. 145. Et quid de vagis. vers. *Nota* *ragi*. p. 145

Peregrinantes ad loca sacra an excusentur à ieiunio. tract. 9. resolut. 46. pag. 154. Et quid de peregrino non proficiscente ad loca sacra. ibidem. vers. *Non ricebo*. pag. 154

Peregrini, & aduenæ an obligentur obseruare leges loci, vbi morantur per aliquos dies, respicientes ieiunia, & festa. Vide, *Leges*. Et an teneantur obseruare festa, & ieiunia proprij domicili, quæ non seruantur in loco, in quo reperiuntur. ibid. Et quid, si seruantur in loco, in quo reperiuntur. Vide, *Leges*.

Peregrini an teneantur obseruare leges locorum, in quibus reperiuntur. Vide, *Leges*.

Peregrinantes,

Index Rerum I. & II. Partis.

Peregrinantes, siue iter agentes per aliam dioccesim possunt confiteri Confessoribus illius Diocesis; sed an etiam possint absolui in illa Diocesi à casibus referuatis in sua Diocesi. tract. 17. resol. 56. p. 306. & 307

Personæ ecclesiasticæ committentes crimen læsæ Maiestatis, an puniri possint per Principes sæculares, & eorum Iudices. Vide, *Clericus*.

Personæ miserabiles, scilicet, viduæ, pupilli, vel aliæ personæ pauperes, nulla data negligentia Iudicis sæcularis, an possint aduersarios ad Iudicem ecclesiasticum trahere, & in illius foro conuenire. tract. 2. resolut. 118. pag. 52

Persona publica si furatur res alienas, quis ex officio custodire tenetur, an teneatur hanc circumstantiam officij explicare in Confessione. tract. 17. resolut. 36. pag. 103

Pixis, in qua seruatur Sacramentum Eucharistiæ, an debeat continere pallam, siue vas aliquod ex lino, quod benedictione corporalis benedictum sit. tract. 15. resol. 2. pag. 232. & 233

Pixis prædicta an benedici debeat. tract. 15. resolut. 2. vers. *Ex his patet*. p. 233

Pœna conuentionalis an soluenda sit ante sententiam Iudicis. tract. 8. resol. 29. p. 118

Pœna conuentionalis non debetur in conscientia, nisi debitor sit in mora culpabili, vel si non sit moderata. Et quando dicatur mora notabilis, seu culpabilis. tract. 8. resol. 27. vers. *Notandum*. p. 118

Pœna conuentionalis inter contrahentes an sit licita. tract. 8. resol. 29. vers. *Sed an supra dicta*. p. 118

Pœna conuentionalis apposita in aliquo contractu, an sit ante Iudicis sententiam soluenda. tract. 10. resol. 13. vers. *Secundo quæro*. p. 163. & 164

Pœna an sit restituenda ab eo, qui est causa, quod non soluatur ante Iudicis condemnationem. tract. 10. resolut. 23. pag. 163. & 164. Hæc doctrina an procedat in pœna, quæ in testamentis apponitur. *ibid.* vers. *Notandum est*. p. 163. & 164

Pœnæ, in quibus casibus non incurrantur in conscientia, nisi post Iudicis sententiam. tract. 17. resol. 67. vers. *Ex his deducitur*. p. 311

Pœnitens in Confessione an teneatur aperire Confessario circumstantias notabiliter aggrauantes. Vide, *Circumstantia*.

Pœnitens, qui abusus est cum bestia, an teneatur in Confessione explicare circumstantiam huius bestię, vel alterius. Vide, *Circumstantia*.

Pœnitens, qui commisit tria peccata fornicationis cum tribus fœminis, an teneatur in Confessione dicere, se fornicasse cum tribus fœminis. tract. 7. resol. 13. p. 97

Pœnitens si confessus est peccatum, oblitus alicuius circumstantię, si postea recordatur, an satisfaciat confitendo circumstantiam tantum; an verò debeat iterum confiteri vtrunque. tract. 7. resol. 45. p. 105

Pœnitens, qui commisit peccatum hæresis, vel superstitionis, an teneatur explicare in Confessione qualitatem superstitionis, vel hæresis. tract. 7. resolut. 46. pag. 105

Pœnitens an si credat probabiliter, Confessarium non impensurum sibi absolutionem, si fateretur consuetudinem peccandi, an possit vti æquiocatione negando consuetudinem. tract. 7. resol. 55. vers. *Unde ex his*. p. 107. & 108. An idem dicendum sit, si interrogaretur de occasione proxima peccandi, an potest vti æquiocatione. vers. *Idem*. p. 108

Pœnitens an teneatur acceptare pœnitentiam iniunctam à Confessario. tract. 15. resolut. 52. pag. 255. Et an possit dicere: Volo eam facere in Purgatorio. vers. *Et ratio est*. p. 255

Pœnitens, qui absolutionem obtinuit à peccatis referuatis, & censuris, vigore alicuius Iubilei, si postea

omittit opera præscripta in Iubilæo, & illud non acciperet, an peccet mortaliter. tract. 16. resol. 11. vers. *Unde supra dicta*. p. 270

Pœnitens an teneatur occasionem proximam vitare cum suo magno detrimento, ita vt Confessarius possit illum absolueret. tract. 16. resol. 45. p. 280. & 281

Pœnitens, qui Confessario dedit 50. vt ea restitueret Petro suo creditori, si post duos annos scit Confessarium non restituisse, an de nouo teneatur illa restituere, cum restitutio non habuerit effectum. tract. 17. resol. 2. p. 286

Pœnitens in Confessione manifestando complicem absque necessitate, an committat sacrilegium, vel aliud peccatum mortale. Vide, *Sacrilegium*.

Pœnitens in Confessione se accusauit decies adulterium commisisse: postea recordatus fuit tantum quinque, an teneatur denuò certum numerum declarare, vt Confessio dicatur vera, integra, & fidelis. tract. 17. resol. 25. p. 294

Pœnitens habens memoriam labilem, & debilem, an teneatur scribere peccata pro examine suæ conscientię. tract. 17. resol. 47. p. 303

Pœnitentia ab vno Confessario imposita, an possit commutari ex iusta causa ab alio Confessario. tract. 15. resol. 53. p. 255. & 256. Et quid, si fuerit data super peccatis referuatis, & an iterata priori Confessione, & an debeat fieri in sacramentali Confessione, an verò possit ab extra, quando commutatio sit ab eodem Confessario, & infra quantum tempus. *ibid.* p. 255. & 256

Pœnitentia an possit commutari in opus euidenter melius ab ipso teneante, propria auctoritate. tract. 15. resol. 53. vers. *Sed, si alius quereretur*. p. 256

Pœnitentia à Confessario iniuncta, quanto tempore potest à pœnitente differri, vt compleatur. tract. 15. resol. 53. vers. *Sed hæc dicta sufficiant*. p. 256

Pollutio occulta commissa in Ecclesia an contineat sacrilegij malitiam, ita vt in Confessione sit aperienda. tract. 7. resol. 26. p. 100

Pollutione commissa ab homine supercubante super alio homine, sicut super muliere, an sit aperienda circumstantia supercubantię in Confessione. tractat. 7. resolutione 52. pag. 107

Polluens se solus tangendo aliquem professum, vel in sacris constitutum, an teneatur explanare circumstantiam professionis in Confessione. tractatu 7. resolutione 33. pag. 107

Pollutio præuisa, sed non intenta in ebrietate, & nimia comestione, an sit aperienda in Confessione. tract. 7. resol. 65. p. 110

Pollutio ex delectatione præuisa, non autem volita, non est peccatum mortale. tract. 7. resol. 65. vers. *Sed plura*. pag. 110

Pollutio si cum periculo sequatur ex fricatione veneratorum ad expellendum semen corruptum, vel ad sedandum pruritus, dummodo non adsit consensus in ea, an sit peccatum mortale, & an talis fricatio sit licita. tract. 16. resol. 54. pag. 184. Et an liceat Chirurgo contrectare vrenda curationis causa, cum periculo pollutionis; & an cursori non incedere pedester, quamuis sit expertus pollutionem pati: & an liceat accubare, & sentire se ex tali situ in pollutionem venire, tam in somno, quam in vigilia: & an pollutio, quæ venit in somno ex verbis turpibus, & cogitationibus, sit peccatum mortale: & si sint causæ per se ordinatæ ad pollutionem, non tamen efficaciter influant in illam *ibid.* exactissimè.

Possessor bonæ fidei inæqualiter dubitans, & magis inclinans in eam partem, vt res sit aliena; an teneatur iuxta inclinationem, & propensionem aliquid restituere. tract. 15. resol. 10. p. 235. & 236

Possessor multorum bonorum dubitans esse sua, an teneatur illa restituere. tract. 17. resol. 44. pag. 301. Vbi sit

Index Rerum I. & II. Partis.

distinctio, aut incepit possidere dubitans, aut non: & quid, quando magis inclinatur, ut res sit aliena, *vers. Sed difficultas est.* p. 302

Pragmatica frumenti, vel aliarum rerum, tempore magnæ sterilitatis, & inopiæ, an sit seruanda in conscientia. tract. 8. resol. 70. p. 132. & 133

Pragmatica in Regno nostro prohibens ferre sclopetum, vulgò dictum, *sclopettoni*, sub pœna capitis, an obliget sub pœna peccati mortalis. Vide, *Lex.*

Præcepta decem, aut Oratio Dominicalis, si non retinentur memoria eo ordine à fidelibus, quo proponuntur addiscenda, licet illorum sciatur substantia an peccetur mortaliter, vel saltem venialiter. Vide, *Christianus.*

Prædicatores an teneantur ieiunare. Vide, *Ieiunare.* Vbi etiam, quid, si continentur ex mercede.

Prægnantes, & lactentes an tepeantur ad ieiunium. Vide, *Ieiunare.*

Prælatus si omisit correctionem subditi, an satisfaciatur in Confessione dicendo: *Omisi correctionem.* non exprimendo: *Sum Prælatus.* tract. 7. resol. 57. p. 127

Prælatus an possit licetè dispensare, quando dubitat, utrum causa dispensationis sit iusta. tract. 10. resolut. 31. pag. 167

Prælatus inferior bona fide dispensans in causa non iusta, an validè dispense. Vide, *Dispensatio.*

Prælati Regulares an peccent mortaliter prohibendo, ne subditi sumant Bullam Cruciatam. tract. 11. resol. 99. p. 193. Et an possint illam limitare. *vers. Verum est.*

Prælati Religionum an possint sine approbatione Ordinarij audire Confessiones secularium, & illos absoluerè. tract. 16. resol. 44. p. 280

Pretium à lege taxatum bouibus, tritico, & aliis mercibus, an possit in conscientia transgredi propter notabilem bonitatem excedentem alias merces. tract. 8. resol. 52. p. 125. & 126

Pretium iustum in rebus venditis sub hasta ob contentionem licitatorum, quando dicatur, & quid si excedat duplum, & plus quàm valebat res taliter vendita. tract. 8. resol. 55. p. 126. & 127

Pretium decrescit, quando merces, quæ emuntur, sunt vltionæ, & quantum decrescat. Vide, *Merces.*

Principes, vel Summus Pontifex, an possint reuocare priuilegium ecclesiasticæ libertatis, concessum Clericis, & Religiosis. tract. 2. resol. 2. p. 14

Principes sæculares an possint coërcere Clericos pœnis in aliquibus casibus. tract. 2. resol. 7. p. 16

Principes, & alij sæculares Magistratus an possint cogere Clericos, ut triticum vendant, si necessitas id postulat. tract. 2. resol. 8. p. 16

Principes an possint expellere à Regno Episcopos, vel alias personas ecclesiasticas inobedientes mandatis Regiis, vel ex aliis delictis. tract. 2. resol. 18. p. 20. & 21

Princeps secularis an possit punire Clericum delinquentem ratione Officij sibi ab ipsomet Principe concessi. tract. 2. resol. 19. p. 21

Principes an possint imponere, & exigere gabellas à Clericis in minoribus constitutis. tract. 2. resolut. 36. p. 27. & 28

Principes an possint imponere, & exigere gabellas à Clericis non habentibus requisita Concilij Tridentini, *sess. 23. c. 6.* tract. 2. resol. 37. p. 27

Principes an possint imponere gabellas super bonis Nouitiorum. tract. 2. resol. 38. p. 27. & 28

Principes an possint imponere gabellas super bonis ecclesiasticis propter reparationem pontium, murorum, &c. Vide, *Gabella.*

Principes an possint imponere gabellas super bonis patrimonialibus Clericorum. tract. 2. resol. 40. p. 28

Princeps, vel alius Superior laicus sine consensu Clerici an possit imponere gabellas super eius bonis ex aliqua

publica necessitate, ut pestis. Vide, *Gabella.*

Princeps secularis an possit imponere gabellas super bonis Clericorum, ipsi donatis, aut emptis. tract. 2. resol. 42. p. 29. & 30

Princeps secularis an possit imponere gabellas super bonis Clericorum, qui habitum clericalem assumpserunt sine intentione clericandi, sed tantum in fraudem collectorum. tract. 2. resol. 44. p. 30

Princeps secularis, vel aliqua respublica, si propter aliquam iustam causam auget tantillum pretium carnis, vini, olei, &c. ut illud plus conuertatur in illam causam, non quidem in grauamen Clericorum hoc faciens principaliter, sed generaliter in grauamen omnium, an incurrat in excommunicationem Bullæ Cœnæ, si tale tantillum exigat à Clericis. tract. 2. resolut. 46. pag. 30

Principes imponentes gabellas, licet licitas, super bonis Ecclesiasticorum, an incurrant in excommunicationem Bullæ Cœnæ. tract. 2. resol. 48. p. 31

Princeps laicus iuste statuendo pretium legitimum vini, vult postea super emptore laico imponere gabellam, quam extra pretium legale iustum dandum venditori debeat ipse emptor tribuere pro bono, & necessitate publica, an hoc faciat contra immunitatem, & libertatem ecclesiasticam. tract. 2. resol. 49. p. 31. & 32

Princeps an possit imponere, & exigere gabellam ab Equitibus D. Iacobi Alcantaræ, & Calatrauæ. tract. 2. resol. 50. p. 32

Principes an possint statuere, ne laici vendant Clericis, ne molant, aut coquant panem, vel ne exhibeant aliqua seruitia, & obsequia. Vide, *Statutum.*

Principes, vel ministri Regij faciendo literas hortatorias Episcopis, ut ab aliqua mala administratione desistant, an faciant contra libertatem ecclesiasticam, & incidant in censuras Bullæ Cœnæ. Vide, *Officialis.*

Princeps ex iusta causa potest reuocare priuilegium Clericis, vel Ecclesiæ concessum, absque controuentione libertatis ecclesiasticæ. tract. 2. resol. 58. *vers. Primo,* pag. 5

Princeps statuendo, ne suis priuilegiis potiantur ij, qui subditi non sunt, an faciat contra libertatem ecclesiasticam, & Clerici illis possint uti. tract. 2. resol. 60. p. 36

Principes disponentes de iis, quæ ad funera, & exequias pertinent, an faciant contra libertatem ecclesiasticam, & sint excommunicati. tract. 2. resol. 65. pag. 37. & 38

Principes an possint discutere facultates, & potestates alicuius Nuntij, qui in illam prouinciam mittitur à Papa. tract. 2. resol. 68. p. 38

Principes an possint statuere tollendo, & infringendo iuramentum appositum super contractibus. tract. 2. resolut. 74. p. 40

Princeps an possit exigere tributa à Clericis, quæ per immemorabilem consuetudinem semper fuerunt exacta. tract. 2. resol. 96. p. 47

Princeps an possit concedere legem aduersus filios nubentes contra voluntatem parentum. tract. 2. resol. 105. pag. 48. & 49. Vbi quid si indigno nubant.

Princeps laicus an possit legitimare filium Clerici, si ipse filius sit Clericus. tract. 2. resol. 112. p. 50. Vbi etiam, an si filius Clerici sit laicus. *vers. Et nostra.*

Princeps secularis an non tantum possit resistere iuramento, ita ut non fiat; sed etiam impedire effectum illius, ita ut si fiat, nullatenus sequatur obligatio. tract. 2. resol. 114. p. 50. & 51

Princeps secularis an possit relaxare obligationem iuramenti præstiti. tract. 2. resol. 115. p. 51. Vbi etiam habebis, an possit condonare.

Principes an recipiant suam potestatem immediatè à Deo. tract. 2. resol. 126. p. 53

Principes an possint leges condere circa matrimonium. tract. 2.

Index Rerum I. & II. Partis.

tract. 2. resolut. 128. p. 54. Vbi, quid circa accidentalia, vers. *Ex his.*

Principes an excusentur, si non curant, ut leges pontificiæ promulgentur & recipiantur. Vide, *Leges.*

Principes an teneantur leges suas seruare. Vide, *Leges.*

Principes an teneantur seruare contractus cum eorum subditis factos. tract. 10. resolut. 10. vers. *Notandum est.* pag. 159.

Princeps an possit concedere licentiam, ut aliquis exponat impunè domum ludo. tract. 15. resolut. 65. p. 262. & 263. Et an peccet mortaliter aliter faciendo, vers. *Inferitur.* Et an possit permittere ludum militum, & *di li bonauoglia.* vers. *Nec ualeat dicere.* p. 262

Priuilegium an possit derogare libertati ecclesiasticæ. tract. 2. resolut. 6. p. 15. & 16

Priuilegium concessum ciuitatibus, ut qui ad eas confluunt habitationis causa, non possint per quinquennium ab eorum creditoribus conueniri, si Princeps in casu particulari excipiat aliquos debitores, inter quos nominat Clericum, an duret, non obstante dicta prouisione, tanquam contraria libertati ecclesiasticæ. tractatu 2 resolut. 9. pag. 35

Priuilegium semel concessum à Principe Clericis, an possit ab eodem reuocari absque contrauentione libertatis ecclesiasticæ. tract. 2. resolut. 61. p. 36

Priuilegium exemptionis à iurisdictione temporali Clericis concessum, à quo tempore inceperit. Vide, *Libertas.*

Priuilegium fori, ut à Religiosis professis amittatur, quot & quæ requirantur. tract. 2. resolut. 130. vers. *Sunt necessaria.* p. 55. & 56

Priuilegia Bullæ Cruciatæ an sint fauorabilia, & amplianda. tract. 11. resolut. 98. p. 193

Priuilegia Regularium an suspendantur per Bullam Cruciatæ. tract. 11. resolut. 100. p. 194. Et an per Iubileum Anni Sancti. *ibid.* vers. *Quod uia.*

Priuilegium, seu consuetudo, permittens ciuibus Urbis Panormi vendi uinum de eorum uincis collectum ultra taxam, an potuerit moderari ab Illustrissimo Senatu. tract. 17. resolut. 1. ubi multa tractantur circa materiam priuilegiorum, quando possunt moderari. pag. 284. 285. & 286

Priuilegium celebrandi Missam concessum certis Sacerdotibus alicuius Religionis, in honorem beatificationis alicuius Beati, an possit extendi ad alios Sacerdotes sæculares. Vide, *Missæ.*

Procurator vnus an possit constitui à pluribus Vniuersitatibus, & Baronibus Regni, ad effectum intrandi in Parlamentum. tract. 3. resolut. 7. p. 60

Procurator constitutus cum potestate substituendi, qui intrat in Parlamentum, an possit substituere aliquem in Procuratorem, si cognoscat iniustitiam donatiui. tract. 3. resolut. 8. p. 61

Procuratores, & alij intrantes in Parlamentum, an debeant proponere aliquid, licet ab illo, qui caput est in brachio Parlamenti, non proponatur. tract. 3. resolut. 8. pag. 61

Procurator alicuius domini, eo inscio, an possit cum domini pecuniis, quas ad expendendum, vel ad seruandum habet, negociari, & lucrum in suam utilitatem conuertere. Vide, *Thesaurarium.* Et quid, si Dominus tradat pecuniam in auro ipsi procuratori, ut soluat alicui creditori, non curans, qua specie id fiat, si ille eam commutat in monetam argenteam cum lucro, eamque soluat creditori, an teneatur restituere lucrum domino, vel creditori. *ibid.*

Procuratores an teneantur ieiunare. Vide, *Ieiunare.*

Professi per lapsum quinquennij ratificantes professionem, an in foro conscientiæ possint allegare, nullam fuisse professionem. tract. 10. resolut. 27. vers. *Item*

decretum.

Professio nulla ob iuris defectum, nempe, quod de Professi uita, & moribus inquisitio non sit antea facta, iuxta Bullam Pap. Sixti V. an in foro conscientiæ possit dici nulla, si ex parte nullum subsit vitium. tract. 10. resolut. 27. vers. *Sicut etiam.* p. 165

Promissio externa legitime ab alio accepta, an obliget in conscientia sub peccato mortali. tract. 17. resolut. 9. pag. 288

Prouisiones cambiorum, in qua quantitate licite sumantur à mercatoribus. tract. 8. resolut. 6. p. 112. Vbi asserit, quod est tertia pars scuti pro singulis centenis scutis. Et an eadem quantitas tertiæ partis scuti pro singulo centenariio licite sumatur in recambiis, & continuationibus. tract. 8. resolut. 7. p. 112. Et an. toties, quoties fiunt dicta recambia. tract. 8. resolut. 8. p. 113

Prouisiones cambiorum debentur, nedum ratione laboris, sed etiam ratione periculi amittendi sortem principalem. tract. 8. resolut. 7. vers. *Secundò aliqui.* p. 113

Prouisiones duæ an possint sumi à campfore toties, quoties; scilicet, vna, ubi efficitur cambium: & altera in nundinis, quam recipit eius agens. tract. 8. resolut. 9. p. 113 & 114

Prouisio an vna tantum debeatur pro cambio magno, sicut pro paruo, cum idem labor sit in magno, sicut in paruo. tract. 8. resolut. 10. p. 114

Prouisiones, & interesse, quæ accipit campfor, an possint ab eo adici sorti, ut cambium continuatum magis augeatur. Vide, *Campfor.*

Prouocans ad duellum aliquem, si se contulit ad locum præfixum, & præfixo tempore, ubi frustra expectauit inimicum, unde discessit; an incidat in excommunicationem Bullæ Gregorij XIII. tract. 16. resolut. 3. pag. 283

Pueri ante annos pubertatis an includantur in reservatione casuum reseruatorum, inter quos adest peccatum sodomix. tract. 15. resolut. 1. p. 232

Puer existens in utero matris an possit baptizari. Vide, *Baptismus.*

Puer existens in utero ut baptizetur, an mater, si est condemnata ad mortem, possit secari, si adsit periculum, ne ex aliquo morbo ante partum, vna cum prole moreretur. tract. 15. resolut. 44. p. 250. & 251

Punitus semel in foro ecclesiastico pro eadem causa, an possit iterum à Iudice sæculari puniri, etiam ad excessum pœnæ. Vide, *Delinquens.*

R

Reges an possint se intromittere, quando ab Episcopo non obseruatur aliquod decretum Concilij Tridentini. tract. 2. resolut. 102. p. 48

Reges an immediatè recipiant suam potestatem à Deo. Vide, *Principes.*

Rex an possit, & debeat minuere, vel suspendere gratias, & pensiones aliquibus assignatas, etiam ex causa remunerationis, non imponendo nouum tributum, nec requirendo donatiuum, quando uassalli & vniuersitates regni sunt multum onerata. tract. 3. resolutione 14. pag. 62

Rex an possit gerere bellum ex opinione probabili, licet ab altero Rege possideatur regnum, etiam cum opinione probabili. tract. 13. resolut. 8. p. 212

Regnicolæ an exteri licite efficiantur in Parliamentis. tract. 3. resolut. 6. p. 60

Regnum Siciliae benignè est onerandum gabellis, & donatiuis. tract. 3. resolut. 31. p. 66. & 67

Regulares, & Presbyteri sumentes Bullam Cruciatæ, an possint in diebus Dominicis quadragesimalibus uti lactiniis. Vide, *Bulla.*

Regularis apptobatus ab Episcopo ad Confessiones audiendas,

Index Rerum I. & II. Partis.

audiendas, an possit audire Confessiones sine licentia sui Prælati. tract. 11. resol. 13. p. 173

Regulares sine licentia suorum Prælatorum virtute Bullæ Cruciatæ an possint eligere Confessarium, ut illos à peccatis, casibus reservatis, & censuris absoluat. Vide, *Bulla Cruciatæ*.

Regularis Sacerdos an peccet mortaliter, si in Canone Missæ pro nomine Episcopi ponat nomen Generalis suæ Religionis. Vide, *Sacerdos*.

Regulares, qui se volunt sacris Ordinibus initiari, an debeant habere dimissorias ab Episcopis, in quorum diocesi tunc manent; an verò sufficiat eas habere ab eorum Superioribus. Vide, *Ordines*.

Regulares tempore Iubilæi an teneantur eligere Confessarium, non à suo Prælato, sed ab Episcopo loci approbatum. tract. 17. resol. 47. p. 303

Regulares habentes potestatem ab Episcopo absolventi à certis casibus sibi reservatis, an possint istam potestatem concedere alicui particulari generaliter. Et quid in casu particulariter designato. tract. 17. resol. 53. pag. 305. Et si non possunt, an Confessiones sint nullæ, vers. *Et aliter*. Idem quæri potest de Pœnitentiariis. *ibid.*

Regulæ Cancellariæ an obligent in foro interiori. tract. 10. resol. 43. p. 169

Religiosi an gaudeant immunitate Ecclesiæ, ita ut eorum Superiores non possint illos extrahere, si nolint ab Ecclesiis extrahi. Et quid, si delinquant in propriis Monasteriis. tract. 1. resol. 25. p. 8

Religiosi an dicantur Equites D. Iacobi Alcantaræ, & Calatrauz. tract. 2. resol. 50. vers. *Sed contrariam*. p. 32. & tr. 2. resol. 73. p. 39. & 40

Religiosus professus, qui se immiscuit enormibus delictis, an perdat privilegium fori, ita ut Iudex secularis possit illum punire non frangendo libertatem ecclesiasticam, si non fuerit monitus. tract. 2. resolutione 130. pag. 54

Religiosus si sine licentia sui Prælati præbet munusculum duorum aureorum, an incidat in pœnas Constitut. Clem. VIII. Vide, *Munera*.

Religiosus, vel Monialis cum licentia sui Prælati an possit facere amico, vel cognato, corporalia magni valoris, vel picturam, & non incidere in pœnas dictæ Constit. tract. 6. resolut. 6. p. 131. Et quid, si Religiosus facit primò sumptibus Monasterij, an postea possit donare cum licentia Superioris. vers. *Notandum est*. pag. 81. & 82

Religiosus an possit dare leuiora alterius generis, licet non sint de leuibus comestibilibus, & ad deuotionem pertinentibus. prout in Bulla Clem. VIII. tract. 6. resolut. 7. p. 82

Religiosus, qui non acceptat aliquod donum; sed rogat, ut detur amico, seu consanguineo suo; an peccet contra paupertatem, & Bullam prædictam. tractatu 6. resolut. 8. p. 82. & 83

Religiosus, qui celebrat aliquas Missas ad intentionem alicuius amici, sciens, dictum amicum stipendium pro illis accipere, an peccet contra paupertatem, & incidat in pœnas Constit. Clem. VIII. de largitione munerum. tract. 6. resol. 9. p. 83. Vbi, quid si Religiosus est obligatus celebrare pro suo conuentu. vers. *Lo qual entiendo*. Et an possit donare cum licentia sui Superioris ea, quæ acquisiuit ex eleemosynis Missarum, quas sibi intra annum Conuentus, siue Religio concedit. *ibid.* vers. *Notandum*. pag. 83

Religiosus, vel Monialis, si à parentibus consequatur magnam pecuniarum summam dispensandam ad eius beneplacitum, & cui voluerit, retinentibus pro sibi ipsis dominium; dispensando, an peccet contra paupertatem, & contra Bullam Clem. VIII. de largitione munerum. tract. 6. resol. 10. pag. 83. Vbi limitatur procedere in casu

determinato, & non in omni vsu. vers. *Sed hac*.

Religiosus, vel Monialis, si det eleemosynam, an contradicat Bullæ Clem. VIII. de largitione munerum. tract. 6. resol. 11. p. 83

Religiosus, quæ esculenta, & poculenta possit largiri, & ad quem valorem in terminis Constit. Clem. VIII. de largitione munerum. tract. 6. resol. 13. p. 84

Religiosi recipientes in Monasteriis aliquem, non occasione transitus, vel deuotionis; sed recreationis causa, an incidant in pœnas Constitut. prædictæ. tract. 6. resol. 14. pag. 84

Religiosus an possit donare remuneratoria donatione, non contraueniendo Constit. Clem. VIII. prædictæ. tract. 6. resol. 15. & an dona debeant æquipollere meritis. tract. 6. resol. 16. p. 85

Religiosus an possit largiri alteri Religioso absque incurso pœnarum Bullæ Clem. VIII. tract. 6. resolut. 18. pag. 85

Religiosus cui fuerunt assignati annui redditus à Superiore ad suum vsu sine aliqua restrictione, an parcius viuendo possit illud plus aliis donare absque contrauentione Bullæ Clem. VIII. tractatu 6. resolut. 19. pag. 85

Religiosus quando largitur alteri Religioso munera leuia, an habeat necesse habere licentiam expressam à Superiore, & in scriptis. tract. 6. resol. 20. p. 89. Et an semper debeat habere dictam licentiam, quoties vult donare. tr. 6. resol. 21. p. 86

Religiosus, aut Monialis in susceptione habitus, aut professionis ex causa benedictionis, an possit aliquid dare proprio loci Ordinario, non obstante Bulla Clem. VIII. tract. 6. resol. 24. p. 86

Religiosus absque aliqua licentia Superioris an possit donare conciones, lectiones, & scripta, quæ sunt partus intellectus. tract. 6. resol. 25. p. 86. & 87

Religiosus, qui à suis deuotis accipit nummos, & inscio Prælato emit libros necessarios, an peccet peccato proprietatis, & contraueniat Constit. Clem. VIII. de paupertate Religiosa. tract. 6. resol. 26. p. 87

Religiosus an possit sine licentia Prælati, & sine contrauentione Bullæ Clem. VIII. de largitione munerum, dare suam rationem, seu pitantiam. tract. 6. resolut. 28. vers. *At mihi*. pag. 87. Vbi tenet, quòd possit, & eam limitat duobus modis, vers. *Limitatur tamen*. & vers. *Limitatur, nisi*. p. 87. & 88

Religiosus an peccet contra votum paupertatis, & contra Bullam Clem. VIII. si absque Superioris licentia accipit pecuniam, ut ipse liberè disponat in eleemosynam nomine eius, qui dedit. tractatu 6. resolut. 29. pag. 88

Religiosus, qui sine licentia Prælati solet sumere bona Monasterij pertinentia ad cibum, & potum; an infringat votum paupertatis, & committat peccatum mortale. tract. 6. resolut. 30. p. 88. Quid, si damnificatio Religionis esset minima, & in re extraordinaria, & pretiosiore. *ibid.* vers. *Nisi*. Et quid, si huiusmodi res sumerentur in magna quantitate, & occultè retentæ paulatim consumerentur. *ibid.* vers. *Secus*.

Religiosus non frangit votum paupertatis, si det, vel accipiat aliquid, si habet tacitam, vel præsumptam voluntatem Superioris, etiam in casu, in quo posset expressa licentia postulari, & ob aliquem humanum respectum omittitur. tract. 6. resol. 31. in princ. p. 88

Religiosus, seu Monialis cum licentia tacita Superioris an peccet mortaliter alienando, vel accipiendo aliquid clandestinè, sciens illum modum clandestinum displiciturum Superiori. tract. 6. resol. 31. p. 88. Et quomodo de tali licentia debeat habere certitudinem. *ibid.* vers. *Sed circa*. & vers. *Nota secundò*.

Religiosi post Concilium Tridentinum an possint habere annuos redditus ad nutum Superiorum reuocabiles,

Index Rerum I. & II. Partis.

biles, & ad solos vsus honestos, & pios, & hoc ex causa legitima. tract. 6. resol. 32. p. 89

Religiosus, si largiendo munera non dissiparet bona Religionis, nec tale donum foret vlla occasio ambitionis, an incidere in penas Bullæ Clem. VIII. de largitione munerum. tract. 6. resol. 33. p. 89. & 90

Religiosus paulatim modica accipiens, vel expendens, sine licentia Superioris, an peccet mortaliter, & teneatur ad restitutionem. tract. 6. resol. 34. p. 90

Religiosus, si ad proprium vsum accipiat paulatim comestibilia, si perueniat ad quantitatem notabilem, an peccet mortaliter, & teneatur ad restitutionem. tract. 6. resol. 35. p. 91

Religiosus vt committat peccatum mortale, quam quantitatem debet vsurpare sine licentia superioris, & ista quantitas, quomodo sit consideranda. tract. 6. ref. 36. pag. 91

Religiosus an possit commodare, & mutuo dare aliqua, quæ sibi sunt permilla ad ipsius vsum, absque incurfu peccati mortalis. tract. 6. resol. 37. p. 91. & 92

Religiosus an possit commutare cum sæcularibus aliquas res absque iactura Conuentus. tract. 6. resolut. 38. pag. 92

Religiosus an possit dare aliquod munus absque licentia Superioris Religioso eiusdem Monasterij. Quid de re notabili: quid de parua: & quid si daret Religioso alterius Monasterij, eiusdem tamen Religionis. tract. 6. resol. 39. per tot. p. 92

Religiosus an peccet contra paupertatem, sumens aliquam rem de loco publico pro vsu temporali, vt exinde in eundem locum restituat. tract. 6. resol. 40. p. 92

Religiosus accipiendo ab amico aliqua comestibilia absque licentia Superioris, an peccet contra votum paupertatis. Vbi etiam quid; si essent magni valoris. tract. 6. resol. 41. p. 92

Religiosus an possit recipere aliquid sine licentia Superioris, si habeat intentionem petendi, priusquam expendat illud. tract. 6. resol. 42. p. 93

Religiosus, qui petit ab amico, vt deponat pecuniam penes aliquem, vel apud ipsummet Religiosum, vt quando opus erit, petat facultatem vtendi à Superiore, an frangat votum paupertatis. tract. 6. resol. 43. p. 93

Religiosus furans aliquid notabile ad vsum Fratris particularis, vel alicuius sæcularis, an incurrat in casum referuatum in decreto Clem. VIII. tract. 6. resol. 44. p. 93. Et an saltem in tali casu superior possit referuare illud furtum, quatenus est peccatum proprietatis. tract. 6. resol. 45. p. 93

Religiosus professus an satisfaciatur in Confessione, si dicat, se violasse votum castitatis; non aperiendo votum solenne, quod habet. tract. 7. resol. 4. p. 94. & 95. & resol. 9. pag. 96

Religiosus si non obediat Prælato præcipienti aliquid sub præcepto obedientiæ, an peccet dupliciter, & teneatur istam circumstantiam aperire in Confessione. tract. 7. resol. 16. p. 97

Religiosus, vel Clericus sacris Ordinibus initiatus, ludendo taxillis, vel aleis aliquem fraudauit in notabili quantitate, an satisfaciatur in Confessione dicendo, se proximum in quantitate notabili fraudasse; an verò teneatur circumstantiam instrumenti, vel mediij aperire, asserendo illam fraudem fuisse in ludo taxillorum, vel alearum. tract. 7. resolut. 21. pag. 99. Et tales personæ an peccent mortaliter ludendo ludis prohibitis, secluso scandalo, etiam si frequentent ludos. vers. *His tamen*. pag. 99.

Religiosus, vel Clericus in sacris constitutus, an possit negotiari per se, & an per alios. Vide, *Clericus*.

Religiosi an teneantur seruire leges synodales Episcoporum. Vide, *Leges*.

Religiosi an teneantur seruire ieiunia indicta, & im-

posita ab Episcopo. tract. 10. resol. 11. vers. *Idè*. p. 159. Et quid si adesset scandalum, vel per vsum, & consuetudinem acceptauerint. ibid.

Reliquiæ alicuius Sancti nouiter inuenta, an debeant approbari ab Episcopo. tract. 15. resol. 51. p. 154. Et quænam certitudo requiratur in approbandis iupradictis Reliquiis, vers. *Quæritur primo*. p. 254. Et an Reliquiæ Sancti nondum canonizati possint approbari ab Episcopo. vers. *Quæritur secundo*. p. 154

Et an requirantur vota Theologorum: & an eorum vota sint consultiua, an verò necessaria. vers. *Quæritur tertio*. p. 254. Et quid si conuocetur Concilium provinciale, an eius votum erit necessarium. vers. *Quæritur quarto*. p. 254.

Et an Episcopus possit approbare Reliquias in aliena diocesi cum licentia Episcopi illius diocesis, & an absque illius licentia. vers. *Quæritur quinto*. p. 54

Respondens, seu agens in cambio, an debeat esse mercator, vel persona diues. tract. 8. resol. 3. p. 112

Restitutio quæ à pœnitente fuit data Confessario, vt daretur ab eo Ioanni creditori, si à Confessario non fuit facta, an de nouo debeat fieri ab eodem pœnitente. Vide, *Pœnitens*.

Restitutio rerum inuentarum habentium dominum, sed incertum, cui sit facienda, & inuentor facti debita diligentia in perquirendo domino, & eo non inuento, an possit eas sibi retinere. tract. 17. ref. 5. p. 287

Reuenditores, vulgò dicti, *ripueri*, an sint obligati ad restitutionem, etiam si caritatem inducant. tract. 8. resol. 27. p. 117. & 118

Reus fugiens ad Ecclesiam an possit per Iudices ecclesiasticos, vel laicos puniri pœna exilij, vel ad carceres perpetuos. tract. 1. resol. 2. p. 2. Et an ad tritemes. ibid. vers. *Nota etiam*.

Reus captus à satellite, si cum ipso satellite per vim intrat in Ecclesiam, & vt de illius manibus se eximat, vulnerat illum cum magna sanguinis effusione; an gaudeat immunitate Ecclesiarum. tract. 1. ref. 13. p. 5

Reum si notoriè constat non gaudere immunitate Ecclesiæ, an possit illum Iudex sæcularis extrahere ab Ecclesia absque licentia Episcopi. tract. 1. ref. 4. p. 5

Reus extractus vi à satellitibus ab Ecclesia, vel ab aliis, absque mandato Iudicis, an sit restituendus in illa, an verò possit contra illum agi. Vide, *Index*.

Reus attentans aliquem occidere proditoriè, an gaudeat immunitate Ecclesiæ, si effectus, & mors sequuta non fuit. Vide, *Attentans*.

Reus, qui effracto carcere ad Ecclesiam confugit, an gaudeat immunitate Ecclesiæ. tract. 1. resol. 19. p. 7

Reus existens in Ecclesia an amittat immunitatem ipsius, si deceptus fuit dolois verbis, & fallacijs ad egrediendum ab ea, ita vt Iudex possit illum punire. tract. 1. ref. 26. pag. 9.

Reus confugiens ad palatium Episcopi, quod non est intra confines, & quadraginta passus; sed longè ab Ecclesia distat, an gaudeat immunitate Ecclesiæ. Vide, *Delinquens*.

Reus captus à satellitibus, si aufugeret, & intraret in cubiculum ægotantis, vbi ad ipsum communicandum Sacerdos cum Sanctissimo Sacramento aduenisset, & vi à satellitibus comprehensus fuisset, antequam Sacerdotem tangeret; an gaudeat immunitate Ecclesiæ. Vide, *Fugiens*.

Reus comprehensus à ministris iustitiæ extra locum sacrum, si per illum ducatur ad carcerem, vel ad supplicium, & ad mortem trahatur per aliquam Ecclesiam, an gaudeat immunitate Ecclesiæ. tractat. 1. resolut. 30. pag. 10

Reus iuridicè interrogatus, si neget crimen, ex cuius manifestatione condemnaretur ad pœnam pecuniariam, an teneatur restituere illam pœnam. tract. 10. resolut. 23. vers. *Idè quaro*. p. 16. & 164

Reus

Index Rerum I. & II. Partis.

Reus in iudicio à Iudice interrogatus secundum ordinem iuris, si negat veritatem, qua manifestata condemnaretur, an teneatur in conscientia retractare dictum suum, antequam finiatur iudicium. Et an possit absolui à Confessario, si non proponit dicere veritatem. tract. 15. resol. 26. p. 142 & 243. Et an propter semiplenam probationem, vel indicia æquipollentia teneatur respondere in causa capitali. tractat. 15. resolut. 27. pag. 243. Et quid si agitur de pœna trirremium, mutilationis membrorum, vel confiscationis bonorum. vers. *Quæ quidem doctrina.* pag. 244

Rustici an possint inter se se, vel cum dominis in diebus festiuis celebrare contractus sine peccato. tract. 15. resol. 34. p. 247

S

Sacerdos, qui non habet facultatem audiendi Confessiones ab Ordinario, si sollicitauerit foeminam in Confessione, fingens habere potestatem, an sit denunciandus. Vide, *Denunciandus.*

Sacerdos vel initiatus sacris Ordinibus, si aliquem percutiat, vel occidat, an teneatur explanare hanc circumstantiam in Confessione. tract. 7. resol. 8. p. 96

Sacerdos in Missa Eucharistiam ab aliis consecratam, multis ministrans existens in peccato mortali, an committit peccatum mortale. tract. 7. resol. 41. vers. *1mo.* p. 104. Et esto, quod committeret, secundum aliquos, an teneatur in Confessione explicare numerum personarum, quibus ministravit. ibid. per totam.

Sacerdos ministrando excellentius Sacramentum existens in peccato mortali, an teneatur explicare in Confessione Sacramentum. Et quid, si esset in grauissimo peccato mortali, an teneatur explicare grauitatem peccati. tr. 7. resol. 59. p. 108. & 109

Sacerdos an possit accipere ab vno, seu diuersis, tot stipendia pro celebratione Missarum, quæ æquiualeant iustæ elemosynæ taxatæ ab Episcopo, vel consuetudine, & vnum tantum pro illis omnibus Missæ sacrificium offerre. Vide, *Missæ.*

Sacerdos pauper an possit pro vna Missa accipere tot stipendia, quæ sufficiant ad eius diurnam sustentationem. tract. 14. resol. 8. p. 215

Sacerdos in diebus festiuis pro vna Missa an possit accipere duplicatum stipendium. tract. 14. resol. 9. p. 215

Sacerdos accipiens elemosynam pro dicendis Missis, an possit postea per alios satisfacere minori stipendio, licet iusto eis dato sine onere restitutionis, & peccato. tract. 14. resol. 10. p. 215 & 216. Et quid, si illud plus alteri Sacerdoti præbeat. vers. *Secundus est.* Et an illud idem procedat in capella, cui pro paucis Missis dicendis pingue stipendium datum est, retento pro capella supra debitum. tract. 14. resol. 11. p. 26

Sacerdos, qui ab amico intrinseco accipit pro dicenda Missa duplicatum stipendium, an possit per alium Sacerdotem satisfacere, dato ei iusto stipendio. tract. 14. resol. 12. pag. 216

Sacerdos qui per alium Sacerdotem Missas celebrare facit, an possit sibi retinere excessum consueti stipendij, si sponte condonetur ab illo Sacerdote. tract. 14. resol. 13. Vbi an excessum debeat manifestare. p. 216

Sacerdos an possit duplex stipendium pro vna Missa accipere, applicando vni partem solitam, & alteri suam partem. tract. 14. resol. 14. p. 216. & 217

Sacerdos pauper pro occurrenti die non habens elemosynam pro celebranda Missa, an possit Missam celebrare, & illam applicare primo offerenti stipendium, quem Deus scit futurum primum. tract. 14. resolut. 15. pag. 217.

Sacerdos quandoque an possit celebrare Missam, anticipatè. tract. 14. resol. 16. p. 217

Sacerdos simplex nullo impedimento detentus non celebrando, an peccet mortaliter, modò communicet in Paschate, nec adfit scandalum, vel contemptus. tr. 14. resol. 19. pag. 217.

Sacerdos sumens Corpus Christi per manus alterius ministri pro deuotione, seu in die Paschatis, an debeat stolam ecclesiastico præcepto adhibere. tract. 14. resol. 20. pag. 218

Sacerdos excommunicatus celebrans an committat duplex peccatum, non præmissa Confessione, sciens se teneri vinculo peccati, & censura. tract. 14. resolut. 22. pag. 218

Sacerdos ministrans aliis cum peccato mortali in Missa, vel extra Missam sacram Eucharistiam, an peccet mortaliter. tract. 14. resol. 23. p. 218

Sacerdos celebrans in peccato mortali an peccet tripliciter, mortaliter, nempe, quia indignè consecrat, indignè offert, & indignè sumit Corpus Christi. tract. 14. resol. 24. pag. 218

Sacerdos celebrans in peccato, an committat duo peccata, videlicet, vnum, quia celebrat in peccato, & alterum, quia omisit confessionem illius peccati. tract. 14. resol. 24. vers. *Nota etiam.* pag. 218

Sacerdos celebrans in peccato mortali, & sacram Eucharistiam non ab ipso consecratam pluribus dispensans, an vnum tantum peccatum committat. tract. 14. resol. 24. vers. *Ex his.* p. 218

Sacerdos an peccet mortaliter differendo celebrationes Missarum ad longum tempus, ad quas ipse tenetur. tract. 15. resol. 25. Vbi etiam habebis, quid sit longum tempus in hoc casu. vers. *Sed quòd.* p. 219

Sacerdos Parochus an teneatur celebrare pro suis ouibus, & quoties: & an teneatur aliquas Missas illis applicare. tract. 14. resol. 26. p. 219

Sacerdos Capellanus ægotans per aliquos dies, an teneatur per alium Sacerdotem celebrare. tract. 14. resol. 27. p. 219

Sacerdos obligatus quotidie celebrare, an possit ex causa maioris honestatis vnam Missam in hebdomada omittere. tract. 14. resol. 28. p. 229. Et an possit ex aliqua congruente necessitate in anno quater, vel sexies celebrare pro se ipso, vel valde sibi coniuncto. vers. *Sed hanc.* Et quando Capellanus potest ex consuetudine introducta relinquere vnam Missam in hebdomada, an possit illam pro alio celebrare, & accipere stipendium. ibidem vers. *Potest igitur.* p. 219

Sacerdos obligatus ad celebrandum in certo templo, oratorio, vel altari, an peccet alibi celebrando. tract. 14. resol. 29. p. 219. Et an teneatur ad restitutionem alibi celebrans, ibid. vers. *Aduerte etiam.* p. 219. & 220

Sacerdos, qui in diebus Dominicis, vel in aliis Festis duplicibus celebrat aliam Missam votiuam, an peccet mortaliter. tract. 14. resol. 30. p. 220

Sacerdos, qui certis diebus ex accepto stipendio debet dicere Missam de B. Virgine, vel de requie, &c. an possit in illis diebus dicere Missam currentem in Missali præscriptam. tract. 14. resol. 31. p. 220

Sacerdos obligatus dicere Missas D. Gregorij, an teneatur illas dicere sine interruptione, & omnes de requie. tract. 14. resol. 32. p. 220

Sacerdos in qua hora potest celebrare Missam. tract. 14. resol. 33. p. 220

Sacerdos in qua hora dici possit finire Missam. tract. 14. resol. 34. p. 221

Sacerdos in nocte Natiuitatis Domini an possit tres Missas celebrare ante auroram Vide, *Missæ.*

Sacerdos an possit dicere Missam absque incurso peccati mortalis ante celebrationem Matutini Officij. Vide, *Missæ.*

Sacerdos deficientibus particulis an possit partem hostiæ alteri præbere. tract. 14. resol. 37. p. 222

Sacerdos

Index Rerum I. & II. Partis.

Sacerdos an possit celebrare Missam extra Ecclesiam, secluso scandalo, & contemptu, sine iusta causa. tract. 14. resol. 38. p. 222. Et an peccet mortaliter, si sine iusta causa celebret. *vers. Sed peccare.* p. 222

Sacerdos in nocte Natiuitatis Domini nolens celebrare omnes tres Missas, sed vnam tantum, an possit relinquere primam Missam, & dicere secundam; vel, si placuerit, tertiam. tract. 14. resol. 39. p. 222

Sacerdos regularis an peccet mortaliter, si in canone Missæ pro nomine Episcopi ponat nomen Generalis suæ Religionis. tract. 14. resol. 40. p. 222

Sacerdos quando sacris vestibus se induit, an peccet mortaliter relinquendo orationes positas in Missali, quas se induendo Sacerdotes dicere solent. tract. 14. resolut. 41. p. 222.

Sacerdos in Missa maiori an peccet, si non legat submissa voce Epistolam, & Euangelium, postea à subdiacono, & Diacono canendum. tract. 14. resolut. 42. pag. 222

Sacerdos an peccet mortaliter, celebrando Missam sine ministro, ne careat Missa in die festo, aut causa dandi moribundo viaticum. tract. 14. resol. 43. p. 222

Sacerdos in casu necessitatis an possit adhibere foeminam in ministram in responsione Missæ. tract. 14. resolut. 44. Vbi, an Sacerdos peccet mortaliter. p. 222 & 223

Sacerdos in necessitate celebrans cum vno lumine olei, vel adipis, an peccet mortaliter. tract. 14. resolut. 45. pag. 223.

Sacerdos si celebret Missam in aliquo loco, vbi non adest Missale, an peccet mortaliter. tract. 14. resolut. 46. pag. 223

Sacerdos, qui præterita die applicauit Missam pro Petro, si postea Missam celebrando nihil de applicatione cogitauit, an satisfaciatur suæ obligationi pro Petro, qui dedit stipendium. tract. 14. resol. 47. p. 223

Sacerdos ante Missam confessus, si postea celebrando peccati mortalis in Confessione obliti recordetur, an teneatur in tali casu elicere actum contritionis de illo peccato, an verò poterit sequi Missam inceptam, & non elicere actum contritionis, & postea confiteri suo tempore peccatum oblitum. tractatu 14. resolutione 48. p. 223. & 224

Sacerdos ex intentione non nominans aliquem Sanctum eorum, qui in Canone Missæ ponuntur, an peccet mortaliter. tract. 14. resol. 49. p. 224

Sacerdos Missam nouam celebrans, an possit in medio altaris ad populum se vertere, & oblationes sibi ab ipso factas accipere. tract. 14. resol. 50. p. 224

Sacerdos, qui noctu misit ad raucedinem faucium leniendam, saccharum in os paulatim deglutendum, si illud durauerit post mediam noctem, & dubitat, an aliquas partes illius in stomachum traiecerit, an possit manè Missam celebrare. tract. 14. resol. 51. p. 224

Sacerdos, qui manè solet deglutire aliquid ex propriis vnguibus, vel papyri, &c. an possit celebrare Missam. tract. 14. resol. 52. p. 224

Sacerdos an possit seipsum communicare extra Missam. tract. 14. resol. 53. p. 225. Et quid si adesset Diaconus. *vers. Obserua tamen.*

Sacerdos extra Missam an possit se ipsum communicare in qualibet hora diei. tract. 14. resol. 54. p. 225

Sacerdos celebrando, non obseruans rubricas Missalis, an peccet mortaliter. tract. 14. resol. 55. p. 225

Sacerdos aliquando eodem die an possit plures Missas celebrare. tract. 14. resol. 56. p. 225

Sacerdos an possit celebrare in casu necessitatis sine stola, manipulo, aut cingulo, vel celebrare in tali casu necessitatis cum stola; manipulo, aut cingulo non benedicto. tract. 14. resol. 57. Vbi etiam an possit in prædicto

Antonini Diana Pars II.

casu celebrare sine aliquo indumento. Materia amictus debet esse linea, & alba. p. 225. & 226

Vestes, quomodo debeant esse, vt deseruiant celebrationi, & vna an possit deseruire pro alia. Vide latè ibid. *vers. Nota verò.* vsque ad finem. p. 226

Sacerdos an possit celebrare Missam capite cooperto ex causa alicuius infirmitatis, & an requiratur aliqua licentia. tract. 14. resol. 58. p. 226

Sacerdos in Missa voluntariè omittens *Credo*, seu *Gloria*, an peccet mortaliter. Vide, *Missæ.*

Sacerdos, qui ex carentia Confessarij celebrauit propter scandalum, an teneatur quamprimùm confiteri. Vide, *Missæ.* Vbi, quid importent illa verba, *quamprimùm.*

Sacerdos, qui in ipsa actione celebrandi recordatur alicuius peccati mortalis, licet tunc eliciat actum contritionis, an teneatur postea quamprimùm confiteri. tract. 14. resol. 61. p. 227

Sacerdos simplex deficiente copia Confessarij an possit celebrare contritus, dum iter facit propter Missam præcepti, quam tenetur audire. Vide, *Missæ.*

Sacerdos simplex, etiam non Parochus, dum iter facit, an possit celebrare sine præuia Confessione, dum non adesset Sacerdos, vt alij Missam audiant, & non est alius, qui celebret. tract. 14. resol. 64. p. 228

Sacerdos, qui habet casus referuatos, à quibus præsens Confessarius illum non posset absoluere, contritus sine præuia Confessione, an possit celebrare Missam. Vide, *Missæ.*

Sacerdos an possit celebrare Missam post cibum sumptum, ad communicandum infirmum, qui est in articulo mortis. tract. 14. resol. 66. p. 228

Sacerdos in quibus casibus non ieiunus possit celebrare Missam. Vide, *Missæ.*

Sacerdos in casu necessitatis, secluso etiam scandalo, an possit Missam celebrare cum lumine olei. tract. 14. resol. 67. p. 228

Sacerdos, si absque necessitate celebrasset cum cingulo non benedicto, an peccaret mortaliter. tract. 14. resol. 68. p. 229

Sacerdos an possit celebrare in patena, & calice nondum consecrato, & cum vestimentis nondum benedictis, si alius Sacerdos bona fide cum ipsis Missam antea celebrasset. tract. 14. resol. 69. p. 229

Sacerdos sumpto iam Corpore, si videt consecrasse calicem per inconsiderationem cum sola aqua, an debeat non solum vinum apponere, sed de nouo consecrare aliam hostiam, incipiendo ab illis verbis: *Qui pridie quam pateretur.* tract. 14. resolut. 70. p. 229. Et an peccet mortaliter, si cui hæc fortasse acciderint, & non susciperet, nec consecraret vinum. ibid. *vers. Notandum est.* in fin.

Sacerdos celebrando Missam, oblatione hostiæ iam facta, si offeratur Sacerdoti particula pro communicando laico, an possit illam consecrare. tractatu 14. resolut. 71. p. 229.

Sacerdos Regularis an possit applicare Missas contra intentionem Superioris, ita vt valeat talis applicatio, & an saltem peccet. tract. 14. resol. 72. p. 230

Sacerdos Regularis tempore Paschali an possit ministrare Eucharistiam sæcularibus, vt adimpleant præceptum ecclesiasticum annuæ communionis. tract. 14. resol. 73. p. 230

Sacerdos an possit dicere Missam Regularibus concessam in Ecclesiis ipsorummet Regularium, & quid de Missa Sanctissimi Rosarij. Vide, *Missæ.*

Sacerdos an possit iterum subministrare Eucharistiam infirmo, qui semel in articulo mortis non ieiunus sumpsit Communionem per modum Viatici. tract. 14. resolut. 75. p. 230

Index Rerum I. & II. Partis.

Sacerdos, qui semel ægroto non ieiunio Eucharistiam ministravit, infra quantum tempus possit eidem alteram communionem, tanquam infirmo, præbere. tract. 14. resolut. 77. p. 231

Sacerdos an possit præbere viaticum infirmo deliranti, qui propter febrem in amentiam incidit. tract. 14. resolut. 78. p. 231. Et an possit aliquando in sanitate communicare prædictos amentes. tract. 14. resolut. 79. pag. 231. & 232

Sacerdos, qui in aliqua Ecclesia celebrare tenetur sine applicatione sacrificij, an possit aliud stipendium pro eadem Missa accipere, & alteri applicare. tract. 14. resolut. 80. p. 232

Sacerdos simplex sine licentia, & approbatione Episcopi, an possit absolueri peccata venialia, & mortalia non ritè confessa, & pariter mortalia in Confessione oblita. tract. 16. resolut. 44. p. 280

Sacerdos simplex non approbatus ab Episcopo, an possit audire Confessiones Equitum D. Ioannis, D. Iacobi Alcantaræ, & Calatravæ, & illos absolueri. tract. 16. resolut. 44. vers. *Vbi acutè.* p. 280

Sacerdos non ratione stipendij, sed liberaliter promittens alicui vnum Saerum, animo se obligandi, an peccet mortaliter omittendo. tract. 17. resolut. 9. vers. *Hinc etiam.* p. 288

Sacerdos existens in peccato mortali, ministrans ægrotis sacram Eucharistiam per multos annos, an toties peccauerit mortaliter. tract. 17. resolut. 13. p. 290

Sacerdos omittens in consecratione particulam, *enim*; an conficiat Sacramentum; vel saltem, an peccet mortaliter. tract. 17. resolut. 14. p. 290

Sacerdos, si in consecratione dicat: *Hic est calix*, s, pro, x, vtendo, an conficiat Sacramentum, & saltem an peccet mortaliter. tract. 17. resolut. 14. vers. *Quoad secundam.* p. 291

Sacerdos post consecrationem sanguinis inueniens in calice aliquas guttas separatas à vino, & illas cum purificatorio ante sumptionem sanguinis abstergens, an peccet mortaliter, si illæ fuerint consecratæ. Vide, *Consecratio.*

Sacerdos an censeatur consecrasse hostias, quas quis eo infcio apposuit consecrandas in corporali. Vide, *Consecratio.*

Sacerdos beneficiarius per multos annos exercens occultè, & sine scandalo crimen sodomiticum cum fœmina, an incurrerit in irregularitatem, & in pœnas Extravagantis Pij V. Pontificis. tract. 17. resolut. 21. pag. 293

Sacramenta ex tribus perficiuntur, scilicet, materia, forma, & intentione ministri: cùmque intentio sit triplex, habitualis, virtualis, & actualis, quænam intentio sit sufficiens ad validè conficiendum Sacramentum. tract. 18. resolut. 32. p. 297. & 298

Sacrilegium an sit mixti fori. tractatu 2. resolut. 82. pag. 42

Sacrilega mulier an teneatur explicare circumstantiam Sacerdotis, Religiosi, vel initiati sacris Ordinibus. Vide, *Circumstantia.*

Sacrilegium an committatur in Ecclesia propter tactus impudicos ibi commissos, ita vt committens teneatur in confessione hanc circumstantiam exprimere. tract. 7. resolut. 25. p. 100

Sacrilegium an committatur in Ecclesia, si quis furtum committit rerum priuatarum. tract. 7. resolut. 27. pag. 100. & 101

Sacrilegium an committatur à Iudice auferente arma in Ecclesia ab eo, qui confugit in eam. tract. 7. resolut. 38. p. 104

Sacrilegium an committatur à pœnitente manifestante complicem in Confessione, absque necessitate.

tract. 17. resolut. 22. vel aliud peccatum mortale. vers. *Sed mihi.* p. 293

Sacrilegium an committatur per tactus impudicos factos in Ecclesia, ita vt sit necesse sacrilegij circumstantiam in Confessione explicare. tract. 17. resolut. 23. p. 294. Vide, *Tactus.*

Salarium an debeat præstari à dominis, famulis infirmis. tract. 8. resolut. 86. p. 138

Salarium, vel stipendium, si non condignum seruitiis alicui tribuitur, potest illud acceptans sibi resarcire, etiamsi à principio ob paupertatem coactus sit pacisci pro iniusto, & inæquali stipendio. tractatu 14. resolut. 7. p. 215

Salarium an licitè petatur ab Aduocatis, & Procuratoribus, qui fuerunt conducti sub certa mercede ad annum, si nullas causas habuerunt ipsorum conductores in illo anno. Vide, *Aduocati.*

Sartores an possint accipere à mercatoribus vendentibus partem pretij, quando dicti sartores commissionato nomine emunt merces à dictis mercatoribus. tract. 8. resolut. 26. p. 117

Sartores an teneantur ieiunare. Vide, *Ieiunare.*

Sciens machinationem contra personam Principis, & non reuechans, an gaudeat immunitate Ecclesiarum. tract. 1. resolut. 7. vers. *An verò.* p. 3

Sciens sub sigillo naturali ab aliquo, mulierem fuisse sollicitatam à Confessario, an teneatur illum denunciare. tract. 4. resolut. 24. p. 74

Sciens valorem monetæ breui tempore esse diminuentum, an possit illam alicui mutuate, vt eam sibi restituat, iuxta valorem, quem dicta pecunia habet; non eo, quem habebit tempore, quo restituendum erit mutuum. Vide, *Mutuans.*

Senatus Panormitanus, vel aliæ Respublicæ, an possint licitè exigere gabellas ab Ecclesiasticis animo restituendi eas in fine anni. Vide, *Gabella.*

Senatus Panormitanus, & aliæ Vniuersitates, quò tempore teneantur facere prouisionem frumentorum, & an dicta frumenta possint postea vendi populo vilius, quàm empta fuerunt. tract. 15. resolut. 66. p. 262

Senes sexagenarij robusti an teneantur ieiunare. tract. 9. resolut. 20. p. 245. & 246. Et quid, si vouerunt ieiunare certis diebus hebdomadæ, toto tempore eorum vitæ. ibid. vers. *Notandum.* p. 246

Seruus an possit aliquid sibi acquirere subtrahendo illud à semetipso de necessariis, sine domini incommodo. tr. 17. resolut. 58. p. 307. & 308

Seruus an possit habere aliquarum rerum dominium, & de rebus à se acquisitis disponere. tractatu 17. resolut. 58. vers. *At verius.* pag. 308. Et an procedat in seruis emptitiis, & in bello capis. vers. *Nota verè.* pag. 308. Et an possit vti compensatione occulta contra dominum, si dominus auferret ab eo res huiusmodi acquisitas. vers. *Nota secundò.* pag. 308. Et an principalis conclusio procedat in seruis, qui se sponte vendiderunt. vers. *Procedere quoad seruos.* p. 308

Sigillum Confessionis an dicatur frangi, si Confessarius cum licentia pœnitentis, in ordine ad consilium petendum, manifestauit aliqua peccata alicui Sacerdoti, qui postea de ipsis cum aliis loquutus est. tract. 15. resolut. 14. p. 237

Simoniam an committatur, si aliquis mutuat aliquid cum pacto, vt ille, qui recipit mutuum, conferat beneficium Ecclesiasticum. tractatu 8. resolutione 61. pag. 129.

Simoniam an committatur, si vendatur locus honoratior pro sepultura. tract. 15. resolut. 57. p. 259

Simoniam an sit in beneficiis obtinendis pacisci de aliquo temporalis retribuendo, seu pro recompensatione gratuita, an verò liceat. Et quid pro suscepto labore.

Index Rerum I.&II. Partis.

labore. Et an aliquid possit accipi ultra æstimationem talis laboris. Et quid, si illud ultra esset notabile. Vide, *Pactum.*

Sodomia an dicatur committi cum fœmina in vase præposito. Vide, *Constitutio Pap. Pij V.* Et an Clericus habendo rem cum aliqua fœmina in dicto vase, incidat in poenas Bullæ Pij V. contra Clericum sodomitam. *ibid.*

Sodomita cum mari, vel cum fœmina, in Confessione an teneantur explicare circumstantiam maris, vel fœminæ. Vide, *Circumstantia.*

Solutio simpliciter à debitore facta creditori, in quam causam in dubio censeatur facta. tract. 16. resolut. 282. Vbi ponuntur multi casus.

Sponsaliorum causa an sit mixti fori. tract. 2. resolut. 130. p. 56

Sponsiones an possint esse inæquales, scilicet, aliquem ponere maius capitale, & alterum minus; & ponentem minus acceptare sponsionem, & lucrari illud plus absque onere restitutionis. tractatu 8. resolutione 66. pag. 131

Sponsus, vel sponsa de futuro carnaliter se commiscen-tes, an teneantur istam circumstantiam sponsalitiæ explicare in Confessione. tract. 7. resolut. 5. p. 95

Sponsus de futuro per multos dies causa delectationis osculabatur, & tangebatur sponsam, an peccauerit mortaliter. tract. 17. resolut. 6. p. 287

Statutum laicorum, ne laici vendant Clericis, ne molant, aut coquant panem, vel ne exhibeant aliqua seruitia, & obsequia; an non valeat tanquam contra libertatem ecclesiasticam. tract. 2. resolut. 54. p. 34

Statutum disponens mulierem nubentem extra territorium, cum sua familia priuandam fore hæreditate, etsi ei sit quaesita, an sit contra libertatem ecclesiasticam. tract. 2. resolut. 57. p. 34

Statutum vt immobilia non alienentur in extraneos, prohibendo expressè alienationem in personas ecclesiasticas, an sit contra libertatem ecclesiasticam. tractatu 2. resolut. 58. p. 34

Statutum, per quod tolluntur Clericis ea, quæ de iure communi illis competunt, est contra libertatem ecclesiasticam. tract. 2. resolut. 59. vers. *Notandum.* p. 35

Statutum Principis, per quod Clericis, & Ecclesiæ denegantur beneficia, & priuilegia aliorum statutorum, an sit contra libertatem ecclesiasticam. tract. 2. resolut. 59. vers. *Primò. in fin.* p. 35.

Statutum Principis, ne suis priuilegiis potiantur ij, qui subditi non sunt, an valeat tanquam contra libertatem ecclesiasticam. Vide, *Princeps.*

Statutum Principis, ne in eius statu possint ædificari de nouo Ecclesiæ, & Monasteria sine eius licentia, an deroget immunitati ecclesiasticæ, & sit nullum. tract. 2. resolut. 62. p. 37

Statuta, quibus cauetur, ne quis possessionem apprehendat alicuius Ecclesiæ, vel beneficii, sine licentia Principis, vel suorum Ministrorum, an sit contra libertatem ecclesiasticam. tract. 2. resolut. 63. p. 37

Statutum mandans bona relicta Ecclesiæ infra certum tempus vendi, an sit contra libertatem ecclesiasticam. tract. 2. resolut. 64. p. 37

Statuta disponentia de iis, quæ ad funera, & exequias pertinent, an sint valida; vel contra libertatem ecclesiasticam. Vide, *Princeps.*

Statutum in dubiis, an sit iudicandum contra libertatem ecclesiasticam. tract. 2. resolut. 66. p. 38

Statutum prohibens extractionem annonæ extra territorium, vt conseruetur abundantia in ciuitate, an comprehendat Clericos extrahentes eorum bona, vel fructus à suis prædiis collectos. tractatu 2. resolutione 69. pag. 38. & 39.

Statuta prohibentia introduci in ciuitatem vinum re- collectum, vel aliud extra territorium, an comprehendat Clericos. tract. 2. resolut. 70. p. 39

Statutum, quod adiens hæreditatem, non confecto inuentario, teneatur ultra vires hæreditarias, an comprehendat Clericos. tract. 2. resolut. 7. p. 39

Statutum infringens iuramentum appositum super certis contractibus, an valeat. tractatu 2. resolutione 74. pag. 40

Statutum, quo cauetur, ne filia, vel filius possit contrahere matrimonium sine consensu patris, aliàs cadant ab hæreditate, an valeat. tract. 2. resolut. 75. p. 40

Statutum puniens contrahentes matrimonium cum hominibus alterius ciuitatis, an sit inualidum, tanquam infringens libertatem ecclesiasticam. tract. 2. resolut. 75. vers. *Vide, Statutum.* p. 40

Statutum laicorum imponens poenam aduersus eos, quorum pecora, & animalia reperta sunt in alienis pascuis, an liget Clericum. Vide, *Index.*

Statutum prohibens, ne certa bona transferantur in Ecclesiam sine licentia Regis, an sit validum. Vide, *Index.*

Statutum, vt quis, qui nondum habet ius in re bonorum, quæ possessurus est, dominus sit, si non ingrediar Religionem; sin verò ingrediatur, amittat; an sit illicitum, tanquam contra libertatem ecclesiasticam. tract. 2. resolut. 125. p. 53

Statutum de non ædificandis Monasteriis sine licentia Principis, an sit contra libertatem ecclesiasticam. tract. 2. resolut. 129. p. 54

Statuta, siue pandectæ, olim taxantia stipendia, & iura competentia Notariis, Commissariis, & ceteris iustitiæ ministris, an modò obligent in conscientia, & teneantur ad restitutionem, si plus taxato percipiant, stante varietate temporum, & circumstantiam. tractatu 17. resolut. 60. p. 309

Stuprator virginis, si non adhibuerit vim, aut dolum, sed importunis precibus, vehementibus blanditiis, & persuasionibus induxerit illam ad consensum, an teneatur ad restitutionem. tract. 16. resolut. 48. pag. 282. Et quid, si preces essent factæ à persona, cui deberet puella reuerentiam. vers. *Limitanda.* pag. 282. Et quid, si puella vi, aut fraude violata fortè postea æquè commodis potita est nuptiis, ita vt nihil detrimenti acceperit, an debeat ei quidquam necessarium restitui. vers. *Notandum est.* pag. 282. Et quid si stuprator obtineat ab ea remissionem damnorum, eidem ratione stupri illatorum, an tutus sit in conscientia. Et an requiratur, vt eam remissionem obtineat à patre puellæ. vers. *Sicuti etiam.* pag. 282. Et quid, si virgo sponte consenserit, an aliquid sit restituendum parentibus pro violata virginitate, & damnis inde sequutis. vers. *Idem dicendum.* pag. 282

Stuprum an committatur à sponte consentiente, & an differat specie à simplici fornicatione. tract. 7. resolut. 11. p. 96 & tract. 17. resolut. 12. p. 289. & 290. Vbi quid, si esset sub cura paterna, & an teneantur restituere aliquid parentibus. vers. *Versor sententia.* p. 290

Subditus an teneatur obedire Superiori, quando varietas opinionum versatur inter superiorem, & subditum. tract. 13. resolut. 10. p. 212. & 213

Suspectus vehementer de hæresi, an gaudeat immunitate Ecclesiæ. tract. 1. resolut. 38. p. 12

Sutores an excusentur à legibus iurionij. Vide, *Legum iurare.*

T

Tactus impudici facti in Ecclesia an habeant malignitatem sacrilegij mortalis, ita vt hæc circumstantia

Index Rerum I. & II. Partis.

fit aperienda in Confessione. tractat. 7. resol. 25. p. 100. & tract. 57. resol. 23. p. 294

Theologi, qui, & quomodo consulendi sunt à Prorege, vel ab intrantibus in parlamentum pro resolutione iustitiæ donatiui. tract. 3. resol. 31. p. 66

Ter tarius Ordinis Sancti Francisci, vulgò dicti, *Bizochi*, an dicantur Religiosi, & gaudeant priuilegio fori, & an consequantur legatum relictum pro Monachatu. Vide, *Legatum*.

Testamentum an possit publicari à Iudice ecclesiastico, quando Clericus instituit heredem Clericum, vel laicus condidit testamentum ad pias causas. Vide, *Lucce*.

Testator an possit tuta conscientia in eius testamento heredem instituere extraneum, & relinquere fratrem, aut contobrinum. tract. 8. resol. 85. p. 138

Testis falsum deponens, vt quis morti traderetur, effugiens effracto carcere ad Ecclesiam, an gaudeat immunitate Ecclesiæ. tractatu 1. resolutione 19. vers. *Ad secundam*. p. 7

Testis, qui simul fuit interrogatus super pluribus capitibus, & articulis diuersis sub iuramento, & super omnibus fuit mentitus, an committat plura peccata, & teneatur illam circumstantiam in Confessione aperire. tract. 7. resol. 40. p. 104

Testis non deponens contra reum, propter quod reus non condemnatur ad pœnam pecuniariam, an teneatur restituere pœnam illi, cui est applicanda, si deponeret. tractatu 10. resol. 23. vers. *Idem quæro*. p. 164

Testis an teneatur respondere Iudici interroganti, quando crimen est notorium, & publicum; sed ignoratur auctor, & testis scit illum, & an teneatur manifestare. tract. 15. resol. 63. p. 260

Textus *c. filius*, *In nepotibus*. 17. q. 7. explicatur. tract. 2. resol. 14. p. 19. & 20

Thesaurarius alicuius Principis, vel Procurator, aut famulus alicuius domini, ipsis infens, an possit cum pecuniis illorum, quas ad expendendum, & conseruandum habet, negotiari, & lucrum in suam utilitatem vertere. tractatu 8. resolutione 32. pag. 119. Et quid, si dominus tradat ei pecuniam in auro, vt soluat eius creditori, non curans, qua specie id fiat, si ille commutat eam in monetam argenteam cum lucro, eamque soluat creditori retento lucro, an teneatur restituere illud lucrum domino, aut creditori. ibidem. vers. *Vide Molinam*.

Tractans de creando Rege, ipso viuente; an gaudeat immunitate Ecclesiæ. vers. *Offendens*.

Tutor, vel curator, quando vult dari minori Clerico, vel mente capto, an detur à Iudice seculari, & an ab ecclesiastico. tract. 2. resol. 95. p. 46. & 47

V

Vagi, qui certum domicilium non habent, particulatibus legibus locorum, per quæ vagantur, non vincuntur. tractatu 9. resolutione 18. versu, *Nam vagi*. pag. 145

Vagi an teneantur seruare legem locorum, in quibus reperiuntur. tract. 10. resol. 16. p. 161

Vendere an possit quis aliquid cum vitio occulto; quod si emptor sciret, non esset rem empturus, saltem eodem pretio. tract. 8. resol. 39. p. 121. Et an debeat diminueret pretio tantum, quanto minus res propter defectum valet in princ. Et quid, si venditor probabiliter intelligit emptorem emere rem illam ad reuendendum, an debeat manifestare occultum vitium. ibidem, vers. *Notandum*.

Vendere an possit quis res indifferentes ad bonum, & malum vsum iis, quos nouerit ad peccatum abusu-

res. tract. 8. resol. 41. pag. 121. & 122. Vbi idem in locutione, & aliis similibus casibus, vers. *Dico igitur*. pag. 122

Vendere an quis possit rem pretio currenti, si sciat, pretium mercis mox esse diminuendum, & decretum super hoc esse conditum, sed non promulgatum. tract. 8. resol. 45. vers. *Ex his*. p. 223

Vendere an possit ille pretio à lege taxato, tuta conscientia, absque onere restitutionis, qui miscuit vinum generosum cum aqua, quod non est effectum deterius eo, quod passim venditur. tract. 8. resol. 51. Idem de tritico mixto cum secala, & aliis. p. 125

Vendere tuta conscientia an quis possit merces maiori pretio à lege taxato, excedentes alias in notabili bonitate. Vide, *Pretium*.

Vendere an liceat frumentum, vel alias merces tempore magnæ sterilitatis, & inopiæ, pretio ei communi, an pretio taxato per Pragmaticam, & an ea sit seruanda in conscientia. tractatu 8. resolutione 70. pag. 132. p. 133

Vendi in quibus casibus potest res aliquando carius, quam alioquin venderetur. tract. 8. resol. 23. p. 177

Venditio vltionea vilescit, & quantum vilescat. tract. 8. resol. 36. p. 120. & resol. 53. p. 126

Venditio an dicatur iusta, quando vna substantia æquæ bona datur emptori pro alia, vel etiam si sit aliquantum deterior. tractatu 8. resolutione 39. vers. *Hinc etiam*. pag. 121

Venditio an dicatur iusta, si venditor sciat, rem breui minus valituram, & vendat pretio currenti. tr. 8. resol. 40. pag. 121. Et an idem procedat in Senatoribus Urbis Patrum, & Consiliariis Regis, quando sciunt, breui esse diminuendum pretium rebus ex lege, vel mandato Principis, & vendunt. tractatu 8. resol. 42. pag. 122. Et an possint differre eam manifestationem eo fine, vt prius vendant res suas pretio currenti in damnum aliorum. vers. *Non possunt*. Sed vide, quæ dicuntur tractatu 8. resolutione 54. pag. 126

Venditor an possit vendere res credita pecunia, pretio rigoroso, & postea illas statim emere numerata pecunia, pretio infimo, vel medio. tract. 8. resol. 20. pag. 116. Et quid, si venditor iniret pactum cum emptore, vt rem emptam iterum sibi vendat pretio infimo, vel medio. vers. *Limitanda*. & tract. 8. resolutione 33. vers. *Et satis*. pag. 116

Venditor an possit licitè vendere plures res illas, quæ communiter credita pecunia plures venduntur. tractatu 8. resol. 21. p. 116

Venditor quilibet, qui non exercuit monopolium, an possit iuste suas merces vendere pretio illo, quo monopolium creuit. tract. 8. resol. 24. p. 117

Venditor mercator, qui vendit credito, si aliquid accipit ultra pretium rigorosum, dicens, se id accipere ratione lucri cessantis, & quod si statim ei solueretur merces pretio summo, aut medio, tantundem, aut plus lucraretur, quam recipit vltra fortem, an dicatur vsurarius, & possit licitè ita vendere. tract. 8. resol. 34. p. 119

Vendentes fructus meliores pretio maiori, deteriores vero pretio taxato, an peccent, & sint obligati ad restitutionem. Idem queritur de macellario vendente carnes electas maiori pretio taxato. tractatu 8. resolutione 35. pag. 120

Venditor ad creditum an possit vltra pretium iustum exigere aliquid ex eo, quia se exponit periculo amittendi pretium. tractatu 8. resolutione 37. pag. 120. & resol. 57. pag. 127

Venditio facta, tempo à muliere, vt pretium eo tempore soluatur, an sit licita, si aliquid aliud vltra iustum pretium soluatur: & hoc augmentum pretij quantum debeat esse. tract. 8. resol. 33. p. 121

Venditor

Index Rerum I. & II. Partis.

Venditor interrogatus de futura copia mercium, vel de tritico, vel diminutione monetæ, vel de discessu Protegis, & Aulæ, si dicat, se nescire, vel respondeat negatiue, an peccet contra iustitiam, & teneatur ad restitutionem tract. 3. resol. 46. p. 123

Vendens rem sub hasta p'us duplo, quam valebat ob contentionem, & feruorem licitantium, an teneatur aliquid restituere. tract. 8. resol. 55. p. 126. & 127

Venditor an possit vendere pretio, quo voluerit, gemmas insignes, canes, falcones, picturas antiquas, vel alia similia, quæ non habent pretium taxatum à Principe, vel à communi hominum æstimatione. tractat. 8. resol. 56. pag. 127.

Venditor vini cum aqua mixti, descendendo in pretio tantum, quantum cum eo vitio valet, quod emptori non manifestat; an peccet mortaliter, & teneatur ad restitutionem. tract. 8. resol. 80. pag. 136. & 137. Quid, si illud erat conseruaturus, vel alteri venditurus. vers. *Secus.* Et quid, si talis venditio sæpius efficiatur. vers. *Alteram.*

Venditores ciborum prohibitorum in diebus ieiuniorum, an peccent, tanquam cooperantes peccato illorum, qui mala fide emunt. tract. 9. resol. 38. vers. *Ex his inferitur.* p. 151

Violantes Ecclesias frangendo fores, vel comburendo eas, an gaudeant immunitate Ecclesiæ. tract. 1. resol. 21. pag. 7.

Virgo si prima vice virginitatem amisit, an teneatur hanc circumstantiam sui floris in Confessione aperire. tract. 7. resol. 10. p. 96.

Virgines sponte primò fornicantes, an teneantur in Confessione istam circumstantiam explicare. tractatu 7. resol. 11. pag. 96. Et quid de virginibus morosè delectantibus circa aliquem. ibidem, vers. *Vnde.* pag. 96

Virgo sola si se polluat, non tenetur in Confessione exprimere circumstantiam virginitatis. tract. 7. resol. 11. vers. *Et tandem.* p. 96

Virgo si consentiat raptui, & deflorationi, operatur, vt fornicator non teneatur de raptu, & stupro, etiam si parentes reclamant ob iniuriam factam eis. tract. 7. resol. 37. vers. *Soluta.* p. 104

Vniuersitates plures an possint constituere vnum, aut alterum in Procuratorem, ad effectum intrandi in Parlamentum. tract. 7. resol. 7. p. 95

Vniuersitates populares si onus donatiui sufferre non possunt, an teneantur Barones Regni ad contribuendum. tract. 3. resol. 26. p. 65

Volens aliquem occidere proditoriè, si deuenit ad actum proximum, sed casu non occidit, an gaudeat immunitate Ecclesiæ. Vide, *Immunitas.*

Votum faciens ieiunare tali die in pane, & aqua, an toties peccabit mortaliter, quoties biberit vinum. Vide, *Ieiunare.*

Votum de ieiunando feria sexta, vel Sabbatho, an obliget, si dies Natiuitatis Domini incidit in istis diebus. Vide, *Ieiunare volens.*

Vota diuturna quando commutantur per Bullam Cruciatæ, an sint commutanda totaliter in temporale aliquod belli subsidium; an verò, partim in temporale, & partim in alia virtutum opera. tractatu 11. resol. 21. pag. 176. Et quid in commutatione votorum pauperum. ibid. vers. *An verò.*

Vota, quæ commutantur per priuilegium Bullæ Cruciatæ, an requirant iustam causam. tractatu 11. resol. 59. pag. 182

Votorum commutatio, quæ fit per Bullam Cruciatæ, an possit fieri in minus bonum. tract. 11. resol. 40. pag. 183

Vota sicuti commutantur per Bullam Cruciatæ,

an pariter commutari possint iuramenta facta circa eandem materiam votorum. tractat. 11. resol. 41. pag. 183

Vota iuramento firmata an possint per Bullam Cruciatæ à Confessario commutari. tractat. 11. resol. 43. pag. 183.

Vota si nolit sine iusta causâ Confessarius commutare virtute Bullæ Cruciatæ, an peccet. tract. 11. resol. 43. p. 183

Voti commutatio virtute Bullæ Cruciatæ an debet fieri in Confessione sacramentali. tractatu 11. resol. 45. pag. 184. Et quid, quando efficitur per aliquod Iubileum, vel priuilegium Regularium. ibidem, vers. *Et hæc.*

Votum pœnale, quoad pœnam pecuniariam ex eius fractione incursum, an possit commutari virtute Bullæ Cruciatæ. tract. 11. resol. 46. p. 184

Votum factum in fauorem tertij, an possit commutari virtute Bullæ Cruciatæ. tract. 11. resol. 47. p. 184. Et quid, si dictum votum fuerit acceptatum à dicto tertio. vers. *Secus autem.* Vbi etiam, quid si fuerit directum tertio.

Votum an possit commutari in bonum æquale à Confessario ex iurisdictione ordinaria; an verò indigeat Bulla Cruciatæ. Vide, *Confessarius.*

Vota facta post susceptam Bullam Cruciatæ, an possint commutari à Confessario virtute dictæ Bullæ, tr. 11. resol. 50. p. 185

Votum factum de non petenda commutatione, an possit per Bullam Cruciatæ commutari. tract. 11. resol. 51. pag. 185

Votum pœnale Religionis, seu castitatis, an sit per Bullam Cruciatæ commutabile, seu dispensabile. tract. 11. resol. 53. p. 185. Et an per Episcopum possit commutari, & dispensari. vers. *Et idè.*

Vota Religionis, & castitatis conditionalia an possint virtute Bullæ Cruciatæ à Confessario commutari. tractatu 11. resol. 54. pag. 185. Et an possint pariter commutari prædicta vota ab Episcopis. ibidem, vers. *Et ita.*

Votum ingrediendi Religionem arctiorem, an possit commutari virtute Bullæ Cruciatæ in laxiorem Religionem. tract. 11. resol. 55. pag. 185. Et an possit dispensari ab Episcopo. ibid. vers. *Et idè.* p. 185. Vota omnia, quæ ab Episcopo commutari possunt, an pariter virtute Bullæ Cruciatæ commutari possint à Confessario. tract. 11. resol. 56. p. 185. & 186. Et quid, quando Episcopus commutat, tanquam delegatus Sedis Apostolicæ. ibid. vers. *Notandum.* p. 186

Votum castitatis factum pro tempore limitato, an possit commutari à Confessario per Bullam Cruciatæ. tractatu 11. resol. 57. p. 186. Et an per Episcopum possit dispensari. ibid. vers. *Et idè.*

Votum non petendi debitum per Bullam Cruciatæ, an possit commutari à Confessario. tract. 11. resol. 58. Et an etiam ab Episcopo. vers. *Et idè.* p. 186

Votum non nubendi an sit commutabile per Bullam Cruciatæ. tractatu 11. resol. 59. pag. 186. Et quid, si fuit emissum in fauorem alterius. ibidem, vers. *Limitat.* pag. 186.

Votum virginitatis, quando constat non esse votum castitatis, sed solius integritatis corporis seruandæ, an possit commutari per Bullam Cruciatæ. tract. 11. resol. 60. p. 186. Et an Episcopus possit dispensare. vers. *Et ita.* pag. 186. Et quid, quando vouens est dubius de intentione. vers. *Notandum.* p. 186

Votum non fornicandi, non tenendi certam mulierem, non committendi actum mollicitæ, aut abstinenti ab alio actu venereo, an sit commutabile per Bullam Cruciatæ. tractatu 11. resol. 61. pag. 186. Vbi etiam,

Index Rerum I. & II. Partis.

an Episcopus possit dispensare.

Votum castitatis coniugalis an sit commutabile per Bullam Cruciatæ, & an Episcopus possit dispensare. tract. 11. resol. 62. p. 187

Vota disiunctiua, quorum altera pars est reseruata, & altera non, vt si aliquis diceret: Voueo castitatem, aut Ordinem sacrum, an in simul sint virtute Bullæ Cruciatæ commutabilia. tract. 11. resol. 63. p. 187. Et an Episcopus possit ea dispensare. vers. *Et idè*. Et quid, si vouens in prædictis votis disiunctiuis statueret postea non ordinari, an ex vi voti determinatè obligetur ad castitatem, ita vt Confessarius non possit amplius votum illud virtute Bullæ Cruciatæ commutare. tract. 11. resolut. 65. p. 187.

Votum assumendi Ordines sacros, an sit per Bullam Cruciatæ commutabile. tract. 11. resolut. 64. Vbi an etiam possit illud Episcopus dispensare. vers. *Et ita*. pag. 187

Votum castitatis transeuntis ad nuptias virtute Bullæ Cruciatæ, an possit commutari, & possit peti ab eo vouente debitum. tract. 11. resol. 66. pag. 187. Et hoc casu an possit dispensare Episcopus. vers. *Sed dices*. pag. 187.

Votum quando diuersis votis varia ad castitatem pertinentia sunt promissa, ita vt ex illis omnibus iunctis resoluet obligatio ad perfectam castitatem, an sit commutabile virtute Bullæ Cruciatæ. tract. 11. resolut. 67. pag. 187. & 188. Vbi etiam an possit Episcopus dispensare.

Vota, quænam sint commutabilia à Confessario virtute Bullæ Cruciatæ. tract. 11. resol. 68. p. 188

Votum castitatis viri, vel vxoris, emissum tempore matrimonij consummati, an possit commutari virtute Bullæ Cruciatæ. tract. 11. resol. 70. p. 188. Et an sit dispensabile ab Episcopo. *ibid.* Et mortuo viro, vel vxore, quæ non vouerunt, an vouens teneatur seruare votum castitatis, tempore matrimonij promissæ, ita vt non sit commutabile. *ibidem*, in fine.

Votum castitatis, seu Religionis, factum cum expressa protestatione, ne ad illorum executionem ipse vouens sit obligatus sub onere peccati mortalis, sed tantum venialis; an sit commutabile per Confessarium virtute Bullæ Cruciatæ. tract. 11. resolut. 72. pag. 188. Et an illud pariter possit dispensare Episcopus. *ibidem*.

Votum castitatis, seu Religionis, emissum propter leuem metum, an sit commutabile virtute Bullæ Cruciatæ. tract. 11. resol. 73. pag. 188

Votum disiunctiuum, cuius altera pars est reseruata, & altera non, quando pars non reseruata est effecta impossibilis, ita vt vouens nequeat eam partem non reseruata adimplere, an sit commutabile virtute Bullæ Cruciatæ. tract. 11. resol. 74. p. 189

Votum emissum cum intentione efficiendi illud reseruatum, vt scilicet, votum à nemine possit auferri, nisi petita commutatione à Summo Pontifice, an sit commutabile per Bullam Cruciatæ. tract. 11. resol. 75. pag. 189

Votum vouendi castitatem, seu Religionem, an sit commutabile virtute Bullæ Cruciatæ. tract. 11. resol. 76. pag. 189

Votum Religionis Melitenfis an possit commutari virtute Bullæ Cruciatæ. tract. 11. resol. 77. p. 189

Votum Religionis D. Iacobi Calatrauæ, & Alcanta-ræ, an sit commutabile virtute Bullæ Cruciatæ. tract. 11. resol. 78. p. 189

Votum perseuerandi in Religione, an sit commutabile, ita vt tempore Nouitatus liceat egredi de Religione virtute Bullæ Cruciatæ. tractat. 11. resolut. 79. p. 190

Votum Religionis, vt ex iusta causa non impleatur tempore præscripto, an sit commutabile per Bullam Cruciatæ. tract. 11. resol. 80. p. 190

Votum castitatis coniugalis an sit commutabile per Bullam Cruciatæ. tract. 11. resol. 81. p. 190

Votum castitatis emissum cum licentia alterius coniugis, an sit commutabile per Bullam Cruciatæ. tractat. 11. resol. 82. p. 190. Et an Episcopus possit illud dispensare. *ibid.* vers. *Præter posse*.

Votum castitatis, seu Religionis, factum à persona subiecta potestati alterius, vt à coniugata, seruo, vel filio, sine licentia viri, domini, vel patris, an sit commutabile. Vide, *Bulla Cruciatæ*.

Votum pluries commutatum virtute Bullæ Cruciatæ an possit vouens suscipere de nouo, omissis illis, in quibus facta est commutatio. tractat. 11. resolut. 85. pag. 191.

Vouens ieiunare an teneatur se abstinere à lacticiis extra Quadragesimam. Vide, *Ieiunare*. Vbi etiam data Bulla Cruciatæ.

Vouens non comedere oua in feria sexta, vel die Sabbathi, an possit comedere carnes in die Natiuitatis Domini, qui incidit in illis diebus. tract. 9. resolut. 22. vers. *Notandum est*. p. 147

Vouens si pendente commutatione faciendâ per Confessarium volentem maturius considerare super commutatione, violauerit votum, an peccet. tract. 11. resolut. 52. vers. *Notandum*. p. 185

Vouens dubius, si votum emisit, vel ne, sed magis inclinans in eam partem, vt emisit, an propter istam susceptionem voti teneatur ad illud adimplendum, non integre quidem, sed ad partem pro ratione maioris probationis. tract. 15. resol. 9. p. 235

Vouens post commutationem alicuius voti factam in melius, an possit redire ad primum votum. tract. 16. resol. 6. p. 267. & 268

Vouens, qui commutationem alicuius voti accepit vigore alicuius Iubilei, si voluntariè omisit onera iniuncta à Iubileo, & illud non fuit consequutus, an peccet postea mortaliter. tract. 16. resol. 11. p. 269

Votum an possit commutari in bonum æquale à vouente propria autoritate. tract. 16. resol. 7. p. 268

Vota vt possint commutari, quam iustam causam requirant. Vide, *Causa*.

Votum si non fuit commutatum tempore alicuius Iubilei, vel voluntariè, vel ex obliuione, an quis transacto tempore Iubilei per multos annos possit eandem commutationem obtinere, si omnia præscripta in Iubileo compleuerit, & illud consequutus fuerit. tractat. 16. resol. 9. p. 269

Vota commutata vigore alicuius Iubilei, quod intendebatur obtineri, si postea consultò, & deliberata voluntate non fuit obtentum, an reuiuiscant, & talis commutatio remaneat suspensa, donec Iubileum effectiue obtineatur. tract. 16. resol. 10. p. 269

Votum Religionis an adimpleatur, si quis habitum Sancti Ioannis assumat. tract. 16. resol. 36. pag. 278. Et quid, si Ordinem Sancti Iacobi suscipiat. tract. 16. resol. 36. vers. *Et à fortiori*. p. 278

Votum ingrediendi Religionem, & profitendi in ea, si tempore Nouitatus vouens deprehendit, non esse sibi commodam, an obliget, vt non possit egredi, sed debeat in ea perseuerare. tract. 17. resol. 10. p. 289

Votum in dubio an præsumatur emissum ab aliquo, si ipse dubitat, an emisit, & si per multum tempus non adimpleuit, neque adimplere voluit, an sit ei deneganda absolutio. tract. 17. resol. 45. p. 302

Voti commutatione obtenta virtute alicuius Iubilei à faciente opera in prima hebdomada, si postea iterum voueat, an possit sequenti hebdomada illius voti

Index Rerum I. & II. Partis.

▼oti nouiter facti commutationem obtinere, si iterum faciat diligentias ad consequendam gratiam Iubilei necessarias. tractatu 17. resol. 49. vers. *At notandum.* pag. 304.

Vsura an sit, siue quæatur de iure, siue de facto, & an sit mixti fori. tract. 2. resol. 78. vers. *Sed merito.* p. 41.

Vsura est mutuare obligando mutuatarium, ut dimidium mutuum accipiat in mercibus: secus si fiat obligatione, dicendo, se nolle mutuare tantam pecuniam, sed quod accipiat mutuarius, si velit, aliquid in mercibus, etiam si sciat mutuans mutuatarium, venditurum vilius illas merces. tract. 8. resol. 33. p. 119

Imò potest mutuans illas merces emere à tali mutuatario, seclusa obligatione hoc faciendi. vers. *Et licet.* Latius vide tract. 8. resol. 58. p. 127. & 128

Vsura an dicatur, si mutuans percipit lucrum cessans ex mutuo, si compensetur alio lucro, quo careret mutuans, si non mutuaret. Vide, *Mutuans.*

Vsura an sit, mutuare, & deducere in pactum, ut mihi, cum opus habebò, remutues, aut ut à me iusto pretio emas, vel in meo molendino molas. Vide, *Mutuare.*

Vsura an sit, si mutuans deducat in pactum, ut mutuarius statim emat à mutuante, vendat, vel remutuet eidem. Vide, *Mutuans.*

Vsura an committatur, si aliquis mutuet alicui pecunias, ut simul, & semel mutuarius mutuet sibi frumentum, aut vendat, aut locet aliquod prædium. Vide, *Mutuare.*

Vsura an dicatur, mutuare aliquid cum pacto, ut ille qui accipit mutuum, conferat officium, vel bene-

ficiam ecclesiasticum. tract. 8. resol. 61. p. 129

Vsurarius an dicatur in foro exteriori campfor, qui adiecit sorti interesse, & prouisiones cambiorum, ita ut in eo foro possit, tanquam vsurarius, puniri. tract. 8. resolut. 13. p. 114

Vsurarius an sit mutuans pecuniam excitando mutuatarium ad mutui beneficium remunerandum, & mutuatarium sic excitatus mittat illi aliqua dona, quæ ille recipit ultra sortem: & an licitum sit non mutuare, donec mutuatarium à me excitatus dicat, se daturum auctarium ex gratitudine: & an sit vsura mentalis velle accipere auctarium ab eo, quem scio non daturum, nisi timore, ne iterum negetur ei mutuum, aut ne videatur, & vocetur ingratus. Vide, *Mutuans magnam.*

Vxor an teneatur denunciare maritum hæreticum. Vide, *Denunciare.*

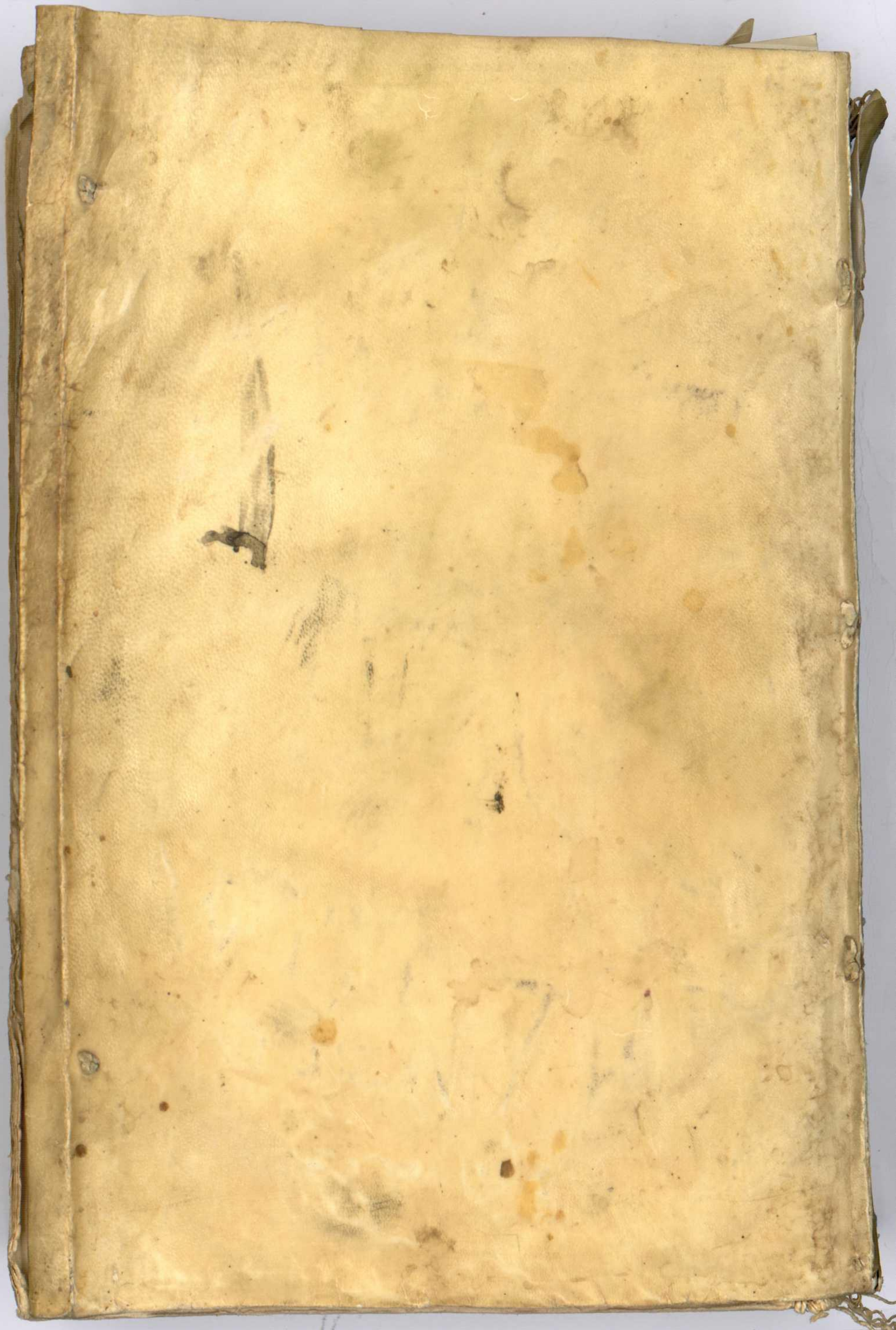
Vxor an peccet, si in quadam Ecclesia Regularium reddidit coniugale debitum marito dicenti, se amplius non posse continere. tract. 7. resol. 19. vers. *Ex his.* p. 98

Vxor viri nobilis an possit facere elemosynam secundum consuetudinem aliarum mulierum suæ conditionis, absque aliquo scrupulo, si maritus hoc sciens illi expressè prohiberet. Vide, *Elemosyna.*

Vxor multas pecunias acquirens ex adulterio, an teneatur eas restituere marito, vel pauperibus. tract. 17. resol. 7. p. 288

Vxor an peccet mortaliter, si maritus, semine intra vas emisso, membrum virile extrahit, & ipsa ex hoc valde libidine irritata postea tactibus se excitando seminat. tract. 17. resol. 38. p. 300

F I N I S.

N^o A
14-58